

શ્રી યશાવજયંતી

જૈન ગ્રંથમાળા

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

સાહિત્યસંપદ

॥ ताजिकसारसंग્રहः ॥

शुद्ध गुजराती टीका અને સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત.

:: રચી પ્રસિદ્ધ કર્તા ::

જ્યોતિર્વિદ્ભૂષણ.

જેશી વૃંદાવન માણેકલાલ.

કાળુપૂર નવાદરવાળા કુંસારાવાડ.

અમદાવાદ.

દ્વિતીયાવૃત્તિ

ધી 'સૂર્યપ્રકાશ' પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ મૂળચંદલાલ ત્રીકમલાલે
છાપી. ઠેકાણું-પાનકોરનાકા.

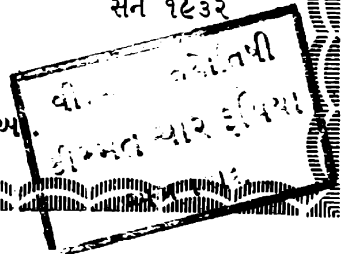
અમદાવાદ

શાકે ૧૮૫૩

સંવત્ ૧૯૮૮

સને ૧૯૩૨

કીર્મત અમરગણિયમ.

આ પુસ્તકની માલિકી સતે ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ મુજબ રજીસ્ટર
કરાવી સર્વે હક ગ્રંથ કર્તાએ પોતાના સ્વાધિન રાખ્યા છે

રા. રા. વે. શા. સં. પૂજ્યપાદ, ગુણગણાલંકૃત, ગુરૂવર્ય,
જ્યોતિર્વિન્મણિ જોશી દલસુખરામ હીરાભાઈ.

॥ श्रीमहालक्ष्म्यैनमः ॥

અર્પણ પત્રિકા.

રા. રા. વેદશાસ્ત્ર સંપત્ર, પૂજ્યપાદ, ગુણગણાલંકૃત, ગુરૂવર્ય,
જ્યોતિર્વિન્મણિ જોશી દલસુખરામ હીરાભાઈ.

આપે

અગાધ શ્રમ

લઘુ જ્યોતિષ શાસ્ત્રનું

અધ્યયન કર્યું છે તેમજ ગુજરાતમાં

આપ જ્યોતિર્વિદોમાં અગ્રગણ્ય ગણાઓ.

હો. તેથીજ કરીને અમદાવાદ જ્યોતિષપાઠશાળા-

નાં મુખ્ય અધ્યાપકની માનવંત પદવી મેળવી છે.

તથા તે પદવી મેળવી અસંખ્ય વિદ્યાર્થીઓને આપ શુદ્ધ

અંતઃકરણથી વિદ્યાદાન આપોહો, તેમજ મારા ઉપર વાત્સલ્ય

પ્રેમ રાખી જ્યોતિષશાસ્ત્રના અપૂર્વ લાભને પ્રાપ્ત આપેજ મને કર્યો છે.

આ મારા ઉપર વિદ્યાદાનરૂપી કરેલા ઉપકારથી આકર્ષાઈ તેમજ

મારા જ્યોતિષ વિદ્યાના પરમ ગુરૂ સમજી આપનીજ

કૃપાથી તૈયાર કરેલો આ તાજિક શાસ્ત્રના ગણિત

અને ફળાદેશથી પરિપૂર્ણ તાજિકસારસંગ્રહ

નામનો ગ્રંથ ગુરૂભક્તિ પુરઃસર આ-

પના ચરણ કમળમાં શુદ્ધ ભક્તિ

ભાવથી સવિનય સપ્રેમ

સરનેહ અર્પણ

કરું છું.

ધનતેરશ

સંવત ૧૯૬૮

}

હું છું
આપનોજ આજ્ઞાંકિત શિષ્ય
જોશી વૃંદાવન માણેકલાલ.

પ્રસ્તાવના.

આર્યબ્રાતૃગણો ?

જ્યોતિષશાસ્ત્ર સંસારમાં કેવું અદ્વિતીય રત્ન છે કે જેના પ્રભાવથી મનુષ્યો પોતાનાં કૃતકર્મો અને તેનું પરિણામ સંપૂર્ણ રીતે જાણી શકે છે. જ્યોતિષ શાસ્ત્રના બે ભાગ છે, પહેલા જાતક ભાગમાં જન્મપત્રિકા બનાવવાનો વિષય છે. અને બીજા તાજિક ભાગમાં વર્ષપત્રિકા બનાવવાનો વિષય છે. જાતકનું ફળ સ્થૂળકાલીન અને બહુશ્રમી છે. તેથી કરીને વર્ષ માસ અને દિવસનું સૂક્ષ્મફળ મળી શકતું નથી, તેટલા માટે વસિષ્ઠાદિ અષ્ટાદશ આચાર્યોના ઉપદેશ શ્રીબ્રહ્મદેવે તાજિકશાસ્ત્ર બનાવ્યું છે. કે જેનાથી વર્ષ માસ અને દિવસનું ભિન્ન ભિન્ન ફળ કહી શકાય છે. તાજિક શાસ્ત્રમાં તાજિકનીલકંઠી, તાજિકકૌસ્તુભ, તાજિકસાર અને તાજિકભૂષણ મુખ્ય છે. પરંતુ તે ગ્રંથો ગૂઢ અને વિસ્તારવાળા હોવાથી તેનું સંપૂર્ણ અધ્યયન થઈ શકતું નથી તેટલા માટે પૂર્વોક્ત ગ્રંથો અને અન્ય તાજિક ગ્રંથોના આધારથી આ “તાજિકસારસંગ્રહ” નામનો ગ્રંથ ગુર્જર ટીકા અને સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત લખીને પ્રકાશિત કર્યો છે. આ ગ્રંથમાં ત્રણ અધ્યાય પાઠવામાં આવ્યા છે. પહેલા ગણિતાધ્યાયમાં વર્ષપત્રિકા બનાવવાનું ગણિત સવિસ્તર ઉદાહરણ સાથે આપવામાં આવ્યું છે. બીજા ભાવાધ્યાયમાં ચળિ ગયેલા સૂર્યાદિગ્રહોનું ફળ આપવામાં આવ્યું છે. તથા ત્રીજા ફળાધ્યાયમાં વર્ષપત્રિકાનું સર્વોત્કૃષ્ટ ફળાદેશ આપવામાં આવ્યું છે. વિશેષ આ ગ્રંથ રચવામાં મારા લેખદોષથી તથા છાપખાનાની અસાવધાનીથી કાંઈ અશુદ્ધ લેખ થઈ ગયો હોય તો તે સુધારીને વાંચવાને વિદ્વજ્જનોને વિનંતિ છે તથા જે વિદ્વાનો થયેલા અશુદ્ધ લેખ માટે મને પત્રદ્વારા જણાવશે તેઓનો ઉપકાર માની પ્રતિત્યાવૃત્તિ વખતે સુધારો કરવામાં આવશે.

ધનતેરશ.

ગ્રંથકર્તા.

વિક્રમોય સંવત્ ૧૯૬૮

જોશી વૃન્દાવન માળેકલાલ.

દ્વિતીયાવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

ન્યોતિ:શાસ્ત્રાનુરાગિ મહાશયો ?

પરમકૃપાળુ પરમાત્માની તથા શ્રીગુરૂચરણોની કૃપાથી મારો બનાવેલો આ ‘તાજિકસારસંગ્રહ’ ગ્રંથ વિદ્વન્જનોમાં તથા ન્યોતિર્નિર્મંગ્લમાં સત્કારને પ્રાપ્ત થયો છે, તેથી જ કરીને તેની આ દ્વિતીયાવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવાનો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો છે, આ ગ્રંથની પ્રથમાવૃત્તિ આજ પાંચ છ વર્ષોથી ખપી જવાથી ન્યોતિપ્રવિધાના શોખીન સદ્ગૃહસ્થો તરફથી તથા ન્યોતિ:શાસ્ત્રાધ્યયનાલિલાપિઓ તરફથી અગણિત માંગણીઓ થવાથી થાણાજી સુધારા વધારા સાથે આ ગ્રંથની દ્વિતીયાવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવા હું ભાગ્યશાળી થયો છું. આ આવૃત્તિમાં ગણિતાધ્યાયને વિષે ગ્રહસ્પષ્ટીકરણ તથા દ્વાદશભાવ સ્પષ્ટીકરણ વિગેરે ગણિત વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલો છે તથા ડ્રગાધ્યાયને વિષે પણ માસેશ ડ્રગ, ભાવગત માસેશ ડ્રગ અને માસની મુંથાનું ડ્રગ વિગેરે ડ્રગાદેશ સંગ્રહી વિષયોનો વધારો કરેલો હોવાથી હવેથી બીજા કોઈ પણ ગ્રંથનો આશ્રય લેવાનો ન રહેતાં દ્રઢત આ ગ્રંથ ઉપરથી જ વર્ષાઢ્રગ સંગ્રહી ગણિત અને ડ્રગાદેશનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન સરળતાથી મેળવી શકાશે એવો મારો નમ્ર અભિપ્રાય છે, વિશેષ ન્યોતિ:શાસ્ત્રાનુરાગિ મહાશયોએ તથા ન્યોતિ:શાસ્ત્રના શોખીનોએ જે પ્રમાણે આ ગ્રંથની પ્રથમાવૃત્તિનો સ્વિકાર કરી લાભ મેળવ્યો છે તેજ પ્રમાણે દ્વિતીયાવૃત્તિનો સ્વિકાર કરી લાભ મેળવશે તો મને થયેલો શ્રમ સદ્રશ થયેલો સમજી કૃતાર્થ થઈશે.

વસંતપંચમી } કૃપામિલાપી
વિક્રમીય સંવત્ ૧૯૮૮ } જોશી વૃન્દાવન માળેકલાલ

ન્યોતિપ કાર્યાલય.

અમારા ‘ન્યોતિપકાર્યાલય’ માં કેશવીની જન્મપત્રિકા, ગ્રહલાવના સ્પષ્ટ ગ્રહો સાથેની જન્મપત્રિકા, પડવર્ગના ટપકા, જન્માક્ષર, દ્વાદશવર્ગી તથા હીનાંશાદશા સાથેનું વર્ષાઢ્રગ, સાધારણ વર્ષાઢ્રગ. પ્રશ્ન ઉપરથી પ્રશ્નોત્તરી વિગેરે બનાવવામાં આવે છે, અને વર કન્યાના મેળાપક, વિવાહ, વાસ્તુ, ઉપનયન આદિ મુહૂર્તો તથા પ્રશ્ન પણ કહેવામાં આવે છે. એક વખત અમારા ન્યોતિપકાર્યાલયમાં કામ સોંપી ખાત્રી કરો.

કાળુપૂર નવાદરવાળ } મળો અથવા લખો:—
અમદાવાદ. } જોશી વૃન્દાવન માળેકલાલ.

અનુક્રમણિકા.

વિષય.	પૃષ્ઠ.
ગણિતાધ્યાય ૧ લો.	
મંગલાચરણ ...	૧
જન્મપત્રલેખન પ્રકાર ...	૨
વર્ષપ્રવેશનો પ્રકાર ...	૩
બીજો પ્રકાર ...	૩
ત્રીજો પ્રકાર ...	૪
ચોથો પ્રકાર ...	૪
પાંચમો પ્રકાર ...	૫
છઠ્ઠો પ્રકાર ...	૫
વર્ષપ્રવેશની સારિણી ...	૬
સારિણી ઉપરથી વર્ષપ્રવેશની રીત ...	૭
તિથ્યાનયન પ્રકાર ...	૭
બીજો પ્રકાર ...	૭
વર્ષપ્રવેશોદાહરણ ...	૮
અહસ્પટ્ટીકરણ ...	૮
અહોમાં વિશેષ કર્મ ...	૯
ભયાત ભભોગ પ્રકાર ...	૯
સ્પષ્ટ ચંદ્રાનયન પ્રકાર ...	૧૦
ચંદ્રગત્યાનયન પ્રકાર ...	૧૧
અયનાંશ પ્રકાર...	૧૧
પલભા ચરખંડાનો પ્રકાર...	૧૨
લંકોદય સ્વદેશોદ્યાનયન પ્રકાર	૧૩
અમદાવાદના લગ્નપ્રમાણ...	૧૩
સ્પષ્ટ લગ્નાનયન પ્રકાર ...	૧૪
પૂર્વનત પશ્ચિમનત પ્રકાર ...	૧૫
દશમભાવસાધન પ્રકાર ...	૧૬
અન્યભાવસાધન પ્રકાર ...	૧૭

વિષય.	પૃષ્ઠ.
વિશેષ પ્રકાર ...	૧૯
ભાવસ્થ અહોનાં કળ ...	૧૯
નવમાંશ સાધન...	૨૦
મુંથા સ્પષ્ટીકરણ ...	૨૧
લઘુપંચવર્ગીયક ...	૨૧
ત્રિરાશિપતિ ...	૨૨
ત્રિરાશિપતિનું કોષ્ટક ...	૨૩
હર્ષબળયક ...	૨૩
મૈત્રીયક ...	૨૪
રાશિ સ્વામી ...	૨૫
ઉચ્ચતીય અહ ...	૨૬
ઉચ્ચતીયનું કોષ્ટક ...	૨૬
ઉચ્ચબળયક ...	૨૬
હદાયક ...	૨૭
હદાની સારિણી...	૨૮
દ્રેષકાણુ ચક્ર ...	૨૮
દ્રેષકાણુની સારિણી ...	૨૮
નવમાંશચક્ર ...	૩૦
બૃહત્પંચવર્ગીબળયક ...	૩૦
બૃહત્પંચવર્ગી કરવાનું ઉદાહરણ	૩૧
બૃહત્પંચવર્ગી ચક્ર ...	૩૨
દ્વાદશવર્ગીયક ...	૩૩
દ્વાદશવર્ગીનું ઉદાહરણ ...	૩૪
દ્વાદશવર્ગીનું કળ...	૩૬
દ્વાદશવર્ગીની સારિણી ...	૩૮
દષ્ટિવિચાર ...	૪૧
ગણિતાગત દષ્ટિ ચક્ર ...	૪૨
દષ્ટિ ધ્રુવક કોષ્ટક...	૪૩

વિષય.	પૃષ્ઠ.
સૂક્ષ્મ દષ્ટિ કરવાનું ઉદાહરણ	૪૩
દષ્ટિ કરવાનો સહેલો કોઠો	૪૪
વર્ષદષ્ટિ સારિણી ઉપરથી...	
દષ્ટિ કરવાની રીત	૪૪
વર્ષદષ્ટિસારિણી...	૪૫
સહમ સાધન પ્રકાર	૪૭
સહમની સારિણી	૫૩
સહમનું ફળ આપવાનો સમય	૫૫
સહમનું ફળ	૫૬
ત્રિપતાકા ચક્ર	૫૮
ત્રિપતાકાના ગ્રહો કરવાની રીતપદ	
ત્રિપતાકાનાગ્રહોકરવાનુંઉદાહરણ	૬૦
ત્રિપતાકા ચક્ર	૬૦
હીનાંશાદશા સાધન	૬૧
અંતર્દશા બનાવવાનો પ્રકાર	૬૪
મુદ્દાદશા ચક્ર	૬૫
માસપ્રવેશની રીત	૬૬
માસપ્રવેશનું ઉદાહરણ	૬૬
માસપત્રા ઉપરથી માસ...	
પ્રવેશની રીત	૬૭
માસપત્રા ઉપરથી માસ...	
પ્રવેશનું ઉદાહરણ	૬૭
માસેશ નિર્ણય	૬૮
માસ પ્રવેશમાં ચલિત	
કરવાની રીત...	૬૯
માસ પ્રવેશમાં હોરાઓ	
લખવાની રીત	૬૯
દિનપ્રવેશની રીત	૭૦
દિનેશ નિર્ણય	૭૧
માસપત્રું	૭૩
અમદાવાદનું લક્ષપત્રું	૭૭

વિષય.	પૃષ્ઠ.
સુરતનું લક્ષપત્રું...	૭૯
મુંબઈનું લક્ષપત્રું...	૮૧
અમદાવાદનું દિનમાનપત્રું...	૮૩
સુરતનું દિનમાનપત્રું	૮૫
મુંબાઈનું દિનમાનપત્રું	૮૭
ભાવપત્રું	૮૯
પડાંશપત્રું...	૯૧

ભાવાધ્યાય ૨ જો.

મંગળાચરણ	૯૩
સૂર્યનું ફળ	૯૩
ચંદ્રનું ફળ	૯૬
મંગળનું ફળ	૯૮
બુધનું ફળ	૧૦૧
ગુરુનું ફળ	૧૦૩
શુક્રનું ફળ	૧૦૬
શનિનું ફળ	૧૦૮
રાહુનું ફળ	૧૧૧
કેતુનું ફળ	૧૧૩

ફળાધ્યાય ૩ જો.

મંગળાચરણ	૧૧૭
વર્ષેશ નિર્ણય	૧૧૮
વર્ષેશ સૂર્યનું ફળ	૧૨૦
વર્ષેશ ચંદ્રનું ફળ	૧૨૧
વર્ષેશ મંગળનું ફળ	૧૨૨
વર્ષેશ બુધનું ફળ	૧૨૩
વર્ષેશ ગુરુનું ફળ	૧૨૩
વર્ષેશ શુક્રનું ફળ	૧૨૪
વર્ષેશ શનિનું ફળ	૧૨૫
મુંથાનું ફળ	૧૨૬
ભાગવત મુંથાનું ફળ	૧૨૭
ગ્રહયુક્ત દષ્ટ મુંથાનું ફળ	૧૩૧
મુંથેશનું ફળ	૧૩૪

વિષય.	પૃષ્ઠ.
અરિષ્ટ યોગ૧૩૪
અરિષ્ટભંગ યોગ...	...૧૩૭
રાજ્યોગ૧૩૮
રાજ્યભંગ યોગ૧૪૦
મિશ્ર ભાવફળ૧૪૦
દિત્તાંશકા૧૪૩
ઈક્ષ્વાક અને ઈંદુવારયોગ...	૧૪૩
ઈત્થિશાલયોગ૧૪૪
ઈસિરાક્યોગ૧૪૬
પ્રથમભાવ વિચાર૧૪૭
ધનભાવ વિચાર૧૪૯
સહજભાવ વિચાર૧૫૨
સુખભાવ વિચાર...	...૧૫૪
સુતભાવ વિચાર૧૫૫
પદ્મભાવ વિચાર૧૫૭
સપ્તમભાવ વિચાર૧૬૦
અષ્ટમભાવ વિચાર૧૬૩
નવમભાવ વિચાર૧૬૭

વિષય.	પૃષ્ઠ.
દશમભાવ વિચાર ...	૧૭૧
લાભભાવ વિચાર ...	૧૭૩
વ્યયભાવ વિચાર ...	૧૭૪
સૂર્યની દશાનું ફળ ...	૧૭૭
ચંદ્રની દશાનું ફળ ...	૧૭૮
મંગળની દશાનું ફળ ...	૧૭૯
બુધની દશાનું ફળ ...	૧૮૦
ગુરૂની દશાનું ફળ ...	૧૮૧
શુક્રની દશાનું ફળ ...	૧૮૨
શનિની દશાનું ફળ ...	૧૮૩
લગ્નની દશાનું ફળ ...	૧૮૪
માસેશનું ફળ ...	૧૮૬
ભાવગત માસેશનું ફળ ...	૧૮૭
માસની મુધાનું ફળ ...	૧૮૯
માસપ્રવેશનું ફળ ...	૧૯૨
દિનપ્રવેશનું ફળ...	૧૯૬
ગ્રંથ સમાપ્તિ સમય ...	૧૯૮

॥ श्रीमहालक्ष्म्येनमः ॥

ज्योतिर्विद् वृन्दावन विरचित
श्रीताजिकसारसंग्रहग्रन्थस्य
प्रशस्ति पञ्चकम्.

श्रीगुर्जरे श्रीगुरुसंज्ञकानां कुले द्विजानां जनितेन येन ॥
भट्टाह वृन्दावनशर्मणाऽयमग्रन्थि ग्रन्थो जनताहिताय ॥ १ ॥
यद्यप्यनेकेषु च संसृ ग्रन्थेष्वस्य प्रयासो न गतार्थ इत्थ ॥
मावेदयत्येव कृतोऽनुवादः ससारिणी गुर्जरटीकयाऽयम् ॥ २ ॥
नभोगसिद्धाविनभावसिद्धौ समाप्रवेशादिवसप्रवेशम् ॥
यावत्तथोदाहरणानि यानि गुरोरुपास्ति कथयन्ति तानि ॥ ३ ॥
यत्सौष्टवं तद्वलसूखराम गुरोः कृपायाः फलमत्रमन्ये ॥
यद्येति दोषः सरणिं दशोश्चेत्कर्तुः प्रमादो नरधर्मिकः सः ॥ ४ ॥
महोपकाराय सदादत्तो बुधैः कल्पिष्यते ताजिकसारसंग्रहः ॥
अयं हि सच्छात्रगणस्य सर्वथा अनूपरामेण प्रमाणितस्ततः ॥ ५ ॥

संवत् १९८८
माघशुक्ल २ चन्द्रवासरे
ता. ८-२-१९३२

ले:-भावत्कः
व्याकरणज्योतिषन्यायादिशास्त्राध्ययनकृतश्रमः
सदाशिवात्मजः अनूपरामः शास्त्री.
मधुपुर निवासी.

॥ श्रीः ॥

॥ अमदावाद सांकडीशेरी संस्कृत पाठशाला ॥

ज्योतिर्विद्याविशारदेन माणेकलालात्मजेन वृन्दावनेन विरच्य ताजिकसार-
संग्रहोनामग्रंथोऽयमभिप्रायार्थमहमावेदितः निर्मध्यप्राचीनताजिकशास्त्राधि-
संग्रह्य च नवनीतमिवलोकहितानुबन्धिनंसारभूतं प्रथमभागनिविष्टसोदाहरण
गणितक्रमं प्रचलितसूर्यादिग्रहफलनिबद्धमध्यभागं सर्वोत्कृष्टमल्लदेशयोगान्वित
तृतीयभागं गुर्जरभाषाटीकायुतं चाद्यं ततोविलोक्येमं ताजिकसारसंग्रहं मान्यो-
कृतबुद्धिनां ज्योतिःशास्त्राध्ययनाभिलाषिणामतीवोपयुक्तमिति शम् ॥

विष्णुशास्त्री व्याकरणाचार्य

अमदावाद सांकडीशेरी संस्कृतपाठशाला मुख्यगुरु.

श्रीः बडोदा ता. २१-५-१८

अभिप्रायपत्रम्

दृष्टोऽस्माभिर्ज्योतिर्विद् माणेकलालात्मज वृन्दावनशर्मभिर्विरचितो गुर्जर-
भाषानुवादसहितस्ताजिकसारसंग्रहः ॥ अयं हि ग्रन्थोऽल्पेनायासेन वर्षफलादि-
विषयपरिज्ञानं संप्राप्तुमिच्छतां महते उपकाराय भविष्यति ॥ अथ च
संस्कृतभाषानभिज्ञानामपि सम्यगुपयोगाय कल्पिष्यते ॥ एतद्ग्रंथस्वीकारेण-
कर्तुः प्रयत्नसाफल्यं जनैः कार्यमित्यस्माकंमतम् ॥ इति शम् ॥

महामहोपाध्याय

बदरीनाथ त्र्यंबकनाथ शास्त्री

तर्कवाचस्पति

श्रीयुत ज्योतिर्विद् वृन्दावनजी

भवद्विःप्रकटीकृतं “ ताजिकसारसंग्रहं ” नाम पुस्तकं मया संपूर्ण-
मवलोकितं तत्रप्राचीन ज्योतिःशास्त्रगंभीरार्थः स्पष्टतया विशदीकृतः अतः
सांप्रतकालिन ज्योतिर्विदोऽपि हायनफलं वक्तुं सोत्सुका भविष्यन्ति ॥ अपि
चास्मिन्समये बहुजनानां प्रायो ज्योतिःशास्त्रे श्रद्धा राहित्यं संजातं तेषामपि

युष्मत्कृतग्रन्थे सूक्ष्मदृष्ट्या योगायोगे विचारिते सति सम्यक् श्रद्धाभवितेति
निर्विवादमेव ॥ एतेन भवद्गुरोरपिसुष्ठुकीर्तिर्विस्तरिता आप्तविद्यायाः साफल्य-
चोद्घाटितम् ॥ योग्यान्तेवासिनामयमेवाचारः भवदीयः ग्रन्थो भवतु सर्वेषां
मुदेति ॥ अत्युत्तमोऽयंग्रन्थः इतिममाभिप्रायः शीवम् ॥ संवत् १९६९
मार्गशीर्षशुक्ल ३ सौम्यवासरे ॥

ले० धर्मशास्त्रभूषण शास्त्रीवल्लभरामशर्माः वीरमगाम

श्री १।

॥ मेशोमेशो विजयेते ॥

विद्वद्भिरा ज्योतिर्विद्वद्भिरुदावन शर्माणः

भवत्संप्रेषितं “ ताजिकसारसंग्रहाभिधं ” पुस्तकं सोत्साहमुररीकृतं
साधन्तमनुवाचितञ्च ॥ यद्यपि नानाविधप्रबंधास्ताजिकशास्त्रप्रतिपादकाः
सन्ति तथापि गुर्जरभाषोपेतस्यैतादृशस्य ग्रन्थस्यावश्यं कृता दृश्यते साच
श्रीमद्भिः सफलीकृता ॥ अन्यच्चैतच्छास्त्राध्यापकानामध्येतृणाञ्चातीवोपयोगितां
समुपैष्यतीत्यनुमोमुद्भि ॥ संवत् १९६९ पौषशुक्ल ११ मन्दवासरे

सूर्यपुरनिवासी ज्यौतिषिकः

प्रभुराम उत्तमरामः

श्री १।

भो भ्रातर्वृन्दावनज्योतिर्विद्वद्भवद्ग्रथित ताजिकसारसंग्रहाभिधग्रन्थं
प्रतिपत्रमवलोक्य प्रसन्नेन मयाधोक्तप्रमाणपत्रमाशीर्युतंतदपरावृत्तिसमये
तत्राङ्कनीयम् ॥

वृन्दावनज्योतिर्विद्वद्विरचितग्रन्थं विलोक्यप्रतिपत्रम् ॥

ताजिकसारसंग्रहमनवद्यमथोयथार्थनामानम् ॥ १ ॥

करूणाशंकरशर्मा दैवज्ञगणेशजीज्जनुर्याचे ॥

मापाच्येशंग्रन्थः कर्त्ता च समानुयाद्विसत्कीर्त्तिम् ॥ २ ॥

ले० करूणाशंकर गणेशजी रावल, लिंबडी निवासी.

॥ श्रीसाम्बसदाशिवायनमः ॥

॥ ॐ श्री १०८ वाग्देवीशरणम् ॥

श्रीमन्महोदयेभ्यो ज्योतिर्विद्विभूषण भट्टेत्यवटङ्क माणेकलालतनुजन्म
वृन्दावनशर्माभ्यः सम्मतिपत्रार्पणमिदम्

सन्मित्रप्रवराः श्रीज्योतिर्विद्वृन्दावनशर्माणः

श्रीमद्भिः प्रेषितोऽयं 'ताजिकसारसंग्रहाभिधो' ग्रन्थोऽव-
लोकितोऽस्माभिः॥ ग्रन्थेऽस्मिन् देवैर्मध्यमान महोदधेरमृतमिवालोड्य-
मान ताजिकशास्त्रार्णवाद्गणिताध्यायभावाध्यायफलाध्यायप्रयुक्तं ताजिक-
सारसंग्रहग्रन्थरत्नं निष्पादितं श्रीमद्भिः ॥ यस्य द्वितीयावृत्तिरपि निर्गता
तेन ग्रन्थस्य महामूल्यतां सूचयति ॥ अवलोक्येमं महान्तं सन्तोषमा-
प्नोत्यस्माकं मनः ॥ वर्षपत्रिकाकरणे फलादेशकथने च ह्युत्कृष्टतमोऽयं
ग्रन्थइत्यस्माकं सम्मतिः ॥ अतो ज्योतिःशास्त्राध्येतृणां सुकुमारमतीनां
पटूनां बालकानां महदुपकारकरो ज्योतिर्विदां विदुषामपि झटिति साहा-
य्यकरश्च ॥ अतश्छात्रगणैरध्ययनेन, विद्वद्भिरनुमतिप्रदानेन, धनिकै-
र्भूरिद्रविण वितरणेन, प्रोत्साहनीयाः खलु भट्टेत्यवटङ्क ज्योतिर्विद्विभू-
षण वृन्दावनमाणेकलालशर्माणइत्यलं पलवितेन.

संवत् १९८८

माघ शुक्ल ५ गुरुवासरे

ता. ११-२-१९३२

अमदावाद.

विदुषां विधेयः

शास्त्री गौरीशङ्कर दुर्लभराम पण्डितः

व्याकरणतीर्थः पुराणरत्नश्च प्रधानाध्यापकोऽध्यक्षश्च

श्रीभचेचाश्रितसंस्कृतपाठशालायाः

श्री:

परमरमणीयशील विद्वद्भरदैवज्ञरत्नाः श्रीवृन्दावनशर्माणः

भवत्संकलित ताजिकसारसंग्रहाभिधानोऽयं ग्रन्थः ज्योतिःशास्त्रजिज्ञासूनां छात्राणां जन्मान्तरीय शुभाशुभ कर्मफल बुभुक्षुनाञ्च सर्वेषां महदुपकारकः सेत्स्यति अयञ्च प्रमाणीभूतानेक प्राचीनग्रन्थाब्धिमवलोड्य संग्रहितः सरल गुर्जर भाषाटीकया समलंकृतश्च ग्रन्थेचास्मिन् सुगमता पूर्वकानेक कोष्टकादि- विरच्यसुस्पष्टोदाहरणपूर्वक गणितगणनाप्रकारः दर्पणवत्प्रदर्शितः ताजिकसार- संग्रहनाम्नानेन ग्रन्थेनैकेनैव वर्षपत्रिकादि विरचितुं तत्फलञ्च सविस्तरं वर्णयितुं शक्यते अतएवास्यग्रन्थस्य यावती प्रशंसा क्रियते साल्पीयस्येव युष्मत्कार्ये साहाय्यं वितरतु भगवान्भवानीशः तत्कृपाकटाक्षेणाध्ययनाध्यापनेषु लब्धप्रचारे भवत्वयमिति तच्चरणसरोजेऽभ्यर्थना इतिशम् ॥ पौषशुक्लैकादशी सं. १९७८

शास्त्री ज्येष्ठाराम छगनराम

रा. ब. गिरधरलाल म्युनिसिपालेटी संस्कृत

पाठशालाध्यापक-अमदावाद

अल्हाबाद-सरस्वती ता. १ मे सने १९१८

ताजिकसारसंग्रहः—छपाई सुन्दर, मनोहर जिल्द बैथी हुई, आकार बडा, पृष्ठ संख्या १७५ संग्रहकारः—जोशी वृन्दावन माणेकलाल, कालपूर नवादरवाजा—अहमदाबादसे प्राप्य । ज्योतिषशास्त्रमें ताजिक या ताजक विषयक अनेक ग्रन्थ हैं । उन्ही से आवश्यक विषयोंका संग्रह करके इसमें एकत्र किया गया है । ऊपर मूल श्लोक देवनागरि लिपिमें हैं । नीचे उनका अनुवाद गुजराती लिपि और गुजराती भाषामें है । अनेक चक्र और सारिणियां देकर विषयों का विवेचन किया गया है । गणिताध्याय, भावाध्याय और फलाध्याय—इन तीन अध्यायो में पुस्तक विभक्त है । ज्योतिषियों के बडे कामकी है । हिन्दीमें भी एक ऐसी पुस्तककी आवश्यकता है ।

શ્રી

અમદાવાદ સારંગપૂર જ્યોતિષ પાઠશાળા.

જેશી વૃંદાવન માણેકલાલ.

તમારા અનાવેલા તાજિકસારસંગ્રહ ગ્રંથની અર્પણ પત્રિકા સ્વીકારતાં તથા તે ગ્રંથનું અવલોકન કરતાં મને અતિ આનંદ થાય છે. કારણકે આ ગ્રંથ પ્રાચીન તાજિક ગ્રંથોના આધારથી અનાવી વર્ષિક્ષણ સંબંધી ગણિત અને ક્ષણદેશથી પરિપૂર્ણ છે. તેમજ આ ગ્રંથ શુદ્ધ ગુજરાતી શીકા તથા સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત હોવાથી જ્યોતિષ વિદ્યાનુરાગિઓને, વિદ્યાર્થીઓને તથા અન્ય સદગ્રહસ્થોને ગ્રંથોજ ઉપયોગી છે એમ જણાતાં અમોએ અમારી જ્યોતિષ પાઠશાળામાં અભ્યાસ અર્થે મંજુર કર્યો છે તેનું આ પ્રમાણપત્ર લખી આપ્યું છે. તારીખ ૫-૧૨-૧૨ લી૦ શુભેચ્છક જેશી દલસુખરામ હીરાભાઈના આશીર્વાદ અમદાવાદ જ્યોતિષપાઠશાળાના અધ્યાપક.

॥ શ્રીમદ્જાનનોજયતિ ॥

રા. રા. જ્યોતિષી વૃંદાવન માણેકલાલ. અમદાવાદ.

વિં તમે ‘તાજિકસારસંગ્રહ’ નામનો ગ્રંથ તાજિકના ધણા ગ્રંથોનું અવલોકન કરી યોગ્ય ક્રમ પ્રમાણે જરૂરીયાત વિષયો દાખલ કરી અનાવેલો છે, અને તે મેં સવજો ગ્રંથ જોયેલો છે તે ઉપરથી વિચાર કરતાં જ્યોતિષીઓને ઉપયોગી થઈ પડે તેવો છે. પરમાત્મા તમને આવી રીતના કાર્યોમાં સાનુકુળ રહે તેવી તેના તરફ મારી પ્રાર્થના છે. તા. ૨૬-૧૨-૧૯૧૨ લી૦ જ્યોતિર્વિદ્ભૂષણ ભૂળશંકર રવિશંકર જ્યોતિષી.

અમદાવાદ તા. ૫ માહે આગષ્ટ સને ૧૯૧૫.

રા. રા. જ્યોતિર્વિદ્ વૃંદાવન માણેકલાલ. અમદાવાદ.

વિશેષ આપનો અનાવેલો જ્યોતિષનો “તાજિકસારસંગ્રહ” નામનો ગ્રંથ મને મળ્યો છે. આ ગ્રંથ વાંચી જોતાં વર્ષિક્ષણ સંબંધી ગણિત અને ક્ષણદેશથી તે પરિપૂર્ણ છે. આ ગ્રંથનો સંગ્રહ કરવાથી વર્ષિક્ષણ સંબંધી બીજા કોઈ પણ ગ્રંથોની આવશ્યકતા રહેતી નથી. કારણકે આ ગ્રંથ વર્ષિક્ષણ સંબંધી ઘણા ગ્રંથોનું અવલોકન કરી અનાવેલો હોય તેમ જણાય છે. તેમજ આ

અંથ શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષામાં હોવાથી સાંપ્રત સમયના ન્યોતિધીએને ન્યોતિધી વિદ્યાના શોખીનોને તથા અન્ય સાક્ષર સદ્ગ્રંથોને અવશ્ય સંગ્રહ કરવા યોગ્ય છે. ઇતિશુભમ્.

ડાક્ટર માધવલાલ ગીરવરલાલ સંઘવી.

એલ. એમ. એન્ડ એસ.

રા. રા. ન્યોતિધી વૃંદાવન માણેકલાલ. અમદાવાદ.

વિશેષ તમારા તરફથી “તાજિકસારસંગ્રહ” નામનો ગ્રંથ અભિપ્રાય માટે મળ્યો તે વાંચીને મને ઘણોજ આનંદ થયો છે. કારણકે આ તાજિકશાસ્ત્ર બ્રહ્માના મુખકમળથી નીકળ્યું છે બ્રહ્મણા ગદિતં માનોર્માનુના યવનાય તત્ ॥ યવનેન ચ યત્પ્રોક્તં તાજિકં તત્પ્રચક્ષતે ’ પ્રથમ બ્રહ્માએ જે શાસ્ત્ર સૂર્યનારાયણને કહ્યું તેજ શાસ્ત્ર સૂર્યનારાયણે યવનાચાર્યને કહ્યું છે. તેના ઉપરથી યવનાચાર્યે જે શાસ્ત્ર પ્રગટ કર્યું તેજ શાસ્ત્ર તાજિકશાસ્ત્ર નામથી જગતમાં પ્રસિદ્ધ છે. તાજિકશાસ્ત્રાચાર્ય ટોડરાનંદ, ખત્ત, ખુત, રોમક, હિદાજ, દુર્મુખ તથા ધિષણાચાર્ય પ્રણિત તાજિકશાસ્ત્ર ઉપરથી નીલકંઠદૈવસે તાજિક નીલકંઠી, ગણેશદૈવસે તાજિકભૂષણ, બાળકૃષ્ણભટ્ટે તાજિક કૌસ્તુભ, હરિહરભટ્ટે તાજિકસાર, કેશવાચાર્યે તાજિક કેશવી તથા જીવનાથદૈવસે તાજિક દર્પણ નામક ગ્રંથો બનાવ્યા છે. તેજ પ્રમાણે તમોએ પણ પૂર્વોક્ત અને અન્ય તાજિકશાસ્ત્રના ગ્રંથો ઉપરથી મંથન કરી શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા અને રૂપજી ઉદાહરણ સહિત તાજિકસારસંગ્રહ નામનો ગ્રંથ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે. તેથી કરીને ન્યોતિર્વિદોને, ન્યોતિ:શાસ્ત્રના શોખીનોને તથા ન્યોતિશાસ્ત્રનું અધ્યયન કરવાની ઇચ્છાવાળા વિદ્યાર્થી-વર્ગને વર્ષપત્રિકાનું ગણિત બનાવવા માટે તથા તેનું ફળાદેશ જેવા માટે આ ગ્રંથ ઘણોજ ઉપયોગી થઈ પડે તેવો છે. તેટલા માટે તમોને શુદ્ધ અંત:કરણથી ધન્યવાદ આપું છું, તમોએ લીધેલા શ્રમનો અદ્દલો ઈશ્વર અવશ્ય આપો એવી મારી તેના પ્રત્યે પ્રાર્થના છે. તા. ૭-૨-૧૯૩૨

ન્યોતિર્વિદુત્તમરામ દુર્લભરામ સંસ્થાપિત,
ન્યોતિધી પાઠશાળાના અધ્યાપક.
અમદાવાદ.

લી૦ શુભેચ્છક
જેશી મણિશંકર ચકુરામ,

કે. નં. ૨૩૪ હોરાબજાર હસનઅલી ખીલડીંગ ફાટ,
 મુંબઈ તા. ૨૨ મી ઓગષ્ટ ૧૯૧૩,
 સદામહેરખાન રા. રા. જોશી વૃંદાવન માણેકલાલ.
 મુકામ-અમદાવાદ.

જોશી મહારાજ:—વિનંતિ એ જે આપનો બનાવેલો 'તાજિકસાર-સંગ્રહ' નામનો ગ્રંથ મળ્યો છે. વાંચીને હાયત ખુશ છું જેવી એની બહારની રચના છે, તેવું જ અંદરથી બી ઉજ્જવલ કામ છે. જો કે હું કાંઈ જોશી નથી તો પણ ખરાં ખોટાનો પીછાણનાર છું. કામની કદર મારા જેવાથી બુજાએ એ તો અશક્ય છે. તો પણ તે પાકપરવર (ધશ્વર) તમારી મહેનતનો બદલો જરૂર આપસેજ. વિશેષમાં ખુશી થવા જોગ એ છે જે એમાં સંસ્કૃતના ભારી શબ્દો મૂક્યા નથી પણ શુદ્ધ અને સરલ ગુજરાતી શબ્દોથી જ રચના કરીધી છે, તો હું ધારૂંય તેમ મારા જાતબંધુઓ આ ચોપડીની કદર કરશેજ. થોડા મૂલ્યમાં આ ગ્રંથ પ્રગટ કરવાનું કેમ પાલવ્યું હશે એ હું અજબ: થાઉં છું. એજ

લી૦ આપનો શેવક જહાંગીર જયશેઠજી કાસદનાં
 સલામ વાંચશેજી.

સસ્તીવાર્તામાળા-સતી ત્રિવેણી-અમદાવાદ.

તાજિકસારસંગ્રહ:—શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા અને સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત. લેખક:—રા. રા. જોશી વૃંદાવન માણેકલાલ કે. કાળુપૂર, નવાદરવાજા કંસારાવાડ-અમદાવાદ. ગ્લેઝડ કાગળ, પાકું પુંકું પૃષ્ઠ ૧૭૫. મૂળ સંસ્કૃત શ્લોક સહિત ગ્રંથનું ગુજરાતી ભાષાંતર લેખકશ્રીએ સરળ ભાષામાં લખ્યું છે. ન્યોતિષ શિખનારાઓ માટે તેમજ ન્યોતિષનો શોખ ધરાવનારાઓ માટે આવું ઉપયોગી પુસ્તક પ્રકટ કરવા જોશીજીને ધન્યવાદ છે. આ ગ્રંથમાં ગણિતાધ્યાય, ભાવાધ્યાય અને ક્ષણાધ્યાય નામક ત્રણ અધ્યાય છે. પ્રથમાધ્યાયમાં વર્ષપત્રિકા બનાવવાનું ગણિત સવિસ્તર ઉદાહરણ સાથે પ્રગટ થયું છે, બીજાધ્યાયમાં ચળિ ગયેલા ગ્રહોનું ક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે. ત્રીજા અધ્યાયમાં વર્ષપત્રિકાનું ક્ષણાદેશ આપવામાં આવ્યું છે. જોશીજીએ ગ્રંથ પાછળ સારી મહેનત લીધી છે, અભ્યાસીઓએ તેને ઉત્તેજન આપવું ઘટે છે.

અમદાવાદ. પ્રજાબંધુ. તા. ૪ મે સને ૧૯૧૩

તાજિકસારસંગ્રહ:—જ્યોતિષ વિદ્યાને લગતાં સારાં પુસ્તકોમાં ‘તાજિકસારસંગ્રહ’ નામક પુસ્તકનો વધારો થયો છે એ ગુજરાતી સાહિત્યને માટે અભિનંદનીય ખીના લેખાશે. જ્યોતિષને લગતું સાહિત્ય મૂળ સંસ્કૃત ભાષામાં અતિ વિશાળ છે પરંતુ એ ગહન શાસ્ત્રના ભોગીજનો અતિ વિરલ હોય છે. જ્યોતિષના અભ્યાસીઓ તો મૂળ સંસ્કૃતમાંથી પણ અનેક ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરે છે, પરંતુ સામાન્ય જનસમાજ એ ગહન વિષયમાં ચંચૂપાત કરી શકતો નથી અને તેને માટે આવાં પુસ્તકોની આવશ્યકતા છે એમ કહી શકાશે. આ ગ્રંથને મુખ્ય ત્રણ અધ્યાયોમાં વહેંચી નાંખવામાં આવેલો છે. પ્રથમાધ્યાયમાં વર્ષાદ્વય બનાવવા માટે ગણિતનો વિષય છે, દ્વિતીય અધ્યાયમાં સારા માકા ગ્રહોનું દ્વય દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને તૃતીય અધ્યાયમાં પણ દ્વય અને ભાવ વિચાર દર્શાવવામાં આવ્યાં છે. આ ત્રણ અધ્યાયમાં મૂળ સંસ્કૃત શ્લોકો સાથે તેના ગુજરાતીમાં ભાવાર્થ આપવામાં આવ્યો છે અને વિશેષ સમજાવતીને માટે ગણિતને લગતાં કેટલાંક કાષ્ટકો આપીને અભ્યાસીઓને અભ્યાસ કરવા માટેનો માર્ગ સરલ કરવામાં આવ્યો છે. તાજિકશાસ્ત્રના મૂળ રચયિતા વસિષ્ઠાદિ અષ્ટાદશ આચાર્યોના ઉપદેશ પ્રહરેવ કહેવાય છે. ખીજા જ્યોતિષને લગતા ગ્રંથો કરતાં આ ગ્રંથની વિશિષ્ટતા એ છે કે તેની મદદથી વર્ષ, માસ અને દિવસ સુદ્ધાંતનું ભિન્ન ભિન્ન દ્વય કહી શકાય છે. પુસ્તક ઉત્તમ થયું છે અને તેનું ભાષાન્તર તથા કાષ્ટકો વગેરેની ગોઠવણીમાં તેના રચનાર જોશી વૃંદાવન માણેકલાલે બહુ પરિશ્રમ લીધો હોય તેમ જણાય છે.

ખેડા, ખેડાવર્તમાન, તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૨૮

તાજિકસારસંગ્રહ:—રચનાર જ્ઞેશી વૃંદાવન માણેકલાલ ભટ્ટ. કાળુપૂર નવાદરવાજા, કંસારાવાડ—અમદાવાદ. કીમ્મત એ રૂપિયા.

જ્યોતિ:શાસ્ત્ર સંગ્રહી આ સુંદર ગ્રંથ અમોને અભિપ્રાય અર્થે મલ્યો છે. તે અમો સાહાર સ્વિકારીએ છીએ. આર્થ ગ્રંથ સમૃદ્ધિમાં જ્યોતિષનો વિષય સર્વાધ્ય લેખાય છે. સૃષ્ટિકર્તા ક્ષત્રાએ જગત્સ્યક્ષુ અને જ્યોતિ:શાસ્ત્રના આઘ પ્રવર્તક સૂર્યનારાયણ દ્વારા આ શાસ્ત્રને સંસારમાં પ્રવૃત્ત કર્યું છે. તેથી તેને વેદના નેત્રસ્થાનનું અનુપમપદ પ્રાપ્ત ગયું છે. આકાશમાં રહેલા ગ્રહ નક્ષત્રાદિકાની ગતિવરે અમય જ્ઞાન નિયત કરવા પરત્વે પૂર્વે આદિત્યાચાર્ય અને ગર્ગાદિ મહર્ષિઓએ આ વિષય સંગ્રહી ગણા ગ્રંથો રચ્યા છે આખું જ્યોતિ:શાસ્ત્ર સિદ્ધાંત, સંહિતા અને હોરા આ પ્રમાણે ત્રણ વિભાગમાં વહેંચાયલું છે. સિદ્ધાંતમાં ગણિત પ્રાધાન્ય છે, સંહિતામાં મુહૂર્ત પ્રાધાન્ય છે અને હોરામાં જાતક અને તાજિક પ્રાધાન્ય છે. જાતકમાં જન્મપત્રિકાનું ગણિત અને ફલાદેશ છે અને તાજિકમાં વર્ષપત્રિકાનું ગણિત અને ફળાદેશ છે. તાજિકશાસ્ત્રના આઘપ્રવર્તક યવનાચાર્ય છે. મધ્યકાળમાં ભાસ્કરાચાર્યે સિદ્ધાંત શિરોમણિ, ગણેશદૈવજ્ઞે ગ્રહલાઘવ અને કેશવાચાર્યે જાતકપદ્ધતિની રચના મૂળ સમૃદ્ધિમાંથી સાર ખેંચીને કરી છે. તેજ પ્રમાણે વર્તમાન કાળમાં હાથ લાગતાં તાજિક ગ્રંથોમાંથી અનુભવસિદ્ધ તારણ ખેંચીને આ ગ્રંથની રચના કરવામાં ગ્રહસ્થ શ્રીગોડ જ્ઞાનિરત્ન શ્રીયુત જ્ઞેશી વૃંદાવનભાઈ સપૂર્ણ કૃતોદ્ધ પામ્યા છે. એમ વિષય વ્યવસ્થા ઉપરથી જોઈ શકાય છે. ગણિતાધ્યાય, ભાવાધ્યાય અને ફળાધ્યાય એમ નિરનિરાળા ત્રણ અધ્યાયથી મૂળ શ્લોકોને શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષામાં સરળ રીતે સમજાવવામાં આવ્યા છે. તેમજ ગણિત વિભાગને સરળ કરવા માટે અનેક કોષ્ટકો તથા ઉદાહરણો આપવામાં આવેલા છે. તેથી દરેક જ્યોતિ:શાસ્ત્રના પિપાસુઓને આ ગ્રંથ અગત્યની ગરજ સારે તેવો થઈ પડ્યો છે. આ ગ્રંથે ઈતર નાના મોટા જ્યોતિષના પ્રગટેલા ગ્રંથોના સમૂહમાં પોતાનું અગ્રગણ્ય ગૌરવ સાચવી જાણ્યું છે. વર્ષજનિત શુભાશુભ ફળથી ઉપજતાં પરિણામો સમજાવવા દરેક સદ્ગૃહસ્થોએ આ ગ્રંથને એક વખત ધ્યાનપૂર્વક વાંચી જવો જોઈએ. એમ અમારી ખાસ ભલામણ છે,

॥ श्रीशारदाम्बा विजयतेतराम् ॥

श्री

श्रीद्वारका शारदापीठाधीश्वर

जगद्गुरु शङ्कराचार्य

श्रीशान्त्यानन्दसरस्वती

संस्था न — द्वारका.

जा. नं

३०४

१९७८

श्री ११०८ श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्यपदवाक्यप्रमाणपारावार पारीण्यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाध्यष्टाङ्गयोगानुष्ठाननिष्ठ- तपश्चर्याचरणचक्रवर्त्यनायविच्छिन्नगुरुपरंपराप्राप्तषण्मतस्थापनाचार्यसाङ्ख्यत्रय- प्रतिपादक वैदिकमार्गप्रवर्तक निखिलनिगमागमसारहृदय श्रीमत्सुधन्वनः साम्राज्य प्रतिष्ठापनाचार्य श्रीमद्राजाधिराज गुरुभूमण्डलाचार्य चातुर्वर्ण्यशिक्षक गोमतीतीरवास श्रीमद् द्वारकापुरवाराधीश्वरपश्चिमात्राय श्रीमच्छारदापीठाधीश्वर श्रीमन्माधवतीर्थस्वामिपदसरोरुहश्रमरायमाण श्रीमद् द्वारकाशारदापीठाधीश्वर श्रीमच्छान्त्यानन्दसरस्वतीस्वामिभिः

स्वस्तिश्री राजनगर वास्तव्य भट्टोपाह्व माणिकलालतनुजांत

वृन्दावनशर्मणः प्रति

प्रत्यग्व्रह्मैक्यानुसन्धाननियतनारायणस्मरणसंसूचिताशिषः समुद्रसंतुतराम् श्रीमज्जगद्गुरुणां महेश्वरापरावतारश्रीमच्छङ्करभगवत्पूज्यपादाचार्याणामादिमे- कान्तिकस्थान द्वारकास्थ श्रीमच्छारदापीठ गोचराभक्तिरनवधिक श्रेयोनिदान- मितिसार्वजनीनमेतत्

साम्प्रतम्:—अस्मत्पूर्वाचार्यसन्निबद्धवर्णाश्रमधर्ममर्यादासंरक्षणे बद्धपरि- कराणां भवतां प्रौढगुणग्रामयशोविशेषसमृद्धाभुदन्तपरम्पराभनवरतमनुसन्धधा- नाः प्रमुदितान्तःकरणावयं भवद्भयः ज्योतिर्विद्भूषणः

इति सत्पदवीं सम्प्रयच्छामः ॥ इदं च श्रीद्वारकाधीशारदाम्बा चन्द्रमौलीश्वरप्रसादरूपं सत्पदं सुवर्ण रत्नमीव स्वनाम्ना संयोजितं भवद्भिर्य- लेन संरक्षणीयमिति शिवम् ॥

श्रीमच्छङ्करभगवत्पूज्यपादाचार्याणा-

भवतारशकाब्दाः २३९२

विक्रम संवत् १९७८

फाल्गुन शुक्ल ७ भाद्रुवासरे

श्रीचरणानामाज्ञया

वैद्यरत्न भाईशङ्कर छगनलाल शर्मा

सर्वाधिकारी.

॥ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ ताजिकसारसंग्रहः ॥

(वर्षपत्रिकानिवंधः)

॥ सोदाहरण गुर्जर भाषानुवाद संवलितः ॥

गणितान्वयाय १ लो.

मङ्गलाचरणम्.

श्रीमच्छङ्करहैमजा प्रियसुतं लम्बोदरं शारदां
ज्योतिःशास्त्रविभूषणं दलसुखं सिद्धांतगं देशिकम् ॥
नत्वा श्रीनगरस्थपण्डितमतो वृन्दावनोऽहं द्विजः
कुर्वे ताजिकसारसंग्रहमिमं ग्रन्थं बुधानां मुदे ॥ १ ॥

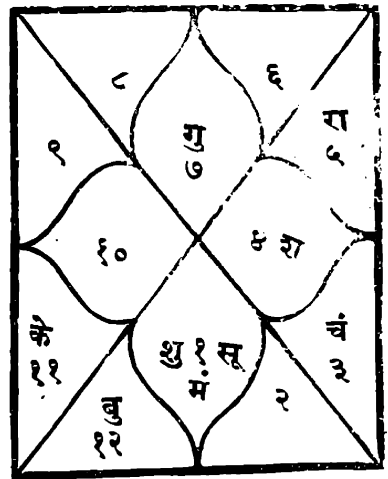
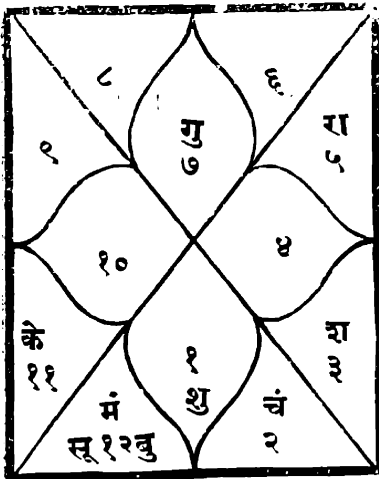
शोलायमान शंकर अने पार्वतीना प्रियपुत्र गण-
पती, सरस्वती, तथा ज्योतिःशास्त्रना आभूषणरूप
सिद्धांतने पामेला गुर्वर्थ ज्योतिर्विद् दलसुखराम-
ने नमस्कार करीने श्रीनगर (अमदावाद) मां
रहेनार पंडितोअे मानेलो हुं लट्ट वृन्दावन
नामनो प्राह्मण आ “ ताजिकसारसंग्रह ” नामनो ग्रन्थ
पंडितोना हर्षना माटे कइं छुं. १

जन्मपत्रलेखनोदाहरणम्.

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ सजयति० ॥ स्वस्तिश्रीसंवत् १९४३ शके
 १८०८ चैत्रादि शके १८०९ प्रवर्त्तमाने ॥ सौम्यायनेभास्करे ॥
 वसंतऋतौ ॥ मासानांमासोत्तमे शुभकारिक चैत्रमासे शुक्लपक्षे ६
 घटिकाः ५२ पलानि २३ जन्मतिथौ ॥ सौम्यवासरे ॥ रोहिणीघटिकाः
 २२ पलानि २३ परंमृगशीर्षजन्मनक्षत्रे ॥ आयुष्मान् घटिकाः १९
 पलानि १२ परंसौभाग्यजन्मयोगे ॥ तात्कालिके तैत्तिकरणे वृषभराशि-
 स्थितेचन्द्रे ॥ एवं पंचाङ्गशुद्धावत्रादिनेमीनसंक्रान्तेर्गतांशाः १७ कलाः
 ३० विकलाः ३१ तद्दिनेश्रीमन्मार्तण्डमण्डलोदयाद्व्रतघटिकाः ३३
 पलानि ७ समये ज्योतिर्विद्वृन्दावनस्य जन्मसमयः ॥ सूर्यः ११। १७।
 ३०। ३१। चन्द्रः १। २५। ३६। २६ लग्नम् ६। १। २२। ४७।

जन्मलग्नम्.

भावलग्नम्

વર્ષપ્રવેશમાહ.

ભૂયસાકનલાત્રિંશજ્જન્માભિષ્ટ શકાન્તરૈઃ ॥

હન્યાતજ્જન્મવારાઘૈર્યુક્તો વર્ષપ્રવેશકઃ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—વર્તમાન શકમાંથી જન્મનો શક બાદ કરતાં જે શેષ રહે તે ગતાબ્દ કહેવાય. તે ગતાબ્દને ૧-૧૫-૩૧-૩૦ આ અંકોએ ગણીને જન્મનો વાર તથા સૂર્યોદયાત્ ઘડી અને પળ ઉમેરવાથી વર્ષનો પ્રવેશકાળ થાય છે. ૨

ઉદાહરણ:—વર્તમાન શક ૧૮૩૨ માંથી જન્મનો શક ૧૮૦૮ બાદ કર્યો તો શેષ ૨૪ રહ્યા તે ગતાબ્દ કહેવાય. તે ગતાબ્દ ૨૪ ને ૧-૧૫-૩૧-૩૦ થી ગુણતાં અનુક્રમે ૨૪-૩૬૦-૭૪૪-૭૨૦ વારાદિ આવ્યા તેને નીચેથી વિકળાત્મકને ૬૦ વડે ચઢાવતાં ૩૦-૧૨-૩૬-૦ આવ્યા, તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪-૩૩-૭-૦ ઉમેર્યા તો ૩૪-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા. ઉપરના વારના ૩૪ અંકને ૭ થી ભાગ લીધો તો શેષ ૬-૪૫-૪૩-૦ આ વર્ષપ્રવેશ સમયના વાર, ઘડી અને પળ આવ્યા.

દ્વિતીય પ્રકાર:

શાકે જન્મશકોનિતે ભવતિ ચચ્છેષંગતાદ્વત્રજો

ડધોધઃ સંગુણિતઃ શરૈશ્ચયુગલેનાઙ્ઘૈર્યુગૈર્ભાજિતઃ ॥

લબ્ધંતજ્જનનોત્યવારઘટિકાઘ્રેનાન્વિતંસપ્તભિઃ

પૂર્વાઙ્કે વિહતેઽત્રશેષકમિતૌ વર્ષપ્રવેશો ધ્રુવઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—વર્તમાન શકમાંથી જન્મનો શક બાદ કરવાથી જે શેષ રહે તે ગતાબ્દ કહેવાય. તે ગતાબ્દને ૫-૨-૬ એ ગણી ૪ થી ભાગ લેતાં જે ફળ આવે તેમાં જન્મનો વાર, ઘડી અને પળ ઉમેરી ઉપરના વારના અંકને ૭ થી ભાગ લેતાં જે શેષ રહે તે વર્ષપ્રવેશ સમયનો વાર, ઘડી, પળ અને વિપળ બાણુવા. ૩

ઉદાહરણ:—ગતાબ્દ ૨૪ તેને ત્રણ ઠેકાણે ૨૪-૨૪-૨૪ સ્થાપન કરી ક્રમથી ૫-૨-૬ થી ગણતાં અનુક્રમે ૧૨૦-૪૮-૧૪૪ થયા. તેને નીચેથી પળાત્મકને ૬૦ વડે ચઢાવતાં ૧૨૦-૫૦-૨૪ આવ્યા. તેને ૪ થી ભાગ લેતાં વારાદિક ૩૦-૧૨-૩૬-૦ ફળ આવ્યું. તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪-૩૩-૭-

૦ ઉમેર્યાં તો ૩૪-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા, ઉપરના ૩૪ અંકને ૭ થી ભાગ લીધો તો શેષ ૬ તે વાર ૪૫ ધડી ૪૩ પળ અને ૦ વિપળ વર્ષનો પ્રવેશ કાળ થયો.

તૃતીયપ્રકાર:

જ્ઞાત્વા જન્મસ્વગોદયાન્પ્રતિસમં જન્માર્કતુલ્યોરવિ-

ર્યત્રાન્હદ્વમુર્લંભવેદ્રતસમાઃ શૈલાભ્રદિક્ગ્રાહતાઃ ॥

સ્વાભ્રેભૈર્જનિવાસરાદિસહિતાસ્તઘ્ઘાનગૈસ્તદિને

દ્વાદિઃ સાવયવઃ સ્ફુટોત્રજનિજોમાસઃ કચિદ્ભૂનયુક્ ॥૪॥

અર્થ:—વર્ષ વર્ષ પ્રત્યે જન્મકાળના ગ્રહો અને લગ્નને જાણીને જે દિવસે જન્મના સૂર્યની બરોબર સૂર્ય આવે તે દિવસે વર્ષનો પ્રવેશકાળ થાય છે. ગત વર્ષોને ૧૦૦૭ થી ગણીને ૮૦૦ નો ભાગ આપવાથી (વારાદિક વર્ષનો ધ્રુવક આવે છે) તેમાં જન્મના વારાદિકને યુક્ત કરી (ઉપલા) વારના અંકને ૭ નો ભાગ આપવાથી ધડીઓ સહ વર્તમાન સ્પષ્ટ વર્ષનો પ્રવેશકાળ થાય છે. આને વિષે જન્મથી ઉત્પન્ન થયેલો માસ ક્યારે એક ઓછો અથવા એક વધારે આવે છે. ૪

ઉદાહરણ:—ગતાબ્દ ૨૪ ને ૧૦૦૭ થી ગણ્યા તો ૨૪૧૬૮ આવ્યા. તેને ૮૦૦ નો ભાગ આપવાથી વારાદિક ૩૦-૧૨-૩૬-૦ ફળ આવ્યું, તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪-૩૩-૭-૦ ઉમેર્યાં તો ૩૪-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા, ઉપરના વારના ૩૪ અંકને ૭ થી ભાગ લીધો તો શેષ ૬-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા. આ વર્ષપ્રવેશ સમયનો વાર, ધડી, પળ અને વિપળ જાણવા.

ચતુર્થપ્રકાર:

દ્વાભ્યાં કૃતૈસ્તીવ્રકરૈસ્ત્રિધાબ્દો નિઘ્નો ગજૈઃ સંવિહૃતે ફલં યત્ ॥

સાબ્દં તતો જન્મગવારમુખ્યૈર્યુક્તં ભવેદ્વાબ્દનિવેશવેલા ॥ ૫ ॥

અર્થ:—ગતાબ્દને ત્રણ ઠેકાણે સ્થાપન કરીને ક્રમથી ૨-૪-૧૨ થી ગણી ૮ થી ભાગ લેતાં જે ફળ આવે તેમાં ગતાબ્દ ઉમેરીને પછી જન્મનો વારારિક ઉમેરવાથી વર્ષપ્રવેશ થાય છે. ૫

ઉદાહરણ:—ગતાબ્દ ૨૪ ને ત્રણ ઠેકાણે ૨૪-૨૪-૨૪ સ્થાપન કરીને ક્રમથી ૨-૪-૧૨ થી ગણ્યા તો ૪૮-૯૬-૨૮૮ આવ્યા, તેના પળાત્મકને ૬૦ થી ચઢાવતાં ૪૯-૪૦-૪૮ આવ્યા તેને ૮ થી ભાગ લેતાં ૬-૧૨—

૩૬—૦ આવ્યા તેમાં ગતાબ્દ ૨૪ ઉમેર્યાં તો ૩૦—૧૨—૩૬—૦ આવ્યા,
તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪—૩૩—૭—૦ ઉમેર્યાં તો ૩૪—૪૫—૪૩—૦
આવ્યા ઉપલા વારના ૩૪ અંકને ૭ થી ભાગતાં શેષ ૬—૪૫—૪૩—૦
આ વર્ષપ્રવેશના ક્રમથી વાર, ઘડી, પળ અને વિપળ આવ્યા.

પંચમપ્રકાર:

ગતા: સમા: પાદ યુતા: પ્રકૃતિઘ્નસમા ગણાત્ ॥

સ્વેદાસઘટીયુક્તા જન્મવારાદિસંયુતા: ॥

અબ્દપ્રવેશે વારાદિ સપ્તષ્ટેઽત્ર નિર્દિશેત્ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—ગત વર્ષને પોતાના ચતુર્થાંશથી યુક્ત કરીને ફરીથી
ગતવર્ષને ૨૧ થી ગણીને ૪૦ નો ભાગ આપવાથી જે ફળ આવે
તે ઘડી, પળ અને વિપળ જાણવું. તેમાં ચતુર્થાંશથી યુક્ત ગતવર્ષ
જોડવાથી જે ફળ આવે તેમાં જન્મનો વાર, ઘડી અને પળ ઉમેરવાથી
વારાદિક વર્ષપ્રવેશ થાય છે. ઉપલો વારનો અંક ૭ થી અધિક
હોય તો ૭ થી ભાગ લેતાં જે શેષ રહે તે વાર જાણવો. ૬

ઉદાહરણ:—ગતવર્ષ ૨૪ માં પોતાનો ચતુર્થાંશ ૬ ઉમેર્યાં તો ૩૦ થયા
તે વાર જાણવા, ગત વર્ષ ૨૪ ને ૨૧ થી ગણ્યા તો ૫૦૪ થયા તેને ૪૦
નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૧૨—૩૬—૦ આવ્યું તે ઘડ્યાદિ જાણવું. તેમાં
મથાળે ચતુર્થાંશથી યુક્ત ગતવર્ષ ૩૦ ઉમેર્યાં તો ૩૦—૧૨—૩૬—૦
થયા, ફરી તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪—૩૩—૭—૦ ઉમેર્યાં તો ૩૪—૪૫—૪૩—૦
થયા, ઉપલો ૩૪ વારનો અંક ૭ થી વધારે છે માટે ૭ થી ભાગ લીધો
તો શેષ ૬ તે વાર જાણવા, એ પ્રમાણે ૬ વાર ૪૫ ઘડી ૪૩ પળ અને
૦ વિપળ સમયે વર્ષપ્રવેશ થયો.

ષષ્ઠપ્રકાર:

ઇષ્ટ: શકો જન્મશકેન હીનસ્ત્રિધા સપાદો દલિતશ્ચ સાર્દ્ધ: ॥

યુક્તસ્તથા જન્મગવાસરાઘૈ: સ્ફુટા ભવેદ્ભ્રુનિવેશવેલા ॥ ૭ ॥

અર્થ:—વર્તમાન શકમાંથી જન્મનો શક બાદ કરતાં જે શેષ
રહે તે ગતાબ્દ કહેવાય. તે ગતાબ્દને ત્રણ ઠેકાણે સ્થાપન કરીને
ક્રમથી સવાયા, અડધા અને દોઢા કરી જન્મનો વારાદિક યુક્ત
કરવાથી વર્ષપ્રવેશ થાય છે. ૭

ગતાબ્દ પ્રમાણે વર્ષપ્રવેશ સારણી.

ગતાબ્દ	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
વાર	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૩	૪	૫	૬	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧
ઘડી	૧૫	૩૧	૪૬	૨૧	૭	૩૩	૪૮	૪	૧૯	૩૫	૫૦	૬૨	૧૩	૭	૫૨	૮૨	૩૩	૩૯	૫૪	૧૦
પળ	૩૧	૩૩	૪	૬	૩૭	૯	૪૦	૧૨	૪૩	૧૫	૪૬	૧૮	૪૯	૨૧	૫૨	૨૪	૫૫	૨૭	૫૮	૩૦
વિપળ	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦
ગતાબ્દ	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
વાર	૫	૬	૦	૨	૩	૪	૫	૦	૧	૨	૪	૫	૬	૦	૨	૩	૪	૫	૦	૧
ઘડી	૨૬	૪૧	૫૭	૧૨	૨૮	૪૩	૫૯	૧૪	૩૦	૪૫	૧૧	૬	૩૨	૪૭	૩	૧૮	૩૪	૪૯	૫૨	૧૧
પળ	૧	૩૩	૪	૬	૩૭	૯	૪૦	૧૨	૪૩	૧૫	૪૬	૧૮	૪૯	૨૧	૫૨	૨૪	૫૫	૨૭	૫૮	૦
વિપળ	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦
ગતાબ્દ	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦
વાર	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૩	૪	૫	૬	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૩
ઘડી	૩૬	૫૨	૭	૨૩	૩૮	૫૪	૯	૨૫	૪૦	૫૬	૧૧	૨૭	૪૨	૫૮	૧૩	૨૯	૪૪	૦	૧૫	૩૧
પળ	૩૧	૩૩	૪	૬	૩૭	૯	૪૦	૧૨	૪૩	૧૫	૪૬	૧૮	૪૯	૨૧	૫૨	૨૪	૫૫	૨૭	૫૮	૩૦
વિપળ	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦
ગતાબ્દ	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦
વાર	૬	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૨	૪	૫	૬	૦	૨	૩	૪	૫	૦	૧
ઘડી	૪૭	૨	૧૮	૩૩	૪૯	૪	૨૦	૩૫	૫૧	૬	૨૨	૩૭	૫૩	૮	૨૪	૩૯	૫૫	૧૦	૨૬	૪૨
પળ	૧	૩૩	૪	૬	૩૭	૯	૪૦	૧૨	૪૩	૧૫	૪૬	૧૮	૪૯	૨૧	૫૨	૨૪	૫૫	૨૭	૫૮	૦
વિપળ	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦
ગતાબ્દ	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦
વાર	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૩	૪	૫	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૦	૧	૩	૪
ઘડી	૫૭	૧૩	૨૮	૪૪	૫૯	૧૫	૩૦	૪૬	૧૧	૭	૩૨	૪૮	૩	૧૯	૩૪	૫૦	૫૨	૧૩	૩૬	૫૨
પળ	૩૧	૩૩	૪	૬	૩૭	૯	૪૦	૧૨	૪૩	૧૫	૪૬	૧૮	૪૯	૨૧	૫૨	૨૪	૫૫	૨૭	૫૮	૩૦
વિપળ	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦

ઉદાહરણુ:—ગતવર્ષ ૨૪ ને ત્રણ ઠેકાણે ૨૪-૨૪-૨૪ સ્થાપન કરીને ક્રમથી સવાયા, અડધા અને દોઢા કર્યા તો ૩૦-૧૨-૩૬ આવ્યા, તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪-૩૩-૭-૦ ઉમેર્યા તો ૩૪-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા તે ક્રમથી વર્ષપ્રવેશનો વાર, ઘડી અને પળ જાણવા.

સારિણી ઉપરથી વર્ષ પ્રવેશની રીત:—વર્તમાન શકમાંથી જન્મનો શક બાદ કરતાં જે શેષ રહે તે મતવર્ષ જાણવા. વર્ષ પ્રવેશ સારણીને વિષે ગત વર્ષના અંકની નીચે જે વારાદિક અંક છે તે એક ઠેકાણે લખીને તેમાં જન્મકાળનો વાર, ઇષ્ટ ઘડી અને પળો ઉમેરવાથી વર્ષપ્રવેશ થાય છે.

ઉદાહરણુ:—ગત વર્ષ ૨૪ પ્રમાણે વર્ષપ્રવેશ સારિણીમાં વારાદિક ધ્રુવક ૨-૧૨-૩૬-૦ છે. તેમાં જન્મનો વારાદિક ૪-૩૩-૭-૦ યુક્ત કર્યા તો ૬-૪૫-૪૩-૦ આવ્યા. તે ક્રમથી વર્ષ પ્રવેશના વારાદિક જાણવા.

તિથ્યાનયનમ્.

શિવગ્રોડ્બદઃ સ્વસ્વાદ્રીન્દુલવાદ્યઃ સ્વાગ્નિશેષિતઃ ॥

જન્મતિથ્યન્વિતસ્તત્રતિથાવદ્બદ્ધપ્રવેશનમ્ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—ગતવર્ષને ૧૧ થી ગણીને તેમાં ૧૭૦ મો અંશ ઉમેરી પુનઃ શુકલપક્ષથી આરંભીને જન્મતિથિ ઉમેરી ૩૦ નો ભાગ લેતાં જે શેષ રહે તે શુકલપક્ષથી આરંભીને વર્ષપ્રવેશ સમયની તિથિ જાણવી. પરંતુ તિથિમાં એક ઉનાદિક થઈ જાય છે. ૮

ઉદાહરણુ:—ગતવર્ષ ૨૪ ને ૧૧ થી ગણ્યાતો ૨૬૪ આવ્યા, તેનો ૧૭૦ મો અંશ ૧ આવ્યો તે ૨૬૪માં ઉમેર્યો તો ૨૬૫ થયા તેમાં જન્મની તિથિ ચૈત્ર શુદ્ધ ૬ છે માટે ૬ ઉમેર્યા તો ૨૭૧ થયા, તેમાં ૩૦ નો ભાગ આવ્યો તો શેષ ૧ વધી માટે તે વર્ષપ્રવેશની તિથિ આવી. પડે ૨૬ ઘડી છે માટે એક ઉમેર્યો તો ૨ આ વર્ષપ્રવેશની તિથિ આવી.

દ્વિતીયપ્રકારઃ

યાતાબ્દવૃન્દો ગુણવેદરામૈર્નિઘ્નઃ કુરામૈર્વિહતો દિનાદ્યમ્ ॥

ઘસ્રૈઃ સહોત્યૈઃ સહિતં સ્વરામૈર્ભક્તં ચ શેષાત્તિથિરત્રવર્ષે ॥ ૯ ॥

અર્થ:—ગત વર્ષને ૩૪૩ થી ગણીને તેમાં ૩૧ નો ભાગ આપતાં જે ફળ આવે તેમાં જન્મની તિથિ ઉમેરીને ૩૦નો ભાગ આપવાથી જે શેષ રહે તે વર્ષપ્રવેશ સમયની તિથિ જાણવી. ૯

ઉદાહરણ:—ગત વર્ષ ૨૪ ને ૩૪૩ થી ગણ્યાતો ૮૨૩૨ આવ્યા, તેમાં ૩૧ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૨૬૫ આવ્યું, તેમાં જન્મની તિથિ ૬ ઉમેરી તો ૨૭૧ થયા, તેમાં ૩૦ નો ભાગ આપવાથી શેષ ૧ વધી તે વર્ષપ્રવેશની તિથિ આવી. પરંતુ પડવં ૨૬ થી છે. માટે એક ઉમેર્યો તો ૨ આ વર્ષ પ્રવેશની તિથિ આવી.

વર્ષપ્રવેશોદાહરણમ્.

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ સ્વસ્તિશ્રી સંવત્ ૧૯૬૭ વર્ષે શકે ૧૮૩૨ ચૈત્રાદિ શકે ૧૮૩૩ પ્રવર્તમાને ॥ શુભકારિક ચૈત્રમાસે શુક્લપક્ષે ૧ ઘટિકાઃ ૨૫ પલ્લાનિ ૪૯ પરં ૨ વર્ષતિથૌ ॥ મૃગુવાસરે ॥ રેવતી ઘટિકાઃ ૨૯ પલ્લાનિ ૧૧ પરં અશ્વિની વર્ષનક્ષત્રે ॥ એન્દ્ર ઘટિકાઃ ૨૬ પલ્લાનિ ૩૨ પરં વૈશ્વતિ વર્ષયોગે ॥ બાલવકરણે ॥ મેષ-રાશિસ્થિતેચન્દ્રે ॥ એવં પશ્ચાન્નશુદ્ધાવત્રદિને શ્રીમન્માર્તણ્ડમણ્ડલોદયા-દ્રતઘટિકાઃ ૪૫ પલ્લાનિ ૪૩ અક્ષરાણિ૦ સમયે જ્યોતિર્વિદ્ ઘ્નુદાવ-નસ્ય જન્મતો વર્ષઃ ૨૫ પ્રવેશઃ ॥ ગતાબ્દઃ ૨૪ ॥

ગ્રહસ્પષ્ટીકરણમ્.

ગતૈષ્યદિવસાદ્યેન ગતિર્નિઘ્ની સ્વષટ્હતા ॥

લબ્ધમંશાદિકં શોઘ્યં યોજ્યં સ્પષ્ટો ભવેદ્ગ્રહઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—ગત અને એષ્ય દિવસો વડે કરીને અર્થાત્ ઋણ ચાલન અથવા ધન ચાલનથી પંચાંગસ્થ ગ્રહોની ગતિવડે ગોમુત્રિકાથી ગણીને ૬૦નો ભાગ આપવાથી અંશ, કળા અને વિકળાત્મક લબ્ધ ફળ આવે તે ઋણ ચાલન હોય તો પંચાંગસ્થ ગ્રહોમાં બાદ કરવાથી અને ધન ચાલન હોય તો પંચાંગસ્થ ગ્રહોમાં યુક્ત કરવાથી ઇષ્ટકાલિન સ્પષ્ટ ગ્રહો થાય છે. ૧૦

ઉદાહરણ:—સંવત્ ૧૯૬૭ શકે ૧૮૩૨ ચૈત્રાદિ શકે ૧૮૩૩ ના ચૈત્ર શુક્લ ૧ ને શુક્રવારે સૂર્યોદયાત્ ઇષ્ટ ઘટિકા ૪૫ અને પલ્લાનિ ૪૩ વખતના સ્પષ્ટ ગ્રહો કરવા છે. તેથી શકે ૧૮૩૨ ના ફાગણ વદી ૩૦ ને

ગુરુવારના પંચાંગસ્થ પ્રાતઃકાલિન સ્પષ્ટ ગ્રહોમાં ગોમુત્રિકા રીતીથી ધન ચાલન આપવાથી સૂર્યાદિ સ્પષ્ટ ગ્રહો થશે. પંચાંગસ્થ પ્રાતઃકાલિન સ્પષ્ટ ગ્રહોથી ૧ દિવસ ૪૫ ઘડી ૪૩ પળ પર્યંત અધિક છે, તેથી આ એક દિવસ થયા તેજ ૧-૪૫-૪૩ ધન ચાલન થયો. તેને ફાગણ વદી ૩૦ ને ગુરુવારના સ્પષ્ટ સૂર્યની ગતિ ૫૯-૧૪ થી ગોમુત્રિકાવડે ગણી ૬૦ નો ભાગ આપવાથી લબ્ધ ૧-૪૪-૨૧ અંશાદિક આવ્યા. તેને પંચાંગસ્થ સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૫-૪૬-૧૦ માં ધન ચાલન હોવાથી યુક્ત કર્યા તો ઇષ્ટકાલિન સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ આવ્યો. આ પ્રમાણે ભૌમાદિ સ્પષ્ટ ગ્રહો કરવા.

ગ્રહેષુ વિશેષ કર્મ.

યદા खेटो भवेन्मार्गी पूर्वोक्तं बुध आचरेत् ॥

वक्रत्वे विपरीतं स्याद्राहुकेत्वोः सदाऽन्यथा ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—જ્યારે ગ્રહ માર્ગી હોય તો બુદ્ધિમાન પુરૂષે ધન ચાલનમાં ગોમુત્રિકા વડે આવેલું અંશાદિ ફળ પંચાંગસ્થ ગ્રહોમાં ઉમેરવું. ઋણ ચાલન હોય તો ગોમુત્રિકાવડે આવેલું અંશાદિ ફળ પંચાંગસ્થ ગ્રહોમાંથી બાદ કરવું. પરંતુ ગ્રહ વક્રી હોય તો વિપરીત સંસ્કાર આપવો. અર્થાત્ જ્યાં ઉમેરવાનું હોય ત્યાં બાદ કરવું અને બાદ કરવાનું હોય ત્યાં ઉમેરવું. રાહુ અને કેતુમાં સર્વદા વિપરીત સંસ્કાર કરવો. ૧૧

ભયાતભમોગપ્રકાર:

गतर्क्षघटचो वियदङ्गशुद्धा द्विष्टाः क्रमादिष्टघटीप्रयुक्ताः ॥

इष्टक्षणाडीसहिताश्च कार्या भयातभोगौ भवतः क्रमेण ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—સ્પષ્ટ ચંદ્ર કરવા માટે પ્રથમ ભયાત ભભોગ કરવાની રીત:—ગત નક્ષત્રની ઘટ્યાદિને ૬૦ માંથી બાદ કરીને જે ઠેકાણે સ્થાપન કરવી. પ્રથમ સ્થાપન કરેલી ઘટ્યાદિમાં ઇષ્ટ ઘટ્યાદિ યુક્ત કરવી અને બીજે સ્થાપન કરેલી ઘટ્યાદિમાં વર્તમાન નક્ષત્રની ઘટ્યાદિ યુક્ત કરવાથી અનુક્રમે ભયાત અને ભભોગ થાય છે. અર્થાત્ જે સ્થાનમાં ઇષ્ટ ઘટ્યાદિ યુક્ત કરી હોય તે ભયાત અને વર્તમાન નક્ષત્રની ઘટ્યાદિ યુક્ત કરી હોય તે ભભોગ જાણવું. ૧૨

ઉદાહરણ:—આ ઉદાહરણ કલ્પિત છે, વર્તમાન રેવતી નક્ષત્ર છે, અને ગત ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્ર છે. ગત નક્ષત્ર ઉત્તરાભાદ્રપદની ધડી ૩૧ પળ ૨૪ ને ૬૦ માંથી આદ કરી તો ૨૮ ધડી ૩૬ પળ શેષ રહી. તેને બે ઠેકાણે સ્થાપન કરી. પ્રથમ સ્થાનમાં ઇષ્ટ ધડી ૨૫ પળ ૪૩ ઉમેરી તો ૫૪ ધડી ૧૯ પળ વર્તમાન રેવતી નક્ષત્રનું ભયાત આવ્યું. બીજા સ્થાનમાં વર્તમાન રેવતી નક્ષત્રની ધડી ૨૯ પળ ૧૧ ઉમેરી તો ૫૭ ધડી ૪૭ પળ વર્તમાન રેવતી નક્ષત્રનું ભભોગ થયું.

इष्टेऽहि चेद्यातभमस्ति यत्र तत्रैव यातर्क्षविहीनमिष्टम् ॥

भुक्तं भवेदत्र तु सर्वभोग्यं साध्यं च पूर्वोक्तवदेव नित्यम् ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—પરંતુ જ્યારે ગતનક્ષત્ર વર્તમાન દિવસે ઇષ્ટ ઘટ્યાદિ પહેલાં સમાપ્ત થાય ત્યારે ગતનક્ષત્રની ઘટ્યાદિને ઇષ્ટકાળની ઘટ્યાદિમાંથી આદ કરવાથી વર્તમાન નક્ષત્રનું ભયાત થાય છે. અને સર્વદા ભભોગ પ્રથમ પ્રમાણેજ સાધન કરવું. ૧૩

ઉદાહરણ:—શકે ૧૮૩૩ ના ચૈત્ર શુક્લ ૧ ને શુક્રવારે ઇષ્ટ ધડી ૪૫ પળ ૪૩ સમયે વર્ષાવ્રેશ થાય છે. તે દિવસે રેવતી નક્ષત્ર ધડી ૨૯ પળ ૧૧ છે. આ રેવતી નક્ષત્ર વર્તમાન દિવસે ઇષ્ટ ધડી પહેલા સમાપ્ત થાય છે. તેથી કરીને ગત નક્ષત્ર પણ રેવતીજ થયું, તેની ધડી ૨૯ પળ ૧૧ ને ઇષ્ટ ધડી ૪૫ પળ ૪૩ માંથી આદ કરી તો શેષ ધડી ૧૬ પળ ૩૨ વર્તમાન અશ્વિની નક્ષત્રનું ભયાત થયું. તેનું પળાત્મક કર્યું તો ૯૯૨ પળાત્મક ભયાત આવ્યું. ભભોગ માટે પૂર્વોક્ત ક્રિયા કરી તો ૫૬ ધડી ૫૪ પળ ભભોગ થયું. અર્થાત્ ગત નક્ષત્ર રેવતીની ધડી ૨૯ પળ ૧૧ છે તેને ૬૦ માંથી આદ કરી તો શેષ ૩૦ ધડી ૪૯ પળ રહી. આમાં વર્તમાન અશ્વિની નક્ષત્રની ધડી ૨૬ પળ ૫ ઉમેરી તો ૫૬ ધડી ૫૪ પળ વર્તમાન અશ્વિની નક્ષત્રનું ભભોગ થયું. તેનું પળાત્મક કર્યું તો ૩૪૧૪ પળાત્મક ભભોગ આવ્યું.

स्पष्टचन्द्रानयनप्रकारः

नक्षत्रयातं खरसैर्विनिघ्नं भभोगभक्तं यदवाप्तमेवम् ॥

षष्टिघ्नघिष्णयेषु युतं द्विनिघ्नं नन्दैरवाप्तं हि शशी फुटः स्यात् ॥૧૪॥

અર્થ:—સ્પષ્ટ ચંદ્ર કરવાની રીત:—ભયાતના પળાત્મકને ૬૦ થી ગણી ભભોગના પળાત્મકવડે ભાગ આપવાથી ઘટ્યાત્મક જે

ત્રણ કૂળ આવે તે સ્પષ્ટ ભયાત બાણુનું. પછી અશ્વિન્યાદિ ગત નક્ષત્રની સંખ્યાને ૬૦ થી ગણી તેમાં સ્પષ્ટ ભયાતનું ઘડી, પળ અને વિપળાત્મક કૂળ યુક્ત કરી તેને ૨ થી ગણીને ૬ નો ભાગ આપવાથી અંશાદિક સ્પષ્ટ ચંદ્ર થાય છે. ૧૪

ઉદાહરણ:—અશ્વિની નક્ષત્રના પળાત્મક ભયાત ૯૯૨ ને ૬૦ થી ગણ્યા તો ૫૯૫૨૦ થયા, તેને પળાત્મક ભભોગ ૩૪૧૪ થી ભાગ લેતાં ૧૭ ઘડી ૨૬ પળ ૨ વિપળ સ્પષ્ટ ભયાત આવ્યું. પછી ગતનક્ષત્ર રેવતીની સંખ્યા ૨૭ ને ૬૦ થી ગણતાં ૧૬૨૦ આવ્યા. તેમાં સ્પષ્ટ ભયાતનાં ઘડી ૧૭ પળ ૨૬ વિપળ ૨ ઉમેરતાં ૧૬૩૭-૨૬-૨ થયા તેને ૨ થી ગણ્યા તો ૩૨૭૪-૫૨-૪ આવ્યા તેમાં ૬ નો ભાગ આપવાથી ૩૬૩ અંશ અર્થાત્ ૦ રાશિ ૩ અંશ ૫૨ કળા ૨૭ વિકળા સ્પષ્ટ ચંદ્ર આવ્યો.

ચન્દ્રગત્યાનયનપ્રકાર:

વિયત્વાભ્રવનાગાષ્ટનેત્રસંખ્યાવિભાજિતા ॥

સર્વર્ણિતમભોગેન સ્પષ્ટા ચંદ્રગતિર્ભવેત્ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:—અઠ્ઠાવીસ લાખ અને એંશી હજાર ૨૮૮૦૦૦૦ માં સર્વર્ણિત અર્થાત્ પળાત્મક ભભોગવડે ભાગ આપવાથી ચંદ્રની કળાત્મક સ્પષ્ટ ગતિ થાય છે. ૧૫

ઉદાહરણ:—૨૮૮૦૦૦૦ ને પળાત્મક ભભોગ ૩૪૧૪ થી ભાગ આપ્યો તો ૮૪૩ કળા અને ૩૫ વિકળા ચંદ્રની સ્પષ્ટ ગતિ આવી.

અયનાંશપ્રકાર:

અથાયનાંશાઃ શરવેદવેદ હીનેષ્ટશાકઃ સ્વરસૈર્વિભક્તઃ ॥

ગતિસ્તદીયેષુ વિલિપ્તિકાઃ સ્યુર્માસંચમાસં પ્રતિશાકકાલાત્ ॥ ૧૬ ॥

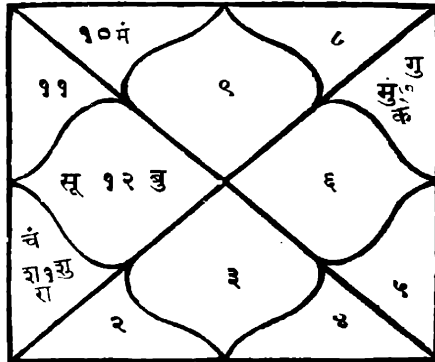
અર્થ:—વર્તમાન શકમાંથી ૪૪૫ બાદ કરી ૬૦ થી ભાગતાં જે કૂળ આવે તે અયનના અંશ અને શેષ રહેલી કળા બાણુવી. વિકળા લાવવા માટે પ્રત્યેક શકના કાળ થકી માસ માસ પ્રત્યે પાંચ પાંચ વિકળા તેની ગતિ છે. આ પ્રમાણે અયનાંશા થાય છે.

ઉદાહરણ:—વર્તમાન શક ૧૮૩૨ માંથી ૪૪૫ બાદ કરતાં શેષ ૧૩૮૭ રહી તેને ૬૦ થી ભાગતાં કૂળ ૨૩ અંશ અને શેષ ૭ કળા રહી. વિકળા

લાવવા માટે સૂર્યની રાશિ ૧૧ ને ૫ થી ગણતાં ૫૫ થયા તેમાં સૂર્યના અંશ ૧૭ ને ૬ થી ભાગતાં કુળ લગભગ ૩ આવ્યું તે ઉમેરતાં ૫૮ વિકળા થઈ. આ પ્રમાણે આવેલા અંશાદિ ૨૩-૭-૫૮ અયનાશાં કહેવાય છે.

અથ સૂર્યાદયોગ્રહાઃ સ્પષ્ટાઃ સજવાઃ									
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	રા.	મું.	લ.
૧૧	૦	૯	૧૧	૬	૦	૦	૦	૬	૮
૧૭	૩	૨૦	૨૯	૨૩	૧૭	૧૨	૧૯	૧	૮
૩૦	૫૨	૩૯	૮	૪૦	૨૧	૫૫	૭	૨૨	૧૭
૩૧	૨૭	૫૨	૪૯	૧૧	૫૧	૨૧	૮	૪૭	૨૬
૫૯	૮૪૩	૪૬	૯૫	૩	૭૩	૬	૩	૫	૧૧
૧૪	૩૫	૧૪	૩૨	૬	૮	૪૦	૧૧	૦	૨૦

વર્ષલક્ષ્મિદમ્

પલભાચરખળડાનયનપ્રકારઃ

મેષાદિગે સાયનભાગસૂર્યે દિનાર્દ્રજાભાપલભાભવેત્સા ॥

ત્રિસ્થાહતાસ્યુર્દશર્ભિર્ધુજઙ્ગૈર્દિગ્મિશ્ચરાર્દ્ધાનિગુણોદ્ધૃતાંત્યા ॥ ૧૭ ॥

અર્થઃ—જો દિવસે અયનાંશા સહિત સૂર્ય રાશિ, અંશ, કળા અને વિકળાથી શૂન્ય હોય તે દિવસે મધ્યાહ્ન સમયે સમાન

પૃથ્વી ઉપર ૧૨ આંકળનો શંકુ ઉભો રાખવો. તેની જે છાયા પડે તેને પલલા કહે છે. તે પલલાને ત્રણ ઠેકાણે સ્થાપન કરી અનુક્રમથી ૧૦-૮-૧૦ થી ગણી તેમાં અંતના ત્રીજા ક્ષણમાં ૩ થી લાગ આપતાં ક્રમથી ત્રણ ચરખંડા આવશે. ૧૭

ઉદાહરણ:—અમદાવાદની પલલા ૫ અંગુળ અને ૬ પ્રતિઅંગુળ છે. તેને ત્રણ ઠેકાણે સ્થાપન કરી ૧૦-૮-૧૦ થી ગણતાં ૫૧-૪૧-૫૧ આવ્યા તેમાં છેલ્લા ૫૧ ને ૩ થી લાગતાં ૧૭ આવ્યા. આ પ્રમાણે અનુક્રમે અમદાવાદના પળાત્મક ચરખંડા ૫૧-૪૧-૧૭ થયા. આ પ્રમાણે દરેક દેશના ચરખંડા તે તે દેશની પલલા ઉપરથી થાય છે.

લંકોદયસ્વદેશોદયાનયનપ્રકાર:

નાગાદ્રિપક્ષા નવનન્દદક્ષા રામાક્ષિરામા ગુણનેત્રરામાઃ ॥

નન્દાઙ્કદક્ષા ગજશૈલદક્ષા મેષાત્ક્રમાત્સ્યુર્વણિજો વિલોમમ્ ॥૧૮॥

લઙ્કોદયા વૈ કથિતાઃ સુધીભિઃ પલાત્મકાસ્તે ચરખ્વળકૈઃ સ્વૈઃ ॥

ક્રમોત્ક્રમસ્યૈર્વિયુતા યુતાશ્ચ ભવન્તિ ખાનામુદયાઃ સ્વદેશે ॥૧૯॥

અર્થ:—લંકોદય અને સ્વદેશોદય બનાવવાનો પ્રકાર. ૨૭૮-૨૯૯-૩૨૩-૩૨૩-૨૯૯-૨૭૮ આ પ્રમાણે મેષથી કન્યા સુધી અનુક્રમે અને તુળાથી મીન સુધી વિપરીત પળાત્મક લંકાના માન પડિતોએ કહ્યા છે. લંકોદય ઉપરથી જે દેશના ઉદયમાન કરવા હોય તે દેશની પલલા ઉપરથી પ્રથમ બતાવ્યા પ્રમાણે ચરખંડા બનાવી તે ચરખંડા લંકાના પ્રથમ ત્રણ ઉદયમાનમાં સવળા અને બીજા ત્રણ ઉદયમાનમાં અવળા અનુક્રમે બાદ અને યુક્ત કરવાથી પોતાના દેશના ઉદયમાન થાય છે. ૧૮-૧૯

લંકાના અમદાવાદનાં અમદાવાદનાં રાજનગરે લગ્નપ્રમાણમ્.

ઉદયમાન. ચરખંડા. ઉદયમાન.

મે. ૨૭૮ મી.બાદ. ૫૧ ૨૨૭

વૃ. ૨૯૯ કું. બાદ. ૪૧ ૨૫૮

મિ. ૩૨૩ મ. બાદ. ૧૭ ૩૦૬

ક. ૩૨૩ ઘ. યુક્ત. ૧૭ ૩૪૦

સિં. ૨૯૯ વૃ. યુક્ત. ૪૧ ૩૪૦

ક. ૨૭૮ તુ. યુક્ત. ૫૧ ૩૨૯

નગાશ્વિદક્ષા વસુબાણદક્ષા

ષડ્ભ્રારામામ્બરવેદરામાઃ ॥

વ્યોમાઙ્ઘિરામાનવદક્ષરામાઃ

ક્રમોત્ક્રમાન્મેષતુલાદિમાનમ્॥

સ્પષ્ટલગ્નાનયનપ્રકાર:

તત્કાલે સાયનાર્કસ્ય શુક્તભોગ્યાંશસંગુણાત્ ॥

સ્વોદયાત્સ્વાગ્નિહલબ્ધં શુક્તં ભોગ્યં રવેસ્ત્યજેત્ ॥ ૨૧ ॥

ઈષ્ટનાદીપલેખ્યથ ગતગમ્યાન્નિજોદયાન્ ॥

શેષં સ્વત્ર્યાહતં મક્તમશુદ્ધેન લવાદિકમ્ ॥

શુદ્ધમેઽશુદ્ધમે હીનં યુક્તનુર્વ્યયનાંશકમ્ ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—ઈષ્ટ સમયના સ્પષ્ટ સૂર્યમાં અયનાંશા યુક્ત કરવાથી સાયનસૂર્ય થાય છે. આ સાયનસૂર્યના અંશાદિ ભુક્તાંશ કહેવાય છે. તેને ૩૦ અંશોમાંથી બાદ કરવાથી ભોગ્યાંશ થાય છે. ઋણ લગ્ન કરવું હોય તો ભુક્તાંશને અને ધન લગ્ન કરવું હોય તો ભોગ્યાંશને સાયન સૂર્યની રાશિના પોતાના દેશના ઉદયમાનથી ગણી ૩૦ થી લાગતાં જે પળાત્મક ફળ આવે તે સૂર્યનો ભુક્ત કાળ અથવા ભોગ્યકાળ લાણવો. આ ભુક્તકાળ અથવા ભોગ્યકાળની પળોને ઈષ્ટકાળની પળોમાંથી બાદ કરી જે શેષ રહે તે પળોમાંથી જે રાશિના માનવડે ભુક્તાંશ અથવા ભોગ્યાંશને ગણેલા છે તે રાશિના માનથી ભુક્તાંશ હોય તો પાછળની રાશિના માન અને ભોગ્યાંશ હોય તો આગળની રાશિના માન જેટલાં જાય તેટલાં બાદ કરતાં જે રાશિનું માન ન જાય તે રાશિના માનને અશુદ્ધમાન કહે છે. પછી રાશિઓના માન જતાં શેષ રહેલી પળાદિને ૩૦ થી ગણી અશુદ્ધમાનની પળોવડે ભાગી અંશાદિ ફળ લાવવું. તેને ઋણ લગ્ન હોય તો શોધાયેલી પૂર્ણાદિ રાશિમાંથી બાદ કરવાથી અને જો ધન લગ્ન હોય તો અશુદ્ધમાનની પૂર્ણાદિ રાશિ યુક્ત કરવાથી સાયનલગ્ન થાય છે. આમાંથી અયનાંશા બાદ કરવાથી અનુક્રમે ઋણ લગ્ન તથા ધન લગ્ન થાય છે. ૨૧-૨૨

ઉદાહરણ:—ધન લગ્નનું ઉદાહરણ:—૨૫૪ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તેમાં અયનાંશા ૨૩-૭-૫૮ ઉંમેરવાથી ૦-૧૦-૩૮-૨૬ સાયન સૂર્ય થયો. તેના અંશાદિ ૧૦-૩૮-૨૬ ને ભુક્તાંશ કહે છે. તેને ૩૦ અંશોમાંથી બાદ કર્યા તો ૧૬-૨૧-૩૧ ભોગ્યાંશ થયા. તેને સાયનસૂર્યની મેષરાશિના અમદાવાદના પળાત્મક માન ૨૨૭ થી ગણ્યા તો ૪૩૬૪-૨૪-૧૭ આવ્યા.

તેને ૩૦ થી ભાગતાં ફળ ૧૪૬-૨૮-૪૮-૩૪ સૂર્યનો પળાત્મક ભોગ્યકાળ આવ્યો. તેને ઇષ્ટ ઘડી ૪૫ પળ ૪૩ ની પળો ૨૭૪૩ માંથી બાદ કર્યો તો ૨૫૯૬-૩૧-૧૧-૨૬ શેષ રહ્યા. આમાંથી મેષ રાશિના ઉદયમાન પછીના વૃષભથી ધન સુધીના માન શોધાય છે તેની કુલ પળો ૨૫૮૨ બાદ કરી તો શેષ પળાદિ ૧૪-૩૧-૧૧-૨૬ રહ્યા. મકરરાશિના માન ૩૦૬ શોધાતા નથી તેથી તે અશુદ્ધરાશિ થઈ. શેષ ૧૪-૩૧-૧૧-૨૬ ને ૩૦ થી ગણતાં ૪૩૫-૩૫-૪૩-૦ આવ્યા તેને અશુદ્ધરાશિ મકરના માન ૩૦૬ થી ભાગતાં ૧-૨૫-૨૪ અંશાદિ ફળ આવ્યું. તેના ઊપર અશુદ્ધમાનની પૂર્ણાદિ ૯ રાશિ મૂકી તો ૯-૧-૨૫-૨૪ રાશ્યાદિ સાયન સ્પષ્ટલક્ષ થયું. આમાંથી ૨૩-૭-૫૮ અયનાંશા બાદ કર્યા તો ૮-૮-૧૭-૨૬ રાશ્યાદિ ધન સ્પષ્ટ લક્ષ આવ્યું.

પૂર્વનતપશ્ચિમનતપ્રકાર:

રાત્રે: શેષં યાતમહોદલેન યુક્તપ્રાક્નમ્નં પશ્ચિમં સ્યાત્ક્રમેણ ॥

અહોયાતં શેષમહોદલેન વિશ્લેષ્યં તત્પ્રાક્નતં પશ્ચિમં સ્યાત્ ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:—રાત્રિનું શેષ^૧ અને રાત્રિનું ગત^૨ દિનાર્ધમાં યુક્ત કરવાથી અનુક્રમે પૂર્વનત અને પશ્ચિમનત થાય છે. તથા દિવસનું ગત^૩ અને દિવસનું શેષ^૪ દિનાર્ધમાંથી બાદ કરવાથી અનુક્રમે પૂર્વનત અને પશ્ચિમનત થાય છે. ૨૪

ઉદાહરણ:—ઇષ્ટ કાળ ઘડી ૪૫ પળ ૪૩ છે, તે મધ્યરાત્રિથી આરંભી સૂર્યોદયની અંદરનો હોવાથી રાત્રિનું શેષ લાવવું પડશે. તેથી કરીને ઇષ્ટ

૧ મધ્યરાત્રિથી આરંભી સૂર્યોદય સુધીનો ઇષ્ટકાળ હોય તો તેની ઇષ્ટ ઘડીને ૬૦ માંથી બાદ કરવાથી રાત્રિનું શેષ આવે છે.

૨ સૂર્યાસ્તથી આરંભી મધ્યરાત્રિ સુધીનો ઇષ્ટ કાળ હોય તો તેની ઇષ્ટ ઘડીમાંથી દિનમાન બાદ કરવાથી રાત્રિનું ગત આવે છે.

૩ સૂર્યોદયથી આરંભી મધ્યાહ્ન સુધીનો ઇષ્ટકાળ હોય તો જે ઇષ્ટઘડી છે તેજ દિવસનું ગત થાય છે.

૪ મધ્યાહ્નથી આરંભી સૂર્યાસ્ત સુધીનો ઇષ્ટકાળ હોય તો તેની ઇષ્ટ ઘડીને દિનમાનમાંથી બાદ કરવાથી દિવસનું શેષ થાય છે.

ઘડી ૪૫ પળ ૪૩ ને ૬૦ માંથી બાદ કરી તો શેષ ઘડી ૧૪ પળ ૧૭ તે રાત્રિનું શેષ આવ્યું. તેને દિનાર્ધ ઘડી ૧૫ પળ ૧૭ માં યુક્ત કરવાથી ઘડી ૨૯ પળ ૩૪ પૂર્વનત આવ્યું. આનાથી ઋણુ ભાવ કરવો.

મહેલી રીતે નત કરવાની રીત—ઇષ્ટકાળમાંથી દિનાર્ધ બાદ કરતાં શેષ ૩૦ થી ઓછું હોય તો પશ્ચિમનત થાય છે. તથા શેષ ૩૦ થી વધારે હોય તો તેને ૬૦ માંથી બાદ કરતાં રહેલું શેષ પૂર્વનત થાય છે. પરંતુ જો કદાચ દિનાર્ધ કરતાં ઇષ્ટ ઘડી ઓછી હોય તો ઉપરથી ૬૦ ઘડી લઈ તેમાં ઇષ્ટ ઘડી ઊમેરીને દિનાર્ધ બાદ કરવું.

ઉદાહરણ:—ઇષ્ટ ઘડી ૪૫ પળ ૪૩માંથી દિનાર્ધ ઘડી ૧૫ પળ ૧૭ બાદ કર્યું તો શેષ ઘડી ૩૦ પળ ૨૬ રહી આ શેષ ૩૦ થી ઓછું હોત તો પશ્ચિમનત થાત પરંતુ ૩૦ થી વધારે હોવાથી ૬૦ માંથી બાદ કર્યું તો શેષ ઘડી ૨૯ પળ ૩૪ રહી આ પૂર્વનત આવ્યું. આનાથી ઋણુભાવ કરવો.

નિશાદલાદાદ્યદલં નતં પ્રાગર્દલાદ્રાત્રિદલં ચ પશ્ચાત્ ॥

પૂર્વેનતે સ્યાદ્રણભાવસિદ્ધિઃ પશ્ચાન્નતં ચેદ્ધનનામધેયઃ ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—રાત્રિના અર્ધ અર્થાત્ મધ્યરાત્રિથી આરંભી દિવસના અર્ધ અર્થાત્ મધ્યાહ્ન સુધી પૂર્વનત હોય છે. તેમજ દિવસના અર્ધ અર્થાત્ મધ્યાહ્નથી આરંભી રાત્રિના અર્ધ અર્થાત્ મધ્યરાત્રિ સુધી પશ્ચિમનત હોય છે. પૂર્વનત હોય તો ઋણુભાવ કરવો અને પશ્ચિમનત હોય તો ધનભાવ કરવો. ૨૨

દશમભાવસાધનપ્રકાર:

एवं लंकोदयैर्भुक्तं भोग्यं शोध्यं पलीकृतात् ॥

पूर्वपश्चान्नतादन्यत्प्राग्वद्દશમं भवेत् ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:—લગ્ન બનાવવામાં કહેલી રીત પ્રમાણે લંકોદયમાનથી સાયનસૂર્યનો ભુક્તકાળ અથવા ભોગ્યકાળ બનાવીને તેને પૂર્વનત અથવા પશ્ચિમનતની પળોમાંથી બાદ કરી બાકીની ક્રિયા સ્પષ્ટ લગ્ન બનાવવામાં કહેલી રીત પ્રમાણે કરવાથી દશમોભાવ થાય છે. ૨૫

ઉદાહરણુ:—પૂર્વનત ઘડી ૨૯ પળ ૩૪ હોવાથી દશમો ભાવ ઋણુ લક્ષ્મીની રીત પ્રમાણે કર્યો છે. સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ માં અયનાંશા ૨૩-૭-૫૮ યુક્ત કરવાથી ૦-૧૦-૩૮-૨૯ સાયનસૂર્ય થયો. તેના અંશાદિ ૧૦-૩૮-૨૯ ભુક્તાંશ છે. તેને સાયનસૂર્યની મેષરાશિના લંકાદયમાન ૨૭૮ થી ગણ્યા તો ૨૯૫૮-૧૮-૨૨ આવ્યા, તેને ૩૦ થી ભાગતાં ફળ ૯૮-૩૬-૩૬-૪૪ સૂર્યનો પળાત્મક ભુક્તકાળ આવ્યો. તેને પૂર્વનત ઘડી ૨૯ પળ ૩૪ ની પળો ૧૭૭૪ માંથી બાદ કર્યો તો ૧૬૭૫-૨૩-૨૩-૧૬ રહ્યા, આમાંથી મેષરાશિના ઉદયમાનથી પાછળના મીનથી વૃશ્ચિક સુધીના માનની કુલ પળો ૧૫૨૨ બાદ કરી તો શેષ પળાદિ ૧૫૩-૨૩-૨૩-૧૬ રહી તુળા-રાશિના માન ૨૭૮ જતાં નથી, તેથી તે અશુદ્ધરાશિ થઈ. શેષ પળાદિ ૧૫૩-૨૩-૨૩-૧૬ ને ૩૦ થી ગણતાં ૪૬૦૧-૪૧-૩૮-૦ આવ્યા તેને અશુદ્ધરાશિ તુળાના માન ૨૭૮ થી ભાગતાં ૧૬-૩૩-૧૧ અંશાદિ ફળ આવ્યું. તેને છેવટની શોધાયેલી વૃશ્ચિકની પૂર્ણાદિ ૭ રાશિમાંથી બાદ કર્યું તો ૬-૧૩-૨૬-૪૯ રાશ્યાદિ સાયન દશમોભાવ આવ્યો. તેમાંથી અયનાંશા ૨૩-૭-૫૮ બાદ કર્યા તો ૫-૨૦-૧૮-૫૧ રાશ્યાદિ ઋણુ સ્પષ્ટ દશમો ભાવ આવ્યો.

સપદ્મે લગ્નદશમે જાયાતુર્યૌ પ્રકીર્તિતૌ ॥

લગ્નોનસુખષ્ટાંશયુતાલ્લગ્નાત્સસંધયઃ ॥ ૨૬ ॥

ત્રયો ભાવા ભવંત્યેવં ષષ્ટાંશો નૈકયુક્સુસ્વાત્ ॥

ત્રયઃ સસંધયો ભાવાઃ ષડન્યે ભાર્દવ્યોજનાત્ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—લગ્ન અને દશમાભાવમાં છ છ રાશિ યુક્ત કરવાથી ક્રમથી સાતમો અને ચોથોભાવ આવે છે. ચોથાભાવમાંથી લગ્ન બાદ કરીને તેનો ષષ્ટાંશ કરીને લગ્નમાં વારંવાર ઉમેરવાથી ચોથા ભાવ પર્યંત સંધિ અને ભાવો થાય છે. પછીથી તે ષષ્ટાંશને એક રાશિ અર્થાત્ ૩૦ અંશોમાંથી બાદ કરીને ચોથા ભાવમાં વારંવાર ઉમેરવાથી સાતમાભાવ પર્યંત સંધિ અને ભાવો થાય છે. આવેલા સંધિ અને ભાવોમાં છ છ રાશિ ઉમેરવાથી બાકી રહેલા સંધિ અને ભાવો આવે છે. ૨૬-૨૭.

ઉદાહરણુ:—સ્પષ્ટલગ્ન ૮-૮-૧૭-૨૬ માં ૬ રાશિ ઉમેરવાથી ૨-૮-૧૭-૨૬ સાતમો ભાવ આવ્યો, દશમો ભાવ ૫-૨૦-૧૮-૫૧ માં ૬ રાશિ ઉમેરવાથી ૧૧-૨૦-૧૮-૫૧ ચોથો ભાવ આવ્યો. ચોથા ભાવ ૧૧-૨૦-૧૮-૫૧ માંથી લગ્ન ૮-૮-૧૭-૨૬ બાદ કર્યું તો શેષ ૩-૧૨-૧-૨૫ રહ્યા.

તેના અંશાદિ ૧૦૨-૧-૨૫ ને ૬ થી ભાગતાં ૧૭-૦-૧૪-૧૦ અંશાદિ
 પૃષ્ઠાંશ આવ્યો. તેને લગ્ન ૮-૮-૧૭-૨૬ માં ઉમેરતાં ૮-૨૫-૧૭-૪૦-૧૦
 પહેલા ભાવનો સંધિ આવ્યો. આ સંધિમાં પૃષ્ઠાંશ ઉમેરતાં ૮-૧૨-૧૭-
 ૫૪-૨૦ ખીજો ભાવ આવ્યો. ખીજા ભાવમાં પૃષ્ઠાંશ ઉમેરતાં ૮-૨૯-૧૮-
 ૮-૩૦ ખીજા ભાવનો સંધિ આવ્યો. ખીજા ભાવની સંધિમાં પૃષ્ઠાંશ ઉમેરતાં
 ૧૦-૧૬-૧૮-૨૨-૪૦ ત્રીજો ભાવ આવ્યો. ત્રીજા ભાવમાં પૃષ્ઠાંશ ઉમેરતાં
 ૧૧-૩-૧૮-૩૬-૫૦ ત્રીજા ભાવનો સંધિ આવ્યો. ત્રીજા ભાવના સંધિમાં
 પૃષ્ઠાંશ ઉમેરતાં ૧૧-૨૦-૧૮-૫૧ ચોથો ભાવ આવ્યો. પછી પૃષ્ઠાંશ ૧૭-
 ૦-૧૪-૧૦ ને ૩૦ અંશોમાંથી બાદ કરતાં ૧૨-૫૯-૪૫-૫૦ આવ્યા.
 તેને ચોથા ભાવમાં ઉમેરતાં ૦-૩-૧૮-૩૬-૫૦ ચોથા ભાવનો સંધિ
 આવ્યો. ચોથા ભાવના સંધિમાં તેને ફરી ઉમેરતાં ૦-૧૬-૧૮-૨૨-૪૦
 પાંચમો ભાવ આવ્યો. પાંચમા ભાવમાં તેને ફરી ઉમેરતાં ૦-૨૯-૧૮-૮-૩૦
 પાંચમા ભાવનો સંધિ આવ્યો. પાંચમા ભાવના સંધિમાં તેને ફરી ઉમેરતાં
 ૧-૧૨-૧૭-૫૪-૨૦ છઠ્ઠો ભાવ આવ્યો. છઠ્ઠા ભાવમાં તેને ફરી ઉમેરતાં
 ૧-૨૫-૧૭-૪૦-૧૦ છઠ્ઠા ભાવનો સંધિ આવ્યો. છઠ્ઠા ભાવના સંધિમાં તેને
 ફરી ઉમેરતાં ૨-૮-૧૭-૨૬ સાતમો ભાવ આવ્યો. આ પ્રમાણે આવેલા ભાવો
 અને સંધિમાં છ છ રાશિ ઉમેરવાથી બાકી રહેલા ભાવો અને સંધિ આવે છે.

દ્વાદશભાવા: સસંધય:

૧	૦	૨	૦	૩	૦	૪	૦	૫	૦	૬	૦
૮	૮	૯	૯	૧૦	૧૧	૧૧	૦	૦	૦	૧	૧
૮	૨૫	૧૨	૨૯	૧૬	૩	૨૦	૩	૧૬	૨૯	૧૨	૨૫
૧૭	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૭	૧૭
૨૬	૪૦	૫૪	૮	૨૨	૩૬	૫૧	૩૬	૨૨	૮	૫૪	૪૦
૭	૦	૮	૦	૯	૦	૧૦	૦	૧૧	૦	૧૨	૦
૨	૨	૩	૩	૪	૫	૫	૬	૬	૬	૭	૭
૮	૨૫	૧૨	૨૯	૧૬	૩	૨૦	૩	૧૬	૨૯	૧૨	૨૫
૧૭	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૭	૧૭
૨૬	૪૦	૫૪	૮	૨૨	૩૬	૫૧	૩૬	૨૨	૮	૫૪	૪૦

અત્ર વિશેષમાહ.

સ્વેષ્ટાન્ન શુદ્ધચેદ્રતગમ્યકાલઃ સૂર્યસ્ય ચેદ્રૈ સ્વગુણૈર્વિનિઘ્નાત્ ॥

મક્તાલ્લવાદ્યં તુ નિજોદયૈસ્તદ્ધીનં યુતં તિગ્મરુચૌ તનુઃ સ્યાત્ ॥૨૮॥

અર્થઃ—સ્પષ્ટલગ્ન કરતાં અથવા દશમેભાવ કરતાં સૂર્યનો ભુક્તકાળ અથવા ભોગ્યકાળ પોતાની ઇષ્ટધરીની પળોમાંથી ન શોધાય તો તે ઇષ્ટપળોને ૩૦ થી ગણી સાયનસૂર્યની રાશિના ઉદયમાનની પળોથી ભાગ લેતાં જે અંશાદિ ફળ આવે તે ભુક્ત-કાળ હોય તો સૂર્યમાંથી બાદ કરવાથી અથવા ભોગ્યકાળ હોય તો સૂર્યમાં યુક્ત કરવાથી સ્પષ્ટલગ્ન અથવા દશમેભાવ થાય છે. ૨૮

ઉદાહરણઃ—સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તેમાં અયનાંશ ૨૩-૭-૫૮ યુક્ત કરવાથી ૦-૧૦-૩૮-૨૬ સાયનસૂર્ય થયો. તેના અંશાદિ ૧૦-૩૮-૨૬ ભુક્તાંશ હોવાથી ૩૦ માંથી બાદ કર્યા તો ૧૯-૨૧-૩૧ ભોગ્યાંશ થયા. સાયનસૂર્યની મેષરાશિના લંકાદયમાન ૨૭૮ થી ગણ્યા તો ૫૩૮૧-૪૧-૩૮ આવ્યા, તેને ૩૦ થી ભાગ લેતાં ૧૭૯-૨૩-૨૩-૧૬ સૂર્યનો પળાત્મક ભોગ્યકાળ આવ્યો. તે પૂર્વોક્ત ધરી ૦ પળ ૨૬ ની કુલ પળો ૨૬ માંથી બાદ જતો નથી તેથી પૂર્વોક્તની પળો ૨૬ ને ૩૦ થી ગણ્યા તો ૭૮૦ આવ્યા. તેને સાયનસૂર્યની મેષરાશિના લંકાદયમાન ૨૭૮ થી ભાગ લેતાં લબ્ધ અંશાદિ ૨-૪૮-૨૦ આવ્યા. તે ભોગ્યકાળ હોવાથી સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ માં યુક્ત કરવાથી ૧૧-૨૦-૧૮-૫૧ યોથોભાવ આવ્યો. તેમાં ૬ રાશિ યુક્ત કરવાથી ૫-૨૦-૧૮-૫૧ દશમેભાવ આવ્યો.

ભાવસ્થ ગ્રહફલમ્.

દ્વિસંધિમધ્યે સ્થિતરવેટકે સ્યાત્ફલં તુ તદ્ભાવજમેવ નૂનમ્ ॥

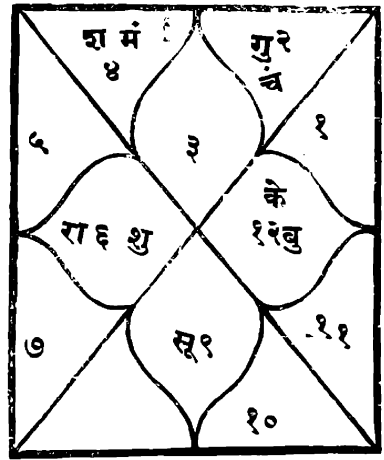
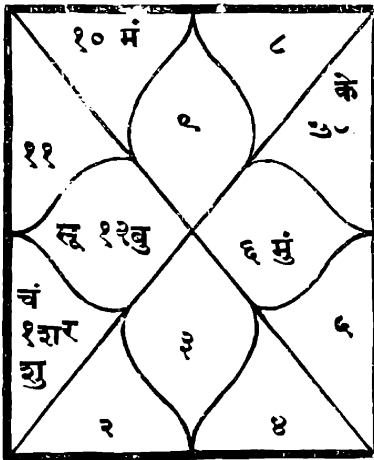
દ્વિસંધિતો ન્યૂનવહુત્તયુક્તે ફલં ભવેત્પૂર્વપરાલ્ખ્યમાવે ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—આરંભસંધિ અને વિરામસંધિના વચલા ભાવમાં રહેલો ગ્રહ તેજ ભાવનું ફળ આપે છે. અર્થાત્ આરંભસંધિથી અધિક અને વિરામસંધિથી ઓછો ગ્રહ હોય તો તે પાછળના ભાવનું ફળ આપે છે અને વિરામસંધિથી અધિક ગ્રહ હોય તો તે આગળના ભાવનું ફળ આપે છે. અને જો ગ્રહ, સંધિની બરોબર હોય તો તે કાંઈ પણ ફળ આપતો નથી. ૨૯

ઉદાહરણ:—વર્ષકુંડળીના લગ્નમાં ધન (૯) રાશિ છે માટે ચલિત કુંડળીના લગ્નમાં પણ ધન રાશિ મૂકીને તેનાથી અનુક્રમે બારે લાવમાં રાશિઓ મૂકી પછી સૂર્ય વર્ષકુંડળીમાં ચોથાલાવમાં છે. તે સૂર્યનાં રાશ્યાદિ ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે, તે ચોથાલાવની આરંભસંધિના રાશ્યાદિ ૧૧-૩-૧૮-૩૬ થી વધારે છે. માટે તેને ચલિત કુંડળીમાં પણ ચોથા લાવમાંજ મૂકવો, આ પ્રમાણે ચંદ્રાદિ ગ્રહો તપાસતાં વર્ષકુંડળીમાં જે સ્થાનમાં ખેડેલા છે તેજ સ્થાનમાં ચલિત કુંડળીમાં પણ રહે છે. પરંતુ મુંથા લાલ સ્થાનમાંથી ચળિ દશમાસ્થાનમાં આવે છે.

ભાવલગ્નમ્.

નવમાંશલગ્નમ્.

નવમાંશ ચક્રમ્.

મેષે હરૌ ચાપધરે ત્વજાઘ્રાઃ કન્યોક્ષનક્રેષુ મૃગાન્નવાંશાઃ ॥

જૂકે ઘટે વૈણિકમે તુલાઘ્રાઃ કર્કાલિમીનેષુ ચ કર્કટાઘ્રાઃ ॥૩૦॥

અર્થ:—મેષ, સિંહ અને ધન મેષાદિ. કન્યા, વૃષભ અને મકર મકરાદિ. મિથુન, કુંભ અને તુલા તુલાદિ તથા કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન કર્કાદિ છે. આ નવમાંશની રીત છે. ૩૦

નવમાંશના ભાગ.									
ભાગ.	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
અંશ.	૩	૬	૧૦	૧૩	૧૬	૨૦	૨૩	૨૬	૩૦
કળા.	૨૦	૪૦	૦૨	૦૪	૦૬	૦૮	૧૦	૧૨	૦૦

ઉદાહરણ:—વર્ષલગ્ન ધન રાશિનું છે, જેથી તેની આદિરાશિ મેષ થઈ. ને તેના અંશ ૮ છે તે ૧૦ અંશની અંદર હોવાને લીધે ૩ જા ભાગમાં આવ્યા, માટે આદિરાશિ મેષથી ગણતાં ત્રીજા મિથુન રાશિ થઈ, માટે મિથુન રાશિનું લગ્ન નવમાંશમાં મૂકી બાકીના સૂર્યાદિ ગ્રહો પણ આ પ્રમાણે મૂકવા.

મુન્યાસ્પષ્ટીકરણમ્.

ગતાબ્દવૃન્દમધ્યેષુ જન્મલગ્નં તુ મિશ્રિતમ્ ॥

દ્વાદશૈસ્તુ હરેદ્વાગં શેષા મુન્યા પ્રકીર્તિતા ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:—ગતવર્ષના અંકોમાં જન્મ લગ્નનો અંક યુક્ત કરીને ૧૨ નો ભાગ આપવાથી જે શેષ રહે તે મુન્યા જાણવી. ૩૧

ઉદાહરણ:—ગતવર્ષને: અંક ૨૪ છે, તેમાં જન્મલગ્ન તુળા છે, તેનો પૂર્ણાદિક અંક ૬ ઉમેર્યો તો ૩૦ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૬ રહ્યા, તે પૂર્ણાદિક તુળા રાશિની મુન્યા જાણવી. જન્મલગ્નનું અંશાદિક તેજ મુન્યાનું અંશાદિક જાણવું.

વર્ષેણમુંકે મુથહૈકરાશિં માસેનભાગદ્વિતયંદલાઢ્યમ્ ॥

કલાશ્રવણંચૈવદિનેન નૂનં તદ્રાશિનાથો મુથહાધિપ:સ્યાત્ ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:—મુન્યા એક વર્ષમાં એક રાશિ, એક માસમાં અઢી અંશ, તથા એક દિવસમાં પાંચ કળા ભાગવે છે. જે રાશિમાં મુન્યા પડેલી હોય તે રાશિનો સ્વામી મુથેશ કહેવાય છે. ૩૨

લઘુપંચવર્ગીચક્રમ્.

જન્મલગ્નપતિરબ્દલગ્નપો મુથહાધિપ્ત્વે સ્તિરાશિપ: ॥

સૂર્યરાશિપતિરન્ધિચન્દ્રમાધીશ્વરો નિશિ વિમૃશ્યપંચકમ્ ॥ ૩૩ ॥

અર્થ:—જન્મલગ્નપતિ ૧, વર્ષલગ્નપતિ ૨, મુન્યાપતિ ૩, ત્રિરાશિપતિ ૪, દિવસે વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્યરાશિપતિ અને રાત્રિએ

વર્ષપ્રવેશ હોય તો ચંદ્રરાશિપતિ ૫, આ પાંચ વર્ષમાં પંચાધિકારી કહેવાય છે. ૩૩

ત્રિરાશિપતીનાહ.

ત્રિરાશિપાઃ સૂર્યસિતાર્કિશુક્રા દિને નિશીજ્યેન્દુબુધક્ષમાજાઃ ॥
મેષાચ્છુર્ણા હરિમાદ્વિલોમં નિત્યં પરેષ્વાર્કિકુજેજ્યચન્દ્રાઃ ॥૩૪॥

અર્થઃ—દિવસનેવિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો મેષાદિ ચાર રાશિને વિષે સૂર્ય, શુક્ર, શનિ અને શુક્ર તથા રાત્રિને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો ગુરુ, ચંદ્ર, બુધ, અને મંગળ ત્રિરાશિપતિ થાય છે. સિંહાદિ ચાર રાશિને વિષે તેથી વિપરિત (મેષાદિ ચાર રાશિના દિવસના સ્વામી તે સિંહાદિ ચાર રાશિના રાત્રિના સ્વામી જાણવા તથા મેષાદિ ચાર રાશિના રાત્રિના સ્વામી તે સિંહાદિ ચાર રાશિના દિવસના સ્વામી) જાણવા. બાકીની ધનાદિ ચાર રાશિને વિષે દિવસે તથા રાત્રિએ શનિ, મંગળ, ગુરુ, અને ચંદ્ર ત્રિરાશિપતિ જાણવા. ૩૪

રવિમૃગશનિશુક્રેજ્યેન્દુસૌમ્યાવનેયાઃ

શનિકુજગુરુચંદ્રાઃ સ્વામિનોન્હિત્રિરાશૌ ॥

ગુરુશશિબુધભૌમાદિત્યદૈત્યેજ્યસૌરાઃ

સિતશનિકુજદેવેજ્યેન્દવોરાત્રિલગ્ને ॥ ॥

અર્થઃ—દિવસને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો મેષાદિ ચાર રાશિને વિષે અનુક્રમથી. સૂર્ય, શુક્ર, શનિ, શુક્ર, ગુરુ, ચંદ્ર, બુધ, મંગળ, શનિ, મંગળ, ગુરુ અને ચંદ્ર ત્રિરાશિપતિ જાણવા. રાત્રિને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો ક્રમથી ગુરુ, ચંદ્ર, બુધ, મંગળ, સૂર્ય, શુક્ર, શનિ, શુક્ર, શનિ, મંગળ, ગુરુ અને ચંદ્ર ત્રિરાશિપતિ જાણવા. ૩૫

ત્રિરાશિપતિનું કૌટુક.												
મે.	વૃ.	મિ.	ક.	સિં.	ક.	તુ.	વૃ.	ધ.	મ.	કું.	મી.	રાશિ
સૂ.	શુ	શ	શુ	ગુ	ચં	ભુ	મં	શ	મં	ગુ	ચં	દિવાપતિ
ગુ	ચં	ભુ	મં	સૂ	શુ	શ	શુ	શ	મં	ગુ	ચં	રાત્રિપતિ

ઉદાહરણ:—જન્મલગ્ન તુળા છે તો તેનો સ્વામી શુક્ર, વર્ષલગ્ન ધન છે તો તેનો સ્વામી ગુરુ, મુંથા તુળા રાશિની છે તો તેનો સ્વામી શુક્ર, ધન લગ્નના રાત્રિએ ત્રિરાશિપતિ શનિ અને રાત્રિએ વર્ષપ્રવેશ થયો છે તો ચંદ્રની રાશિ મેષ છે તેનો સ્વામી મંગળ એ પ્રમાણે લઘુપંચવર્ગી થાય છે. તેનું ઉદાહરણ પાસેના ચક્રમાં સ્પષ્ટ આપેલું છે તે સમજી લેવું.

લઘુપંચવર્ગી ચક્રમ્.				
જ	વ	મું	ત્રૈ	રા
પ	પ	પ	પ	પ
શુ	ગુ	શુ	શ	મં
૫	૧૧	૬	૫	૨
શ્રે	શ્રે	શ્રે	ને	શ્રે

હર્ષવલચક્રમ્.

નન્દત્રિષદ્લગ્નમવર્ષપુત્રવ્યયા ઇનાદ્દર્ષપદં સ્વમોચ્ચે ॥

ત્રિમં ત્રિમં લગ્નમતઃ ક્રમેણ સ્ત્રીણાં નૃણાં રાત્રિદિનેચ તેષામ્ ॥૩૬॥

અર્થ:—હર્ષસ્થાન ચાર પ્રકારનાં છે. સૂર્યને આરંભીને અનુક્રમથી સર્વ ગ્રહો નવમા, ત્રીજા, છઠ્ઠા, પહેલા, અગીઆરમા, પાંચમા અને બારમા સ્થાનમાં હોય તો તે પહેલું હર્ષસ્થાન જાણવું. (૧) સ્વગૃહી અથવા ઉચ્ચના ગ્રહો હોય તો તે બીજું હર્ષસ્થાન જાણવું. (૨) લગ્નની રાશિથી ત્રણ ત્રણ રાશિઓના ક્રમથી સ્ત્રી ગ્રહો તથા પુરૂષ ગ્રહો હોય તો તે ત્રીજું હર્ષસ્થાન જાણવું. (૩) રાત્રિને વિષે સ્ત્રી ગ્રહો અને દિવસને વિષે પુરૂષ ગ્રહોના સ્થાન તે ચોથું હર્ષસ્થાન જાણવું. (૪) આ પ્રમાણે ચાર પ્રકારનાં હર્ષસ્થાન છે. ૩૬

ગગનગામિનિહર્ષપદસ્થિતે બલમવાદિ હિ પંચવિશોપકાઃ ॥

નરસ્વગારવિભૌમસુરાર્ચિતા નિગદિતા હ્યપરે યુવતીગ્રહાઃ ॥ ૩૭ ॥

અર્થઃ—સૂર્યાદિ ગ્રહો હર્ષસ્થાનમાં હર્ષાયમાન થાય ત્યારે ૫ વિંશોપકા બળ આપે છે. સૂર્ય, મંગળ અને ગુરૂને પુરૂષ ગ્રહો, તથા બાકીના ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર અને શનિને સ્ત્રી ગ્રહો કહેલા છે. ૩૭

ઉદાહરણઃ—પ્રથમ હર્ષસ્થાનમાં વર્ષલગ્નને વિષે ગુરૂ અગીઆરમા સ્થાને છે તથા શુક્ર પાંચમા સ્થાને છે માટે તે બે ગ્રહોના સ્થાનમાં ૫ વિંશોપકા બળ મૂકવા. બીજા હર્ષસ્થાનમાં મંગળ ઉચ્ચતો છે માટે તેના સ્થાનમાં ૫ વિંશોપકા બળ મૂકવા. ત્રીજા હર્ષસ્થાનમાં સૂર્ય અને ગુરૂ પુરૂષ સ્થાનને વિષે છે તેથી તે બે ગ્રહોનાં સ્થાનમાં ૫ વિંશોપકા બળ મૂકવા. ચોથા હર્ષસ્થાનમાં રાત્રિએ વર્ષ બેઠું છે તેથી સ્ત્રી ગ્રહો ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર અને શનિમાં ૫ વિંશોપકા બળ મૂકવા.

હર્ષબલચક્રમ્.							
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	ગ્ર.
૦	૦	૦	૦	૫	૫	૦	પ્ર.
૦	૦	૫	૦	૦	૦	૦	દ્વિ.
૫	૦	૦	૦	૫	૦	૦	ત્ર.
૦	૫	૦	૫	૦	૫	૫	ચ.
૫	૫	૫	૫	૧૦	૧૦	૫	૪૫

મૈત્રીચક્રમ્.

મિત્રં તૃતીયપંચમનવમૈકાદશગતોઽપિ યો યસ્ય

ધનમૃતિરિપુરિઃફેષુ ચ સમો ગ્રહઃ સ્યાદિતિ જ્ઞેયમ્ ॥ ૩૮ ॥

શત્રુસ્તથૈકતુર્યેજાયાસ્થાને તથા દશમે ॥

તાજિકહિલાજમતે નૈતાદકથિતામસ્માભિઃ ॥ ૩૯ ॥

મૈત્રી.		
મિત્ર	સમ	શત્રુ
૩	૨	૧
૫	૬	૪
૯	૮	૭
૧૧	૧૨	૧૦

અર્થઃ—સૂર્યાદિ ગમે તે ગ્રહોથી ૩-૫-૯-૧૧ મા સ્થાને રહેલા ગ્રહો મિત્રસંજ્ઞક જાણવા. ૨-૮-૬-૧૨ મા સ્થાને રહેલા ગ્રહો સમ જાણવા, તથા ૧-૪-૭-૧૦ મા સ્થાને રહેલા ગ્રહો શત્રુસંજ્ઞક જાણવા. આ પ્રમાણે તાજિકશાસ્ત્ર-આર્ય હિલ્લાજના મતથી અમોએ દૃષ્ટિ ઉપરથી મૈત્રી કહી છે. ૩૮-૩૯

ઉદાહરણઃ—સૂર્યથી ચંદ્રમા બીજા સ્થાનમાં છે તેથી સમ જાણવો. મંગળ અગીઆરમા સ્થાનમાં છે તેથી મિત્ર જાણવો, બુધ પહેલા સ્થાનમાં છે તેથી શત્રુ જાણવો, ગુરૂ આઠમા સ્થાનમાં છે તેથી સમ જાણવો, તથા શુક્ર અને શનિ બીજા સ્થાનમાં છે તેથી તેઓ સમ જાણવા. આ પ્રમાણે ચંદ્રાદિ ગ્રહોની મૈત્રી નીચેના કોણમાં કરેલી છે તે સમજ લેવી.

મૈત્રી ચક્રમ્.							
ર.	ચં	મં	વુ.	ગુ.	શુ.	શ.	ગ્ર.
મં	○	સૂ. વુ.	મં	○	○	○	મિ ત્ર
શ.શુ. ચં.ગુ.	સૂ. વુ.	○	શ.ગુ. ચં શુ.	વુ. સૂ.	વુ. સૂ.	વુ. સૂ.	સ મ
વુ.	શ. મં શુ. ગુ.	ચં. શ. ગુ. શુ.	સૂ. શ. શુ.	ચં. મં. શ. શુ.	શ. ચં. મં. ગુ. ગુ. મં.	શુ. ચં. મં.	શ ત્રુ

રાશિ સ્વામી.

ભૌમાસ્ફુજિચન્દ્રજચન્દ્રમૂર્યા બુધાસ્ફુજિદ્વૈમસુરેજ્યમન્દાઃ ॥

મન્દામરેજ્યૌક્રિયભાદિકાનાં ક્રમાદધીશામુનિભિઃ પ્રદિષ્ટા ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:—મેષાદિ બાર રાશિના અનુક્રમથી મંગળ, શુક્ર, બુધ, ચંદ્ર, સૂર્ય, બુધ, શુક્ર, મંગળ, ગુરુ, શનિ, શનિ અને ગુરુ સ્વામીઓ મુનીશ્વરોએ કહેલા છે. ૪૦

ઉચ્ચનીચ ગ્રહ:

અજવૃષભમૃગાર્જુનાકુલીરા જ્ઞાણવણિજૌ ચ દિવાકરાદિતુજ્ઞાઃ ॥

દશશિખિમનુયુક્તિથીન્દ્રિયાંશૈસ્ત્રિનવકવિંશતિભિશ્ચ તેઽસ્તનીચાઃ ૪૧

અર્થ:—મેષ, વૃષભ, મકર, કન્યા, કર્ક, મીન અને તુળા આ રાશિઓના ક્રમથી દશ, ત્રણ, અઠ્ઠાવીસ, પંદર, પાંચ, સત્તાવીશ અને વીસ અંશોએ કરી સૂર્યાદિ ગ્રહોના ઉચ્ચસ્થાન બાણવા. અને ઉપર કહેલી રાશિઓથી સાતમી સાતમી રાશિઓના ક્રમથી ઉપર કહેલા અંશોએ કરી સૂર્યાદિ ગ્રહોના નીચસ્થાન બાણવા. તે નીચેના ચક્રમાં સમજી લેવાં. ૪૧

ગ્રહોના ઉચ્ચ નીચનું કોષ્ટક.							
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	ગ્રહ.
૦	૧	૯	૫	૩	૧૧	૬	ઉચ્ચ
૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦	
૬	૭	૩	૧૧	૯	૫	૦	નીચ
૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦	

ઉચ્ચબલચક્રમ્.

નીચરેટાન્તરંષડ્ભાધિકંચેદર્કતસ્ત્યજેત્ ॥

તલ્લવાનવભિર્ભક્તાસ્તાજિકે તુજ્જં બલમ્ ॥ ૪૨ ॥

અર્થ:—જે ગ્રહનું ઉચ્ચબળ કરવું હોય તે ગ્રહ અને નીચનું અંતર કરતાં જ્યારે ૬ રાશિથી અધિક હોય તો ૧૨ રાશિમાંથી બાદ કરીને તેના અંશો કરીને ૯ થી ભાગ લેતાં જે ફળ આવે તે

તાબ્જિક શાસ્ત્રને વિષે ઉચ્ચબળ બાણવું. પૂર્ણઉચ્ચનો ગ્રહ હોય તો તેનું ૨૦ બળ બાણવું, ૪૨

ઉદાહરણુ:—૨૫૪ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે અને તેનું નીચ ૬-૧૦-૦-૦ છે તે બન્નેનું અંતર કર્યું તો શેષ ૫-૭-૩૦-૩૧ આવ્યું તેના અંશ કર્યા તો ૧૫૭-૩૦-૩૧ આવ્યા તેને ૬ નો ભાગ આપતાં લઘિ કળાદિ ૧૭-૩૦ ફળ આવ્યું તે સૂર્યનું ઉચ્ચ બળ બાણવું.

હદાચક્રમ્.

મેષેક્ષતર્કાષ્ટશરેષુભાગા જીવાસ્ફુજિજ્ઞારશનૈશ્વરાણામ્ ॥

વૃષેષ્ટષળનાગશરાડનલાંશાઃ શુક્રજીવાર્કિકુજેશહદાઃ ॥ ૪૩ ॥

અર્થ:—મેષરાશિના ૬ અંશ સુધી ગુરૂની હદા, ૬ થી ૧૨ અંશ સુધી શુક્રની, ૧૨ થી ૨૦ અંશ સુધી બુધની, ૨૦ થી ૨૫ અંશ સુધી મંગળની અને ૨૫ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા બાણવી. વૃષભરાશિના ૮ અંશ સુધી શુક્રની, ૮ થી ૧૪ અંશ સુધી બુધની, ૧૪ થી ૨૨ અંશ સુધી ગુરૂની, ૨૨ થી ૨૭ અંશ સુધી શનિની અને ૨૭ થી ૩૦ અંશ સુધી મંગળની હદા બાણવી. ૪૩

યુગમે ષડંગેષુનગાંગભાગાઃ સૌમ્યાસ્ફુજિજીવકુજાર્કિહદાઃ ॥

કર્કેદ્રિતર્કાક્ષનગાબ્ધિભાગાઃ કુજાસ્ફુજિજ્ઞેજ્યશનૈશ્વરાણામ્ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ:—મિથુન રાશિના ૬ અંશ સુધી બુધની, ૬ થી ૧૨ અંશ સુધી શુક્રની, ૧૨ થી ૧૭ અંશ સુધી ગુરૂની, ૧૭ થી ૨૪ અંશ સુધી મંગળની અને ૨૪ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા બાણવી. કર્ક રાશિના ૭ અંશ સુધી મંગળની, ૭ થી ૧૩ અંશ સુધી શુક્રની, ૧૩ થી ૧૬ અંશ સુધી બુધની, ૧૬ થી ૨૬ અંશ સુધી ગુરૂની અને ૨૬ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા બાણવી. ૪૪

સિંહેક્ષભૂતાદ્રિસાંગભાગાઃ દેવેજ્યશુકાર્કિબુધારહદાઃ ॥

સ્ત્રિયો નગાશાબ્ધિનગાક્ષિભાગાઃ સૌમ્યોશનોજીવકુજાર્કિનાથાઃ ૪૫

અર્થ:—સિંહરાશિના ૬ અંશ સુધી ગુરૂની, ૬ થી ૧૧ અંશ સુધી શુક્રની, ૧૧ થી ૧૮ અંશ સુધી શનિની, ૧૮ થી ૨૪ અંશ સુધી બુધની અને ૨૪ થી ૩૦ અંશ સુધી મંગળની હદા બાણવી.

કન્યા રાશિના ૭ અંશ સુધી બુધની, ૭ થી ૧૭ અંશ સુધી શુકની, ૧૭ થી ૨૧ અંશ સુધી ગુરૂની, ૨૧ થી ૨૮ અંશ સુધી મંગળની અને ૨૮ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા જાણવી. ૪૫

તુલે રસાષ્ટાદિનગાક્ષિભાગાઃ કોણજીવાસ્ફુજિદારનાથાઃ ॥

કીટે નગાઘ્યષ્ટશરાંગભાગા મૌમાસ્ફુજિજ્ઞેજ્યશનૈશ્વરાણામ્ ॥ ૪૬ ॥

અર્થઃ—તુળા રાશિના ૬ અંશ સુધી શનિની, ૬ થી ૧૪ અંશ સુધી બુધની, ૧૪ થી ૨૧ અંશ સુધી ગુરૂની, ૨૧ થી ૨૮ અંશ સુધી શુકની અને ૨૮ થી ૩૦ અંશ સુધી મંગળની હદા જાણવી. વૃશ્ચિક રાશિના ૭ અંશ સુધી મંગળની, ૭ થી ૧૧ અંશ સુધી શુકની, ૧૧ થી ૧૬ અંશ સુધી બુધની, ૧૬ થી ૨૪ અંશ સુધી ગુરૂની અને ૨૪ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા જાણવી. ૪૬
ચાપે રવીષ્વંબુધિપંચવેદા જીવાસ્ફુજિજ્ઞારશનૈશ્વરાણામ્ ॥

મૃગે નગાઘ્યષ્ટયુગશ્રુતીનાં સૌમ્યેજ્યશુકાર્કિકુજેશહદાઃ ॥ ૪૭ ॥

અર્થઃ—ધનરાશિના ૧૨ અંશ સુધી ગુરૂની, ૧૨ થી ૧૭ અંશ સુધી શુકની, ૧૭ થી ૨૧ અંશ સુધી બુધની, ૨૧ થી ૨૬ અંશ સુધી મંગળની, અને ૨૬ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા જાણવી. મકરરાશિના ૭ અંશ સુધી બુધની, ૭ થી ૧૪ અંશ સુધી ગુરૂની ૧૪ થી ૨૨ અંશ સુધી બુધની, ૨૨ થી ૨૬ અંશ સુધી શનિની, અને ૨૬ થી ૩૦ અંશ સુધી મંગળની હદા જાણવી. ૪૭

કુંભે નગાંગાદિશરેષુભાગાઃ જ્ઞશુક્રજીવારશનૈશ્વરાણામ્ ॥

મીનેર્કવેદાનલનંદપક્ષાઃ સિતેજ્યસૌમ્યારશનૈશ્વરાણામ્ ॥ ૪૮ ॥

અર્થઃ—કુંભરાશિના ૭ અંશ સુધી બુધની, ૭ થી ૧૩ અંશ સુધી શુકની, ૧૩ થી ૨૦ સુધી ગુરૂની, ૨૦ થી ૨૫ અંશ સુધી મંગળની, અને ૨૫ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા જાણવી. તથા મીન રાશિના ૧૨ અંશ સુધી શુકની, ૧૨ થી ૧૬ અંશ સુધી ગુરૂની, ૧૬ થી ૧૯ અંશ સુધી બુધની, ૧૯ થી ૨૮ અંશ સુધી મંગળની અને ૨૮ થી ૩૦ અંશ સુધી શનિની હદા જાણવી. તે નીચેના કોઠામાં સ્પષ્ટ લખેલી છે. ૪૮

હુદાની સારિણી.

૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૬ ગુ.	૮ શુ.	૬ બુ.	૭ મં.	૬ ગુ.	૭ બુ.	૬ શ.	૭ મં.	૧૨ ગુ.	૭ બુ.	૭ બુ.	૧૨ શુ.
૬ શુ.	૬ બુ.	૬ શુ.	૬ શુ.	૫ શુ.	૧૦ શુ.	૮ બુ.	૪ શુ.	૫ શુ.	૭ ગુ.	૬ શુ.	૪ ગુ.
૮ બુ.	૮ ગુ.	૫ ગુ.	૬ બુ.	૭ શ.	૪ ગુ.	૭ ગુ.	૮ બુ.	૪ બુ.	૮ શુ.	૭ ગુ.	૩ બુ.
૫ મં.	૫ શ.	૭ મં.	૭ ગુ.	૬ બુ.	૭ મં.	૭ શુ.	૫ ગુ.	૫ મં.	૪ શ.	૫ મં.	૯ મં.
૫ શ.	૩ મં.	૬ શ.	૪ શ.	૬ મં.	૨ શ.	૨ મં.	૬ શ.	૪ શ.	૪ મં.	૫ શ.	૨ શ.

દ્રેષ્કાણ ચક્રમ્.

મેષતોમીનપર્યન્તં દ્રેષ્કાણાનામધીશ્વરાઃ ॥

ભૌમતોરવિતઃ શુક્રાદ્રણનીયાયથાક્રમમ્ ॥ ૪૯ ॥

અર્થઃ—મેષથી મીન સુધી ત્રણે દ્રેષ્કાણના સ્વામીઓ ક્રમથી મંગળ, સૂર્ય અને શુક્રથી ગણવાથી આવે છે. તે નીચેની સારિ-
ણીમાં સ્પષ્ટ લખેલા છે. તે સમજી લેવા. ॥ ૪૯ ॥

દ્રેષ્કાણની સારિણી.

રાશિઓ.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૦ થી ૧૦ અંશ સુધીનો ભાગ	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.
૧૦ થી ૨૦ અંશ સુધીનો ભાગ	સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.
૨૦ થી ૩૦ અંશ સુધીનો ભાગ	શુ.	શ.	સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	સૂ.	ચં.	મં.

નવમાંશચક્રમ્.

મેષસિંહધનુષઃ ક્રિયમુખ્યા નક્રગોયુવતયોમૃગપૂર્વાઃ ॥

તૌલિજિત્મકલશાશ્રતુલાઘ્નાઃ કર્કટશ્ચિક્ષણાઃ કુલિરાઘ્નાઃ ॥૬૦॥

અર્થઃ—મેષ, સિંહ અને ધન મેષાદિ. મકર, વૃષભ અને કન્યા મકરાદિ. તુળા, મિથુન અને કુંભ તુળાદિ તથા કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન કર્કાદિ આદિ રાશિઓ બાણવી.

વૃહત્પંચવર્ગીબલચક્રમ્.

ત્રિંશત્સ્વમે વિંશતિરાત્મતુંગે હૃદેક્ષચંદ્રા દશકં દ્વકાળે ॥

મુશલહે પંચલવાઃ પ્રદિષ્ટા વિંશોપકા વેદલઘ્નૈઃ પ્રકલ્પ્યાઃ ॥૫૧॥

અર્થઃ—બૃહત્પંચવર્ગીના બળમાં ગ્રહ સ્વગૃહી હોય તો ૩૦ વિશ્વાબળ, પોતાના ઉચ્ચને વિષે હોય તો ૨૦ વિશ્વાબળ, પોતાની હદને વિષે હોય તો ૧૫ વિશ્વાબળ, પોતાના દ્રેષ્કાણુને વિષે હોય તો ૧૦ વિશ્વાબળ અને પોતાના નવમાંશને વિષે હોય તો ૫ વિશ્વાબળ મૂકવું. ૫છી એ સર્વનો યોગ કરીને ૪ નો ભાગ આપવાથી જે ફળ આવે તે વિંશોપકા બાણવા. ૫૧

સ્વસ્વાધિકારોક્તબલં સુહૃદ્ને પાદોનમર્થં સમમેરિર્મેદ્ધિઃ ॥

एवं समानीय बलं तदैकये वेदोद्धृते हीनबलः शरोनः ॥ ५२ ॥

અર્થઃ—પોતપોતાના અધિકારને વિષે સંપૂર્ણ બળ, મિત્રની રાશિને વિષે પાદોન અર્થાત્ પોણું બળ, સમરાશિને વિષે અર્ધ બળ, શત્રુની રાશિને વિષે ચરણબળ. આ પ્રમાણે સ્વગ્રહ, હદ, દ્રેષ્કાણુ અને નવમાંશમાં બળ મૂકી તેનો યોગ કરીને ૪ નો ભાગ આપી જે ફળ આવે તે ૫ થી હીન હોય તો હીનબળ બાણવું. મૂકવાનું બળ નીચેના કોષ્ટકમાં સ્પષ્ટ કરીને આપેલું છે. ૫૨

पंचालपो हीनवीर्यः स्यादधिको मध्य उच्यते ॥

दशाधिको बली प्रोक्तः पंचवर्गी बलादिदम् ॥ ५३ ॥

અર્થઃ—પાંચ વિશ્વાથી ઓછો ગ્રહ હીનબળી, પાંચથી અધિક દશ વિશ્વા સુધી મધ્યબળી તથા દશથી અધિક વિશ્વાવાળો ગ્રહ પૂર્ણબળી બૃહત્પંચવર્ગીમાં બાણવો. ૫૩

બૃહત્પચવર્ગીનાં બળો.				
સ્થાનોનાં નામો.	સ્વગૃહી.	મિત્ર.	સમ.	શત્રુ.
સ્વગ્રહ બળ.	૩૦ ૦	૨૨ ૩૦	૧૫ ૦	૭ ૩૦
હદા બળ.	૧૫ ૦	૧૧ ૧૫	૭ ૩૦	૩ ૪૫
દ્રેષકાણુ બળ.	૧૦ ૦	૭ ૩૦	૫ ૦	૨ ૩૦
નવમાંશ બળ.	૫ ૦	૩ ૪૫	૨ ૩૦	૧ ૧૫

બૃહત્પચવર્ગી કરવાનું ઉદાહરણ.

પહેલું સ્વગૃહબળ:—વર્ષકુલ્ડળીમાં સૂર્ય મીનરાશિનો છે, તેનો સ્વામી ગુરૂ થયો તે ગુરૂ સૂર્યની મૈત્રીમાં સમ છે. માટે સ્વગૃહ બળના કોષ્ટકમાં સમનું બળ ૧૫-૦ લખેલું છે. માટે સૂર્યનું સ્વગૃહબળ ૧૫-૦ બૃહત્પચવર્ગી ચક્રમાં લખવું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું કરવું.

બીજું ઉચ્ચબળ:—સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે અને તેનું નીચ ૬-૧૦-૦-૦ છે તે બન્નનું અંતર કર્યું તો ૫-૭-૩૦-૩૧ આવ્યું. આ ૬ રાશિથી ઓછું છે માટે તેનું અંશાદિક કર્યું તો ૧૫૭-૩૦-૩૧ આવ્યું. આને ૬ થી ભાગ લીધો તો ફળ ૧૭-૩૦ આવ્યું આ સૂર્યનું ઉચ્ચબળ ગણવું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું કરવું.

ત્રીજું હદાબળ:—સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે માટે હદા સારિણીમાં ૧૧ રાશિના ૧૭ અંશે જોતાં ત્રીજા વિભાગમાં બુધ લખેલો છે. તે સૂર્યનો હદાપતિ થયો. તે બુધ સૂર્યની મૈત્રીમાં શત્રુ છે, માટે હદાબળના કોષ્ટકમાં શત્રુનું બળ ૩-૪૫ લખેલું છે, માટે સૂર્યનું હદાબળ ૩-૪૫ મૂકવું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું કરવું.

ચોથું દ્રેષકાણુબળ:—સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે માટે દ્રેષકાણુસારિણીમાં ૧૧ રાશિના ૧૭ અંશે જોતાં બીજા વિભાગમાં ગુરૂ લખેલો છે માટે તે સૂર્યનો દ્રેષકાણુપતિ થયો, તે ગુરૂ સૂર્યની મૈત્રીમાં સમ છે, માટે દ્રેષકાણુબળના કોષ્ટકમાં સમનું બળ ૫-૦ લખેલું છે. માટે સૂર્યનું દ્રેષકાણુબળ ૫-૦ મૂકવું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું કરવું.

પાંચમું નવમાંશ બળ:—વર્ષપ્રવેશના નવમાંશમાં સૂર્ય ધન રાશિનો છે તેનો સ્વામી ગુરૂ થયો, તે ગુરૂ સૂર્યની મૈત્રીમાં સમ છે. નવમાંશ બળના

કોષ્ટકમાં સમનું બળ ૨-૩૦ લખેલું છે, માટે સૂર્યનું નવમાંશ બળ ૨-૩૦ મૂકવું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું કરવું.

બૃહત્પંચવર્ગી બળનું ઐક્ય:—ઉપર પ્રમાણે સૂર્યના સ્વગૃહાદિ પાંચે બળનો સરવાળો કર્યો તો ૪૩-૪૫ સૂર્યના બળનું ઐક્ય આવ્યું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનાં બૃહત્પંચવર્ગી બળોનું ઐક્ય કરવું.

વિંશોપકા:—સૂર્યના બળનું ઐક્ય ૪૩-૪૫ છે તેને ૪ થી ભાગ લીધો તો ૧૦-૫૬-૧૫ આ સૂર્યનું વિંશોપકા બળ આવ્યું. આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું વિંશોપકા બળ કરવાથી બૃહત્પંચવર્ગી ચક્ર થાય છે. આ ચક્ર નીચે લખેલું છે તે વિચારી જવું.

બૃહત્પંચવર્ગી ચક્રમ્							ગ્રહા:
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	
૧૬	૭	૭	૧૬	૭	૭	૭	સ્વગૃહ.
૦	૩૦	૩૦	૦	૩૦	૩૦	૩૦	
૧૭	૧૬	૧૯	૧	૭	૧૭	૦	ઉચ્ચ.
૩૦	૪૫	૧૧	૩૪	૫૫	૪૪	૪૭	
૩	૩	૩	૭	૩	૭	૭	હદા.
૪૬	૪૬	૪૬	૩૦	૪૫	૩૦	૩૦	
૫	૨	૭	૭	૧૦	૫	૫	દ્રેષ્કાણ.
૦	૩૦	૩૦	૩૦	૦	૦	૦	
૨	૧	૧	૨	૧	૨	૧	નવમાંશ.
૩૦	૧૫	૧૬	૩૦	૧૬	૩૦	૧૫	
૪૩	૩૧	૩૯	૩૪	૩૦	૪૦	૨૨	એક્ય.
૪૬	૪૫	૧૧	૪	૨૫	૧૪	૨	
૧૦	૭	૯	૮	૭	૧૦	૫	વિંશોપકા.
૫૬।	૫૬।	૪૭।।	૩૧	૩૬।	૩।	૩૦।	
શ્રે	મ	મ	મ	મ	શ્રે	મ	ફલ.

દ્વાદશવર્ગીચક્રમ્.

ક્ષેત્રં હોરા ત્ર્યબ્ધિ પચ્ચાક્ષસપ્તવસ્વંકાંશેશાર્કભાગાઃ સુધિભિઃ ॥

વિજ્ઞાતવ્યા લગ્નસંસ્થાઃશુભાનાં વર્ગાઃ શ્રેષ્ઠાઃ પાપવર્ગાસ્ત્વનિષ્ટાઃ ॥૫૪॥

અર્થઃ—દ્વાદશવર્ગી કરવાની રીતઃ—ગૃહ, હોરા, દ્રેષ્કાણુ. ચતુર્થાંશ, પંચમાંશ, ષષ્ઠાંશ, સપ્તમાંશ, અષ્ટમાંશ, નવમાંશ, દશાંશ, એકાદશાંશ અને દ્વાદશાંશ આ બાર વર્ગ મળીને દ્વાદશવર્ગી થાય છે. આ પ્રમાણે પાંડિતોએ લગ્ન સમયે ગ્રહોના પાપવર્ગ અને શુભવર્ગને જુદા જુદા સ્થાપન કરીને જોવું કે શુભવર્ગ અધિક હોય અને પાપવર્ગ હીન હોય તો તે શુભ જાણવું. તથા પાપવર્ગ અધિક હોય અને શુભવર્ગ હીન હોય તો તે અનિષ્ટ અર્થાત્ અશુભ જાણવું. ૫૪ ઓજે રવીન્દ્રોઃ સમ ઇન્દુરવ્યોર્હોરે ગૃહાર્દ્ધે પ્રમિતે વિચિત્યે ॥

દ્રેષ્કાણપાઃ સ્વેષુનવર્ક્ષનાથાસ્તુર્યાશપાઃ સ્વર્ક્ષજકેન્દ્રનાથાઃ ॥ ૫૫ ॥

અર્થઃ—પહેલો વર્ગઃ—રાશીશ છે. તે ગ્રંથકર્તાએ ૪૦ મા શ્લોકમાં કહેલ છે.

બીજો વર્ગઃ—હોરા છે. તે વિષમરાશિના ૧૫ અંશ સુધીમાં હોય તો સૂર્યની અને તે ઉપરાંત ૩૦ અંશ સુધીમાં હોય તો ચંદ્રમાની જાણવી તથા સમરાશિના ૧૫ અંશ સુધીમાં હોય તો ચંદ્રમાની અને તે ઉપરાંત ૩૦ અંશ સુધીમાં હોય તો સૂર્યની જાણવી.

ત્રીજો વર્ગઃ—દ્રેષ્કાણુ છે. તે ૧૦ અંશ સુધીમાં હોય તો પોતાની રાશિના સ્વામીનો, ૨૦ અંશ સુધીમાં હોય તો તે રાશિથી પાંચમી રાશિના સ્વામીનો તથા ૩૦ અંશ સુધીમાં હોય તો તે રાશિથી નવમી રાશિના સ્વામીનો દ્રેષ્કાણુપતિ જાણવો.

ચોથો વર્ગઃ—ચતુર્થાંશ છે. તે રાશિના ચાર ભાગોમાં ચાર કેન્દ્રોના સ્વામી અર્થાત્ ૭ અંશ અને ૩૦ કળા સુધીમાં હોય તો તે પોતાની રાશિના સ્વામીનો, ૭ અંશ અને ૩૦ કળાથી આરંભીને ૧૫ અંશ સુધીમાં હોય તો તે પોતાની રાશિથી ચોથી રાશિના સ્વામીનો, ૧૫ અંશથી આરંભીને ૨૨ અંશ અને ૩૦ કળા સુધીમાં હોય તો તે પોતાની રાશિથી સાતમી રાશિના સ્વામીનો તથા ૨૨ અંશ

અને ૩૦ કળાથી આરંભીને ૩૦ અંશ સુધીમાં હોય તો પોતાની રાશિથી દશમી રાશિના સ્વામીનો ચતુર્થાંશપતિ જાણવો. ૫૫

ઓર્જર્ષે પંચમાંશેષાઃ કુજાર્કીજ્યજ્ઞભાર્ગવાઃ ॥

સમમે વ્યત્યયાજ્ઞેયા દ્વાદશાંશાઃ સ્વભાત્સ્મૃતાઃ ॥ ૫૬ ॥

અર્થઃ—પાંચમો વર્ગઃ—પંચમાંશ છે. તે વિષમ રાશિના ૬ અંશ સુધીમાં મંગળનો, ૬ અંશથી ૧૨ અંશ સુધીમાં શનિનો, ૧૨ અંશથી ૧૮ અંશ સુધીમાં ગુરુનો, ૧૮ અંશથી ૨૪ અંશ સુધીમાં બુધનો તથા ૨૪ અંશથી ૩૦ અંશ સુધીમાં શુક્રનો પંચમાંશપતિ જાણવો. અને સમરાશિના ૬ અંશ સુધીમાં શુક્રનો, ૬ અંશથી ૧૨ અંશ સુધીમાં બુધનો, ૧૨ અંશથી ૧૮ અંશ સુધીમાં ગુરુનો, ૧૮ અંશથી ૨૪ અંશ સુધીમાં શનિનો તથા ૨૪ અંશથી ૩૦ અંશ સુધીમાં મંગળનો પંચમાંશપતિ જાણવો.

બારમો વર્ગઃ—દ્વાદશાંશ છે, દ્વાદશાંશ ૨ અંશ અને ૩૦ કળાનો થાય છે, જેટલા ભાગમાં ગ્રહ આવે તે પોતાની રાશિથી તેટલા ભાગની રાશિના સ્વામીનો દ્વાદશાંશપતિ થાય છે. ૫૬

લવીકૃતો વ્યોમચરોઙ્ગશૈલવસ્વંકદિગ્રુદ્રગુણાઃ સ્વરામૈઃ ॥

મક્તોગતાસ્તર્કનગાષ્ટનંદદિગ્રુદ્રભાગાઃ કુયુતાઃ ક્રિયાત્સ્યુઃ ॥ ૫૭ ॥

અર્થઃ—છઠ્ઠો વર્ગ, સાતમો વર્ગ, આઠમો વર્ગ, નવમો વર્ગ, દશમો વર્ગ અને અગીઆરમો વર્ગ કરવાની રીતઃ—સ્પષ્ટ ગ્રહના અંશાદિક કરીને છ ઠેકાણે સ્થાપન કરવા અને ક્રમથી ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, અને ૧૧ થી ગણીને ૩૦ નો ભાગ આપવાથી જે ફળ આવે તેમાં એક ઉમેરીને ૧૨ નો ભાગ આપવાથી જે શેષ રહે તે મેષાદિરાશિના સ્વામીઓ ૫૪માંશ, સપ્તમાંશ, અષ્ટમાંશ, નવમાંશ, દશમાંશ અને એકાદશાંશના સ્વામીઓ જાણવા. ૫૭

દ્વાદશવર્ગી કરવાનું ઉદાહરણ.

પહેલો વર્ગઃ—ગૃહ અર્થાત્ રાશિ. સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે. તેથી મીન રાશિનો સ્વામી ગુરુ સૂર્યનો ગૃહપતિ થયો.

બીજો વર્ગઃ—હોરા. સૂર્ય મીન રાશિ અર્થાત્ સમ રાશિના ૧૭ અંશે છે એટલે બીજી હોરામાં છે, તેથી કરીને સૂર્ય સૂર્યનો હોરાપતિ થયો.

ત્રીજો વર્ગ:—દ્રેષ્કાણુ. સૂર્ય મીન રાશિના ૧૭ અંશે છે એટલે બીજા દ્રેષ્કાણુમાં છે. માટે મીન રાશિથી પાંચમી રાશિ કર્ક થઈ તેનો સ્વામી ચંદ્રમા દ્રેષ્કાણુપતિ થયો.

ચોથો વર્ગ:—ચતુર્થાંશ. સૂર્ય મીન રાશિના ૧૭ અંશે છે એટલે ત્રીજા ચતુર્થાંશમાં છે. માટે મીનરાશિથી સાતમી રાશિ કન્યા થઈ તેનો સ્વામી શુક્ર સૂર્યનો ચતુર્થાંશપતિ થયો.

પાંચમો વર્ગ:—પંચમાંશ. સૂર્ય મીન રાશિના અર્થાત્ સમરાશિના ૧૭ અંશે છે એટલે ત્રીજા પંચમાંશમાં છે માટે તેનો સ્વામી ગુરૂ સૂર્યનો પંચમાંશપતિ થયો.

છઠ્ઠો વર્ગ:—ષષ્ઠાંશ. સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તેના અંશાદિક કર્યા તો ૩૪૭-૩૦-૩૧ થયા તેને ૬ થી ગણ્યા તો ૨૦૮૫-૩-૬ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૬૯ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૭૦ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૧૦ રહ્યા તે મેષ રાશિને આરંભીને ગણતાં મકરરાશિ થઈ તેનો સ્વામી શનિ સૂર્યનો ષષ્ઠાંશપતિ થયો.

સાતમો વર્ગ:—સપ્તમાંશ. સૂર્યના અંશાદિક ૩૪૭-૩૦-૩૧ ને ૭ થી ગણ્યા તો ૨૪૩૨-૩૩-૩૭ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૮૧ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૮૨ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૧૦ રહ્યા તે મેષ રાશિને આરંભીને ગણતાં મકર રાશિ થઈ તેનો સ્વામી શનિ સૂર્યનો સપ્તમાંશપતિ થયો.

આઠમો વર્ગ:—અષ્ટમાંશ. સૂર્યના અંશાદિક ૩૪૭-૩૦-૩૧ ને ૮ થી ગણ્યા તો ૨૭૮૦-૪-૮ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૯૨ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૯૩ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૯ રહ્યા તે મેષ રાશિને આરંભીને ગણતાં ધન રાશિ થઈ તેનો સ્વામી ગુરૂ સૂર્યનો અષ્ટમાંશપતિ થયો.

નવમો વર્ગ:—નવમાંશ. સૂર્યના અંશાદિક ૩૪૭-૩૦-૩૧ ને ૯ થી ગણ્યા તો ૩૧૨૭-૩૪-૩૯ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૧૦૪ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૧૦૫ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૯ રહ્યા તે મેષને આરંભીને ગણતાં ધન રાશિ થઈ તેનો સ્વામી ગુરૂ સૂર્યનો નવમાંશપતિ થયો.

દશમો વર્ગ:—દશાંશ. સૂર્યના અંશાદિક ૩૪૭-૩૦-૩૧ ને ૧૦ થી ગણ્યા તો ૩૪૭૫-૫-૧૦ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૧૧૫ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૧૧૬ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ

૮ રહ્યા તે મેષ રાશિથી આરંભીને ગણતાં વૃશ્ચિક રાશિ થઈ તેનો સ્વામી મંગળ સૂર્યનો દશાંશપતિ થયો.

અગ્નીઆરમ્ભ વર્ગ:—એકાદશાંશ. સૂર્યના અંશાદિક ૩૪૭-૩૦-૩૧ ને ૧૧ થી ગણ્યા તો ૩૮૨૨-૩૫-૪૧ આવ્યા તેને ૩૦ નો ભાગ આપ્યો તો ફળ ૧૨૭ આવ્યું તેમાં ૧ ઉમેર્યો તો ૧૨૮ થયા તેને ૧૨ નો ભાગ આપ્યો તો શેષ ૮ રહ્યા તે મેષ રાશિથી આરંભીને ગણતા વૃશ્ચિક રાશિ થઈ તેનો સ્વામી મંગળ સૂર્યનો એકાદશાંશપતિ થયો.

આરમ્ભ વર્ગ:—દ્વાદશાંશ. સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તે આઠમા દ્વાદશાંશમાં આવ્યો માટે મીન રાશિથી ગણતાં આઠમી રાશિ તુળા આવી તેનો સ્વામી શુક્ર સૂર્યનો દ્વાદશાંશપતિ થયો, આ પ્રમાણે ચંદ્રાદિ ગ્રહોનું ગૃહથી આરંભીને દ્વાદશાંશ સુધીનું ઉદાહરણ નીચે દ્વાદશવર્ગો ચક્રમાં કરેલું છે તે વિચારી જોવું. દ્વાદશવર્ગી સહેલા પ્રકારથી કરવાને દ્વાદશવર્ગીની સારિણી પૃષ્ઠ ૩૮ થી શરૂ થાય છે.

દ્વાદશવર્ગીફલમાહ.

एवं द्वादशवर्गीस्यात् ग्रहाणां बलसिद्धये ॥

स्वोच्चमित्रशुभाः श्रेष्ठा नीचारिक्रूरतोऽशुभाः ॥ ૫૮ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણે ગ્રહોના ગળની સિદ્ધિના અર્થે દ્વાદશવર્ગી કહેલી છે, જે ગ્રહની દ્વાદશવર્ગી કરીએ તે ગ્રહ પોતાની રાશિનો, મિત્રની રાશિનો, ઉચ્ચની રાશિનો અથવા શુભ ગ્રહની રાશિનો હોય તો તે શુભ ફળને આપે છે. તેજ ગ્રહ જો નીચની રાશિનો, શત્રુની રાશિનો અથવા પાપ ગ્રહની રાશિનો હોય તો તે અશુભ ફળને આપે છે. ૫૮

एवं ग्रहाणां शुभपापवर्ग पंक्तिद्वयं वीक्ष्य शुभादिकत्वे ॥

दशाफलं भावफलं च वाच्यं शुभं तन्निष्ठं तशुभाधिकत्वे ॥ ૫૯ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણે ગ્રહોની દ્વાદશવર્ગી સ્થાપન કરીને શુભ ગ્રહની પંક્તિ (ઐક્ય) તથા પાપ ગ્રહની પંક્તિ (ઐક્ય) ને જુદા સ્થાપન કરી તેમાં શુભ ગ્રહની પંક્તિ અધિક હોય તો તેની દશાનું ફળ તથા ભાવનું ફળ સારું જાણવું. તથા પાપ ગ્રહની પંક્તિ અધિક હોય તો તેની દશાનું ફળ તથા ભાવનું ફળ અશુભ જાણવું. ૫૯

द्वादशवर्गी चक्रम्.

सू.	चं.	मं.	बु.	गु.	शु.	श.	ग्रहा.
गु.	मं.	श.	गु.	शु.	मं.	मं.	गृह.
सू.	सू.	सू.	सू.	चं.	चं.	सू.	होरा.
चं.	मं.	बु.	मं.	बु.	सू.	सू.	द्रेष्काण.
बु.	मं.	चं.	गु.	चं.	शु.	चं.	चतुर्थीश.
गु.	मं.	श.	मं.	बु.	गु.	गु.	पंचमांश.
श.	मं.	श.	गु.	सू.	चं.	बु.	षष्ठांश.
श.	मं.	मं.	गु.	गु.	सू.	चं.	सप्तांश.
गु.	शु.	बु.	गु.	शु.	सू.	चं.	अष्टमांश.
गु.	शु.	चं.	गु.	शु.	बु.	चं.	नवमांश.
मं.	शु.	मं.	गु.	मं.	बु.	सू.	दशांश.
मं.	शु.	श.	गु.	बु.	शु.	सू.	एकादशांश.
शु.	शु.	बु.	श.	चं.	शु.	बु.	द्वादशांश.
६	५	२	८	७	६	५	शुभवर्ग.
६	७	१०	४	५	६	७	पापवर्ग.

દ્વાદશવર્ગીની સારણી.

૧ સાશિપતિઓ		૨ હોસપતિઓ		૩ દ્રેષકાણુપતિઓ		૪ ચતુર્થોશપતિઓ		૫ પંચમોશપતિઓ	
જોડો		ભાગ	અંશ	ભાગ	અંશ	ભાગ	અંશ	ભાગ	અંશ
જોડો		૧	૨	૧	૨	૧	૨	૧	૨
જોડો		૧૫	૩૦	૧૦	૨૦	૧૫	૩૦	૧૮	૩૦
૦ મેષ	મં.	સં.	ચં.	૦	મં.	સં.	ચં.	૦	મં.
૧ વૃષભ	શુ.	૧	ચં. સં.	૧	શુ.	૧	સં. મં.	૧	શુ.
૨ મિથુન	ભા.	૨	સં. ચં.	૨	ભા.	૨	ભા. ગુ.	૨	ભા.
૩ કર્ક	ચં.	૩	ચં. સં.	૩	ચં.	૩	ચં. શ. મં.	૩	ચં.
૪ સિંહ	સં.	૪	સં. ચં.	૪	સં.	૪	સં. શ. ગુ.	૪	સં.
૫ કન્યા	ભા.	૫	ચં. સં.	૫	ભા.	૫	ભા. ગુ. ભા.	૫	ભા.
૬ તુલા	શુ.	૬	સં. ચં.	૬	શુ.	૬	શ. મં. ચં.	૬	શ.
૭ વૃશ્ચિક	મં.	૭	ચં. સં.	૭	મં.	૭	મં. શ. ગુ. સં.	૭	મં.
૮ ધન	ગુ.	૮	સં. ચં.	૮	ગુ.	૮	ગુ. ભા. ભા.	૮	ગુ.
૯ મકર	શ.	૯	ચં. સં.	૯	શ.	૯	શ. મં. ચં.	૯	શ.
૧૦ કુમ્ભ	શ.	૧૦	સં. ચં.	૧૦	શ.	૧૦	શ. ગુ. સં. મં.	૧૦	શ.
૧૧ મીન	ગુ.	૧૧	ચં. સં.	૧૧	ગુ.	૧૧	ગુ. ભા. ગુ.	૧૧	ગુ.

ક્રાદશવર્ગોષ્ટી સારણી.

૬ પદ્મશપતિઓ.					૭ સપ્તશપતિઓ.					૮ અષ્ટશપતિઓ.					૯ નવશપતિઓ.				
લા	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	
અં.	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨	૩૬	૪૦	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૬૦	૬૪	૬૮	૭૨	
રા.	૧૦	૧૫	૨૦	૨૫	૩૦	૩૫	૪૦	૪૫	૫૦	૫૫	૬૦	૬૫	૭૦	૭૫	૮૦	૮૫	૯૦	૯૫	
૦મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૧શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	
૨મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૩શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	
૪મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૫શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	
૬મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૭શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	
૮મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૯શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	
૧૦મં.	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	શુ	
૧૧શુ.	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	મં	

५३२।१।४।५।६।७।८।९।

www.umaragyanbhandar.com

અર્થ:—(૩) ગ્રહ પોતાની રાશિથી ચોથા અને દશમા સ્થાનને ચતુર્થાંશ ૧૫ કળાત્મક દૃષ્ટિથી જુએ છે. તે ગુપ્ત વૈર કરનારી જાણવી, (૪) સાતમા અને પહેલા સ્થાનને સંપૂર્ણ ૬૦ કળાત્મક દૃષ્ટિથી જુએ છે. તે પ્રત્યક્ષ વૈર કરનારી જાણવી. આ દૃષ્ટિ શુભ કર્મને નાશ કરનારી, કાર્યને નાશ કરનારી તથા સંગ્રામાદિ કલેશને આપનારી જાણવી. પરંતુ જોનાર ગ્રહના સ્પષ્ટ અંશોથી જોવાવાનાર ગ્રહના સ્પષ્ટ અંશ બાર અંશની અંદર હોય તો દૃષ્ટિનું પૂર્વોક્ત ફળ સંપૂર્ણ મળે છે. ૬૧

ગણિતાગતદૃષ્ટિચક્રમ્.

અપાસ્ય પશ્યનિજદૃશ્યસ્વેદાદેકાદિશેષે ધ્રુવલિપ્તિકાઃ સ્યુઃ ॥

પૂર્ણ સ્વેદાસ્તિથયોઽક્ષવેદાઃ સંષષ્ટિરશ્નં શરવેદસંખ્યા ॥ ૬૨ ॥

તિથ્યઃ સ્વચંદ્રાવિયદભ્રતર્કાઃ શેષાંકયાતૈષ્યવિશેષઘાતાત્ ॥

લઘ્યં સ્વરામૈરધિકોનકૈષ્યે સ્વર્ણે ધ્રુવેતાઃસ્ફુટદૃષ્ટિલિપ્તિઃ ॥ ૬૩ ॥

અર્થ:—જે ગ્રહ જુએ જે તે દૃષ્ટા તથા જેને જુએ છે તે ગ્રહ દૃશ્ય જાણવો. દૃશ્ય ગ્રહના રાશ્યાદિમાંથી દૃષ્ટા ગ્રહના રાશ્યાદિ બાદ કરતાં જે શેષ રહે તે એકાદિ રાશિના અનુક્રમે કળાત્મક દૃષ્ટિના ધ્રુવક નીચેના કોષ્ટક પ્રમાણે જાણવા અર્થાત ૧ શેષ રહે તો ૦, ૨ શેષ રહે તો ૪૦, ૩ શેષ રહે તો ૧૫, ૪ શેષ રહે તો ૪૫, ૫ શેષ રહે તો ૦, ૬ શેષ રહે તો ૬૦, ૭ શેષ રહે તો ૦ ૮ શેષ રહે તો ૪૫, ૯ શેષ રહે તો ૧૫, ૧૦ શેષ રહે તો ૧૦, ૧૧ શેષ રહે તો ૦ તથા ૧૨ શેષ રહે તો ૬૦ કળાત્મક દૃષ્ટિના ગત ધ્રુવક જાણવા. ગત ધ્રુવકની આગળનો એષ્ય ધ્રુવક જાણવો. પછી ગત ધ્રુવક અને એષ્ય ધ્રુવકના અંતરથી શેષ અંશાદિકને ગુણતાં જે આવે તેમાં ૩૦ નો ભાગ આપવાથી જે ફળ આવે તેમાં એષ્યાંક અધિક હોય તો ધન અને એષ્યાંક ન્યૂન અર્થાત્ ઓછો હોય તો ઋણ સંસ્કાર આપવાથી સ્પષ્ટ કળાત્મક દૃષ્ટિ થાય છે. ૬૨-૬૩

દૃષ્ટિ ધ્રુવક કોષ્ટક.												
રાશિ.	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
ધ્રુવાંક.	૦	૪૦	૧૫	૪૫	૦	૬૦	૦	૪૫	૧૫	૧૦	૦	૬૦
અંતર.	૪૦	૨૫	૩૦	૪૫	૬૦	૬૦	૪૫	૩૦	૫	૧૦	૬૦	૬૦
ધન-ઋણ	ધ	ઋ	ધ	ઋ	ધ	ઋ	ધ	ઋ	ઋ	ઋ	ધ	ઋ

સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિ કરવાનું ઉદાહરણ:—આ ઉદાહરણમાં લગ્ન ઉપર સૂર્યની દૃષ્ટિ કરવી છે માટે લગ્ન દશ્ય અર્થાત્ દેખાનાર થયું અને સૂર્ય દષ્ટા અર્થાત્ દેખનાર થયો. માટે દશ્ય લગ્નના રાસ્યાદિ ૮-૮-૧૭-૨૬ માંથી દષ્ટા સૂર્યના રાસ્યાદિ ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ બાદ કર્યા તો શેષ રાસ્યાદિ ૮-૨૦-૪૬-૫૫ રહ્યા. રાશિના સ્થાને ૮ અંક છે માટે તેનો ધ્રુવક ૪૫ આવ્યો તે ગતાંક બાણવો અને પછીનો ધ્રુવક ૧૫ છે તે એખ્યાંક બાણવો. આ બન્ને ગતાંક અને એખ્યાંકનું અંતર કર્યું તો ૩૦ આવ્યું. તે વડે શેષ અંશાદિક ૨૦-૪૬-૫૫ ને ગુણ્યાતો ૬૨૩-૨૭-૩૦ આવ્યા, તેને ૩૦ થી ભાગ લેતાં ૨૦-૪૬-૫૫ ફળ આવ્યું, તેને ગતાંકથી એખ્યાંક ન્યૂન અર્થાત્ ઓછો છે માટે ગતાંક ૪૫ માંથી બાદ કર્યું તો ૨૪-૧૩-૫ આવ્યું. આ લગ્ન ઉપર સૂર્યની સ્પષ્ટ કળાત્મક દૃષ્ટિ થઇ. આ પ્રમાણે સર્વ ગ્રહોની દૃષ્ટિ કરવી.

અર્થ દૃષ્ટિ ચંક્રમ્.						
સુ.	ચં.	મં.	તુ.	ગુ.	શુ.	શ.
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
૨૪	૪૦	૪	૩૫	૧૯	૩૧	૩૮
૧૩	૩૫	૭	૫૧	૨૯	૨૩	૩
૬	૧	૨૬	૨૩	૪૦	૨૨	૭

દષ્ટિ કરવાનો સહેલો કોઠો.

૦	અંશાદિકને ૩૦ માંથી બાદ કરીને બમણા કરવા.
૧	અંશાદિકમાં પોતાનો ત્રીજો ભાગ યુક્ત કરવો.
૨	અંશાદિકને ૬ એ ભાગી પોતાનામાંથી બાદ કરીને ૪૦ માંથી શોધવા.
૩	અંશાદિકમાં ૧૫ યુક્ત કરવા.
૪	અંશાદિકને દોઢા કરીને ૪૫ માંથી શોધવા.
૫	અંશાદિકને બમણા કરવા.
૬	અંશાદિકને ૩૦ માંથી બાદ કરીને બમણા કરવા.
૭	અંશાદિકને દોઢા કરવા.
૮	અંશાદિકને ૪૫ માંથી શોધવા.
૯	અંશાદિકને ૬ એ ભાગીને ૧૫ માંથી શોધવા.
૧૦	અંશાદિકને ૩ એ ભાગીને ૧૦ માંથી શોધવા.
૧૧	અંશાદિકને બમણા કરવા.

વર્ષદષ્ટિ સારિણી ઉપરથી દષ્ટિ કરવાની રીત.

દૃશ્ય ગ્રહના રાશ્યાદિમાંથી દૃષ્ટાગ્રહના રાશ્યાદિ બાદ કરતાં જે રાશ્યાદિ શેષ રહે તેજ રાશિ અને અંશ પ્રમાણે વર્ષ દષ્ટિ સારિણીમાં જોતાં જે અંક આવે તે ગતાંક જાણવો. અને તેના આગળના અંશના કોઠામાં જોતાં જે અંક આવે તે એખ્યાંક જાણવો. પછી ગતાંક અને એખ્યાંકના અંતરથી દૃશ્ય ગ્રહમાંથી દૃષ્ટાગ્રહ બાદ કરતાં શેષ રહેલી કળાદિને ગણી ૬૦ થી ભાગ લેતાં જે ફળ આવે તે ગતાંકમાં એખ્યાંક અધિકે ધન તથા એખ્યાંક ન્યૂને ક્રૂણ આ પ્રમાણે ધન અને ક્રૂણનો સંસ્કાર આપવાથી સ્પષ્ટ કળાત્મક દષ્ટિ આવે છે.

વર્ષ દૃષ્ટિ સારિણી. (સં.૬ થી) મીન સુગ્રીની.

[illegible]

સહમસાધનમાહ.

પ્રાચીન યવનાદિ આચાર્યોના મતથી સહમ ૫૦ છે તેના નામ. પુણ્ય ૧, ગુરૂ ૨, જ્ઞાન ૩, યશ ૪, મિત્ર ૫, મહાત્મ્ય ૬ આશા ૭, સમર્થતા ૮, જ્ઞાતા ૯, ગૌરવ ૧૦ રાજ, ૧૧, તાત ૧૨, માતા ૧૩, સુત ૧૪, જીવિત ૧૫, જળ ૧૬, કર્મ ૧૭, રોગ ૧૮, કામદેવ ૧૯, કલહ ૨૦. ક્ષમા ૨૧, શાસ્ત્ર ૨૨, બંધુ ૨૩, બંદક ૨૪, મૃત્યુ ૨૫, પરદેશ ૨૬, ધન ૨૭, અન્યદારા ૨૮, અન્ય કર્મ ૨૯, વણિક ૩૦, કાર્યસિદ્ધિ ૩૧, વિવાહ ૩૨, પ્રસૂતિ ૩૩, સંતાપ ૩૪, શ્રદ્ધા ૩૫, પ્રીતિ ૩૬, બળ ૩૭, તનુ ૩૮, જાડય ૩૯, વ્યાપાર ૪૦, પાનીયપતન ૪૧, શત્રુ ૪૨, શૌર્ય ૪૩, ઉપાય, ૪૪ દરિદ્ર ૪૫, ગુરૂતા ૪૬, જળકર્મ ૪૭, બંધન ૪૮, દુહિતા ૪૯, અશ્વ ૫૦ આ પ્રમાણે પચાસ સહમ છે.

સૂર્યોનચન્દ્રાન્વિતમન્હિલગ્નવીંદ્રક્રયુક્તનિષ્ણિપુણ્યસંગ્રમ્ ॥

શોધ્યર્ક્ષશુદ્ધચાશ્રયમાંતસલેલગ્નન્વેત્સૈકમમેતદુક્તમ્ ॥ ૬૪ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો ચંદ્રમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્યમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પુણ્યસહમ બાળવું. આ ગ્રંથમાં સર્વ સહમો બનાવવામાં વિશેષ સંસ્કાર છે તે કહે છે. *શોધ્યર્ક્ષ અને ઇશુદ્ધચાશ્રયની વચ્ચે અર્થાત્ શોધ્ય ગ્રહની રાશિથી શુદ્ધચાશ્રય ગ્રહની રાશિપર્યંત લગ્ન ના હોય તો પૂર્વોક્ત સહમમાં ૧ રાશિ યુક્ત કરવી. ૬૪

ઉદાહરણ:—ચંદ્ર ૨૫૪ ૦-૩-૫૨-૨૭ માંથી સૂર્ય ૨૫૪ ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ બાદ કર્યો તો શેષ ૦-૧૬-૨૧-૫૬ રહ્યા તેમાં ૨૫૪ લગ્ન ૮-૮-૧૭-૨૬ યુક્ત કર્યું તો ૮-૨૪-૩૯-૨૨ પુણ્યસહમ આવ્યું. વિશેષ સંસ્કાર શોધ્યર્ક્ષ સૂર્ય મીન રાશિ છે અને શુદ્ધચાશ્રય ચંદ્ર મેષ રાશિ છે તેમની વચ્ચે લગ્નની રાશિ ધન આવી નથી માટે પૂર્વોક્ત પુણ્યસહમમાં ૧ રાશિ યુક્ત કરી તો ૯-૨૪-૩૯-૨૨ પુણ્યસહમ આવ્યું. તેમજ રાત્રિને વિષે

* જેને બાદ કરવામાં આવે છે તેને શોધ્યર્ક્ષ કહે છે,

૬ જેમાંથી બાદ થાય છે તેને શુદ્ધચાશ્રય કહે છે.

વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્યસ્પષ્ટ ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ માંથી સ્પષ્ટચંદ્ર ૦-૩-૫૨-૨૭ બાદ કર્યો તો શેષ ૧૧-૧૩-૩૮-૪ રહી તેમાં સ્પષ્ટ લગ્ન ૮-૮-૧૭-૨૬ યુક્ત કર્યું તો ૭-૨૧-૫૫-૩૦ પુણ્યસહમ આગ્યું, આમાં શોધ્યક્ષે અને શુદ્ધચાત્રયની વચ્ચે લગ્ન છે માટે એક રાશિ યુક્ત કરવી નહિ. આ પ્રમાણે બીજા સહમો કરવાં. તેમાંના દશ સહમો બનાવેલાં છે તે તપાસી જવાં,

વ્યત્યસ્તમસ્માદ્ગુરુવિધ્યોસ્તુ સંસાધનં પુણ્યવિયુક્તમુરેજ્યઃ ॥

દિવાવિલોમં નિશિર્પૂર્વવત્તુ યશોભિધં તત્સહમં વદંતિ ॥ ૬૫ ॥

અર્થઃ—ગુરૂ અને વિદ્યાસહમ પુણ્ય સહમથી વિપરીત છે અર્થાત્ દિવસને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્યમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું. અને રાત્રિને વિષે ચંદ્રમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું. દિવસને વિષે ગુરૂમાંથી પુણ્યસહમમાં બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું. રાત્રિને વિષે પુણ્યસહમમાંથી ગુરૂ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે યશસહમ બાણું. શોધ્યક્ષેત્યાદિ સંસ્કાર સર્વ સહમોમાં આપવો. ૬૫

પુણ્યસન્નગુરુસન્નતસ્ત્યજેત્ વ્યત્યયોનિશિ સિતાન્વિતં ચ તત્ ॥

સૈકતાતનુવદુક્તરીતિતો મિત્રનામસહમં વિદુર્બુધાઃ ॥ ૬૬ ॥

અર્થઃ—દિવસને વિષે ગુરૂસહમમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને શુક્ર યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે પુણ્યસહમમાંથી ગુરૂ સહમ બાદ કરીને શુક્ર યુક્ત કરવો તેને પૂર્વોક્ત શોધ્યક્ષેત્યાદિ સંસ્કાર આપવાથી મિત્રસહમ થાય છે, ૬૬

પુણ્યાદ્ઘૌમં શોધયેદુક્તવત્સ્યાન્માહાત્મ્યંતન્નક્તમસ્માદ્વિલોમમ્ ॥

શુક્રં મંદાદનિહનક્તં વિલોમમાશાખ્યં સ્યાદુક્તવચ્છેષમૂહ્યમ્ ॥ ૬૭ ॥

અર્થઃ—દિવસને વિષે પુણ્યસહમમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે મંગળમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે માહાત્મ્ય સહમ બાણું. દિવસને વિષે શનિમાંથી શુક્રબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી શનિબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે આશા સહમ બાણું. ૬૭

સામર્થ્યમારાત્તનુપં વિશોધ્ય નક્તં વિલોમં તનુપે કુજેતુ ॥

જીવાદ્વિશુદ્ધયેત્સતતંપુરાવદ્ભ્રાતાર્કિહીનાદ્ગુરુતઃ સદોહઃ ॥ ૬૮ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે મંગળમાંથી લગ્નનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે લગ્નના સ્વામીમાંથી મંગળબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે સામર્થ્ય સહમ બાણવું. પરંતુ લગ્નનો સ્વામી મંગળ હોય તો ગુરૂમાંથી બાદ કરવું. દિવસ તથા રાત્રિને વિષે ગુરૂમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે બ્રાતાસહમ બાણવું. ૬૮

દિને ગુરોશ્ચંદ્રમપાસ્ય નક્તં રવિં ક્રમાદર્ક વિધૂં ચ દેયૌ ॥

રીત્યોક્તયા ગૌરવમર્કમાર્કેરપાસ્ય વામં નિશિ રાજતાતૌ ॥ ૬૯ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે ગુરૂમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને સૂર્ય યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે ગુરૂમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને ચંદ્ર યુક્ત કરવો શોધ્ય-ક્ષેત્યાદિ અંતરાલમાં સૂર્ય અથવા ચંદ્રમા ના હોય તો એક રાશિયુક્ત કરવાથી ગૌરવ સહમ થાય છે. તથા દિવસને વિષે શનિમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે સૂર્યમાંથી શનિબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે રાજ અને તાતસહમ બાણવું. ૬૯

માતેન્દુતોપાસ્યસિતં વિલોમં નક્તં સુતોઽર્હિર્નિશમિંદુમીજ્યાત્ ॥

સ્યાજ્જીવિતાલ્યં ગુરુમાર્કિતોન્હિ વામં નિશીદં સમમંબયાંબુ ॥૭૦॥

અર્થ:—દિવસને વિષે ચંદ્રમાંથી શુક્રબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે માતાસહમ બાણવું. દિવસને વિષે તથા રાત્રિને વિષે ગુરૂમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પુત્રસહમ બાણવું. દિવસને વિષે શનિમાંથી ગુરૂ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિ ને વિષે ગુરૂમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે જીવિતસહમ બાણવું. માતા સહમની બરાબર અંબુ અર્થાત્ જળ સહમ બાણવું. ૭૦

કર્મજ્ઞમારાન્નિશિવામયુક્તં રોગાલ્યમિંદું તનુતઃ સદૈવ ॥

સ્યાન્મન્મથો લગ્નપમિંદુતોઽન્હિ વામં નિશીન્દું તનુપં સદાર્કાત્ ॥૭૧॥

અર્થ:—દિવસને વિષે મંગળમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે બુધમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે કર્મસહમ બાણવું. દિવસ અને રાત્રિને વિષે

લગ્નમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે રોગસહમ જાણવું. દિવસને વિષે ચંદ્રમાંથી લગ્નનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે લગ્નના સ્વામીમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે મન્મથ અર્થાત્ કામસહમ જાણવું. અને વિષે લગ્નનો સ્વામી ચંદ્ર હોય તો દિવસ અને રાત્રિને વિષે સૂર્યમાંથી ચંદ્ર બાદ કરવો. ૭૧

કલ્પિતમેસ્તોગુસ્તો વિશુદ્ધેકુજે વિલોમં નિશિ પૂર્વરીત્યા ॥

શાસ્ત્રં દિને સૌરિમપાસ્ય જીવાદ્રામં નિશિજ્ઞસ્ય યુતિઃ પુરાવત્ ॥૭૨॥

અર્થઃ—દિવસને વિષે ગુરૂમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે મંગળમાંથી ગુરૂ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે કલિ અને ક્ષમાસહમ જાણવું. દિવસને વિષે ગુરૂમાંથી શનિ બાદ કરીને બુધ યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી ગુરૂ બાદ કરીને બુધ યુક્ત કરવો તે શાસ્ત્ર સહમ જાણવું. ૭૨
દિવાનિશં જ્ઞાચ્છશિનં વિશોધ્ય વંધ્વાલ્યમેતન્નિશિ વંદકં સ્યાત્ ॥
વામંદિવૈ તન્મૃતિરષ્ટમર્ષાદિંદુવિશોધ્યોક્તવદાર્કિયોગાત્ ॥ ૭૩ ॥

અર્થઃ—દિવસ અને રાત્રિને વિષે બુધમાંથી ચંદ્રબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે બંધુસહમ જાણવું. દિવસને વિષે ચંદ્રમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે બુધમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું. તે બંધકસહમ જાણવું. દિવસ તથા રાત્રિને વિષે આઠમા લાવમાંથી ચંદ્રબાદ કરીને શનિ યુક્ત કરવો તે મૃત્યુસહમ જાણવું. ૭૩

દેશાંતરાલ્યં નવમાદ્વિશોધ્ય ધર્મેશ્વરં સંતતમુક્તવત્સ્યાત્ ॥

અહર્નિશં વિત્તપમર્થભાવાદ્વિશોધ્ય પૂર્વોક્તવદર્યસન્ન ॥ ૭૪ ॥

અર્થઃ—દિવસ અને રાત્રિને વિષે નવમા લાવમાંથી નવમા લાવનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે દેશાંતર અને યાત્રાસહમ જાણવું, તથા દિવસ અને રાત્રિને વિષે ધન લાવમાંથી ધન લાવનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે ધનસહમ જાણવું. ૭૪

સિતાદ્યાસ્યર્કમથાન્યદસાન્હયં સદા પ્રાગ્નદથાન્યર્કમ્ ॥

ચન્દ્રાચ્છનિં વામમથો નિશાયાં શશ્વદ્વષિજ્યં દિનવંદકોક્ત્યા ॥૭૫॥

અર્થ:—દિવસ અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પરસ્ત્રી સહમ જાણવું. દિવસને વિષે ચંદ્રમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે અન્યર્કમ્ સહમ જાણવું. તથા દિવસ અને રાત્રિને વિષે ચંદ્રમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે વણિક્કસહમ જાણવું. ૭૫

જાનેર્દિવાર્કે નિશિ ચંદ્રમાર્કેર્વિશોઘ્યસૂર્યેન્દૂમનાથયોગાન્ ॥

સ્યાત્કાર્યસિદ્ધિઃ સતતં વિશોઘ્યમંદંસિતાત્સ્યાત્તુવિવાહસન્ન ॥૭૬॥

અર્થ:—દિવસને વિષે શનિમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને તેમાં સૂર્યરાશિપતિ યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને ચંદ્રરાશિપતિ યુક્ત કરવાથી કાર્યસિદ્ધિ સહમ આવે છે. દિવસ અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવાથી વિવાહસહમ થાય છે. ૭૬

ગુરોર્બુધં પ્રોજ્ઞ્યમવેત્પ્રસૂતિર્વામં નિર્શોદું જનિતો વિશોઘ્ય ॥

ષઠં ક્ષિપેદુક્તદિશાસદૈવ સંતાપસન્નાડરમપાસ્યશુક્રાત્ ॥ ૭૭ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે ગુરૂમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે બુધમાંથી ગુરૂ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પ્રસૂતિ સહમ જાણવું, તથા દિવસ અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને છઠો ભાવ યુક્ત કરવાથી સંતાપ સહમ આવે છે. ૭૭

શ્રદ્ધા સદા પ્રોક્તદિશાઽથપુણ્યં વિદ્યાશ્રવ્યતઃ પ્રોજ્ઞ્યસદા પુરોક્ત્યા ॥

પ્રીત્યાશ્રવ્યમુક્તં ક્લદેહસંજ્ઞે યશઃ સમે જાઙ્યમપાસ્યઐમાત્ ॥ ૭૮ ॥

અર્થ:—દિવસ અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે શ્રદ્ધાસહમ જાણવું. તથા દિવસ અને રાત્રિને વિષે વિદ્યાસહમમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પ્રીતિ સહમ જાણવું. બળસહમ અને દેહસહમ યશસહમના

બરાબર જાણવા, દિવસને વિષે મંગળમાંથી શનિ બાદ કરીને બુધ
યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી મંગળ બાદ કરીને
બુધ યુક્ત કરવો તે જાણ્ય સહમ જાણવું. ૭૮

શનિર્વિલોમં નિશિ ચાન્દ્રયોગાદ્વ્યાપારમારાજ્ઞમપાસ્ય શશ્વત્ ॥
પાનીયપાતઃ શશિનં વિશોધ્ય સૌરેર્વિલોમંનિશિર્પૂર્વવત્સ્યાત્ ॥૭૯॥

અર્થ:—દિવસ અને રાત્રિને વિષે મંગળમાંથી બુધ બાદ કરીને
લગ્ન યુક્ત કરવું તે વ્યાપાર સહમ જાણવું. દિવસને વિષે શનિમાંથી
ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે ચંદ્રમાંથી
શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે પાનીયપતન સહમ જાણવું.

મંદં કુજાત્પ્રોજ્ઞયરિપુર્વિલોમં રાત્રૌ ભવેદ્ઘૌમવિહીનપુણ્યાત્ ॥
શૌર્યં વિલોમં નિશિર્પૂર્વવત્સ્યાદુપાયર્દૈર્જ્યંશનિતોવિશોધ્ય ॥ ૮૦ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે મંગળમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત
કરવું અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત
કરવું તે શત્રુસહમ જાણવું. દિવસને વિષે પુણ્યસહમમાંથી
મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે મંગળ-
માંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે શૌર્યસહમ
જાણવું. તથા દિવસને વિષે શનિમાંથી ગુરુ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત
કરવું અને રાત્રિને વિષે ગુરુમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત
કરવું તે ઉપાયસહમ જાણવું. ૮૦

વામં નિશિજ્ઞંતુ વિશોધ્ય પુણ્યાજ્ઞયુગ્વિલોમં નિશિતદરિદ્રમ્ ॥

સૂર્યોચ્ચતઃ સૂર્યમપાસ્યનક્તં ચન્દ્રંતદૃષ્ટ્વાદ્ગુરુતા પુરોક્ત્યા ॥ ૮૧ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે પુણ્યસહમમાંથી બુધ બાદ કરીને બુધ
યુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે બુધમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને
બુધ યુક્ત કરવો તે દરિદ્રસહમ જાણવું તથા દિવસને વિષે
સૂર્યના ઉચ્ચ ૦૧૦૧૦૧૦ માંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું
અને રાત્રિને વિષે ચંદ્રના ઉચ્ચ ૧૧૩૦૧૦ માંથી ચંદ્ર બાદ કરીને
લગ્ન યુક્ત કરવું તે ગુરુતા સહમ જાણવું. ૮૧

કર્કાર્દ્રતઃ શનિ પ્રોજ્ઞય સ્યાજ્જલાધ્વાન્યથા નિશિ ॥

પુણ્યાચ્છનિ વિશોધ્યાન્હિ વામં નિશિ તુ બંધનમ્ ॥ ૮૨ ॥

અર્થ:—દિવસને વિષે કર્કના અર્ધ ૩૧૫૫૦૦ માંથી શનિબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે વિપરીત કરવાથી જળ અને માર્ગસહમ થાય છે તથા દિવસને વિષે પુણ્યસહમમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે શનિમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે બંધનસહમ બાણવું. ૮૨

ચદ્રઃસિતાદપાસ્યોક્તં સદા કન્યાખ્યમુક્તવત્ ॥

પુણ્યાદર્કમપાસ્યાય યોગાદશ્વોડન્યથાનિશિ ॥ ૮૩ ॥

અર્થ:—દિવસ અને રાત્રિને વિષે શુક્રમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું તે કન્યાસહમ બાણવું તથા દિવસને વિષે પુણ્ય સહમમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને અગીઆરમો ભાવયુક્ત કરવો અને રાત્રિને વિષે સૂર્યમાંથી પુણ્યસહમ બાદ કરીને અગીઆરમો ભાવ યુક્ત કરવાથી અશ્વ સહમ આવે છે. ૮૩

પુણ્યોદયો સહમાનિ.

પુણ્ય	યશ	રાજ્ય	જીવિ	વ્યા.	પુત્ર	સ્ત્રી	ધન	મૃત્યુ	મિત્ર
૭	૧૦	૭	૩	૬	૩	૩	૫	૩	૧૦
૨૧	૬	૧૨	૧૯	૨૯	૨૮	૨૬	૭	૨૧	૧૪
૬૫	૩૨	૬૨	૨	૪૮	૬	૩૦	૩૯	૨૦	૩૭
૩૦	૪૬	૩૬	૧૬	૨૯	૧૦	૨૮	૬૯	૪૮	૬૯

ઉપયોગી સહમની સારિણી.

૧—પુણ્યસહમ=દિવસને વિષે વર્ષાપ્રવેશ થયો હોય તો ચંદ્રમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિને વિષે વર્ષાપ્રવેશ થયો હોય તો સૂર્યમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૨—ગુરુસહમ=દિવસે સૂર્યમાંથી ચંદ્રબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ ચંદ્રમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૩-વિદ્યાસહુમ=ગુરુસહુમ પ્રમાણે.

૪-જ્ઞાનસહુમ=ગુરુસહુમ પ્રમાણે.

૫-યશસહુમ=દિવસે ગુરુમાંથી પુણ્યસહુમ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ પુણ્યસહુમમાંથી ગુરુ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૬-દેહસહુમ=યશસહુમ પ્રમાણે.

૭-મિત્રસહુમ=દિવસે ગુરુસહુમમાંથી પુણ્યસહુમ બાદ કરીને શુક્ર યુક્ત કરવો અને રાત્રિએ પુણ્યસહુમમાંથી ગુરુસહુમ બાદ કરીને શુક્ર યુક્ત કરવો.

૮-રાજ્યસહુમ=દિવસે શનિમાંથી સૂર્ય બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ સૂર્યમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૯-તાતસહુમ=રાજ્યસહુમ પ્રમાણે.

૧૦-માતૃસહુમ=દિવસે ચંદ્રમાંથી શુક્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ શુક્રમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૧-ભ્રાતૃસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ ગુરુમાંથી શનિબાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૨-પુત્રસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ ગુરુમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૩-સ્ત્રીસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શુક્રમાંથી સાતમા ભાવનો સ્વામી બાદ કરીને સાતમો ભાવ યુક્ત કરવો.

૧૪-અવિતસહુમ=દિવસે શનિમાંથી ગુરુ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ ગુરુમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૫-કર્મસહુમ=દિવસે મંગળમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ બુધમાંથી મંગળ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૬-શાસ્ત્રસહુમ=દિવસે ગુરુમાંથી શનિ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ શનિમાંથી ગુરુ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૭-મૃત્યુસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ આઠમા ભાવમાંથી ચંદ્ર બાદ કરીને શનિ યુક્ત કરવો.

૧૮-ધનસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ ધન ભાવમાંથી ધન ભાવનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૧૯-પરદેશસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ નવમા ભાવમાંથી નવમા ભાવનો સ્વામી બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

૨૦-વશિકૃતસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ ચંદ્રમાંથી બુધ બાદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

- ૨૧-કાર્થસિદ્ધિસહુમ=દિવસે શનિમાંથી સૂર્ય આદ કરીને સૂર્યની રાશિનો સ્વામી યુક્ત કરવો અને રાત્રિએ શનિમાંથી ચંદ્ર આદ કરીને ચંદ્રની રાશિનો સ્વામી યુક્ત કરવો.
- ૨૨-વિવાહસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શુક્રમાંથી શનિ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૩-સંતાપસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શનિમાંથી ચંદ્ર આદ કરીને છટ્ટો ભાવ યુક્ત કરવો.
- ૨૪-શ્રદ્ધાસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શુક્રમાંથી મંગળ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૫-પ્રીતિસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ વિદ્યાસહુમમાંથી પુણ્યસહુમ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૬-જાભસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ લાભ ભાવમાંથી લાભ ભાવનો સ્વામી આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૭-ઠયાપારસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ મંગળમાંથી બુધ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૮-શત્રુસહુમ=દિવસે મંગળમાંથી શનિ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ શનિમાંથી મંગળ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૨૯-રોગસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ લગ્નમાંથી ચંદ્ર આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૦-અધનસહુમ=દિવસે પુણ્યસહુમમાંથી શનિ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ શનિમાંથી પુણ્યસહુમ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૧-કલેશસહુમ=દિવસે ગુરુમાંથી મંગળ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ મંગળમાંથી ગુરુ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૨-પરસ્ત્રીસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શુક્રમાંથી સૂર્ય આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૩-ઠન્યાસહુમ=દિવસે તથા રાત્રિએ શુક્રમાંથી ચંદ્ર આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૪-પ્રસૂતિસહુમ=દિવસે ગુરુમાંથી બુધ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ બુધમાંથી ગુરુ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.
- ૩૫-ઐશ્વર્યસહુમ=દિવસે શનિમાંથી ગુરુ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું અને રાત્રિએ ગુરુમાંથી શનિ આદ કરીને લગ્ન યુક્ત કરવું.

સહમાનાં ફલપાક સમય:

સ્વનાથહીનં સહમં તદંશાઃ સ્વીયોદયગ્ના વિહૃતા ત્રિજ્ઞત્યા ॥

તત્સત્રપાકો દિવસૈર્હિ લઘ્વૈઃ સ્પાત્તદશાયાં તદસંભવે વા ॥ ૮૪ ॥

અર્થ:—સહમોના ફળ આપવાનો સમય કહે છે. જે સહમનું શુભાશુભ ફળ જાણવા માટે દિવસની સંખ્યા જાણવાની ઇચ્છા હોય તો તે સહમમાંથી તેનો સ્વામી બાદ કરીને તેના અંશાદિ કરવા, પછી તે અંશાદિને સહમરાશિ પ્રમાણેના સ્વદેશોદય રાશિના માનથી ગણી ૩૦૦ નો ભાગ આપવાથી લખ્ય દિનાદિ ફળ જાણવું. આ પ્રમાણે આવેલા દિનાદિ પછીથી સહમનું ફળ મળશે અથવા દિનાદિના અસંભવથી હીનાંશાદશા મધ્યે સહમેશ્વરની દશાને વિષે તે સહમનું ફળ મળશે. ૮૫

ઉદાહરણ:—પુણ્યસહમ રાશ્યાદિ ૭-૨૧-૫૫-૩૦ માંથી પુણ્યસહમેશ મંગળ રાશ્યાદિ ૯-૨૦-૩૯-૫૨ બાદ કર્યો તો શેષ ૧૦-૧-૧૫-૩૮ રાશ્યાદિ રહ્યા તેના અંશાદિ કર્યા તો ૩૦૧-૧૫-૩૮ થયા. તેને સહમરાશિ વૃશ્ચિકના અમદાવાદના ઉદયમાન ૩૪૦ થી ગણ્યા તો ૧૦૨૪૨૮-૩૫-૨૦ આવ્યા. તેમાં ૩૦૦ નો ભાગ આપતાં ફળ દિનાદિ ૩૪૧-૨૫-૪૩ અર્થાત્ ૧૧ માસ, ૧૧ દિવસ, ૨૫ ઘડી અને ૪૩ પળ પછીથી પુણ્યસહમનું ફળ મળશે. આ પ્રમાણે બીજા સહમોના ફળ માટે ગણિતથી દિનાદિ બનાવવા.

સહમફલમાહ.

પંચવર્ગીં બલેનોનો ન હર્ષસ્થાનમાશ્રિતઃ ॥

અવલોડયં લગ્નાદર્શીં બલી સ્વલ્પેઽસ્તિ ચેત્પદે ॥ ૮૫ ॥

અર્થ:—ગ્રહત્પંચવર્ગીં ચક્રમાં બળથી હીન અને ચારે હર્ષસ્થાનથી રહિત સહમેશગ્રહ લગ્નને ન દેખે તો તે નિર્બળ જાણવો. સ્વલ્પ અધિકારમાં રહેલો ગ્રહ લગ્નને દેખે તો બળવાન જાણવો. પોતાની રાશિમાં અને પોતાની ઉચ્ચ રાશિમાં રહેલો ગ્રહ મહા અધિકારવાળો કહેવાય છે, પોતાની હદમાં રહેલો ગ્રહ મધ્યમ અધિકારવાળો કહેવાય છે, તથા પોતાના દ્રેષ્કાણુ અને નવમાંશમાં રહેલો ગ્રહ સ્વલ્પ અધિકારવાળો કહેવાય છે. ૮૫

સ્વસ્વામિના શુભસ્વગૈઃ સહિતં ચ દૃષ્ટં

સ્વામીં બલી ચ યદિ તત્સહમસ્ય વૃદ્ધિઃ ॥

યત્સ્વામિના શુભસ્વગૈશ્ચ ન યુક્તદૃષ્ટં

તત્સંભવો નહિ ભવેદિતિ ચિંત્યમાદૌ ॥ ૮૬ ॥

અર્થ:—જે સહમ પોતાના સ્વામીથી અથવા શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય અને તે સહમનો સ્વામી પૂર્વોક્ત પ્રકારે બળવાન હોય તો તે સહમની વૃદ્ધિ અર્થાત્ કૃળ આપવામાં સામર્થ્યવાળું બાબતું. તથા સહમ પોતાના સ્વામીથી અથવા શુભ ગ્રહોથી યુક્ત દૃષ્ટ ના હોય તો તે સહમ કૃળ આપવામાં સામર્થ્યવાળું ન બાબતું. આ પ્રમાણે સહમનું કૃળ કહેવામાં પ્રથમ વિચાર કરવો. ૮૬

પુण्याભિધં હિ સહમં બલશાલિ યસ્મિન્

સોબ્દઃ શુભો નિગદિતો વિવલે નિકૃષ્ટઃ ॥

તસ્માન્ન પુણ્યસહમસ્ય બલાબલત્વં

પૂર્વં વિચાર્યમિહ તાજિકશાસ્ત્રદક્ષૈઃ ॥ ૮૭ ॥

અર્થ:—જે વર્ષને વિષે પુણ્યસહમ બળથી યુક્ત હોય તે વર્ષ શુભ કહેવું છે તથા જે વર્ષને વિષે પુણ્યસહમ નિર્બળ હોય તે વર્ષ અશુભ કહેવું છે. તેથી કરીને વર્ષપ્રવેશને વિષે તાજિકશાસ્ત્રના જ્ઞાતા જ્યોતિર્વિદોએ પ્રથમ પુણ્યસહમના બળાબળનો વિચાર કરવો જોઈએ. ૮૭

લગ્નાત્પષ્ટાષ્ટરિઃફસ્થં ધર્મમાગ્યયશોહરમ્ ॥

શુભસ્વામિદૃશા પ્રાન્તે સુખધર્માદિસંભવઃ ॥ ૮૮ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નથી પુણ્યસહમ ૫૪ ૬, અષ્ટ ૮, રિઃક ૧૨, સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષને વિષે ધર્મ, લાગ્ય અને યશનો નાશ કરે છે. તથા ઉપર કહેલા સ્થાનમાં રહેલા પુણ્યસહમને શુભગ્રહ અથવા તેનો સ્વામી જોતો હોય તો વર્ષના અંતલાગમાં સુખ અને ધર્માદિ પ્રાપ્તિ કરે છે. અર્થાત્ પૂર્વાર્ધમાં અશુભ કૃળ અને ઉત્તરાર્ધમાં શુભ કૃળ આપ છે. ૮૮

પાપયુક્ત શુભદૃષ્ટં ચેદશુભં પ્રાક્ તતઃ શુભમ્ ॥

શુભયુક્તં પાપદૃષ્ટમાદૌશુભમસત્પરે ॥ ૮૯ ॥

અર્થ:—પુણ્યસહમ પાપગ્રહોથી યુક્ત અને શુભગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો વર્ષના પૂર્વાર્ધમાં અશુભકૃળ અને ઉત્તરાર્ધમાં શુભકૃળ આપે છે,

પુણ્યસહમ શુભગ્રહોથી યુક્ત અને પાપગ્રહોથી દષ્ટ હોય તો વર્ષના પૂર્વાર્ધમાં શુભક્રમ અને ઉત્તરાર્ધમાં અશુભક્રમ આપે છે. પુણ્યસહમ પાપગ્રહોથી યુક્ત અને દષ્ટ હોય તો આખા વર્ષ પર્યંત અશુભક્રમ આપે છે તથા પુણ્યસહમ શુભગ્રહોથી યુક્ત અને દષ્ટ હોય તો આખા વર્ષ પર્યંત શુભ ક્રમ આપે છે. પાપગ્રહ અને શુભગ્રહ બન્ને મળેલા હોય તો મિશ્રિત ક્રમ આપે છે. ૮૯

सूतौ षष्ठाष्टरिःफस्ये मध्ये पापहतं पुनः ॥

पुण्यं धर्मार्थसारख्यत्रं पत्यौ दग्धे फलं तथा ॥ ९० ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં લગ્નથી ષષ્ટ ૬, અષ્ટ ૮, રિ: ૧૨ સ્થાનમાં પુણ્યસહમ રહેલું હોય અને વર્ષકાળમાં પાપગ્રહોથી યુક્ત અથવા દષ્ટ હોય તો તે ધર્મ, અર્થ અને સુખનો નાશ કરે છે. આ પ્રમાણે પુણ્યસહમનો સ્વામી અસ્તનો હોય તો તેપણુ ધર્માદિકનો નાશ કરે છે.

सहमान्यखिलानीत्थं सूतौ वर्षे विचिंतयेत् ॥

माँधारिकलिमृत्यूनां व्यस्ययादादिशेत्फलम् ॥ ९१ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણે જન્મકાળ અને વર્ષકાળને વિષે સર્વે સહમોનું ચિંતવન કરવું. રોગ, શત્રુ, ક્લેશ, મૃત્યુ અને દરિદ્ર સહમોનું ક્રમ પુણ્યસહમથી વિપરીત જાણવું. ૯૧

त्रिपताकाचक्रमाह.

रेखात्रयं तिर्यगधोर्ध्वसंस्थमन्योन्यविद्याग्रगमीशकोणात् ॥

स्मृतं बुधैस्तत्रिपताकचक्रं प्राङ्मध्यरेखाग्रगवर्षलघ्नात् ॥ ९२ ॥

અર્થ:—ત્રણ રેખા આડી ખેંચવી અને તેનાજ ઉપર ત્રણ રેખા ઉભી ખેંચવી તેનો ઈશાન કોણની રેખાના અગ્રથી પરસ્પર વેધ કરવાથી તેને પંડિત પુરૂષો ત્રિપતાકાચક્ર કહે છે. આમાં પ્રથમ પૂર્વની મધ્ય રેખા ઉપર વર્ષલગ્નનો ન્યાસ કરવો. ૯૨

नवभिश्चलितेचन्द्रे राहुभौमषड्बन्धके ॥

शेषा चत्वारि वर्षाणि त्रिपताकाविधिः स्मृतः ॥ ९३ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ચંદ્રમા જે રાશિમાં બેઠો હોય તેજ રાશિમાં નવ વર્ષ સુધી રહે છે. અને પછીથી બીજી અર્થાત્ આગળની રાશિમાં જાય છે. મંગળ અને રાહુ જે રાશિમાં બેઠો હોય તેજ રાશિમાં છ વર્ષ સુધી રહે છે અને પછીથી બીજી રાશિમાં જાય છે. પરંતુ રાહુની વામગતિ હોવાથી પાછળની રાશિમાં જાય છે. તથા બાકીના સૂર્ય, બુધ, ગુરુ, શુક્ર, અને શનિ જે રાશિમાં બેઠો હોય તેજ રાશિમાં ચાર વર્ષ સુધી રહે છે અને પછીથી બીજી રાશિમાં જાય છે. આ પ્રમાણે પાંડિતોએ ત્રિપતાકાચક્રમાં ગ્રહો મૂકવાની વિધિ કહી છે. ૯૩

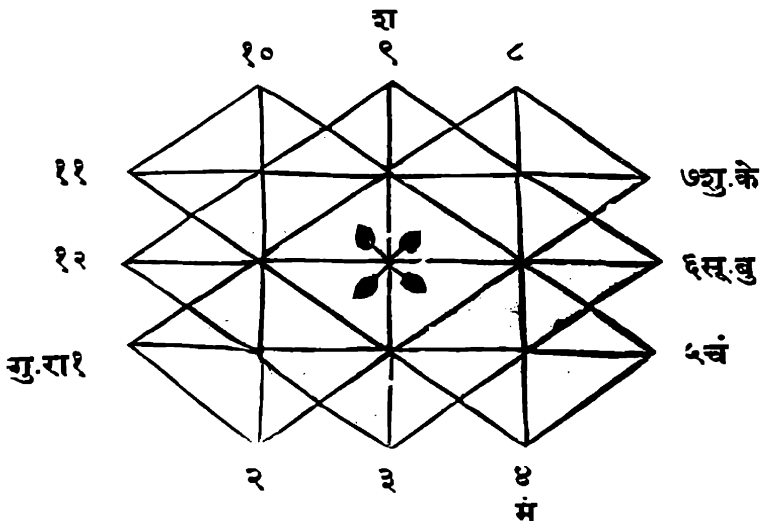
પ્રતિ વર્ષ ગ્રહ ગતી.							
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	રા.
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
૭	૩	૫	૭	૭	૭	૭	૫
૩૦	૨૦	૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૦
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

ત્રિપતાકાચક્રના સ્પષ્ટ ગ્રહો કરવાની રીત:—ચંદ્રમા ૯ વર્ષે એક રાશિ અર્થાત્ ૩૦ અંશ ચાલે છે તો ૧ વર્ષે કેટલા અંશ ચાલશે ? તો ૩૦ અંશને ૯ થી ભાગ લીધો તો ૩ અંશ અને ૨૦ કળા એક વર્ષે ચાલશે. મંગળ અને રાહુ ૬ વર્ષે ૩૦ અંશ ચાલે છે તો ૧ વર્ષે કેટલા અંશ ચાલશે ? તો ૩૦ અંશને ૬ થી ભાગ લીધો તો ૫ અંશ એક વર્ષે ચાલશે, સૂર્ય, બુધ, ગુરુ, શુક્ર, અને શનિ ૪ વર્ષે ૩૦ અંશ ચાલે છે તો ૧ વર્ષે કેટલા અંશ ચાલશે ? તો ૩૦ અંશને ૪ થી ભાગ લીધો તો ૭ અંશ અને ૩૦ કળા એક વર્ષે ચાલશે. આ પ્રમાણે ત્રિપતાકાચક્ર ને વિષે સૂર્યાદિ સર્વ ગ્રહોની એક વર્ષની ગતિ આવે છે તે ઉપરના કોઠામાં સ્પષ્ટ લખી છે.

ઉદાહરણ:-આ ગ્રંથના ઉદાહરણમાં ગતાબ્દ ૨૪ છે, તેના સ્પષ્ટ ગ્રહો કરવા છે. તો ઉપરના કોઠામાં પ્રથમ સૂર્યની ૧ વર્ષની ગતિ ૭ અંશ અને ૩૦ કળા છે તેને ગતાબ્દ ૨૪ થી ગણ્યા તો ૧૮૦ અંશ અર્થાત્ ૬ રાશિ આવી તેને જન્મ કાળના સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ માં ઉમેરી દીધી તો ૫-૧૭-૩૦-૩૧ આવ્યા આ પ્રમાણે ત્રિપતાકાનો સ્પષ્ટ સૂર્ય થયો. આ પ્રમાણે ચંદ્રાદિકની ગતિને ૨૪ થી ગણીને જન્મકાળના સ્પષ્ટ ગ્રહોમાં ઉમેરવાથી ત્રિપતાકાચક્રના સ્પષ્ટ ગ્રહો નીચે પ્રમાણે આવે છે તે વિચારી જોવા.

જન્મકાળના ગ્રહો.								ત્રિપતાકાના સ્પષ્ટ ગ્રહો.							
સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	રા.	સૂ.	ચં.	મં.	બુ.	ગુ.	શુ.	શ.	રા.
૧૧	૧	૧૧	૧૧	૬	૦	૨	૪	૫	૪	૩	૫	૦	૬	૮	૦
૧૭	૨૫	૨૩	૪	૧૪	૧૫	૨૫	૩	૧૭	૧૫	૨૩	૪	૧૪	૧૫	૨૫	૩
૩૦	૩૬	૩૯	૩૭	૩૬	૩૭	૩૮	૪૨	૩૦	૩૬	૩૯	૩૭	૩૬	૩૭	૩૮	૪૨
૩૧	૨૩	૩૬	૪૬	૨૫	૫૦	૩૮	૨	૩૧	૨૩	૩૬	૪૬	૨૫	૫૦	૩૮	૨

ત્રિપતાકાચક્રમ.

સ્વર્માનુવિદ્ધે હિમગૌ તુરિષ્ઠં તાપોર્કવિદ્ધે રુગિનાત્મજેન ॥

મહીજવિદ્ધે તુ શરીરપીડા શુભૈશ્વવિદ્ધે જયસૌખ્યલાભઃ ॥૧૪॥

અર્થઃ—ત્રિપતાકાયક્રમાં વેધ જોવાનો પ્રકાર કહે છે. સર્વ ગ્રહોના વેધ ચંદ્રમાથી જોવાય છે ચંદ્રમાની સાથે રાહુનો વેધ હોય તો અરિષ્ટ, સૂર્યનો વેધ હોય તો તાપ, શનિનો વેધ હોય તો રોગ, મંગળનો વેધ હોય તો શરીરની પીડા તથા શુભ ગ્રહોનો વેધ હોય તો જય, સુખ અને લાભ કરે છે. આ પ્રમાણે શુભાશુભ ગ્રહનો વેધ જોઈને જ્યોતિર્વિદ્દોએ ક્ષણ કહેવું. ૯૪

હીનાશાદશાસાધનમાહ.

સ્પષ્ટાન્સલગ્નાન્વચરાન્વિધાય રાશીન્વિનાઽત્યલ્પલવં તુ પૂર્વમ્ ॥

નિવેશ્યતસ્માદધિકાધિકાંશં ક્રમાદયં સ્યાત્તુ દશાક્રમોઽબ્દે ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—હીનાંશાદશાનો ક્રમ કહે છે. પ્રથમ લગ્ન સહિત સર્વ ગ્રહોને સ્પષ્ટ કરીને રાશિઓને ત્યાગ કરીને સર્વ ગ્રહોમાંથી અલ્પ અંશવાળો ગ્રહ પ્રથમ સ્થાપન કરવો, તેનાથી અધિક અંશવાળો ગ્રહ તેના પછી સ્થાપન કરવો, તેના પછી તેનાથી અધિક અંશવાળો ગ્રહ સ્થાપન કરવો, એમ આધિક અધિક અંશવાળા ગ્રહો ક્રમથી આગળ આગળ સ્થાપન કરવા, છેવટમાં સૌથી અધિક અંશવાળો ગ્રહ આવશે. આ પ્રમાણે વર્ષપ્રવેશમાં દશાનો ક્રમ જાણવો. ૯૫

ઝનં વિશોધ્યાધિકતઃ ક્રમેણ શોધ્યં વિશુદ્ધાંશકશેષકૈવ્યમ્ ॥

સર્વાધિકાંશોન્મિતમેવ તત્સ્યાદનેન વર્ષસ્ય મિતિસ્તુ ભાજ્યા ॥૧૬॥

અર્થઃ—સર્વથી અલ્પ અંશવાળો જે ગ્રહ છે તે તેનાથી અધિક અંશવાળા ગ્રહમાંથી બાદ કરવો, પુનઃ એ અધિક અંશવાળો ગ્રહ પણ તેનાથી અધિક અંશવાળા ગ્રહમાંથી બાદ કરવો, આ પ્રમાણે સર્વ ગ્રહોને બાદ કરીને છેવટમાં જે ગ્રહ સર્વથી અધિક અંશવાળો છે તેની બરાબર આ પાત્યાંશાનો યોગ આવશે. આ યોગથી *સૌરમાનની મિતિ ૩૬૦ ને ભાગ લેતાં જે ક્ષણ આવે તે મુવાંક જાણવો. ૯૬

* સાવનમાન હોય તો ૩૬૫-૧૫-૩૧-૩૦ લેવા.

શુદ્ધાંશકૌસ્તાનગુણયેદત્તેન લક્ષ્યધ્રુવાંકેન ભવેદશાયાઃ ॥

માનં દિત્તાન્નં સ્વલુ તદ્વહસ્ય ફલ્લાન્યથાસાં નિગદ્યેત્તુ શાસ્ત્રત્ ॥ ૧૭ ॥

અર્થઃ—પૂર્વેક્ત પ્રકારે આવેલા ધ્રુવાંકથી પ્રત્યેક ગ્રહના પાત્યાંશદિકને ગોમૂત્રિકાના ક્રમથી ગુણવાથી પ્રત્યેક ગ્રહનું દિનાદિક દશાનું માન આવશે. આ પ્રમાણે દશાનું દિનાદિક લાવીને શાસ્ત્રથી શુભાશુભ ક્ષણ કહેવું. ૬૭

શુદ્ધાંશસામ્યે વલ્લિનોદશાયા વલસ્ય સામ્યેલ્પગતેસ્તુ પૂર્વા ॥

સામ્યે વિલગ્નસ્ય સ્વમેન ચિંત્યા વલાદિકા લગ્નપતેર્વિચિંત્યા ॥ ૧૮ ॥

અર્થઃ—જે ગ્રહોના અંશાદિક ખરાખર હોય તો તેમાં જે ગ્રહ બળવાન્ હોય તેની પ્રથમ દશા અને બીજા ગ્રહની પછીથી દશા જાણવી તથા બન્ને ગ્રહો બળવાન્ પણ ખરાખર હોય તો તેમાં મંદ ગતિવાળા ગ્રહની પ્રથમ દશા અને શીઘ્રગતિવાળા ગ્રહની પછીથી દશા જાણવી. અને જે ગ્રહ અને લગ્નના અંશાદિક ખરાખર હોય તો લગ્નના સ્વામીથી બળાદિકનો વિચાર કરીને જેની પ્રથમ દશા આવે તેની પ્રથમ દશા સ્થાપન કરવી. ૬૮

ઉદાહરણ;—લગ્ન સહિત સર્વ સ્પષ્ટ ગ્રહોમાં ચંદ્રમા અત્પાંશમાં છે માટે તેને પ્રથમ સ્થાપન કર્યો, તેનાથી અધિકાંશમાં લગ્ન છે માટે તે સ્થાપન કર્યું, તેનાથી અધિકાંશ શનિ છે માટે તેને સ્થાપન કર્યો, તેનાથી અધિકાંશ શુક્ર છે માટે તેને સ્થાપન કર્યો, તેનાથી અધિકાંશ સૂર્ય છે માટે તેને સ્થાપન કર્યો, તેનાથી અધિકાંશ મંગળ છે માટે તેને સ્થાપન કર્યો, તેનાથી અધિકાંશ ગુરુ છે માટે તેને સ્થાપન કર્યો તથા સર્વથી અધિકાંશ બુધ છે તેને પણ સ્થાપન કર્યો. આ પ્રમાણે સર્વ ગ્રહો પાસેના કોઠામાં સ્થાપન કર્યા પછી પહેલા હીનાંશના કોઠામાં ચંદ્રમા સર્વ ગ્રહોમાં અત્પાંશ ૩-૫૨-૨૭ છે માટે તેને નીચેના પાત્યાંશના કોઠામાં પ્રથમ સ્થાપન કર્યો તેનાથી અધિક લગ્ન ૮-૧૭-૨૬ છે માટે તેમાંથી ચંદ્રમા ૩-૫૨-૨૭ બાદ કર્યો તો ૪-૨૪-૫૬ શેષ રહ્યા તેને લગ્નની નીચે સ્થાપન કર્યા, તેનાથી અધિક શનિ ૧૨-૫૫-૨૧ છે માટે તેમાંથી લગ્ન બાદ કર્યું તો શેષ ૪-૩૭-૫૫ રહ્યા તેને શનિની નીચે સ્થાપન કર્યા, આ પ્રમાણે સર્વના પાત્યાંશ કર્યા તો છેવટમાં સર્વાધિકાંશ બુધ ૨૯-૮-૪૯ છે માટે તેટલોજ પાત્યાંશનો યોગ પણ આવ્યો. આ યોગ ૨૯-૮-૪૯ થી વર્ષની મિતિ ૩૬૦ ને ભાગ લેવો છે માટે ૨૯ ને ૬૦ થી ગણ્યાતો ૧૭૪૦ આવ્યા તેમાં ૮ કળા ઉમેરી તો ૧૭૪૮ થયા તેને ૬૦ થી ગણ્યા તો

૧૦૪૮૮૦ આવ્યા તેમાં ૪૯ વિકળા ઉમેરીતો ૧૦૪૯૨૯ આ ભાગક થયો તથા વર્ષની મિતિ ૩૬૦ ને એ વખત ૬૦ થી ગણ્યા તો ૧૨૯૬૦૦૦ આ ભાગ્ય થયો, આમાં ૧૦૪૯૨૯ ભાગકથી ૧૨૯૬૦૦૦ ભાગ્યને ભાગ લીધો તો ૧૨-૨૧-૪ ધ્રુવાંક આવ્યો, તેને ચંદ્રમાના પાત્યાંશા ૩-૫૨-૨૭ ને ગોમૂત્રિકા કરીને ગુણ્યા તો ૪૭-૫૧-૦ આવ્યા આ ચંદ્રમાનું દિનાદિક દશાનું માન જાણવું. આ પ્રમાણે સર્વ ગ્રહોનું દિનાદિક-દશાનું માન બનાવીને કોડામાં સ્થાપન કરેલું છે તે વિચારી જવું, પછી વર્ષનો સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તેમાં ચંદ્રમાનું દિનાદિક ૪૭-૫૧-૦ ઉમેર્યું તો ૧-૫-૨૧-૩૧ આવ્યું. આ ચંદ્રમાની દશાનું ઉત્તિર્ણ આવ્યું. આ પ્રમાણે સર્વ ગ્રહોનું ઉત્તિર્ણ બનાવેલું છે તે ઉદાહરણમાં તપાસી જોવું.

અથ સૌરમાનેન હીનાંશા: પાત્યાંશા:								
ચં	લ	શ	શુ	સ્વ	મં	ગુ	બુ	પ્રહા:
૩	૮	૧૨	૧૭	૧૭	૨૦	૨૩	૨૯	હી
૫૨	૧૭	૫૫	૨૧	૩૦	૩૯	૪૦	૮	નાં
૨૭	૨૬	૨૧	૫૧	૩૯	૫૨	૧૧	૪૯	શા:
૩	૪	૪	૪	૦	૩	૩	૫	પા
૫૨	૨૪	૩૭	૨૬	૮	૯	૦	૨૮	ત્યાં
૨૭	૫૯	૫૫	૩૦	૪૦	૨૧	૧૯	૩૮	શા:
૪૭	૫૪	૫૭	૫૪	૧	૩૮	૩૭	૬૭	દ
૫૧	૩૨	૧૨	૫૧	૪૭	૫૮	૭	૩૯	શા
૦	૫૦	૩૪	૩૪	૨	૪૦	૬	૧૪	મા
૧	૨	૪	૬	૬	૮	૯	૧૧	દ
૫	૨૯	૨૭	૨૧	૨૩	૨	૯	૧૭	શા
૨૧	૫૪	૬	૫૮	૪૫	૪૪	૫૧	૩૦	ઉ
૩૧	૨૧	૫૫	૨૯	૩૧	૧૧	૧૭	૩૧	ત્તિર્ણ:

અન્તર્દશાનયનમાહ.

દશામાનં સમામાનં પ્રકલ્પ્યોક્તેન વર્ત્મના ॥

અન્તર્દશા સાધનીયા પ્રાક્ષપાત્યાંશ વશેનતુ ॥ ૯૯ ॥

અર્થ:—હીનાંશા દશામાં જે ગ્રહની દશામાં અંતર્દશા લાવવી હોય તો તે દશાના માનને વર્ષમાન કલ્પના કરી પાત્યાંશાના વશથી અંતર્દશા સાધન કરવી. ૯૯

ઉદાહરણ:—હીનાંશા દશામાં પ્રથમ ચંદ્રની દશા ૪૭-૫૧-૦ દિનાદિની છે. તેનેજ વર્ષમાન કલ્પી એ વખત ૬૦ થી ગણ્યા તો ૧૭૨૨૬૦ આવ્યા તે ભાજ્ય જાણવો. પાત્યાંશયોગ ૨૯-૮-૪૯ ને એ વખત ૬૦ થી ગણ્યા તો ૧૦૪૯૨૯ આવ્યા તે ભાજક જાણવો, ૧૦૪૯૨૯ ભાજકથી ૧૭૨૨૬૦ ભાજ્યને ભાગ લીધો તો ૧-૩૮-૩૭ ધ્રુવાંક આવ્યો. તેને ચંદ્રના પાત્યાંશા ૩-૫૨-૨૭ ને ગોમુત્રિકાથી ગણ્યા છો ૬-૨૧-૩૬ આવ્યા, આ ચંદ્રદશા મધ્યે ચંદ્રની દિનાદિક અંતર્દશા આવી. પછી વર્ષનો ૨૫૪ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે તેમાં ચંદ્રની અંતર્દશાનું દિનાદિક ૬-૨૧-૩૬ ઉમેર્યું તો ૧૧-૨૩-૫૨-૭ ચંદ્રની દશામાં ચંદ્રની અંતર્દશાનું ઉત્તિર્ણુ આવ્યું. આ પ્રમાણે ચંદ્રની દશામાં બાકીના ગ્રહોની અંતર્દશા તથા ઉત્તિર્ણુ બનાવ્યું છે. તે નીચેના ચક્રમાં તપાસી જવું. આ પ્રમાણે બીજા ગ્રહોની પણ અંતર્દશા કરવી.

ચન્દ્રદશામધ્યેન્તર્દશા:							
ચં	લ	શ	શુ	સૂ	મં	ગુ	બુ
૬	૭	૭	૭	૦	૫	૪	૮
૨૧	૧૫	૩૬	૧૭	૧૪	૧૦	૫૬	૫૨
૩૬	૦	૧૪	૩૦	૧૩	૫૦	૧	૩૬
૧૧	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
૨૩	૯	૮	૧૬	૧૬	૨૧	૨૬	૫
૫૨	૭	૪૩	૦	૧૫	૨૫	૨૧	૨૧
૭	૭	૨૧	૫૧	૪	૫૪	૫૫	૩૧

મુદ્દાદશાચક્રમ્

જન્મર્ક્સંખ્યા સહિતા ગતાબ્દા દગૂનિતા નન્દહતાવશેષાત્ ॥

આચંકુરાજીશબુકેશુપૂર્વા ભવન્તિ મુદ્દાદશિકા ક્રમોયમ્ ॥ ૧૦૦ ॥

અર્થ:—જન્મ નક્ષત્રની સંખ્યામાં ગત વર્ષની સંખ્યા યુક્ત કરી તેમાંથી બે બાદ કરીને નવનો ભાગ આપવાથી જે શેષ રહે તે દશા જાણવી. એક શેષ રહે તો સૂર્યની દશા, બે શેષ રહે તો ચંદ્રની દશા, ત્રણ શેષ રહે તો મંગળની દશા, ચાર શેષ રહે તો રાહુની દશા, પાંચ શેષ રહે તો ગુરૂની દશા, છ શેષ રહે તો શનિની દશા, સાત શેષ રહે તો બુધની દશા, આઠ શેષ રહે તો કેતુની દશા અને પૂર્ણ શેષ રહે તો શુક્રની દશા જાણવી. આ મુદ્દાદશાનો ક્રમ છે.

અષ્ટેન્દુરવાગ્નિરિન્દુદૃક્ વેદબાણાઃ ગજાબ્ધયઃ ॥

શૈલબાણાઃ કુબાણાશ્ચ ભૂમિનેત્રવિયદ્રસાઃ ॥ ૧૦૧ ॥

અર્થ:—મુદ્દાદશામાં સૂર્યની દશા ૧૮ દિવસની, ચંદ્રમાની દશા ૩૦ દિવસની, મંગળની દશા ૨૧ દિવસની, રાહુની દશા ૫૪ દિવસની, ગુરૂની દશા ૪૮ દિવસની, શનિની દશા ૫૭ દિવસની, બુધની દશા ૫૧ દિવસની, કેતુની દશા ૨૧ દિવસની તથા શુક્રની દશા ૬૦ દિવસની જાણવી. ૧૦૧.

મુદ્દાદશાનું કોષ્ટક.

ગ્રહ	સુ.	ચં.	મં.	રા.	ગુ.	શ.	બુ.	કે.	શુ.
માસ	૦	૧	૦	૧	૧	૧	૧	૦	૨
દિવસ	૧૮	૦	૨૧	૨૪	૧૮	૨૭	૨૧	૨૧	૦
ધડી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
પગ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

માસપ્રવેશાનયનમ્.

માસાર્કસ્ય તદાસન્ન પંકત્યર્કેણ સ્થાનત્તમ્ ॥

કલીકૃત્યાર્કગત્યામ્ દિનાઘ્નેન યુતોનિતમ્ ॥ ૧૦૨ ॥

તત્પંક્તિસ્થં વારપૂર્વે માસાર્કેઽધિકહીનકે ॥

તદ્વારાઘે માસવેશો યુવેશોપ્યેવમેવ હિ ॥ ૧૦૩ ॥

અર્થઃ—જન્મકાળનો સ્પષ્ટ સૂર્ય વર્ષકાળમાં પણ તેનો તેજ આવે છે. જેટલામા માસનો પ્રવેશ કરવો હોય તો તેટલી સંખ્યામાંથી ૧ બાદ કરીને જેટલી સંખ્યા વધે તેટલી સંખ્યા વર્ષ પ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્યની રાશિમાં યુક્ત કરવી. જેવી રીતે બીજા માસમાં ૧, ત્રીજા માસમાં ૨, ઇત્યાદિ સંખ્યા યુક્ત કરવાથી માસ પ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય થાય છે. આને માસાર્ક કહે છે. પંચાંગમાં પૂર્ણિમા, અમાવાસ્યા તથા બ્રહ્મપક્ષમાં અવધિના સ્પષ્ટ સૂર્યને પંકત્યર્ક કહે છે. માસાર્ક અને પંકત્યર્કનું અંતર કરવાથી જે અંશાદિક શેષ રહે તેની વિકળા કરવી, પછીથી પંકત્યર્કની ગતિને વિકળાત્મક કરીને ભાગ લેતાં વારાદિક ત્રણ ફળ આવે છે. આ ફળને માસાર્ક કાલિન વાર, ઘડી અને પળોમાંથી ન્યૂનાધિક કરવું અર્થાત્ માસાર્કમાંથી પંકત્યર્ક બાદ થયો હોય તો પંક્તિસ્થ વારાદિકમાં યુક્ત કરવું. અને પંકત્યર્કમાંથી માસાર્ક બાદ થયો હોય તો પંક્તિસ્થવારાદિમાંથી બાદ કરવાથી માસપ્રવેશનો વાર, ઘડી અને પળો આવે છે. આ પ્રમાણે દિનપ્રવેશ પણ થાય છે. ૧૦૨-૧૦૩

ઉદાહરણઃ—જન્મકાળનો સ્પષ્ટ સૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ છે, આ વર્ષપ્રવેશનો પણ સૂર્ય થયો. બીજા માસનો પ્રવેશ કરવો છે તો ૨ માંથી ૧ બાદ કર્યો તો ૧ રહ્યો, આને વર્ષપ્રવેશના સ્પષ્ટસૂર્ય ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ માં યુક્ત કર્યો તો ૦-૧૭-૩૦-૩૧ આ બીજા માસપ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય થયો, આને માસાર્ક કહે છે. આ માસપ્રવેશના સૂર્યની લગભગ અને કાંઈક ઓછો શકે ૧૮૩૩ ના ચૈત્ર કૃષ્ણપક્ષની અમાવાસ્યાએ ૦-૧૪-૬-૨૩ સૂર્ય છે, આને પંકત્યર્ક કહે છે. માસાર્ક ૦-૧૭-૩૦-૩૧ માંથી પંકત્યર્ક ૦-૧૪-૬-૨૩ બાદ કર્યો તો ૦-૩-૨૧-૮ શેષ રહ્યું, આની વિકળાઓ કરી તો ૧૨.૦૬૮

અર્ધ આને પંક્ત્યર્કની ગતિ ૫૮-૧૩ છે તેની વિકળા ૩૪૯૩ થી ભાગ લીધો તો ૩-૨૭-૧૭ વારાદિક ફળ આવ્યું, તે માસર્કમાંથી પંક્ત્યર્ક બાદ થયો છે માટે પંક્ત્યર્કના વારાદિ ૬-૦-૦ માં યુક્ત કર્યુંતો ૯-૨૭-૧૭ આવ્યું. ઉપરનો વારનો અંક ૭ થી વધારે છે, માટે ૭ થી ભાગ લીધો તો શેષ ૨ રહ્યા તે માસ પ્રવેશને વાર, ૨૭ ઘડી અને ૧૭ પળો સમયે માસ બીજનો પ્રવેશ થયો. આ પ્રમાણે ત્રીજા ને આરંભીને માસના વારાદિક કાઢવા.

માસપત્રા ઉપરથી માસપ્રવેશ લાવવાની રીત.

જે માસપ્રવેશનો વાર તથા ઇષ્ટ ઘડી અને પળો લાવવી હોય તે માસના સ્પષ્ટ સૂર્યની રાશિમાંથી ૧ રાશિ ઓછી કરવી. તેમ કરતાં જે રાશ્યાદિ સૂર્ય રહે તે રાશિ અને અંશ પ્રમાણે માસપત્રાના કોઠામાંથી વારાદિ ફળ લઈ જુદું મૂકવું. અને તેની નીચેની કળાદિ ગતિવડે સૂર્યના કળાદિને ગોમુત્રિકાથી ગણતાં જે પળાત્મક ફળ આવે તેને ગતિફળ ધન હોય તો જુદા મૂકેલા વારાદિ ફળમાં યુક્ત કરવું. અને ગતિફળ ઋણ હોય તો જુદા મૂકેલા વારાદિ ફળમાંથી બાદ કરવું. આ પ્રમાણે ગતિથી સંસ્કાર થયેલા વારાદિમાં પ્રથમ ગયેલા માસપ્રવેશના વારાદિ ઉમેરવાથી ચાલુ માસપ્રવેશના વારાદિ આવે છે. પછીથી માસપ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય જે રાશિના જેટલા અંશે હોય, તે રાશિના તેટલાજ અંશે, ઉપર પ્રમાણે આવેલો વાર મળતો આવે તે દિવસે માસપ્રવેશ થાય છે. આ પ્રમાણે આવેલા માસપ્રવેશના ઘડી અને પળોમાં માસપ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્યની રાશિ અને અંશ પ્રમાણેના લગ્નપત્રાના કોઠાના ઘડી અને પળો ઉમેરતાં જેટલી ઘડી અને પળો થાય તે લગ્નપત્રામાં જોતાં જે રાશિ અને અંશના કોઠામાં સમાન આવે તેજ રાશિ અને અંશ પ્રમાણે માસપ્રવેશનું લગ્ન જાણવું. આ પ્રમાણે ત્રીજા માસને આરંભીને બાકીના માસપ્રવેશના વારાદિ લાવી તે તે માસપ્રવેશના લગ્ન બેસાડવા.

માસપત્રા ઉપરથી માસપ્રવેશ લાવવાનું ઉદાહરણ.

બીજા માસ પ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય ૦-૧૭-૩૦-૩૧ છે. તેમાંથી ૧ રાશિ ઓછી કરી તો ૧૧-૧૭-૩૦-૩૧ રાશ્યાદિ સૂર્ય રહ્યો. આ પ્રમાણેની ૧૧

રાશિ અને ૧૭ અંશ પ્રમાણેના માસપત્રાના કોઠામાંથી વારાદિ ૨-૪૧-૫૨ લઈ જુદા મૂક્યા. ત્યાર પછી તેની નીચેની ૧-૬ કળાદિ ગતિવડે સૂર્યના કળાદિ ૩૦-૩૧ ને ગોમુત્રિકાથી ગણતાં ૩૫-૫ પળાત્મક ફળ આવ્યું. તેને ગતિક્ષણ ધન હોવાથી જુદા મૂકેલા વારાદિ ૨-૪૧-૫૨-માં ઉમેર્યું તો ૨-૪૨-૨૭ આવ્યા. આ પ્રમાણે ગતિથી સંસ્કાર કરેલા વારાદિમાં ગયેલા પ્રથમ માસપ્રવેશના વારાદિ ૬-૪૫-૪૩ ઉમેર્યા તો ૨-૨૮-૧૦ બીજા માસપ્રવેશના વારાદિ આવ્યા, પછીથી માસપ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય ૦-૧૭-૩૦-૩૧ શકે ૧૮૩૩ ના વૈશાખ સુદી ૩ ને સોમવારે આવે છે. તેથી તેજ દિવસે ઇષ્ટ ઘડી ૨૮ અને પળ ૧૦ સમયે બીજા માસનો પ્રવેશ થયો જાણવો. આ પ્રમાણે આવેલા બીજા માસપ્રવેશના ઘડી ૨૮ પળ ૧૦ માં માસપ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્યની ૦ રાશિ અને ૧૭ અંશ પ્રમાણેના લગ્નપત્રાના કોઠાના ઘડી ૫ પળ ૧૩ ઉમેરતાં ૩૩ ઘડી ૨૩ પળ આવ્યા. તેને લગ્નપત્રામાં જોતાં ૫ રાશિ અને ૨૫ અંશના કોઠામાં આવે છે, તેથી કરીને ૫ રાશિ એટલે કન્યા રાશિના ૨૫ અંશે બીજા માસપ્રવેશનું લગ્ન આવ્યું. આ પ્રમાણે ત્રીજા માસને આરંભીને બાકીના માસ પ્રવેશના વારાદિ નીચે બનાવેલા છે તે તપાસી જોવા.

દ્વાદશમાસપ્રવેશ:

સૂર્યરાશિ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
અંશ.	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
માસા:	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	વર્ષ
વાર.	૨	૫	૨	૫	૨	૪	૬	૧	૨	૪	૫	૧
ઘડી.	૨૮	૪૩	૧૭	૫૨	૬	૪૮	૫૫	૩૨	૫૪	૧૬	૫૪	૧
પલ.	૧૦	૭	૩૪	૦	૪૦	૩૮	૪	૩૧	૧૩	૬	૧૫	૧૪
લગ્નરાશિ	૫	૯	૫	૨	૫	૩	૫	૨	૭	૧	૯	૧૧
અંશ.	૨૫	૧૪	૨૧	૪	૨૩	૧૫	૨૦	૧૯	૧૫	૧૫	૬	૨૭

॥ માસેશ નિર્ણય: ॥

માસપ્રવેશકાલેપિ ગ્રહાન્ભાવાંશ્ચ સાધયેત્ ॥

તત્ર માસતનોર્નાથો મુંથેશો જન્મપસ્તથા ॥ ૧૦૪ ॥

ત્રિરાશિપો દિનનિશો રવીન્દૂમપતિસ્તથા ॥

અબ્દપ્રવેશલગ્નેશ ણ્ણાં વીર્યાધિકસ્તનુમ્ ॥ ૧૦૫ ॥

પદ્યન્માસપતિર્જ્ઞેયસ્તતોવાચ્યં શુભાશુભમ્ ॥

અપરે માસલગ્નેશ માસાધિપતિમૂચિરે ॥ ૧૦૬ ॥

અર્થ:—ઉપર પ્રમાણે માસપ્રવેશના વાર, ઘડી અને પળો એસાડીને તેના સ્પષ્ટ ગ્રહો, લગ્ન અને દ્વાદશભાવ બનાવવા. પછીથી જેવી રીતે વર્ષપ્રવેશમાં પંચાધિકારી થાય છે, તેવીજ રીતે માસમાં પણ પડધિકારી થાય છે તે બનાવવાની રીત. (૧) માસલગ્નનો સ્વામી, (૨) માસની મુંથાનો સ્વામી, (૩) જન્મલગ્નનો સ્વામી, (૪) માસના દિવા તથા રાત્રિ લગ્ન ઉપરથી ત્રિરાશિ સ્વામી, (૫) દિવસે માસપ્રવેશ હોય તો સૂર્યરાશિનો સ્વામી અને રાત્રિએ માસપ્રવેશ હોય તો ચંદ્રરાશિનો સ્વામી તથા (૬) વર્ષલગ્નનો સ્વામી આ પ્રમાણે પડધિકારી (પડેશા) થાય છે. આ પડધિકારીઓમાંથી જે બળથી અધિક અને માસલગ્નને જોતો હોય તે માસાધિપતિ અર્થાત્ માસેશ થાય છે. કોઈ કોઈ આચાર્યો માસપ્રવેશના લગ્નના સ્વામીનેજ માસાધિપતી માને છે. આ મત પ્રમાણે પડધિકારી બનાવવાનું પ્રયોજન નથી. ૧૦૪-૧૦૬.

માસપ્રવેશમાં ચલિત કરવાની સ્થૂલ રીત:—માસપ્રવેશના લગ્નના અંશ ૧૫ અંશની અંદર હોય તો તેમાં ૧૫ અંશ યુક્ત કરવાથી જેટલા અંશ થાય, તેટલા અંશથી વધારે જે ગ્રહના અંશ હોય તે ગ્રહ, માસપ્રવેશ કુંડળીમાં જે ભાવમાં હોય તે ભાવથી આગળના ભાવમાં જાય છે. તથા માસપ્રવેશના લગ્નના અંશ ૧૫ અંશથી વધારે હોય તો તેમાંથી ૧૫ અંશ બાદ કરવાથી જેટલા અંશ શેષ રહે, તેટલા અંશથી ઓછા જે ગ્રહના અંશ હોય તે ગ્રહ, માસપ્રવેશ કુંડળીમાં જે ભાવમાં હોય તે ભાવથી પાછળના ભાવમાં જાય છે.

માસ પ્રવેશમાં હોરાઓ લખવાની રીત:—માસપ્રવેશ કુંડળીમાં માસપ્રવેશથી આરંભીને અઢી અઢી દિવસની એક એક હોરાના હીસાબે એક માસના ૩૦ દિવસોમાં ૧૨ હોરાઓ આવે

છે. તે હોરાઓને માસલગ્ન અને લાવલગ્નની કુણ્ડળીઓની નીચે બાર ખાનાઓમાં ૧ થી ૧૨ સુધી લખવી. પછી તેનું કુળ જોવા માટે પહેલા લાવની પહેલી, બીજા લાવની બીજી અને ત્રીજા લાવની ત્રીજી આ પ્રમાણે બારે લાવોની અનુક્રમે બાર હોરાઓ બાણવી. પછી બારે હોરાઓનું કુળ જોવા માટે દરેક હોરાના લાવમાં રહેલી રાશિઓના સ્વામીઓ શુભ ગ્રહો હોય, શુભ ગ્રહોની સાથે કેન્દ્ર અથવા ત્રિકોણમાં રહેલા હોય, ઉચ્ચની રાશિના, સ્વગૃહી અથવા મિત્રની રાશિના હોય તથા તે લાવ શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે હોરા શ્રેષ્ઠ બાણવી. પરંતુ જો તે રાશિઓના સ્વામીઓ પાપગ્રહો હોય, પાપગ્રહોની સાથે બેઠા હોય, પાપગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય, નીચની રાશિના, શત્રુની રાશિના અથવા અસ્તના હોય તથા તે લાવ પાપગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે હોરા નેષ્ટ બાણવી. તથા તે રાશિઓના સ્વામીઓ અને તે લાવો શુભ ગ્રહો અને પાપ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે હોરા મધ્યમ બાણવી.

દિનપ્રવેશાનયનમાહ.

માસપ્રવેશસમયોદ્ભવભાસ્કરશ્ચ

યુક્તસ્ત્વસૌ પ્રતિદિનં સ્વરસૈઃ કલાભિઃ ॥

સ્પષ્ટસ્ત્વયં દિનમણિર્દિનવેશજોસ્માન્

માસપ્રવેશવિધિવત્સલુ તત્પ્રસાધ્યઃ ॥ ૧૦૭ ॥

અર્થઃ—દિનપ્રવેશ (દિનચર્યા) લાવવા માટે માસપ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્યમાં ૬૦ અર્થાત્ એક એક અંશ પ્રત્યેક દિવસે યુક્ત કરવાથી દિનપ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય થાય છે. આ સૂર્યથી જે પ્રમાણે માસપ્રવેશ કર્યો છે, તેજ પ્રમાણે દિનપ્રવેશ સાધન કરવો. ૧૦૭

ઉદાહરણઃ—બીજા માસપ્રવેશના બીજા દિવસનો સ્પષ્ટ પ્રવેશ કરવો છે તો બીજા માસપ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્ય રાશ્યાદિ ૦-૧૭-૩૦-૩૧ માં ૧ અંશ યુક્ત કર્યો તો ૦-૧૮-૩૦-૩૧ બીજા દિવસના પ્રવેશનો સ્પષ્ટ સૂર્ય થયો. તેને મળતો અને કંઈક ઓછો શકે ૧૮૩૩ ના વૈશાખ સુદી ૪ ને મંગળ-

વારે પ્રાતઃકાળનો સ્પષ્ટ સૂર્ય ૦-૧૮-૧-૪૦ છે. તેને દિનપ્રવેશના સ્પષ્ટ સૂર્ય-
માંથી બાદ કર્યો તો ૦-૦-૨૮-૫૧ શેષ રહ્યા. તેની વિકળાઓ કરી તો ૧૭૩૧
થઈ. તેને ૬૦ થી ગણતાં પ્રતિવિકળા ૧૦૩૮૬૦ થઈ તેને જુદી મૂકવી.
પછી બાદ કરેલો ૦-૧૮-૧-૪૦ સૂર્ય અને તેના પછીનો બીજા દિવસનો
૦-૧૮-૫૬-૪૧ સૂર્યનું અંતર કર્યું તો ૦-૦-૫૮-૧ થયું. તેજ સૂર્યની
૫૮-૧ કળાદિ ગતિ થઈ. તેની વિકળાઓ કરીતો ૩૪૮૧ થઈ. તેનાથી
જુદી મૂકેલી પ્રતિવિકળા ૧૦૩૮૬૦ ને ભાગ લીધો તો ઘટ્યાદિ ૨૯-૫૦
આવ્યા. મંગળવારનો પ્રાતઃકાળનો સ્પષ્ટ સૂર્ય બાદ કર્યો છે, તેથી કરીને તેજ
દિવસે એટલે શકે ૧૮૩૩ ના વૈશાખ સુદી ૪ ને મંગળવારે સૂર્યોદયાત ઇષ્ટ
ઘડી ૨૯ અને પળ ૫૦ સમયે બીજા માસપ્રવેશના બીજા દિવસનો પ્રવેશકાળ
થયો. આ પ્રમાણે દરેક મહિનાના દરેક દિવસનો પ્રવેશકાળ કહાડવો, પછી
દિન પ્રવેશના સૂર્ય પ્રમાણે લગ્નપત્રમાંથી લગ્ન સિદ્ધ કરી દિનપ્રવેશની કુંડળી
કહાડી સૂર્યોદિ ગ્રહો તેમાં લખવા.

દિનપ્રવેશ કાલેપિ ગ્રહાન્માવાંશસાધયેત્ ॥

ચન્દ્રલગ્નાંશકામ્યાંતુ ફલં તત્ર વદેદ્ બુધઃ ॥ ૧૦૮ ॥

અર્થઃ—ઉપર પ્રમાણે દિનપ્રવેશના વાર, ઘડી અને પળો લા-
વીને તેના સ્પષ્ટ ઝડો, લગ્ન અને દ્વાદશભાવ સાધન કરીને ચંદ્ર
અને લગ્નના નવમાંશવડે કરીને માસપ્રવેશની બરાબર દિનપ્રવેશનું
કળ પાંડિતોએ કહેવું. ૧૦૮

દિનેશનિર્ણયઃ

ચતુષ્કમિનિહેશાદિ દિનમાસાબ્દલગ્નપાઃ ॥

एषां बली तनुं पश्यन्दिनेशः परिकीर्तितः ॥ १०९ ॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશમાં ષડધિકારી (ષડેશા) થાય છે, તેવીજ
રીતે દિનપ્રવેશમાં પણ સપ્તેશા થાય છે, તે બનાવવાની રીત.
દિનપ્રવેશની મુંથાનો સ્વામી ૧, દિનપ્રવેશના દિવા અથવા રાત્રિ
લગ્ન ઉપરથી ત્રિરાશિનો સ્વામી ૨, જન્મલગ્નનો સ્વામી ૩, દિવસે
દિનપ્રવેશ હોય તો સૂર્યરાશિનો સ્વામી અથવા રાત્રિએ દિનપ્રવેશ
થયો હોય તો ચંદ્રરાશિનો સ્વામી ૪, દિનપ્રવેશના લગ્નનો
સ્વામી ૫, માસપ્રવેશના લગ્નનો સ્વામી ૬, તથા વર્ષપ્રવેશના

લગ્નનો સ્વામી ૭, આ પ્રમાણે દિનપ્રવેશના સાત અધિકારીને સંપ્તેશા કહે છે. આ સંપ્તેશામાંથી જે ગ્રહ બળથી અધિક થઈ દિન-પ્રવેશના લગ્નને જોતો હોય તેને દિનાધિપતિ અર્થાત્ દિનેશ કહે છે.

दिनेशं दिनलग्नेशं तथा प्रोचु विचक्षणाः ॥

मासघट्टेशयोर्वाच्यं फलं वर्षेशवद्बुधैः ॥ ११० ॥

અર્થ:—તથા દિનપ્રવેશના લગ્નના સ્વામીનેજ કેટલાક બુદ્ધિમાનો દિનેશ કહે છે. માસેશ અને દિનેશનું શુભાશુભ ફળ વર્ષેશની બરાબર બળાબળનો વિચાર કરીને પાંડિતોએ કહેવું. આ મતના આધારથી સાત અધિકારી (સંપ્તેશા) બનાવવાનું પ્રયોજન નથી. ૧૧૦

॥ इति श्री गुर्जरमण्डलान्तर्वर्ति अमदावाद निवासि भट्टोपाह्व

माणेकलालसुत ज्योतिर्विद् वृन्दावन विरचिते

ताजिकसारसंग्रहे प्रथमो गणिताध्यायः ॥१॥

તૈયાર છે. જન્મપત્રિકાના ફળાદેશનો નવીન ગ્રંથ. તૈયાર છે.

जीवनाथ दवन्न विरचित.

भावप्रकाश.

મૂળ શ્લોક, અન્યથ, અને શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષાન્તર સહિત.

આ ગ્રંથના પહેલા અધ્યાયમાં યજ્ઞ ગયેલા સૂર્યાદિ ગ્રહોનું ફળ, બીજા અધ્યાયમાં તન્વાદિ દ્વાદશ ભાવોનું ફળ, ત્રીજા અધ્યાયમાં યોગોનું ફળ, ચોથા અધ્યાયમાં સ્ત્રીજાતનું ફળ, પાંચમા અધ્યાયમાં મહાદેશાનું ફળ, છઠ્ઠા અધ્યાયમાં અંતર્દેશાનું ફળ તથા સાતમા અધ્યાયમાં ગ્રહોનાં દાન જપાદિ વિષયો વર્ણવેલા છે. તેથી કરીને આ ગ્રંથના સંગ્રહથી બીજા કોઈ પણ ફળાદેશના ગ્રંથની જરૂર રહેતી નથી. કીર્તિત દાદ રૂપિયો.

કાળુપૂર નવાદરવાળ
અમદાવાદ.

} ગ્રંથ મળવાનું ઠેકાણું
જોશી વૃંદાવન માણેકલાલ.

ભાસપત્રું એકથી મિથુન સુધીનું.

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	
૦	૨	૨	૨	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩
મેષ	૫૬	૫૮	૫૯	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
ગતિ	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
ધન	૮	૪	૭	૬	૫	૮	૭	૫	૨	૫	૩	૧	૦	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫
૧	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩
વૃષભ	૨૫	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
ધન	૪૨	૪૨	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩
૨	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩
મિથુન	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
કર્ક	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦

ભાસપત્રું કર્કથી કન્યા સુધીનું.

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩
કર્ક	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૦	૩
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
મળ્યું	૪૦	૩૯	૩૮	૩૭	૩૬	૩૫	૩૪	૩૩	૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧
૪	૩	૩	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨
સિંહ	૨	૧	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫
ગતિ	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
મળ્યું	૫	૫	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪
૫	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨
કન્યા	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૦	૩	૨	૧
ગતિ	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
મળ્યું	૧૧	૧૦	૧૨	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧

ભાસપત્ર' વૃણાથી ધન સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૬	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
વૃણા	૫૩	૫૨	૫૧	૫૦	૪૯	૪૮	૪૭	૪૬	૪૫	૪૪	૪૩	૪૨	૪૧	૪૦	૩૯	૩૮	૩૭	૩૬	૩૫	૩૪	૩૩	૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪
ગતિ	૧	૧	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
અભ્યુ	૦	૩	૫૭	૫૬	૫૬	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭
૭	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
દશિક	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૦
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
અભ્યુ	૩૫	૩૪	૩૩	૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬
૮	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
ધન	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
ધન	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩

ભાસપત્રું: મકરથી મીન સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	
દ		૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
મકર	૨૬	૨૭	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૪	૩૫	૩૬	૩૬	૩૭	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૭	૪૮
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
ધન	૩૦	૩૧	૩૪	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૭	૩૮	૪૦	૪૧	૪૧	૪૨	૪૨	૪૩	૪૪	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૦	૪૧	૪૦	૪૧	૪૨	૪૪	૪૫	૪૫	૪૭	૪૭
૧૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨
કુલ	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૦	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૯	૨૦	૨૦
.....	૫૫	૫૬	૪૯	૪૩	૪૦	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૮	૫૧	૫૬	૫૯	૩	૮	૧૩	૨૧	૨૫	૩૩	૪૧	૪૮	૫૫	૬૫	૬૪	૬૫	૬૪	૬૨	૬૩	૫૩	૫૩	૫૩
ગતિ	૦	૦	૦	૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
ધન	૫૮	૫૬	૫૪	૫૭	૩	૧	૧	૧	૨	૩	૫	૩	૪	૫	૫	૮	૪	૮	૮	૭	૭	૧૧	૯	૯	૮	૧૦	૧૧	૧૨	૮	૧૦	૧૦
૧૧	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨
મીન	૨૧	૨૨	૨૩	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૭	૩૮	૪૦	૪૧	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૪	૫૫
૨૩	૩૪	૫૦	૩	૧૭	૨૬	૩૬	૪૭	૨	૧૬	૨૬	૪૧	૫૫	૪	૧૯	૩૦	૪૨	૧૩	૨૫	૩૬	૪૫	૫૪	૪	૧૬	૨૪	૪	૧૬	૨૪	૩૩	૩૮	૪૭	૪૭
ગતિ	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
ધન	૧૧	૧૬	૧૩	૧૪	૯	૧૦	૧૧	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૪	૯	૧૫	૧૧	૧૨	૧૦	૯	૧૨	૧૨	૧૧	૯	૧૦	૧૨	૮	૯	૧	૧	૧	૧	૧

અમદાવાદનું અયનાંશા ર૩ તું નિરાયન લક્ષપત્રું. એષથી કન્યા સુધીનું.

અંશો.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૦	૨	૫	૮	૧૧	૧૪	૧૭	૨૦	૨૩	૨૬	૨૯	૩૨	૩૫	૩૮	૪૧	૪૪	૪૭	૫૦	૫૩	૫૬	૫૯	૬૨	૬૫	૬૮	૭૧	૭૪	૭૭	૮૦	૮૩	૮૬	૮૯
મેષ	૨૩	૨૬	૨૯	૩૨	૩૫	૩૮	૪૧	૪૪	૪૭	૫૦	૫૩	૫૬	૫૯	૬૨	૬૫	૬૮	૭૧	૭૪	૭૭	૮૦	૮૩	૮૬	૮૯	૯૨	૯૫	૯૮	૧૦૧	૧૦૪	૧૦૭	૧૧૦
૧	૭	૧૩	૧૯	૨૫	૩૧	૩૭	૪૩	૪૯	૫૫	૬૧	૬૭	૭૩	૭૯	૮૫	૯૧	૯૭	૧૦૩	૧૦૯	૧૧૫	૧૨૧	૧૨૭	૧૩૩	૧૩૯	૧૪૫	૧૫૧	૧૫૭	૧૬૩	૧૬૯	૧૭૫	૧૮૧
વૃષભ	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭
૨	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
મિથુન	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮
૩	૧૭	૨૩	૨૯	૩૫	૪૧	૪૭	૫૩	૫૯	૬૫	૭૧	૭૭	૮૩	૮૯	૯૫	૧૦૧	૧૦૭	૧૧૩	૧૧૯	૧૨૫	૧૩૧	૧૩૭	૧૪૩	૧૪૯	૧૫૫	૧૬૧	૧૬૭	૧૭૩	૧૭૯	૧૮૫	૧૯૧
કર્ક	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯
૪	૨૩	૨૬	૨૯	૩૨	૩૫	૩૮	૪૧	૪૪	૪૭	૫૦	૫૩	૫૬	૫૯	૬૨	૬૫	૬૮	૭૧	૭૪	૭૭	૮૦	૮૩	૮૬	૮૯	૯૨	૯૫	૯૮	૧૦૧	૧૦૪	૧૦૭	૧૧૦
સિંહ	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૫	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯
કન્યા	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩

અમદાવાદનું અયતોશા ર૩ છું નિરાયન લક્ષપત્નું. તુળાથી મીન સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૬	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪
તુળા	૧૨૨	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪
૭	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૬	૪	૨	૦	૨૦	૪૦	૬૦	૮૦	૧૦૦	૧૨૦	૧૪૦	૧૬૦	૧૮૦	૨૦૦	૨૨૦	૨૪૦	૨૬૦	૨૮૦	૩૦૦	૩૨૦	૩૪૦	૩૬૦	૩૮૦	૪૦૦	૪૨૦	૪૪૦
યુજિક	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬
૮	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫
ધન	૨૬	૪૧	૫૨	૬૩	૭૪	૮૫	૯૬	૧૦૭	૧૧૮	૧૨૯	૧૪૦	૧૫૧	૧૬૨	૧૭૩	૧૮૪	૧૯૫	૨૦૬	૨૧૭	૨૨૮	૨૩૯	૨૫૦	૨૬૧	૨૭૨	૨૮૩	૨૯૪	૩૦૫	૩૧૬	૩૨૭	૩૩૮	૩૪૯
૯	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦
૧૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦
મકર	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૧૦૩	૧૧૩	૧૨૩	૧૩૩	૧૪૩	૧૫૩	૧૬૩	૧૭૩	૧૮૩	૧૯૩	૨૦૩	૨૧૩	૨૨૩	૨૩૩	૨૪૩	૨૫૩	૨૬૩	૨૭૩	૨૮૩	૨૯૩	૩૦૩	૩૧૩	૩૨૩	૩૩૩
૧૧	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫
કુંભ	૧૨૨	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦
૧૧	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬
મીન	૨૩૬	૧૦	૪૪	૧૮	૫૨	૨૬	૦	૩૪	૮	૪૨	૧૬	૫૦	૨૪	૫૮	૩૨	૦	૪૦	૧૪	૪૮	૨૨	૫૬	૩૦	૦	૪૦	૧૪	૪૮	૨૨	૫૬	૩૦	૦

સુરતનું અયનાશિરરૂત નું લક્ષપત્રું. મેષથી કન્યા સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૦	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
મેષ	૫૭	૪૧	૨૦	૨૭	૩૫	૪૩	૫૧	૫૯	૮	૧૭	૨૫	૩૪	૪૩	૫૧	૦	૮	૧૮	૨૬	૩૫	૪૪	૫૨	૧૧૦	૧૧૦	૧૧૦	૧૧૦	૧૧૦	૧૧૦
૧	૬૪	૪૮	૩૦	૧૨	૫૪	૩૬	૧૮	૦	૪૨	૬૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૬	૧૮	૦	૪૨	૬૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૦	૧૨	૫૪
વૃષભ	૫૧	૧૯	૨૮	૩૭	૪૫	૫૪	૬૨	૭૦	૭૮	૮૬	૯૪	૧૦૨	૧૧૦	૧૧૮	૧૨૬	૧૩૪	૧૪૨	૧૫૦	૧૫૮	૧૬૬	૧૭૪	૧૮૨	૧૯૦	૧૯૮	૨૦૬	૨૧૪	૨૨૨
૨	૬૪	૪૮	૩૦	૧૨	૫૪	૩૬	૧૮	૦	૪૨	૬૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૬	૧૮	૦	૪૨	૬૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૦	૧૨	૫૪	૩૦	૧૨	૫૪
મિથુન	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૪	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭
૩	૭	૧૭	૨૭	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૧૦૮	૧૧૮	૧૨૮	૧૩૮	૧૪૮	૧૫૮	૧૬૮	૧૭૮	૧૮૮	૧૯૮	૨૦૮	૨૧૮	૨૨૮	૨૩૮	૨૪૮	૨૫૮	૨૬૮
કર્ક	૨૨	૩૬	૫૦	૬૪	૭૮	૯૨	૧૦૬	૧૨૦	૧૩૪	૧૪૮	૧૬૨	૧૭૬	૧૯૦	૨૦૪	૨૧૮	૨૩૨	૨૪૬	૨૬૦	૨૭૪	૨૮૮	૩૦૨	૩૧૬	૩૩૦	૩૪૪	૩૫૮	૩૭૨	૩૮૬
૪	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨
સિંહ	૩૮	૫૦	૧૧	૨૨	૩૩	૪૬	૫૮	૭૦	૮૨	૯૪	૧૦૬	૧૧૮	૧૩૦	૧૪૨	૧૫૪	૧૬૬	૧૭૮	૧૯૦	૨૦૨	૨૧૪	૨૨૬	૨૩૮	૨૫૦	૨૬૨	૨૭૪	૨૮૬	૨૯૮
૫	૫૪	૧૨	૩૦	૪૮	૬૬	૮૪	૧૦૨	૧૨૦	૧૩૮	૧૫૬	૧૭૪	૧૯૨	૨૧૦	૨૨૮	૨૪૬	૨૬૪	૨૮૨	૨૯૦	૩૦૮	૩૨૬	૩૪૪	૩૬૨	૩૮૦	૩૯૮	૪૧૬	૪૩૪	૪૫૨
કન્યા	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૬	૧૬	૨૭	૩૮	૫૦	૬૨	૭૪	૮૬	૯૮	૧૦૮	૧૧૮	૧૨૮	૧૩૮	૧૪૮	૧૫૮	૧૬૮	૧૭૮	૧૮૮	૧૯૮	૨૦૮	૨૧૮	૨૨૮	૨૩૮	૨૪૮	૨૫૮	૨૬૮	૨૭૮	૨૮૮
૭	૨૨	૩૬	૫૦	૬૪	૭૮	૯૨	૧૦૬	૧૨૦	૧૩૪	૧૪૮	૧૬૨	૧૭૬	૧૯૦	૨૦૪	૨૧૮	૨૩૨	૨૪૬	૨૬૦	૨૭૪	૨૮૮	૩૦૨	૩૧૬	૩૩૦	૩૪૪	૩૫૮	૩૭૨	૩૮૬
૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯
૯	૪૪	૫૫	૬૬	૭૭	૮૮	૯૯	૧૦૦	૧૦૧	૧૦૨	૧૦૩	૧૦૪	૧૦૫	૧૦૬	૧૦૭	૧૦૮	૧૦૯	૧૧૦	૧૧૧	૧૧૨	૧૧૩	૧૧૪	૧૧૫	૧૧૬	૧૧૭	૧૧૮	૧૧૯	૧૨૦

[illegible]

સુંબાદિનું અથવાનાંશ ૨૩ નું નિસાયન લક્ષ્યપત્રું. સ્વેચ્છી કન્યા સુધીનું.

અંશો.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૦	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪
મેષ	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
૧	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૭
વૃષભ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
મિથુન	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯
૩	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪
કર્ક	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
૪	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩
સિંહ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩
૫	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨
કન્યા	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪

સુ'બાઇનું અયનાંશા ર૩ નું નિદાયન લાગ્યપત્રું. તુળાથી મીન સુધીનું.

અંશા	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
ફ	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪
તુળા	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧
૭	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬
વૃશ્ચિક	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
૮	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨
ધન	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫
૯	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨
૯	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦
મકર	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૧૦	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪
કુંભ	૦	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧	૬૧
૧૧	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬
મીન	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨

અમદાવાદનું અયનાંશા ર૩ નું દીનમાનપત્રું. એથી કન્યા સુધીનું.

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૦	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
એષ	૧૮	૨૧	૨૫	૨૮	૩૧	૩૫	૩૮	૪૨	૪૪	૪૭	૫૦	૫૨	૫૫	૫૮	૧	૩	૬	૯	૧૨	૧૪	૧૭	૨૦	૨૩	૨૫	૨૮	૩૧	૩૩
૧	૧૨	૩૬	૦	૨૪	૪૮	૧૨	૩૬	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦	૨૪	૮	૫૨	૩૬	૨૦	૪૮	૩૨	૧૬	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦
૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨
૩	૪૪	૪૭	૫૦	૫૩	૫૫	૫૮	૧	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૩	૧૪	૧૫	૧૭	૧૮	૧૯	૨૧	૨૨	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
૪	૫૨	૩૬	૨૦	૪	૪૮	૩૨	૧૬	૦	૮	૧૬	૨૪	૪૦	૫૬	૪૮	૫૬	૪	૪	૧૨	૨૦	૩૬	૪૪	૫૨	૦	૮	૧૬	૨૪	૪૦
૫	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
૬	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૮	૩૬	૩૫	૩૪	૩૩	૩૨	૩૧	૩૦	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭
૭	૪	૧૨	૨૦	૨૮	૩૬	૪૪	૫૨	૦	૫૨	૪૪	૩૬	૨૮	૨૦	૧૨	૪	૫૬	૪૮	૪૦	૩૨	૨૪	૧૬	૦	૫૨	૪૪	૩૬	૨૮	૨૦
૮	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
૯	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૫૮	૫૫	૫૩	૫૦	૪૭	૪૪	૪૨	૪૦	૩૯	૩૬	૩૩	૩૧	૨૯	૨૭	૨૫	૨૩
૧૦	૫૬	૪૮	૪૦	૩૨	૨૪	૧૬	૮	૦	૧૬	૩૨	૪૮	૪૨	૩૬	૨૮	૨૦	૧૨	૪	૧૨	૨૮	૪૪	૫૨	૦	૫૨	૪૪	૩૬	૨૮	૨૦
૧૧	૩૨	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
૧૨	૧૫	૫૫	૫૨	૫૦	૪૭	૪૪	૪૨	૪૦	૩૯	૩૬	૩૩	૩૧	૨૮	૨૫	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૧૦	૭	૫	૩	૧	૦	૫૨	૪૪	૩૬
૧૩	૮	૨૪	૪૦	૫૬	૧૨	૨૮	૪૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૧	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪
૧૪	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦
૧૫	૨૩	૨૩	૧૭	૧૩	૧૦	૬	૩	૦	૫૬	૫૩	૪૯	૪૬	૪૩	૪૦	૩૬	૩૨	૨૮	૨૪	૨૦	૧૬	૧૨	૦	૫	૨	૫૮	૫૫	૫૨
૧૬	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૧૨	૪૮	૨૪

અમદાવાદનું અયનાંશા રત્ર નું દિનમાનપત્ર: તુળાથી મીન સુધીનું.

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	
૬	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
તુળા	૪૧	૩૮	૩૫	૩૨	૨૯	૨૬	૨૩	૨૦	૧૭	૧૪	૧૧	૮	૫	૨	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦
૭	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩
૪૩૬	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૮	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
ધન	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૯	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
મકર	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮
૧૦	૪૧	૩૮	૩૫	૩૨	૨૯	૨૬	૨૩	૨૦	૧૭	૧૪	૧૧	૮	૫	૨	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦
કુંભ	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩
૧૧	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩
મીન	૪૮	૨૪	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૩૬	૩૩

સુરેસંતું અયનાશા ૨૩ તું દીનઆનપતું. મેષથી કન્યા સુધીનું.

અંશો.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૦	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
મેષ	૧૨	૧૫	૧૮	૨૧	૨૪	૨૭	૩૦	૩૪	૩૬	૩૯	૪૧	૪૪	૪૬	૪૯	૫૧	૫૪	૫૬	૫૯	૬૧	૬૪	૬૬	૬૯	૭૧	૭૪	૭૬	૭૯	૮૨
૧	૪૧	૪૨	૪૦	૪૮	૪૬	૪૪	૪૨	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૧	૫૪	૫૬	૫૯	૬૧	૬૪	૬૬	૬૯	૭૧	૭૪	૭૬	૭૯	૮૨	૮૪	૮૬	૮૯
વૃષભ	૩૨	૩૪	૩૭	૩૯	૪૨	૪૪	૪૭	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૨	૧૪	૧૮	૨૦	૨૨	૨૪	૨૬	૨૮	૦	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨	૩૬	૪૦	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૦	૪	૮	૧૨	૧૬
મિથુન	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૨	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨
કર્ક	૩૨	૩૬	૪૦	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૦	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨	૩૬	૪૦	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૦	૪	૮	૧૨	૧૬
૪	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
સિંહ	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
૫	૧૧	૧૬	૧૬	૧૪	૧૧	૧૦	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
કન્યા	૪૪	૪૨	૪૦	૪૮	૪૬	૪૪	૪૨	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૧	૫૪	૫૬	૫૯	૬૧	૬૪	૬૬	૬૯	૭૧	૭૪	૭૬	૭૯	૮૨	૮૪	૮૬	૮૯

સુરતનું અયનાંશા ર૩ નું દીનમાનપત્રું. તુળાથી મીન સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૬	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
તુળા	૪૭	૪૪	૪૧	૩૮	૩૫	૩૨	૨૯	૨૬	૨૩	૨૦	૧૮	૧૫	૧૩	૧૦	૮	૫	૩	૦	૫૮	૫૫	૫૩	૫૦	૪૮	૪૫	૪૨	૪૦	૩૭	૩૫	૩૨	૩૦
૭	૫૬	૪૮	૪૦	૩૨	૨૪	૧૬	૮	૦	૨૮	૨૫	૨૨	૧૯	૧૬	૧૩	૧૦	૮	૫	૩	૦	૫૮	૫૫	૫૩	૫૦	૪૮	૪૫	૪૨	૪૦	૩૭	૩૫	૩૨
વૃશ્ચિક	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭
૮	૨૭	૨૫	૨૨	૨૦	૧૭	૧૫	૧૨	૧૦	૮	૫	૩	૦	૫૮	૫૫	૫૩	૫૦	૪૮	૪૫	૪૨	૪૦	૩૭	૩૫	૩૨	૩૦	૨૭	૨૫	૨૨	૨૦	૧૭	૧૫
ધન	૪૪	૧૨	૪૦	૮	૩૬	૪૩	૫૦	૫૬	૬૩	૬૯	૭૬	૮૩	૮૯	૯૬	૧૦૩	૧૧૦	૧૧૬	૧૨૩	૧૨૯	૧૩૬	૧૪૩	૧૪૯	૧૫૬	૧૬૩	૧૬૯	૧૭૬	૧૮૩	૧૮૯	૧૯૬	૨૦૩
૯	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬
મકર	૪૫	૪૪	૪૩	૪૨	૪૧	૪૦	૩૯	૩૮	૩૭	૩૬	૩૫	૩૪	૩૩	૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬
૧૦	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
કુંભ	૮૧	૭૩	૬૫	૫૮	૫૦	૪૩	૩૬	૨૯	૨૨	૧૫	૮	૧	૦	૫૮	૫૫	૫૩	૫૦	૪૮	૪૫	૪૨	૪૦	૩૭	૩૫	૩૨	૩૦	૨૭	૨૫	૨૨	૨૦	૧૭
૧૧	૧૬	૪૮	૨૦	૫૨	૨૪	૫૬	૨૮	૦	૮	૧૬	૨૪	૩૨	૪૦	૪૮	૫૬	૬૪	૭૨	૮૦	૮૮	૯૬	૧૦૪	૧૧૨	૧૨૦	૧૨૮	૧૩૬	૧૪૪	૧૫૨	૧૬૦	૧૬૮	૧૭૬
મીન	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬

સુખાઈનું અયનાંશા ૩ તુ દિનમાનપતુ. મેપથી કન્યા સુધીનું.

અંશા	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૦	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
મેપ	૨૫	૮૧	૧૧	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩
૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
વૃષભ	૧૨	૧૪	૧૭	૧૯	૨૧	૨૩	૨૫	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭
૨	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૬	૨૮	૪૦	૫૨	૬૪	૭૬	૮૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૬૦	૭૨	૮૪	૯૬	૦	૧૨	૨૪
મિથુન	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૬	૨૮	૪૦	૫૨	૬૪	૭૬	૮૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૬૦	૭૨	૮૪	૯૬	૦	૧૨	૨૪
૩	૪૮	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫
કર્ક	૨૮	૨૪	૨૦	૧૬	૧૨	૮	૪	૦	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨	૩૬	૪૦	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૬૦	૬૪	૬૮	૭૨	૭૬
૪	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૬	૨૮	૪૦	૫૨	૬૪	૭૬	૮૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૬૦	૭૨	૮૪	૯૬	૦	૧૨	૨૪
સિંહ	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧
૫	૩૭	૩૫	૩૩	૩૦	૨૮	૨૬	૨૪	૨૨	૨૦	૧૮	૧૬	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૬	૪	૨	૦	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨
કન્યા	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૧૬	૨૮	૪૦	૫૨	૬૪	૭૬	૮૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૬૦	૭૨	૮૪	૯૬	૦	૧૨	૨૪
	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦
	૧૯	૧૬	૧૩	૧૦	૮	૫	૨	૦	૫	૭	૧૦	૧૩	૧૬	૧૯	૨૨	૨૫	૨૮	૩૧	૩૪	૩૭	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૨	૫૫	૫૮
	૮૨	૪૪	૪૦	૫૬	૧૨	૧૮	૪૪	૦	૧૬	૨૮	૪૦	૫૨	૬૪	૭૬	૮૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૬૦	૭૨	૮૪	૯૬	૦	૧૨	૨૪

સુબાઈનું અથતાંશા રૂ૩ તું દિનસાતપત્રું. છઠાથી ત્રીજી સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૬	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
તુલા	૫૭	૫૪	૫૧	૪૮	૪૬	૪૩	૪૦	૩૮	૩૫	૩૩	૩૧	૨૯	૨૭	૨૪	૨૨	૨૦	૧૮	૧૬	૧૩	૧૧	૯	૭	૫	૨	૦	૫૮	૫૬	૫૪	૫૧	૪૯
૭	૮	૨૪	૪૦	૫૬	૧૨	૨૮	૪૪	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૬	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬
૮	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭
૯	૪૭	૪૫	૪૩	૪૦	૩૮	૩૬	૩૪	૩૨	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯
૧૦	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૬	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬	૨૪	૧૨	૦	૪૮	૩૬
૧૧	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭
૧૨	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	૦	૫૬	૫૨	૪૮	૪૪	૪૦	૩૬	૩૨	૨૮	૨૪	૨૦	૧૬	૧૨	૦	૫૬	૫૨	૪૮	૪૪	૪૦	૩૬
૧૩	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭
૧૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪
૧૫	૨૮	૨૪	૨૦	૧૬	૧૨	૮	૪	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪
૧૬	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
૧૭	૨૨	૨૪	૨૭	૨૯	૩૧	૩૩	૩૫	૩૭	૩૯	૪૧	૪૩	૪૫	૪૭	૪૯	૫૧	૫૩	૫૫	૫૭	૫૯	૬૧	૬૩	૬૫	૬૭	૬૯	૭૧	૭૩	૭૫	૭૭	૭૯	૮૧
૧૮	૩૬	૪૮	૦	૧૨	૨૪	૩૬	૪૮	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦	૨૪	૮	૫૨	૩૬	૨૦	૪	૪૮	૩૨	૧૬	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦	૨૪	૮
૧૯	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
૨૦	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૧	૫૪	૫૭	૦	૨	૫	૮	૧૦	૧૩	૧૬	૧૯	૨૨	૨૫	૨૮	૩૧	૩૪	૩૭	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૧	૫૪	૫૭	૦	૨
૨૧	૫૨	૩૬	૨૦	૧૨	૪૮	૩૨	૧૬	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦	૨૪	૮	૫૨	૩૬	૨૦	૪	૪૮	૩૨	૧૬	૦	૪૪	૨૮	૧૨	૫૬	૪૦	૨૪	૮

અયનાંશા ર૩ સુ નિરાયન ભાવપત્ર: મેષથી કન્યા સુધીનું.

અંશો.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૦	૩	૩	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૬	૬	૬	૬	૬	૭	૭	૭	૭
મેષ	૩૩	૪૨	૫૧	૦	૧૦	૧૯	૨૮	૩૮	૪૭	૫૭	૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭	૬૭	૭૭	૮૭	૯૭	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦
૧	૮	૨૪	૪૦	૫૬	૧૨	૨૮	૪૪	૦	૫૮	૫૬	૧૪	૩૦	૪૬	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦
૨	૮	૮	૮	૮	૯	૯	૯	૯	૯	૯	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૨	૧૨	૧૨	૧૩	૧૩
વૃષભ	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭	૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૦	૧૦	૨૦
૩	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૬	૪	૨	૦	૪૬	૩૨	૧૮	૪	૨૦	૩૬	૫૨	૬૮	૮૪	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦
૪	૧૩	૧૩	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮
મિથુન	૪૪	૫૫	૬૬	૭૭	૮૮	૯૯	૦	૧૦	૨૧	૩૨	૪૩	૫૩	૬૪	૭૫	૮૬	૯૬	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૦
૫	૩૮	૨૪	૧૦	૫૬	૪૨	૨૮	૧૪	૦	૪૬	૩૨	૧૮	૪	૨૦	૩૬	૫૨	૬૮	૮૪	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦
૬	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪
૭	૭	૧૮	૨૯	૩૯	૫૦	૧	૧૨	૨૩	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૦	૧૦
૮	૩૮	૨૪	૧૦	૫૬	૪૨	૨૮	૧૪	૦	૪૬	૩૨	૧૮	૪	૨૦	૩૬	૫૨	૬૮	૮૪	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦
૯	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૧૦	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦
૧૧	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૬	૪	૨	૦	૪૬	૩૨	૧૮	૪	૨૦	૩૬	૫૨	૬૮	૮૪	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦
૧૨	૨૮	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪
૧૩	૫૫	૪	૧૩	૨૨	૩૨	૪૧	૫૦	૦	૧૮	૨૭	૩૭	૪૬	૫૫	૬૪	૭૩	૮૨	૯૧	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦
૧૪	૮	૨૪	૪૦	૫૬	૧૨	૨૮	૪૪	૦	૫૮	૫૬	૧૪	૩૦	૪૬	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૬	૪૨	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦

અયનાંશા ર૩ નું નિરાયન ભાવપટ્ટું. તુળાથી મીન સુધીનું.

અંશો	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	
૬	૩૩૩૩	૩૩૩૩	૩૩૩૩	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	૩૪૩૪	
૭	૩૩૪૨	૫૧	૦	૧૦	૧૯	૨૮	૩૭	૪૬	૫૫	૬૪	૭૩	૮૨	૯૧	૧૦૦	૧૦૯	૧૧૮	૧૨૭	૧૩૬	૧૪૫	૧૫૪	૧૬૩	૧૭૨	૧૮૧	૧૯૦	૧૯૯	૨૦૮	૨૧૭	૨૨૬	૨૩૫	૨૪૪	
૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	૩૮૩૮	
૯	૪૩૪૩	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	૪૪૪૪	
૧૦	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	૪૮૪૮	
૧૧	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	૫૪૫૪	
૧૨	૬૪૬૨	૮૨	૫૬	૧૨	૨૮	૪૪	૦	૫૮	૭૪	૯૦	૧૦૬	૧૨૨	૧૩૮	૧૫૪	૧૭૦	૧૮૬	૨૦૨	૨૧૮	૨૩૪	૨૫૦	૨૬૬	૨૮૨	૨૯૮	૩૧૪	૩૩૦	૩૪૬	૩૬૨	૩૭૮	૩૯૪	૪૧૦	
૧૩	૭૪૭૬	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧૪	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	૮૪૮૮	
૧૫	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧૬	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧૭	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧૮	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧૯	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૦	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૧	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૨	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૩	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૪	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૫	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૬	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૭	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૮	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨૯	૯૪૯૨	૧૦	૮	૬	૪	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

અયનાંશા ૨૩ તુ' યાંશપત્નું. એષથી કન્યા સુત્રીનું.

અ.શો.	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૦	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩
મે.પ	૫૧	૪૮	૪૫	૪૨	૩૯	૩૬	૩૩	૩૦	૨૭	૨૪	૨૧	૧૮	૧૫	૧૨	૯	૬	૩	૦	૭	૪	૧	૮	૫	૨	૦	૫૮	૫૭	૫૬	૫૫	૫૩
૧	૩૮	૪૦	૪૧	૪૩	૪૫	૪૬	૪૮	૫૦	૫૨	૫૪	૫૬	૫૮	૬૦	૬૨	૬૪	૬૬	૬૮	૭૦	૭૨	૭૪	૭૬	૭૮	૮૦	૮૨	૮૪	૮૬	૮૮	૯૦	૯૨	૯૪
૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૩	૫૨	૫૦	૪૯	૪૮	૪૬	૪૫	૪૩	૪૨	૪૦	૩૮	૩૬	૩૪	૩૨	૩૦	૨૮	૨૬	૨૪	૨૨	૨૦	૧૮	૧૬	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૬	૪	૨	૦	૫૪
મિથુન	૮	૪૬	૪૩	૪૦	૩૭	૩૪	૩૧	૨૮	૨૫	૨૨	૧૯	૧૬	૧૩	૧૦	૭	૪	૧	૦	૭	૪	૧	૮	૫	૨	૦	૫૮	૫૭	૫૬	૫૫	૫૩
૪	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૫	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪
૬	૧૯	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭
૭	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩
૮	૫૩	૫૫	૫૮	૦	૨	૪	૭	૯	૧૧	૧૩	૧૫	૧૮	૨૦	૨૨	૨૪	૨૬	૨૮	૩૦	૩૨	૩૪	૩૬	૩૮	૪૦	૪૨	૪૪	૪૬	૪૮	૫૦	૫૨	૫૪
૯	૪૦	૫૩	૭૨	૧૩	૩૫	૪૯	૬૩	૭૭	૯૧	૧૦૫	૧૧૯	૧૩૩	૧૪૭	૧૬૧	૧૭૫	૧૮૯	૨૦૩	૨૧૭	૨૩૧	૨૪૫	૨૫૯	૨૭૩	૨૮૭	૩૦૧	૩૧૫	૩૨૯	૩૪૩	૩૫૭	૩૭૧	૩૮૫
૧૦	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪
૧૧	૪૪	૪૫	૪૭	૪૮	૪૯	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫
૧૨	૨૨	૨૫	૨૮	૩૧	૩૪	૩૭	૪૦	૪૩	૪૬	૪૯	૫૨	૫૫	૫૮	૬૧	૬૪	૬૭	૭૦	૭૩	૭૬	૭૯	૮૨	૮૫	૮૮	૯૧	૯૪	૯૭	૧૦૦	૧૦૩	૧૦૬	૧૦૯
૧૩	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪
૧૪	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮
૧૫	૪૧	૫૩	૪૧	૫૨	૪૩	૫૪	૪૫	૫૬	૪૭	૫૮	૪૯	૬૦	૫૧	૬૨	૫૩	૬૪	૫૫	૬૬	૫૭	૬૮	૫૯	૭૦	૬૧	૭૨	૬૩	૭૪	૬૫	૭૬	૬૭	૭૮
૧૬	૪૧	૫૩	૪૧	૫૨	૪૩	૫૪	૪૫	૫૬	૪૭	૫૮	૪૯	૬૦	૫૧	૬૨	૫૩	૬૪	૫૫	૬૬	૫૭	૬૮	૫૯	૭૦	૬૧	૭૨	૬૩	૭૪	૬૫	૭૬	૬૭	૭૮

અયનાંશા ર૩ સું પાંશપત્રુ: તુળાથી મીન સુધીનું:

અંશો	૨૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૬	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫
તુળા	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬
૭	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬
વશિષ્ઠ	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
૮	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
ધન	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮
૯	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮
મકર	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯
૧૦	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯
કુંભ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૧૧	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
મીન	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧

॥ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ ताजिकसारसंग्रहः ॥

(वर्षपत्रिकानिबन्धः)

॥ गुर्जर भाषानुवाद संवलितः ॥

भाषाध्याय २ जे.

मङ्गलाचरणम्.

गणेशं हरं पद्मयोनिं च नत्वा हरिं भारतीं खेचरान्मूर्त्यपूर्वान् ॥
विलोक्याखिलं ताजिकं पद्मकोशं प्रवक्ष्ये फलं वर्षलग्ने ग्रहाणाम् ॥१॥

गणपति, शिवश्च, ब्रह्मा, विष्णुलगवान्, सर-
स्वती, तथा सूर्यादि नवग्रहोने नमस्कार करीने
संपूर्ण ताजिक ग्रंथोने जेधने वर्षकुंडलीभां
जेठेला सूर्यादि ग्रहोनु इण कुहुं छुं. १

रविफलम्.

रविलग्नगो वातपित्तं करोति कलत्रांगपीडां शिरोर्तेश्च रोगम् ॥

विवादं जनानां भवेद्भुतचिंता दशा नेष्टकारी भवेद्दायनेस्मिन् ॥१॥

अर्थः—जेनी वर्षकुंडलीभां लग्नाभां सूर्य पडेला छाय तो वायु
तथा पित्तनो रोग, स्त्रीना शरीरे पीडा, माथाभां दरद, मनुष्येना

સાથે વિવાદ અને માનસીક ગુપ્ત ચિંતા કરે છે. અને વર્ષમાં
જ્યારે સૂર્યની દશા આવે ત્યારે અશુભ ફળ આપે છે. ૧
કુટુંબાદિરોધો નૃપાઙ્ગીતિકષ્ટં ધનાર્તિર્ધનસ્થે રવૌ માનવાનામ્ ॥

પશૂનાંપ્રપીડોદરેચાપદઃ સ્યુઃ સસૌમ્યાન્વિતો દ્રવ્યલાભં કરોતિ ॥૨॥

અર્થ:—સૂર્ય ધનસ્થાનમાં બેઠેલો હોય તો કુટુંબથી વિરોધ,
રાજથી ભય, ધનની હાની, પશુઓને પીડા, પેટમાં રોગ કરે છે.
પરંતુ શુભ ગ્રહ સાથે હોય તો દ્રવ્યનો લાભ કરે છે. ૨

તૃતીયગોઽર્કોપિ સહોદરાણાં પીડાંકરોત્યસ્ય હિ વર્ષલગ્ને ॥

પરાક્રમં રાજકૃપાંચ લક્ષ્મીં રિપુક્ષયં કીર્તિવિવર્ધનંચ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નમાં સૂર્ય ત્રીજા સ્થાનમાં હોય તો ભાઈઓને
પીડા કરે છે. અને પરાક્રમનો વધારો, રાજની તરફથી સુખ,
લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ, શત્રુનો નાશ તથા કીર્તિનો વધારો કરે છે. ૩

પશોઃપીડનં તુર્યસંસ્થે રવૌચ કૃષેઃ કર્મ્મણાં હાનિરત્યંતપીડા ॥

નૃપાઙ્ગીતિકષ્ટં ભવેન્માતૃપીડોદરે હૃદયપિ સ્યાત્પ્રપીડાન્દમધ્યે ॥ ૪ ॥

અર્થ:—સૂર્ય ચોથા સ્થાનમાં હોય તો પશુઓને પીડા, બે-
તીના કામમાં હાની (નુકશાન), અત્યંત પીડા, રાજથી ભય, માતાના
શરીરે પીડા તથા પેટમાં અને હૃદયમાં પીડા કરે છે. ૪

દિનેશે સુતસ્થે સુતાંગેષુપીડા સુબુદ્ધેશ્ચ હાનિર્વિવાદો જનાનામ્ ॥

ભવેચ્છોકમોહાદિ ચાંગેષુરોગં ધનાર્તિશ્ચભૂપાઙ્ગ્યં તદ્દશાયમ્ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—સૂર્ય પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો પુત્રોના શરીરમાં પીડા,
શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિનો નાશ, મનુષ્યોની સાથે લડાઈ, શોક, મોહ, શરીરમાં
રોગ, ધનનો નાશ, અને રાજથી ભય આસર્વ ફળ એની દશામાં આપે છે.

રિપૂનાં વિનાશો રુજો માતૃપક્ષે રવૌ ષષ્ઠસંસ્થે સુસ્વામિર્જનાનામ્ ॥

નૃપાન્મિત્રપક્ષાજ્ઞયઃ સ્વાર્થલાભોભવેદ્ દ્રવ્યલાભઃક્રયેવિક્રયેપિ ॥૬॥

અર્થ:—સૂર્ય છઠ્ઠા સ્થાનમાં હોય તો શત્રુઓનો નાશ, માતૃ-
પક્ષ અર્થાત મામાના કુળમાં પીડા, સ્વજનોને સુખની પ્રાપ્તિ,

રાજા તથા મિત્ર પક્ષથી જય, પોતાના પૈસાનો લાભ, તથા ક્ય-
વિક્રય વ્યવહારમાં પણ ધનનો લાભ કરે છે. ૬

કલત્રેડર્કસંસ્થે કલત્રાંગપીડા સ્વકીયાંગપીડા તથા તદ્દશાયમ્ ॥

શિરોર્તિશ્ચ માર્ગાદ્યયૈ વિવાદો ગુદેપાદયોઃ પીડનં વર્ષમધ્યે ॥ ૭ ॥

અર્થ:—સૂર્ય સાતમા સ્થાનમાં હોય તો વર્ષપ્રવેશમાં તથા તેની
દશામાં સ્ત્રીના શરીરે તથા પોતાના શરીરે પીડા, માથામાં પીડા,
માર્ગમાં ભય, વિવાદ, તથા ગુદા (ગાંડ) અને પગોમાં પીડા કરે છે.

રવૌ ચાષ્ટમે બંધુદુઃસ્વં ચ કલ્પં યશોપદ્રવો વ્યાધિશોકં ધનાર્તિઃ ॥

કલત્રાંગપીડા સુતસ્યાંગરોગો વ્રણં વાતપીડા ભવેદ્વર્ષમધ્યે ॥ ૮ ॥

અર્થ:—સૂર્ય આઠમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં ભાઈઓનું
દુઃખ, શરીરમાં પીડા, યશની હાની, વ્યાધિ, શોક, (દીલગીરી)
ધનનો નાશ, સ્ત્રીના શરીરમાં પીડા, પુત્રના શરીરમાં પીડા, તથા
પોતાના શરીરમાં વ્રણ અર્થાત્ ક્ષેદ્ધા અને વાયુ પ્રકોપ કરે છે. ૮
ધર્મસ્થિતોડર્કશ્ચ સહોદરાણાં પીડાકરઃ ક્લેશવિવર્દનશ્ચ ॥

ધર્મપ્રદો રાજ્યયશઃપ્રદઃ સ્યાત્તદ્વર્ષમધ્યે સ્વદશાં ગતશ્ચેત્ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—સૂર્ય નવમા સ્થાનમાં હોય તો વર્ષમાં સૂર્યની દશા-
માં ભાઈઓને કષ્ટ, કલેશનો વધારો, ધર્મનો વધારો, અને રાજ્ય
તરફથી યશ મળે છે. ૯

યદા દિનેશો ગગનાશ્રિતઃ સ્યાદ્રાજ્યાર્થદો માનવિવર્દનશ્ચ ॥

હિરણ્યભૂસ્મંબરલાભકારી ચતુષ્પદાંગેષુ રુજોવિવૃદ્ધિઃ ॥૧૦॥

અર્થ:—સૂર્ય દશમા સ્થાનમાં હોય તો રાજાથી ધનનો લાભ,
અને માનનો વધારો થાય છે, સુવર્ણ, ભૂમિ, તથા સુંદર વસ્ત્રોનો
લાભ, અને પશુઓને પીડા કરે છે. ૧૦

રવૌ લાભગે લાભકારી નૃપઃ સ્યાદ્ધનાત્તિશ્ચ ધાન્યાંબરંવૈ હિરણ્યમ્ ॥

વિલાસાદિસૌખ્યં રિપૂણાં વિનાશઃ સુતસ્યાંગપીડા ભવેદત્રવર્ષે ॥૧૧॥

અર્થ:—સૂર્ય અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં
રાજાથી લાભ, ધનની પ્રાપ્તિ, ધાન, વસ્ત્ર, અને સુવર્ણની પ્રાપ્તિ,

વિલાસ અર્થાત્ સ્ત્રીસંલોગનું સુખ, શત્રુનો નાશ, અને પુત્રના શરીરમાં પીડા કરે છે. ૧૧

વ્યયસ્થિતશ્વેત્સ્વલુ ભાસ્કરોઽસૌ સ્ત્રીવિગ્રહોદ્વેગકૃતાંઘ્રિરોગકૃત્ ॥

વ્યયં ચ શીર્ષોદરનેત્રપીડાં કરોતિ ચિંતાં રિપુભિર્વિવાદમ્ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—સૂર્ય ખારમા સ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રીના શરીરમાં પીડા, પગોમાં પીડા, ધનનો ખર્ચ, માથામાં, પેટમાં અને નેત્રોમાં પીડા, ચિંતા અર્થાત્ શીકર અને શત્રુઓની સાથે વિવાદ કરાવે છે. ૧૧૨૥

ચન્દ્રફલમ્.

તનુગતો નનુ ચેદ્રજનીકરો વિકલતા કફકૃજ્જ્વરપીડનમ્ ॥

ભવતિ પાપસ્વગાન્વિતદગ્ધદા તનુવિનાશકરો બહુલવ્યયઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ:—જે પુરૂષની વર્ષલગ્નની કુંડળીમાં ચંદ્રમા પડેલા સ્થાનમાં પડેલો હોય તો ચિત્તમાં વિકળતા, કફ અને તાવની પીડા કરે છે. અને જો પાપ ગ્રહોથી યુક્ત હોય અથવા પાપ ગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો શરીરનો નાશ તથા ખર્ચનો વધારો કરે છે. ૧

કુટુંબાજ્ઞયં મિત્રપક્ષાચ્ચ લાભં ધનાઢ્યં ધનસ્થઃ શશાંકઃ પ્રકુર્યાત્ ॥

રિપૂનાંવિનાશં તથાનેત્રપીડા ભવેદબ્દમધ્યે નૃપાત્સૌખ્યકારી ॥૨॥

અર્થ:—ચંદ્રમા ધનસ્થાન અર્થાત્ ખીજ સ્થાનમાં હોય તો, કુટુંબથી જય, મિત્રપક્ષથી લાભ, ધનની પ્રાપ્તિ, શત્રુઓનો નાશ, નેત્રોમાં પીડા તથા રાજાથી સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૨

તૃતીયેસ્થિતઃ શીતરશ્મિર્મયદાસ્યાત્તદાસોદરાણાં ભવેત્સૌખ્યકારી ॥

ધનામિં ચ પુણ્યોદયં ગુપ્તસૌખ્યં પ્રતિષ્ઠાવિવૃદ્ધિં કરોતીહવર્ષે ॥ ૩ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા ત્રીજ સ્થાનમાં પડેલો હોય તો તે વર્ષમાં ભાઈઓથી સુખની પ્રાપ્તિ, ધનની પ્રાપ્તિ, પુણ્યનો ઉદય અને ગુપ્ત સુખ તથા પ્રતિષ્ઠાની વૃદ્ધિ કરે છે. ૩

શશાંકે ચતુર્થે ચ ભૂપાજ્ઞયઃ સ્યાત્કૃષેઃ કર્મણાં લાભવાન્સ્યાત્સુખીચ ॥

ધનામિઃ ક્રયે વિક્રયે ચાબ્દમધ્યે સુખં વાહનાનાં રિપોર્નાશનંચ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા ચોથા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં રાજ્યની જયની પ્રાપ્તિ, ખેતીના કામમાં લાલ, અને સુખની પ્રાપ્તિ, ક્ય-વિક્રય અર્થાત્ વ્યાપાર રોજગારમાં લાલ, વાહનોનું સુખ તથા શત્રુઓનો નાશ કરે છે. ૪

સુતસ્થાનગો રાત્રિનાથઃ સ્વબુદ્ધ્યા જયમિત્રપક્ષાચ્ચલાભં કરોતિ ॥

સુતાંગેષુપીડા ભવેત્પાપદૃષ્ટિઃ સુતસ્યાપિસૌખ્યં યદા સૌમ્યદૃષ્ટિઃ ॥૫॥

અર્થ:—જો ચંદ્રમા પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો તે પોતાની બુદ્ધિથી જયની પ્રાપ્તિ તથા મિત્રપક્ષથી લાલ કરે છે. અને જો તેને પાપગ્રહો જોતા હોય તો પુત્રોના શરીરે પીડા કરે છે. તથા શુભ ગ્રહો જોતા હોય તો પુત્રોના શરીરે સુખ કરે છે. ૫

અરિસ્થાનગો રાત્રિનાથો રિપૂણાં વિવાદો વિરોધો ભવેન્નેત્રપીડા ॥

વ્યયં વ્યગ્રતાં ગુપ્તચિંતાં તનોતિ કલત્રાંગપીડાં કરોતીહ વર્ષે ॥ ૬ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા છઠા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં શત્રુઓથી ગ્રહણ અને વિરોધ, નેત્રોમાં પીડા, ધનનો ખર્ચ, વિકળતા, મનમાં સંકટપ વિકટપાદિ ગુપ્તચિંતા અને સ્ત્રીના શરીરે પીડા કરે છે. ૬

કલત્રે શશાંકો યદા પાપદૃષ્ટો જ્વરં વાતપીડા મયં દારુણં ચ ॥

કલત્રાંગપીડા કફોત્પત્તિવાધા સસૌમ્યાન્વિતો દ્રવ્યલાભં કરોતિ ॥૭॥

અર્થ:—ચંદ્રમા સાતમા સ્થાનમાં હોય અને તેને પાપ ગ્રહો જોતા હોય તો જ્વર (તાવ), વાયુની પીડા, દાણુલય, સ્ત્રીના શરીરમાં પીડા, કફની ઉત્પત્તિ કરે છે, અને જો શુભ ગ્રહોથી યુક્ત હોય તો ધનનો લોભ કરે છે. ૭

નિધનગતશશાંકઃકષ્ટવંતંકરોતિ જ્વરવમનવિકારં ચોદરેગુપ્તપીડામ્ ॥

ભવતિકફવિકારોનેત્રરોગાંગભંગોજલમયમરિવાદોદ્રવ્યનાશોબ્દમધ્યે ॥૮॥

અર્થ:—ચંદ્રમા આઠમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં કષ્ટ હોય, તાવ, વમન, હૃદયમાં ગુપ્ત પીડા, કફનો વિકાર, નેત્રને વિષે રોગ, અંગનું ભાંગવું, જળથી લય, શત્રુઓથી વિવાદ, અને ધનનો નાશ આ સર્વ કરે છે. ૮

પુણ્યોદયં ધર્મગતઃ શશાંકો ભાગ્યોદયં ચાર્થસમાગમં ચ ॥

સ્વગેહસૌખ્યં ચ રિપોર્વિનાશં વ્યાપારસૌખ્યં ચ કરોતિવર્ષે ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા નવમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં પુણ્યનો ઉદય, ભાગ્યનો ઉદય, ધનની પ્રાપ્તિ, પોતાના ઘરનું સુખ, શત્રુઓનો નાશ તથા વ્યાપારથી પણ સુખ કરે છે. ૯

કર્મોદયં પ્રકુરુતે ગગને શશાંકો દ્રવ્યાગમં નૃપકુલાદ્રિપુષ્પનાશમ્ ॥

વ્યાપારતોવહુસુખં મહતીપ્રતિષ્ઠા કીર્તિપ્રવર્દનસુતાંવરલાભમાશુ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા દશમા સ્થાનમાં હોય તો તે કર્મ અર્થાત્ પ્રારબ્ધનો ઉદય, રાજ્યદ્વારા ધનની પ્રાપ્તિ, શત્રુઓનો નાશ, વ્યાપારથી ઘણુંજ સુખ, અધિક પ્રતિષ્ઠા, કીર્તિ અર્થાત્ યશની વૃદ્ધિ, પુત્ર તથા વસ્ત્રનો લાભ કરે છે. ૧૦

રિપોર્નાશનં લાભસંસ્થે શશાંકે બહુદ્રવ્યલાભં ક્રયેવિક્રયેડપિ ॥

નૃપાત્સૌખ્યલાભં સુતસ્યાગમં ચ પ્રતિષ્ઠાવિવૃદ્ધિર્ભવેદ્વાયનેસ્મિન્ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં શત્રુઓનો નાશ, વ્યાપાર રોજગારમાં અધિક ધનનો લાભ, રાજ્યથી સુખ, ધનનો લાભ, પુત્રની પ્રાપ્તિ, અને પ્રતિષ્ઠાનો વધારો કરે છે. ૧૧

શશાંકો વ્યયસ્થો રિષૂણાં પ્રપીડા તથાસદ્વચયં નેત્રરોગં કરોતિ ॥

વિવાદં જનાનાં મહાકષ્ટસાધ્યં કફાર્તિશ્ચ ગુલ્મોદયં તત્ર વર્ષે ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા ખારમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં શત્રુઓથી પીડા, શુભ માર્ગમાં ધનનો ખર્ચ, નેત્રરોગ, મનુષ્યોની સાથે વિવાદ, મહાકષ્ટ સાધ્ય, કફનો રોગ અને ગુલ્મરોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. ૧૨

મૌમફલમ્ .

ધરણિતનયલગ્ને સ્યાદ્વ્રણંવાતપીડા ભવતિરિપુવિવાદો નેત્રશીર્ષેચરોગઃ

જ્વરવમનવિકારં ચાક્ષુનાનાંચકષ્ટં નૃપભયમથલૌહાદગ્નિતોવાભયંચ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—મંગળ લગ્નસ્થાન અર્થાત્ પહેલા સ્થાનમાં પડ્યો હોય તો તે વ્રણ અર્થાત્ ઘા ફેડલા, વાયુની પીડા, શત્રુઓની સાથે વિવાદ,

નેત્ર અને માથાને વિષે રોગ, જ્વર (તાવ) વમન (ઉલટી)નો વિકાર, સ્ત્રીને કષ્ટ, રાજ્યથી ભય, અગ્નિ તથા લોહાથી ભય કરે છે. ૧

ધનસ્થો ધરણ્યાત્મજો દ્રવ્યનાશં શિરોર્તિં જનનાં વિરોધં પ્રકુર્યાત્ ॥
તથાસર્પવહ્નચોર્ભયં શોકમોહૌ કલત્રેઽક્ષિરોગં કરોતીહ વર્ષે ॥ ૨ ॥

અર્થ:—મંગળ બીજા સ્થાનમાં પડ્યો હોય તો તે વર્ષમાં દ્રવ્યનો નાશ, માથાને વિષે પીડા, મનુષ્યોથી વિરોધ કરે છે. તથા સર્પ અને અગ્નિથી ભય, શોક, મોહ, સ્ત્રીની આંખોમાં રોગ કરે છે.

તૃતીયસ્થિતે ક્ષમાસુતે વાંધવાનાં ભવેદંગકષ્ટં સુખં વાહનાનામ્ ॥

રિપૂણાં વિનાશસ્તથા દ્રવ્યલાભો નૃપાન્મિત્રપક્ષાજ્જયો હાયનેસ્મિન્ ॥૩॥

અર્થ:—મંગળ ત્રીજા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં ભાઈઓના શરીરમાં કષ્ટ, વાહનોનું સુખ, શત્રુઓનો નાશ, ધનનો લાભ, રાજ્ય અને મિત્ર પક્ષથી જય કરે છે. ૩

ચતુર્થે કુજો વહ્નિપીડા વ્રણાર્તિઃ પશોઃ પીડનં વ્યગ્રતાં ક્લેશકષ્ટમ્ ॥

કૃષેઃકર્મણાં હાનિમપ્યેવ કુર્યાત્ક્રયેવિક્રયે ચાબ્દમધ્યે તથૈવ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—મંગળ ચોથા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં અગ્નિનો ભય, વ્રણ (ઘા, ફેડલા) નો રોગ, પશુઓને પીડા, વિકળતા, કલેશ, કષ્ટ, ખેતી તથા વ્યાપારમાં હાનિ કરે છે. ૪

સુતાનાં પ્રપીડા કુજે પંચમસ્થે રિપૂણાં વિવાદો ભવેદ્વચગ્રતા ચ ॥

સ્વબુદ્ધેર્વિનાશો ભવેચ્છાગ્રિઘાતઃ સશોકોદરે ગુપ્તપીડાબ્દમધ્યે ॥૫॥

અર્થ:—મંગળ પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં પુત્રોના શરીરમાં પીડા, શત્રુઓથી વિવાદ, વિકળતા, પોતાની બુદ્ધિનો નાશ, અગ્નિથી ભય, શોક અને પેટમાં ગુપ્ત પીડા કરે છે. ૫

કુજઃ ષષ્ઠગઃ શત્રુનાશં કરોતિ સ્વભૂપાજ્જયંમિત્રપક્ષાચ્છ લાભમ્ ॥

હયાનાં ચ સૌખ્યં ભવેદંગનાનાં સુખંહાયનેસ્મિન્ દશાયાંચ તસ્ય ॥૬॥

અર્થ:—મંગળ છઠ્ઠા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં અને તેની દશામાં શત્રુઓનો નાશ, પોતાના રાજ્યથી જય, મિત્રપક્ષથી લાભ, ઘોડાનું સુખ તથા સ્ત્રીઓનું સુખ મળે છે. ૬

કલત્રે સ્થિતે સ્યાત્સુતસ્રીષુ રોગસ્તથા ચાત્મનો માર્ગતઃ ક્લેશકષ્ટમ્ ॥
તથાવૈ રિપૂણાં વિવાદો જનાનાં દશાનેષ્ટકારી ભવેદ્ધાયનેઽસ્મિન્ ॥૭૥

અર્થઃ—મંગળ સાતમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં પુત્ર અને સ્ત્રીના શરીરમાં રોગ, માર્ગમાં કલેશ અને સંકટ, શત્રુઓની સાથે વિવાદ કરે છે. અને મનુષ્યોને તેની દશા પણ અશુભ ફળ આપે છે.

કુજે ચાષ્ટમે શત્રુપીડાંગકષ્ટં વ્રણસ્યોદયશ્ચાંગનાનાં ચ રોગઃ ॥

ધનાનાં વિનાશો ભવેચ્છસ્ત્રઘાતસ્તથા વ્યગ્રતા ગુપ્તચિંતા નરસ્ય ॥૮॥

અર્થઃ—મંગળ આઠમા સ્થાનમાં હોય તો તે માણસને શત્રુ તરફની પીડા, શરીરને વિષે કષ્ટ, વ્રણરોગની ઉત્પત્તિ, સ્ત્રી શરીરે રોગ, ધનનો નાશ, શસ્ત્રઘાત, વિકળતા તથા ગુપ્ત (માનસિક)ચિંતા કરાવે છે.

ધર્મસ્થિતે ભૂમિસુતે ચ વર્ષે પુણ્યોદયો વિત્તસમાગમશ્ચ ॥

માગ્યોદયો માનવિવર્દનં ચ મહાપ્રતિષ્ઠા બહુલશ્ચ લાભઃ ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—મંગળ નવમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં પુણ્યનો ઉદય, ધનનો લાભ, ભાગ્યનો ઉદય, માનનો વધારો, મોટી પ્રતિષ્ઠા અને ઘણો જ લાભ કરે છે. ૯

કર્મસ્થિતો ભૂતનયોઽબ્દમધ્યે કર્મોદયં ચાર્થસમાગમં ચ ॥

રાજ્યાર્થલાભં ચ મહાપ્રતિષ્ઠાં કરોતિ માનં સુખસંપદશ્ચ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—મંગળ દશમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં કર્મ અર્થાત્ ભાગ્યનો ઉદય, ધનની પ્રાપ્તિ; રાજ્ય તરફથી દ્રવ્યનો લાભ, અધિક પ્રતિષ્ઠા, માન, સુખ અને સંપત્તિની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૦

અવનિતનયલાભેરાજ્યસૌખ્યાગમશ્ચ ભવતિરિપુવિનાશો મિત્રપક્ષાજ્ઞયશ્ચ ॥

હયગજસુહિરણ્યપ્રાપ્યતેચાંબરાણિતનયસુખવિલાસો જાયતે સ્મિન્ન વર્ષે ૧૧

અર્થઃ—મંગળ અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો રાજ્યથી સુખની પ્રાપ્તિ, શત્રુઓનો નાશ, મિત્ર પક્ષથી જય, ઘોડા, હાથી, સુવર્ણ તથા વસ્ત્રની પ્રાપ્તિ અને પુત્રનું સુખ કરે છે. ૧૧

વ્યયશ્ચાપદા ભૂમિપુત્રે વ્યયસ્થે ભવેન્નેત્રપીડા ચ કર્ણે વિકારઃ ॥

શિરોર્તિર્જનાનાં વિવાદસ્તથા સ્યાત્કલત્રાઙ્ગચિંતા ભવેત્તત્ર વર્ષે ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—જે વર્ષમાં મંગળ બારમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં આપત્તિ, નેત્રોમાં પીડા, કાનમાં રોગ, માથામાં પીડા, મનુષ્યોની સાથે લડાઈ તથા સ્ત્રીના શરીરમાં ચિંતા કરાવે છે. ૧૨

બુધફલમ્.

રજનિકરસુતઃ સ્યાલગ્નગો હાયનેસ્મિન્ બહુલબલવિવૃદ્ધિ-
યોષિતાં ચાપિસૌખ્યમ્ ॥ ભવતિરિપુવિનાશો ભૂપપક્ષાચ્ચ
લાભો ધનજયસુખકારી મિત્રલાભં કરોતિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:—જે વર્ષમાં લગ્નસ્થાનમાં બુધ હોય તો તે બળનો વધારો કરે, સ્ત્રીઓનું સુખ, શત્રુઓનો નાશ, રાજ્ય તરફથી લાભ, ધનની વૃદ્ધિ, જય, સુખ અને મિત્રનો લાભ કરે છે. ૧

ધનસ્થો યદિ સ્યાત્સુતઃશીતરશ્મેર્ભવેદ્દ્રવ્યલાભઃ કુટુમ્બાજ્જયશ્ચ ॥
રિપોર્નાશનં માનકીર્ત્યોશ્ચવૃદ્ધિઃ પ્રતિષ્ઠાધિકા હાયનેસ્મિન્સુખંચ ॥૨॥

અર્થ:—જો ધનસ્થાનમાં બુધ હોય તો દ્રવ્યનો લાભ, કુટુંબથી જયની પ્રાપ્તિ, શત્રુનો નાશ, માન અને કીર્તિનો વધારો, અધિક પ્રતિષ્ઠા, અને સુખની પ્રાપ્તિ આ સર્વ ફળ આ વર્ષમાં કરે છે. ૨

શશિસુતશ્ચ તૃતીયગતો યદા સકલતાપવિનાશકરસ્તદા ॥
ભવતિ માનવિવૃદ્ધિરયોયશઃ સુતસુખં પ્રકરોતિ ધનાગમમ્ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—બુધ ત્રીજા સ્થાનમાં હોય તો તે સંપૂર્ણ સંતાપને દૂર કરે છે. અને એ વર્ષમાં માન અને યશની વૃદ્ધિ, તથા પુત્રનું સુખ અને ધનનો લાભ કરે છે. ૩

બુધશ્ચતુર્થઃ પ્રકરોતિ સૌખ્યં દ્રવ્યાગમં મિત્રસમાગમં ચ ॥

ગોભૂહિરણ્યાદિસમાગમં ચ મહાસુખં વાહનમત્ર વર્ષે ॥ ૪ ॥

અર્થ:—જે વર્ષમાં બુધ ચોથા સ્થાનમાં પડ્યો હોય તો તે સુખની પ્રાપ્તિ, ધનનો આગમન, મિત્રનો સમાગમ, ગાય, પૃથ્વી, સુવર્ણ આદિનો લાભ, તથા વાહનાદિકથી અધિક સુખ કરે છે. ૪

સુતભવનગતશ્ચેત્સોમપુત્રઃ સુતાનાં પ્રસવસુખકરઃ સ્યાદર્થલાભપ્રદશ્ચ ॥

મૃતકજનસુખં સ્યાદ્દેમસસ્યાંબરાણાં સુખમપિનૃપપક્ષાન્મિત્રપક્ષાજ્જયશ્ચ

અર્થ :—બુધ પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો તે પુત્રોત્પત્તિ અને સુખ કરે છે, ધનનો લાભ કરે, ભૃત્ય અર્થાત્ સેવકોથી સુખની પ્રાપ્તિ, સુવર્ણની પ્રાપ્તિ, ખેતીમાં લાભ, વસ્ત્રોનો લાભ તથા રાજ્ય અને મિત્રો તરફથી જયની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૫

રિપુસ્થાનસંસ્થો રિપૂણાં વિવાદો ભવેદંગનાનાં ચ કઠ્ઠં કરોતિ ॥

વ્યયં વ્યગ્રતાં સ્વેશરીરે ચ રોગંકર્તાર્તિર્મહત્કષ્ટમપ્યત્ર વર્ષે ॥ ૬ ॥

અર્થ :—બુધ છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો તે શત્રુઓથી વિવાદ, સ્ત્રીઓને કષ્ટ, અને આ વર્ષમાં ખર્ચનો વધારો, ચિત્તમાં ઘબરાટ; શરીરમાં રોગ, કફની પીડા તથા મહાન્ કષ્ટ કરે છે. ૬

શશાંકાત્મજેસમસ્થેજ્ઞનાનાં વિલાસાદિ સૌખ્યં ભવત્યત્ર વર્ષે ॥

પ્રતિષ્ઠાધિકારો હિરણ્યાંબરામ્નિર્જયઃ સર્વદા તદ્દશાયાં તથૈવ ॥ ૭ ॥

અર્થ :—બુધ સાતમા સ્થાનમાં રહેલો હોય તો તે વર્ષમાં સ્ત્રીઓની સાથે ભોગ વિલાસનું સુખ, પ્રતિષ્ઠાનો વધારો, સુવર્ણ અને વસ્ત્રોનો લાભ, તથા સર્વદા જય કરે છે. ૭

નિશાનાથપુત્રો યદા રંધ્રસંસ્થો નરં મૃત્યુતુલ્યં કર્તાતિ કરોતિ ॥

જ્વરાણાં પ્રકોપો ભવેન્નેત્રપીડા ભયં વ્યગ્રતાહાયનેતદ્દશાયામ્ ॥ ૮ ॥

અર્થ :—જો બુધ આઠમાસ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં તથા તેની દશામાં તે મનુષ્ય કફની પીડાથી યુક્ત મૃત્યુ તુલ્ય થાય છે, જ્વરનો પ્રકોપ, નેત્રને વિષે પીડા, તથા ચિત્તને વિષે વિકળતા કરે છે. ૮

ધર્મસ્થિતઃ શશિસુતઃસુતલાભસૌખ્યમર્થાગમંસતત મંગલપ્રાશુક્યુર્ચાત્ ॥

ભૂપાજ્ઞયો ભવતિ કીર્તિવિવર્દનંચ ભાગ્યોદયો રિપુવિનાશમપીહ વર્ષે ॥

અર્થ :—બુધ નવમા સ્થાનમાં હોય તો તે પુત્રનો લાભ તથા સુખ કરે છે, ધનનો લાભ, સર્વદા મંગલ કાર્યની પ્રાપ્તિ, રાજ્યથી જય, યશનો વધારો, ભાગ્યનો ઉદય, તથા શત્રુનો નાશ પણ કરે છે. ૯

ગમનગઃ શશિજો યદિ હાયને ભવતિ વાહનસૌખ્યકરસ્તદા ॥

સુતવિવૃદ્ધિરથાપિ ધનાગમો વિલસનં ચ તથા નૃપતેર્જયઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ :—જો વર્ષમાં બુધ દશમા સ્થાનમાં હોય તો તે વાહનનું

સુખ, સંતાનનો વધારો, ધનનો લાભ, સ્ત્રીઓથી ભોગવિલાસ, તથા રાજ્યથી જય કરે છે. ૧૦

લાભાશ્રિતઃશશિસુતોજયસંપદશ્ચધાન્યાંબરાણિબહુલાનિકરોત્યવશ્યમ્ ॥
કીર્તેર્વિવર્દનમનોર્થસમાગમશ્ચ સ્યાદ્ધાયને પશુવિવર્દનમત્ર લાભઃ ॥૧૧॥

અર્થ:—જે વર્ષમાં બુધ મંગળીઆરમાં સ્થાનમાં પડયો હોય તો તે વર્ષમાં વિજયની પ્રાપ્તિ, સંપત્તિ, ધાન અને વસ્ત્રની વિશેષ પ્રાપ્તિ તથા લાભ કરે છે. કીર્તિનો વધારો, મનોરથ સિદ્ધ, તથા પશુઓનો વધારો અને લાભ કરે છે. ૧૧

બુધેદ્વાદશસ્થે રિપૂણાં વિવાદો વ્યયે ગુપ્તચિંતા ચ કર્ણેવિકારઃ ॥
દશાનેષ્ટકારી ભવેન્નેત્રપીડા કષાર્તિશ્ચ કષ્ટં તથા હાયનેસ્મિન્ ॥૧૨॥

અર્થ:—બુધ આરમાં સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં શત્રુઓથી વિવાદ, ખર્ચનો વધારો, ગુપ્ત ચિંતા, કાનમાં રોગ, નેત્રને વિષે પીડા, કંઠની વ્યાધિ તથા કષ્ટ કરે છે. ૧૨

ગુરુફલમ્.

જીવે લગ્નગતે હયાંબરસુખં પ્રાપ્નોતિ વૃદ્ધિં પરાં

રાજ્યાત્સૌખ્યસમાગમં ચ બહુલવ્યાપારતશ્ચોદયઃ ॥

કીર્તિશ્ચાપિ વિવર્ધનં રિપુજનો નશ્યંત્યવશ્યં તથા

જાયાસૌખ્યમથાપિ મૌક્તિકધનં હેન્નશ્ચ લાભો ભવેત્ ॥ ૧ ॥

અર્થ:—લગ્નસ્થાનમાં ગુરુ પડેલો હોય તો તે ઘોડા અને વસ્ત્રોની શ્રેષ્ઠ પ્રાપ્તિ, રાજ્યથી સુખ અને સમાગમ, વ્યાપારનો વધારો, કીર્તિનો વધારો, શત્રુઓનો નાશ, સ્ત્રીનું સુખ, મોતી, ધન અને સુવર્ણનો લાભ કરે છે. ૧

કુટુમ્બરાશૌ ચ ગતે સુરેજ્યે ધનાદિભોગાલ્ભતે મનુષ્યઃ ॥

ચતુષ્પદાનાં ચ સમાગમઃ સ્યાત્તદ્ધાયને ભૂપજનાન્ન લાભઃ ॥૨॥

અર્થ:—જેના ધન (ખીજા) સ્થાનમાં ગુરુ હોય તો તે વર્ષમાં તે માણસ ધન ધાન્યાદિકનો લાભ પામે, ચોપગાં પશુઓની પ્રાપ્તિ તથા રાજ્યથી લાભ પામે છે. ૨

તૃતીયસંસ્થઃ સુરરાજમંત્રી ભૂપાજ્ઞયં કીર્તિવિવર્દનં ચ

સસ્યાંબરાણાં ચ તથા ધનાનાં કરોતિ વૃદ્ધિં મહતીંચ વર્ષે ॥૩॥

અર્થઃ—શુર ત્રીજા સ્થાનમાં હોય તો તે રાજાથી જયની પ્રાપ્તિ, યશની વૃદ્ધિ, ખેતી, વસ્ત્ર તથા ધનની વર્ષમાં અધિક વૃદ્ધિ કરે છે. ૩ સુરેજ્યે સુખસ્થે સુખં વાહનાનાં ક્રયેવિક્રયે લાભકારી જનસ્ય ॥

ભવેદ્ભૂપપક્ષાજ્જયો હાયનેઽસ્મિન્મહાલાભદઃ સ્યાત્કૃષ્ણેઃ કર્મણશ્ચ ॥૪॥

અર્થઃ—ચોથાસ્થાનમાં શુર હોય તો તે વર્ષમાં મનુષ્યને વાહનોનું સુખ, વ્યાપારને વિષે લાભ, રાજાથી જય, અને ખેતીના કામમાં અધિક લાભ મળે છે. ૪

સુતસ્થાનગો દેવમંત્રી સુતાનાં વિવૃદ્ધિઃ સ્વબુદ્ધ્યા જયં હાયનેસ્મિન્ ॥

રિપુણાં વિનાશઃ સુખં ચેષ્ટભોગાંસ્તથાગોહિરણ્યામ્બરાપ્તિં કરોતિ ॥૫॥

અર્થઃ—શુર પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં પુત્રોની વૃદ્ધિ, પોતાની બુદ્ધિના બળથી સર્વ જગ્યાએ જય, શત્રુઓનો નાશ, સુખ, મનોવાંછિત ભોગ તથા ગાય, સુવર્ણ અને સારાં સારાં વસ્ત્રોનો લાભ કરે છે. ૫

કઠં રિપૂણાં રિપુગઃ સુરેજ્યો ભયાર્તિદોષાન્કુરુતે નરાણામ્ ॥

ભાર્યાંગપીડામથ નેત્રરોગ જ્વરાતિસારં પ્રકરોતિ વર્ષે ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—શુર છઠ્ઠા સ્થાનમાં હોય તો તે મનુષ્યને વર્ષકાળને વિષે શત્રુઓનું દુઃખ, ભયની પીડા, સ્ત્રીના શરીરમાં પીડા, નેત્રને વિષે રોગ, જ્વર અને અતિસાર કરે છે. ૬

કલત્રે સુરેજ્યે કલત્રાજ્ઞનસ્ય સુખં નિર્ભયં શત્રુનાશં કરોતિ ॥

સુખં વાહનાનાં વિલાસાદિકંચ નૃપાલ્લબ્ધલક્ષ્મીર્ભવેદ્દાયનેસ્મિન્ ॥૭॥

અર્થઃ—શુર સાતમા સ્થાનમાં હોય તો તે મનુષ્યને સ્ત્રીના સુખની પ્રાપ્તિ, નિર્ભયતા, શત્રુનો નાશ, વાહનોનું સુખ, ભોગવિલાસ તથા રાજાથી લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૭

જ્વરવમનકફાર્તિર્નૈધનસ્થે સુરેજ્યે બહુલકઠિનરોગઃ કર્ણયોનેત્રયોશ્ચ ॥

ભવતિભયમરીણામંગનાંગેષુકઠં વ્રણકૃતબહુપીડાહાયનેસ્મિન્નરાણામ્ ॥૮॥

અર્થ:—ગુરૂ આઠમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં જવરની પીડા, વમન (ઝિલ્ડી) અને કફની પીડા કરે છે. કાન અને નેત્રોને વિષે વધારે પીડા, શત્રુઓનો ભય, સ્ત્રીઓના શરીરમાં કષ્ટ, વ્રણ અર્થાત્ ઘા, ફેફસા આદિની મનુષ્યને અધિક પીડા કરે છે. ૮

વાચસ્પતિર્ધર્મગતો નરાણાં કરોતિ ધર્મેં બહુલં સુખં ચ ॥

ભાગ્યોદયં ચાર્થસમાગમં ચ તીર્થાટનં પુણ્યમર્તિં પ્રકુર્યાત્ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—ગુરૂ નવમાસ્થાનમાં હોય તો તે માણસોને ધર્મનો વધારો, સુખનો વધારો, ભાગ્યનો ઉદય, ધનનો લાભ, તીર્થાટન આ સર્વનો લાભ કરે છે તથા પુણ્ય કરવાની બુદ્ધિ થાય છે. ૯

વ્યોમ્નિ સ્થિતશ્ચેત્સુરરાજમંત્રી હેમાંબરામ્નિં ચ જયં કરોતિ ॥

ભૂપ્રસાદાલ્ક્ષિતિગોધનામ્નિ: સ્યાદ્ધાયને શત્રુવિનાશનં ચ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—ગુરૂ દશમાસ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં સુવર્ણ અને વસ્ત્રની પ્રાપ્તિ, અને જય કરે છે, રાજાની પ્રસન્નતાથી પૃથ્વી, ગાય અને ધનનો લાભ તથા શત્રુઓનો નાશ થાય છે. ૧૦

જયો માનવાનાં સુરેજ્યે ચ લાભે ભવેદ્વૈ જનાનાં હયાનાંચ લાભ: ॥

સુતસ્યોદયો જાયતે શત્રુનાશ: પ્રતિષ્ઠાવિવૃદ્ધિ: સુતસ્યાપિ સૌખ્યમ્ ૧૧

અર્થ:—અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં ગુરૂ હોય તો તે માણસને જય તથા હાથી ઘોડાનો લાભ, પુત્રની ઉત્પત્તિ, શત્રુઓનો નાશ, પ્રતિષ્ઠાનો વધારો અને પુત્રનું સુખ આ સર્વ ફળ મળે છે. ૧૧

રિષ્ઠ:સ્થિત: સુરગુર્વહુલવ્યથાકૃત્

કષ્ટપ્રવાદનૃપમીતિ કરોતિ વર્ષે ॥

નેત્રાઙ્ગપીડનકફાર્તિજનપ્રવાદં

હાનિર્ભયં ભવતિ શોકવિકારકારી ॥૧૨॥

અર્થ:—ગુરૂ આરમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં ઘણીજ આપત્તિ, કષ્ટ, રાજાનો ભય, નેત્ર અને શરીરને વિષે પીડા, કફનો રોગ, માણસો સાથે લડાઈ, હાનિ, ભય, શોક અને વિકાર કરે છે. ૧૨

શુક્રફલમ્.

તનુસ્થાનગો ભાર્ગવશ્ચેદિહ સ્યાત્પ્રતિષ્ઠાવિશેષં સમૃદ્ધયાગમં ચ ॥

રિપૂણાં વિનાશં તથા ભૂપમાનં જયં ભૂષણાદીન્નરાણાં કરોતિ ॥૧॥

અર્થ:—વર્ષ કુંડળીમાં જો પહેલા સ્થાનમાં શુક્ર પડેલો હોય તો તે પ્રતિષ્ઠાનો વધારો, સંપત્તિનો લાભ, શત્રુઓનો નાશ, રાજાથી સન્માન, વિજય તથા તે માણસને આભૂષણોની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧
ધનસ્થે કવૌ ધાન્યલાભો ધનાપ્તિર્ભવેન્મ્લેચ્છજાત્યાઃ સુખં સંપદશ્ચ ॥
નરો રાજતુલ્યો ભવત્યત્રવર્ષે પશૂનાં હયાનાં ગૃહેસ્યાત્સુખં ચ ॥૨॥

અર્થ:—બીજા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે વર્ષમાં ધાનનો લાભ, ધનની પ્રાપ્તિ, મ્લેચ્છ (યવનાદિ) જાતીથી સુખ અને સંપત્તિની પ્રાપ્તિ તે મનુષ્ય રાજાની બરોબર અર્થાત્ જ્ઞાતી અને દેશમાં અધિક પ્રતિષ્ઠાવાળો તથા પશુ અને ઘોડાનું સુખ કરે છે. ૨

મૃગુસ્તૃતીયશ્ચ સહોદરાણાં સુખં પ્રકૃર્યાદિવિધૈઃ પ્રકારૈઃ ॥

અર્થાગમં કીર્તિર્વિવદ્ધનશ્ચ જનોપકારં ચ કરોતિ વર્ષે ॥૩॥

અર્થ:—ત્રીજા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે વર્ષમાં અનેક પ્રકારથી લાભોનું સુખ, ધનનો લાભ, કીર્તિનો વધારો, તથા બીજા માણસોના ઉપકાર કરે છે. ૩

પ્રથમદૈત્યગુરુઃ સુખગો યદા સુખકરઃ કૃષિવાહનયોસ્તદા ॥

ધરણિલઘ્વિસુવર્ણસમાગમો ભવતિ ભૂપસમો મનુજસ્તદા ॥૪॥

અર્થ:—ચોથા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે ખેતી અને વાહનોનું સુખ, ભૂમિનો લાભ, સુવર્ણનો લાભ, તથા તે માણસને રાજાની સમાન સુખી કરે છે. ૪

સુતાનાં વિવૃદ્ધિર્મૃગઃ પંચમસ્થો મયક્લેશર્ચિતાપદાનાં વિનાશઃ ॥

રિપૂણાં વિનાશં તથા વર્ષલગ્ને મહાભોગવંતં ધનાઢ્યં કરોતિ ॥૫॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નમાં પાંચમા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે પુત્રોનો વધારો, લય, ક્લેશ, ચિંતા, આપત્તિઓ તથા શત્રુઓનો નાશ કરે છે. અને નાના પ્રકારના લોગ વિલાસ તથા ધનવાન્ કરે છે. ૫

અરિસ્થાનગો હાયને દૈત્યમંત્રી જનાનાં વિવાદં રિપોર્મીતિકષ્ટમ્ ॥
ભવેદ્ગુપ્તચિંતાઙ્ગરોગમ્પીડા શિરોર્તિશ્ચ નેત્રોદરે પીડનં ચ ॥૬॥

અર્થ:—૬ વર્ષમાં છઠ્ઠા સ્થાનમાં શુક હોય તો તે માણસોથી વિવાદ કરાવે, શત્રુઓથી લય અને દુઃખ, માનસીક ગુમચિંતા, શરીરમાં રોગ તથા માથામાં, નેત્રોમાં અને પેટમાં પીડા કરે છે. ૬

કલત્રે કવિશ્ચેત્સ્થિતો વર્ષલગ્ને કલત્રાંગસૌખ્યં વિલાસાદિકં ચ ॥
રિપોર્નાશનં માનવાનાં ચ સૌખ્યં ભવેદ્વસ્ત્રહેમાદિલાભં કરોતિ ॥૭॥

અર્થ:—૭ વર્ષમાં શુક સાતમા સ્થાનમાં હોય તો તે માણસને સ્ત્રીનું સુખ તથા ભોગ વિલાસાદિ સુખ આપે છે. શત્રુઓનો નાશ, સુખની પ્રાપ્તિ, તથા વસ્ત્ર અને સુવર્ણનો લાભ કરે છે. ૭

મૃત્યુસ્થિતો મૃત્યુસમં મનુષ્યં શુક્રઃ કરોતીહ જનાપવાદમ્ ॥
જ્વરાદિપીડામથ મીતિકષ્ટં નેત્રે ચ રોગોરિપુર્ભિર્વિવાદમ્ ॥૮॥

અર્થ:—આઠમા સ્થાનમાં શુક હોય તો તે માણસને મૃત્યુની ખરોખર દુઃખ કરે છે. ખીજા માણસો તેની નિંદા કરે, જ્વરાદિની પીડા, લય, દુઃખ, નેત્રોમાં રોગ તથા શત્રુઓથી વિવાદ કરે છે. ૮

ધર્મસ્થિતો ધર્મકરઃ કવિઃ સ્યાન્નરેન્દ્રતુલ્યં ચ નરં કરોતિ ॥
સુખપ્રદો મૂષણવાહનાદેર્ગોમૂહિરણ્યામ્બરલાભદઃ સ્યાત્ ॥૯॥

અર્થ:—૯મા સ્થાનમાં શુક હોય તો તે ધર્મનો વધારો, રાજાની ખરોખર સુખ, આભૂષણ, વાહન, ગાય, ભૂમિ, સુવર્ણ અને નાના પ્રકારના વસ્ત્રોનો લાભ કરે છે. ૯

ગગનગે મૃગ્યુનંદનસંજ્ઞકે નૃપસમો મનુજોય મહાજયઃ ॥
ભવતિ ગોધનધાન્યસમાગમો બહુસુખં કૃષિવાહનયોર્મતમ્ ॥૧૦॥

અર્થ:—૧૦મા સ્થાનમાં શુક હોય તો તે માણસને રાજાની ખરોખર સુખી, મહાન્ જયની પ્રાપ્તિ, ગાય, ધન, અને ધાનનો લાભ, તથા ખેતી અને વાહનોનું અધિક સુખ કરે છે. ૧૦

કવિર્લાભગો લાભકૃત્સ્વર્ણકસ્ય

જયં માનવાનાં કરોતીહ વર્ષે ॥

સુતાનાં વિવૃદ્ધિઃ સુખં રાજપક્ષા—

દ્રિપૂર્ણાં વિનાશં તથા મિત્રવૃદ્ધિઃ ॥૧૧॥

અર્થઃ—જેના લાભસ્થાન અર્થાત્ અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે વર્ષમાં તે માણસને સુવર્ણનો લાભ, વિજય, પુત્રોનો વધારો, રાજ્યદારથી સુખની પ્રાપ્તિ, શત્રુઓનો નાશ અને મિત્રોનો વધારો કરે છે. ૧૧

વ્યયગતભૃગુજે સ્યાત્સદ્વચયો વાતપિડા

રિપુજનપ્રતિવાદો નેત્રયોશ્ચાપિ રોગઃ ॥

ભવતિ નૃપભયં વૈ શોકમોહાદિકષ્ટં

જ્વરવમનવિકારી મૃત્યુતુલ્યો નરશ્ચ ॥૧૨॥

અર્થઃ—આરમા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે શુભમાર્ગમાં ખર્ચ, વાયુની પીડા, શત્રુઓની સાથે વિવાદ, નેત્રોમાં રોગ, રાજ્યથી ભય, શોક, મોહાદિ દુઃખ, તાવ અને ઉલટીનો વિકાર તથા મૃત્યુની સમાન તે માણસને અરિષ્ટ કરે છે. ૧૨

શનિફલમ્.

મૂર્તિસ્થિતો રવિસુતઃ સુતલાભકારી

હુચ્ચસ્થિતઃ સ્વગૃહગશ્ચ કરોતિ વૃદ્ધિમ્ ॥

શેષેષુ વૈરિભયમાશુ સવાયુપીડાં

જાયાઙ્ગકષ્ટમથ શોકવિકારકારી ॥૧૩॥

અર્થઃ—શનિ ઉચ્ચની રાશિનો અર્થાત્ તુળા રાશિનો થઈને લગ્ન-સ્થાનમાં પડેલો હોય તો પુત્રનો લાભ કરે છે. તથા પોતાના ઘરનો અર્થાત્ મકર અને કુંભ રાશિનો હોય તો વધારો કરે છે. આ રાશિ વિના બીજી કોઈ રાશિનો થઈને લગ્નમાં પડેલો હોયતો તે શત્રુનો ભય, વાયુની પીડા, સ્ત્રીના શરીરમાં કષ્ટ, શોક, અને વિકાર કરે છે. ૧૩

દિવાનાથપુત્રો ધનસ્થો ધનનાં વિનાશં વિધત્તે કુટુંબાદિરોધમ્ ॥

પ્રકુર્યાંચ નેત્રોદરેષુ પ્રપીડાં કફાર્તિશ્ચ વર્ષે ભવેત્સર્વદેહે ॥ ૨ ॥

અર્થ:—શનિ બીજા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં ધનનો નાશ, કુટુંબથી વિરોધ, નેત્ર અને પેટમાં પીડા, તથા સર્વ શરીરમાં કફનો વિકાર ઉત્પન્ન કરે છે. ૨

રવિસુતો ભવતીહ તૃતીયગો રિપુવિનાશકરો જયકૃત્તૃપાત્

ભવતિ ભૂધનલાભકરસ્તદા સ્વજનબંધુવિરોધકરસ્તથા ॥૩॥

અર્થ:—શનિ ત્રીજા સ્થાનમાં હોય તો તે શત્રુનો નાશ, રાજથી વિજય, ભૂમિ તથા ધનનો લાભ કરે છે, તથા પોતાના ભાઈઓથી વિરોધ પણ કરે છે. ૩

બંધુસ્થાનગતો દિવાકરસુતઃ સ્યાદ્ધાયને કષ્ટદો

મીર્તિં હાનિમુપક્રમે ચ કુરુતે નેત્રોદરે પીડનમ્ ॥

બંધૂનામપતાડનં પ્રકુરુતે લોકાપવાદં તથા

લોહાગ્રેશ્ચ ભયં પશોશ્ચમરણં હાનિઃ કૃષીણાં તથા ॥૪॥

અર્થ:—શનિ ચોથા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં કષ્ટ, ભય તથા હાનિ થાય, નેત્ર અને પેટને વિષે પીડા, ભાઈઓને દુઃખ, લોકાપવાદ, લોહ તથા અગ્નિથી ભય, પશુઓના મરણ, અને ખેતીના કામમાં હાનિ કરે છે. ૪

સુતગતઃ સુતહાનિકરઃ શનિર્ભવતિ ચોદરપીડનકષ્ટદઃ ॥

વિકલતા બહુતાપકરો ભવેન્નૃપભયં પ્રકરોતિ જનેષુ ચ ॥૫॥

અર્થ:—શનિ પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો તે પુત્રની હાનિ, પેટમાં પીડા, શરીરમાં કષ્ટ, વિકળતા, અધિક સંતાપ અને માણસોને વિષે રાજથી ભય કરે છે. ૫

ષષ્ઠસ્થિતો ભૂધનલાભકર્તા સૂર્યાત્મજો નૃપસમં પુરુષં પ્રકુર્યાત્ ॥

ધાન્યાંબરાણિ બહુલાનિ દદાતિ નિત્યં કીર્તિર્વિવર્ધનમથાર્તિવિનાશનં ચ ॥

અર્થ:—શનિ છઠા સ્થાનમાં હોય તો ભૂમિ અને ધનનો લાભ, રાજની ઓરોઓર સુખી, ધાન અને નાના પ્રકારનો વસ્ત્રોનો લાભ, યશનો વધારો તથા રોગનો નાશ કરે છે. ૬

જાયાસ્થાનગતો દિવાકરસુતઃ સ્યાદજ્ઞનાપીડકો

માર્ગાઙ્ગીતિકરઃ પશોશ્ચ મરણં રાજ્યાદ્વયં વ્યગ્રતા ॥

કેશનાં ચ વિવર્દનં પ્રકુરુતે મિથ્યાપવાદં તથા

દેહે વાયુસમુદ્ભવાથ જઠરે પીડા ભવેદ્ધાયને ॥૭॥

અર્થઃ—શનિ સાતમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં સ્ત્રી શરીરે પીડા, માર્ગમાં ભય, પશુઓનું મરણ, રાજ્યથી ભય, ચિત્તમાં વિકળતા, કલેશનો વધારો, મિથ્યા કલંક (અપવાદ), શરીરમાં વાયુની પીડા તથા પેટમાં પીડા કરે છે. ૭

નિધનગો નિધનં કુરુતે શનિર્જ્વરવિમર્દકફાર્તિજનાપદમ્ ॥

નૃપભયં ધનહાનિમરેર્ભયં ભવતિ તાપકરઃ પવનોદયઃ ॥૮॥

અર્થઃ—શનિ આઠમા સ્થાનમાં હોય તો તે મૃત્યુ કરે, જ્વરની પીડા, કફનો રોગ, મનુષ્યોથી અપવાદ, રાજ્યથી ભય, ધનની હાનિ, શત્રુથી ભય, ચિત્તમાં સંતાપ તથા વાયુની પીડા કરે છે. ૮

ભાગ્યોદયો ભાગ્યગતઃ શનિશ્ચેદ્ભૂપાર્થદઃ શત્રુવિનાશનશ્ચ ॥

કીર્તિં શ્રિયં માનમથાપિ દદ્યાત્સહોદરાણાં ચ ભયાર્તિકારી ॥૯॥

અર્થઃ—શનિ નવમા સ્થાનમાં હોય તો તે ભાગ્યનો ઉદય, રાજ્યથી લાભ, શત્રુનો નાશ કરે છે. કીર્તિ, લક્ષ્મી અને માનનો વધારો તથા સગા ભાઈઓને ભય અને દુઃખ કરે છે. ૯

ગગનગઃ કૃષિહાનિકરઃ શનિઃ પશુભયં સ્વજનોદરપીડનમ્ ॥

નૃપસમં મનુજં ચ ધનાગમં પ્રકુરુતે ક્રયવિક્રયલાભકૃત્ ॥૧૦॥

અર્થઃ—શનિ દશમાસ્થાનમાં હોય તો તે ખેતીની હાનિ, પશુઓથી ભય, પોતાના કુટુંબીઓના પેટમાં પીડા, રાજ્યની સમાન સમૃદ્ધિ, તથા વ્યાપાર રોજગારને વિષે ધનનો લાભ કરે છે. ૧૦

લાભસ્થિતો ભાસ્કરસૂતુરત્ર હિરણ્યગોભૂમિરથાશ્વલાભમ્ ॥

અર્થાગમં કીર્તિંવિવર્દનં ચ સંતાનપીડાં ચ કરોતિ વર્ષે ॥૧૧॥

અર્થઃ—શનિ અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં સુવર્ણ, ગાય, ભૂમિ, રથ અને ઘોડાનો લાભ, ધનની પ્રાપ્તિ, યશનો વધારો તથા સંતાનને પીડા કરે છે. ૧૧

વ્યયસ્થાનગો જાયતે ચાર્કપુત્રો

વ્યયો વ્યગ્રતા ક્લેશચિંતાદિ કષ્ટમ્ ॥

રિપૂણાં વિનાશો ભવેદર્થનાશઃ

શિરોર્ત્યક્ષિપીડા તદા હાયનેઽસ્મિન્ ॥૧૨॥

અર્થઃ—શનિ ખારમા સ્થાનમાં હોય તો તે વર્ષમાં ખર્ચ, વિકળતા, કલેશ અને ચિંતાદિ કષ્ટ, શત્રુ અને ધનનો નાશ, તથા માથામાં અને નેત્રોમાં પીડા કરે છે. ૧૨

રાહુફલમ્.

તમો લગ્નગો કામિનીનાં ચ પીડા રિપોર્ભીતિચિંતાવ્યયં વ્યગ્રતા ચ ॥

શિરોર્તિં ચ ભૂપાદ્વયં માનભંગં તથા નેત્રરોગં કરોતીહ વર્ષે ॥૧૧॥

અર્થઃ—વર્ષાવેશમાં લગ્નસ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે સ્ત્રીઓને પીડા, શત્રુથી લય, ચિંતાનો વધારો, ધનનો ખર્ચ, ચિંતામાં વિકળતા અર્થાત્ ઘભરાટ, માથામાં પીડા, રાજાથી લય, માનભંગ તથા નેત્રને વિષે રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. ૧

જનાપવાદં ચ કુદુમ્બગથેત્તમસ્તદા ભૂપભયં કરોતિ ॥

નેત્રોદરવ્યાધિભયાર્તિદોષાન્ ધનાપહારં ચ ભયં તથાબ્દે ॥૨॥

અર્થઃ—ખીજા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે વર્ષમાં તે માણસની લોકોમાં નિંદા, રાજાથી લય, નેત્ર અને પેટમાં પીડા, લયથી પીડા, દોષ તથા ધનની ચોરીનો લય કરે છે. ૨

શશિભિર્મર્દકરશ્ચ તૃતીયગો ધનસુતં નરરાજસમં નરમ્ ॥

પ્રકુરુતે વશુવાહનજં સુખં સ્વજનપીડનમાશુકરોત્યસૌ ॥૩॥

અર્થઃ—ત્રીજા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે ધન અને પુત્રનો લાભ, રાજાની ખરાબર સુખી, પશુ અને વાહનનું સુખ, તથા સગા સબંધીઓમાં પીડા કરે છે. ૩

હિમાંશો રિપુસ્તુર્યગો વાહનાનાં વિનાશં તથા ભૂપપક્ષાદ્વયં ચ ॥

કફાર્તિં ચ કઠં તથા વાયુપીડાં વિદેશે ભ્રમં હાયનેઽસૌ કરોતિ ॥૪॥

અર્થ:—ચોથા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે વર્ષમાં વાહનનો નાશ, રાજ્યપક્ષથી ભય, કફની પીડા, કષ્ટ, વાયુની પીડા તથા વિદેશમાં ભ્રમણ કરાવે છે. ૪.

સ્વબુદ્ધેર્વિનાશં મૃતસ્થાનગચ્છેદ્દિમાંશો રિપુઃ સંતતે પીડનં ચ ॥

સ્વકોયોદરે વાયુમીતિં મયાસિં તથા સર્વદા ક્લેશર્ચિતાં કરોતિ ॥૫॥

અર્થ:—પાંચમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે પોતાની બુદ્ધિનો નાશ, સંતાનને પીડા, પોતાના પેટમાં વાયુની પીડા, ભયની પ્રાપ્તિ તથા હુમ્મેશાં કલેશ અને ચિંતાનો વધારો કરે છે. ૫

રિપોર્વિનાશો યદિ સૈંહિકેયઃ ષષ્ઠસ્થિતઃ સ્યાન્નૃપતુલ્યકારી ॥

ગોભૂહિરણ્યામ્બરલાભકારી ધનાસિકૃદુઃસ્વવિનાશકચ્ચ ॥૬॥

અર્થ:—રાહુ છઠા સ્થાનમાં હોય તો તે શત્રુઓનો નાશ, રાજની ખરાબર પ્રતાપી, ગાય, ભૂમિ, સુવર્ણ અને વસ્ત્રોનો લાભ, ધનની પ્રાપ્તિ તથા દુઃખનો નાશ કરે છે. ૬

વાતપ્રમેહાદિરથો નરાણાં ગુહ્યેન્દ્રિયાર્તિં ચ તમો મુનિસ્થઃ ॥

વિષાગ્નિપીડાં ચ તથાંગનાનાં કષ્ટં કરોતીહ મયં નરાણામ્ ॥૭॥

અર્થ:—સાતમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે માણસને વાતપ્રમેહાદિનો ગુહ્ય અને ઇન્દ્રિયમાં ગુહ્ય રોગ, વિષ અર્થાત્ ઝેર અને અગ્નિથી પીડા, સ્ત્રીઓને દુઃખ તથા ભય કરે છે. ૭

છિદ્રસ્થિતો મૃત્યુસમં મનુષ્યં તમસ્તથા ભૂપમયં કરોતિ ॥

જ્વરાતિસારં ચ કફાર્ત્તિદોષં વિષૂચિકાં વાયુમયં નરાણામ્ ॥૮॥

અર્થ:—આઠમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે માણસને મૃત્યુની ખરાબર કષ્ટ, રાજથી ભય, જ્વર, અતિસાર, કફનો રોગ તથા વિષૂચિકાનો અને વાયુનો ભય કરે છે. ૮

ધર્મસ્થિતો ધર્મવિવર્દનં સ્યાજ્જયં નૃપાચ્છત્રુવિનાશનં ચ ॥

માગ્યોદયો ધાન્યધનાગનં ચ કરોતિ પીડાં પશુબાંધવેષુ ॥૯॥

અર્થ:—નવમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે ધર્મનો વધારો, રાજથી જય, શત્રુનો નાશ, ભાગ્યનો ઉદય, ધન અને ધાનનો લાભ તથા પશુ અને ભાઈઓમાં પીડા કરે છે. ૯

સિંહીસુતો દશમગઃ ક્રયવિક્રયેષુ

લાભં નરં નૃપસમં ચ કરોતિ વર્ષે ॥

ભૂપાજ્ઞયં સતતમંગલમાશુ કુર્યાત્

કીર્તિશ્રિયં ભવતિ વાહનહાનિકારી ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—દશમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે વર્ષને વિષે વેપારમાં લાભ કરે છે તથા તે માણસને રાજની ખરોખર કરે છે. રાજથી જયની પ્રાપ્તિ, નિરંતર મંગલકાર્ય, કીર્તિ અને લક્ષ્મીનો લાભ તથા વાહનોની હાનિ કરે છે. ૧૦

લાભસ્થિતશ્ચેત્વલુ સૈહિકેયો નરં નરેન્દ્રેણ સમં કરોતિ ॥

હિરણ્યગોભૂધનસંચયં ચ શત્રુક્ષયં પુત્રમયં તથૈવ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—અગીઆરમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે માણસને રાજની ખરાબર સુખી, સુવર્ણ, ગાય, ભૂમિ અને ધનનો વધારો, શત્રુનો નાશ તથા પુત્રને લય કરે છે. ૧૧

સ્થાનમ્નશો ભવતિ પવનસ્યોદયશ્ચેદ્વચયસ્થઃ

સિંહીપુત્રો રિપુભયમથો મર્ત્યમૃત્યું વિધત્તે ॥

શીર્ષે કર્ણે વ્યથનમુદરે નેત્રરોગં નરાણાં

લક્ષ્મીહાનિઃ સ્વજનકલહો કામિનીનાં ચ પીડા ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—બારમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે સ્થાનથી બ્રહ્મ, વાયુની પીડા, શત્રુથી લય, મૃત્યુ તુલ્ય કષ્ટ, માથામાં અને કાનોમાં પીડા, પેટમાં અને નેત્રોમાં રોગ, લક્ષ્મીની હાનિ, પોતાના માણસોની સાથે કલેશ, તથા સ્ત્રીઓને પીડા કરે છે. ૧૨

કેતુફલમ્.

શિર્વી લગ્નગઃ સ્યાદ્ઝયં વ્યગ્રતા ચ

રિપોર્ભીતિચિન્તા ભવેદ્રાજ્યકષ્ટમ્ ॥

શિરોર્તિસ્તથા માનમંગો જનસ્ય

કરોત્યેવ નેત્રે ચ યોષિત્સુ પીડા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—લગ્ન સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે માણસને લય, વિકળતા, શત્રુથી લય, ચિંતા, રાજ્યથી કષ્ટ, માથામાં પીડા, માનભંગ તથા નેત્ર અને સ્ત્રી શરીરે પીડા કરે છે. ૧

કુદુમ્બગથેચ્ચદિ કેતુરબ્દે ભૂપાદ્વયં હાનિકરો ધનાનામ્ ॥

નેત્રોદરવ્યાધિભયાર્તિદોષાન જનાપવાદં પ્રકરોતિ દુઃસ્વમ્ ॥૨॥

અર્થ:—બીજા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વર્ષમાં રાજ્યથી લય, ધનની હાનિ, નેત્ર તથા પેટમાં વ્યાધિ, લય, દુઃખ અને માણસોમાં અપવાદ અર્થાત્ મિથ્યા કલંકવાળો કરે છે. ૨

યદિ શિશ્વી ચ તૃતીયગૃહસ્થિતઃ પ્રકુરુતે પશુવાહનજં સુસ્વમ્ ॥

ધનસુતં નરરાજસમં જનં સ્વજનપીડનમાશુ કરોતિ વૈ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—ત્રીજા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો પશુ અને વાહનોનું સુખ, ધન અને પુત્રનો લાભ, રાજ્યની બરાબર સુખી, તથા પોતાના માણસોમાં અર્થાત્ લાઘવોમાં પીડા કરે છે.

ચતુર્થે શિશ્વી માનસે વ્યગ્રતા સ્યાત્

કફાર્તિસ્તથા વાયુપીડા ચ દુઃસ્વમ્ ॥

ભયં વાહનેભ્યસ્તથા ભૂપપક્ષા-

દ્વિદેશે ભ્રમં વત્સરેઽસૌ કરોતિ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—ચોથા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વર્ષમાં ચિત્તમાં વિકળતા, કફ તથા વાયુની પીડા, દુઃખ, વાહન તથા રાજ્યના તરફથી લય અને વિદેશમાં ભ્રમણ કરાવે છે. ૪

સુબુદ્ધેર્વિનાશં સુતસ્થાનગથેચ્છિશ્વી સન્તતેઃ પીડનં હાયનેઽસ્મિન્ ॥

તથા સર્વદા ક્લેશચિન્તાં ભયાર્તિં સ્વકીયોદરે વાયુભીતિં વિધત્તે ॥૫॥

અર્થ:—પાંચમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વર્ષમાં બુદ્ધિનો નાશ, સંતાનને પીડા, સર્વદા ક્લેશ અને ચિંતા, લય તથા પેટમાં વાયુની પીડા કરે છે. ૫

કેતુર્યદા ષષ્ઠગતસ્તદા સ્યાત્ રિપોર્વિનાશો નૃપતુલ્યકારી ॥

ગોભૂહિરણ્યામ્બરલાભદાયી ધનાસિવૃ દુઃસ્વસમૂહહારી ॥ ૬ ॥

અર્થ:—છઠ્ઠા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે શત્રુનો નાશ, તે માણસને રાજાની સમાન સુખી, ગાય, ભૂમિ, સુવર્ણ, વસ્ત્ર અને ધનનો લાભ તથા દુઃખના સમૂહને નાશ કરે છે. ૬

કેતુર્યદા સપ્તમગેહસંસ્થિતો વાતપ્રમેહાદિ વિષાગ્નિપીડામ્ ॥

ગુહ્યેન્દ્રિયાર્તિં ભયમજ્ઞનાનાં કરોતિ પુંસાં સ્વદશાંગતેઽપિ ॥૭॥

અર્થ:—સાતમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વાયુ, પ્રમેહ, વિષ તથા અગ્નિથી પીડા, ગુહ્ય અને ઇન્દ્રિયમાં ગુહ્ય પીડા, તથા સ્ત્રી-એને પીડા આ સર્વ ક્ષણ પોતાની દશામાં કરે છે. ૭

મૃત્યુસ્થિતો મૃત્યુસમં મનુષ્યં કેતુર્યદા ભૂપભયં કરોતિ ॥

જ્વરાતિસારં ચ કફાર્તિદોષં વિષૂચિકાં વાયુભયં નરાણામ્ ॥૮॥

અર્થ:—આઠમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે માણસને મૃત્યુ તુલ્ય અરિષ્ટ, રાજાથી ભય, જ્વર, અતિસાર, અને કફની પીડા, વિષૂચિકાનો દોષ તથા વાયુની પીડા કરે છે. ૮

ધર્મસ્થિતો ધર્મવિનાશકારી જયં નૃપાચ્છિન્નવિનાશનશ્ચ ॥

કરોતિ પીડાં પશુબાંધવેષુ ભાગ્યોદયં ધાન્યધનાગમં શિખી ॥૯॥

અર્થ:—નવમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે ધર્મનો નાશ, રાજાથી જય, શત્રુનો નાશ, પશુ અને બાંધવોમાં પીડા, ભાગ્યનો ઉદય તથા ધાન અને ધનનો લાભ કરે છે. ૯

શિખી યદા રાજ્યગૃહે સ્થિતઃ સ્યાદ્વ્યાપારલાભં ચ કરોતિ વર્ષે ॥

કીર્તિર્ભવેદ્વાહનહાનિકારી ભૂપાજ્ઞયં મજ્જલમાશુ કુર્યાત્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—દશમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વર્ષમાં વ્યાપારથી લાભ, કીર્તિનો વધારો, વાહનની હાનિ, રાજાથી જય તથા મંગલકાર્ય કરે છે. ૧૦

લાભસ્થિતશ્ચેતલ્લુ કેતુલ્લેચરો નરં નરેન્દ્રેણ સમં કરોતિ ॥

શત્રુક્ષયં પુત્રભયં તથા સ્યાત્ હિરણ્યગોભૂધનસંચયં ચ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે માણસને રાજાની ધરોળર સુખી, શત્રુનો નાશ, પુત્રનો ભય, તથા સુવર્ણ, ગાય, અને ધનનો સંગ્રહ કરે છે. ૧૧

વ્યયસ્થઃ શિશ્વી વ્યગ્રતાં સંપ્રધત્તે

મયં શત્રુતો કામિનીનાં ચ પીડા ॥

મવેત્પીડનં કર્ણનેત્રોદરેષુ

વિવાદં જનૈઃ સાર્દ્ધમબ્દે કરોતિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—આરમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તે વર્ષમાં વિકળતા, શત્રુથી લય, સ્ત્રીઓને પીડા, કાન નેત્ર અને પેટમાં પીડા તથા માથુસોની સાથે વિવાદ કરે છે.

સ્વોચ્ચસ્વવેશ્માસ્તગનીચશત્રુ હૃદાદિવર્ગસ્થિત સ્વેચરાણામ્ ॥

બલાબલત્વાદિ વિચાર્ય સમ્યક્ પ્રોક્તાઽનુસારેણ ફલં વદેત્તુ ॥૧૩॥

અર્થઃ—પોતાની ઉચ્ચની રાશિમાં, પોતાની રાશિમાં, અસ્તના, નીચની રાશિમાં, શત્રુની રાશિમાં તથા હૃદાદિ વર્ગમાં રહેલા ગ્રહોનાં બળાબળ આદિનો સારી રીતે વિચાર કરીને તેના અનુસાર લા-વગત ગ્રહોનું ન્યૂનાધિક અર્થાત્ ઓછું વતું ફળ પડિતોએ કહેવું. ૧૩

॥ ઇતિશ્રી ગુર્જરમણ્ડલાન્તર્વર્તિ અમદાવાદ નિવાસિ મટ્ટોપાહ્વ

માણેકલાલસુત જ્યોતિર્વિદ્ વૃન્દાવન વિરચિતે

તાજિકસારસંગ્રહે દ્વિતીયો ભાવાધ્યાયઃ ॥ ૨ ॥

તૈયારજી છે. જ્યોતિષના આરંભનો પ્રથમ ગ્રંથ. તૈયાર છે.

બાલબોધજ્યોતિષસારસંગ્રહઃ

ગ્રહગોચરેણ સમલંકૃતઃ

મૂળ શ્લોક અને શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા સહિત.

આ ગ્રંથમાં સંતારત્ન, યોગરત્ન, મુંહૂર્તરત્ન, સંસ્કારરત્ન તથા મિશ્રરત્ન નામક પાંચ લાગ આપવામાં આવ્યા છે, તેમજ આ ગ્રંથની છેવટમાં ગ્રહગોચર નામક ગ્રંથ પણ શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા સહિત આપવામાં આવ્યો છે. તેથી જ્યોતિઃ શાસ્ત્રમાં પ્રવેશ કરવાની ઇચ્છાવાળા દરેક ભૂદેવોને આ ગ્રંથ અવશ્ય સંગ્રહ કરવા યોગ્ય છે. ગ્લેજ કાગળ, પાકું પુંડું.

ડીંમત ખાર આના. વી. પી. ખર્ચ જુદું.

કાળુપૂર નવાદરવાળ
અમદાવાદ.

ગ્રંથ મળવાનું ટેકાણું
જેશી વૃન્દાવન માણેકલાલ.

॥ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ ताजिकसारसंग्रहः ॥

(वर्षपत्रिकानिवंधः)

॥ गुर्जर भाषानुवाद संवलितः ॥

इण्णध्याय ३ जे.

मङ्गलाचरणम्.

स्वस्वाभिलाषं न हि लब्धुमीशा निर्विघ्नमीशानमुखाः सुरौघाः ॥
विना प्रसादं किल यस्य नौमि तं दुण्डिराजं मतिलामहेतुम् ॥१॥

अर्थः—जेभना अनुग्रह विना मढादेवने आदि लघने देव स-
भूछो पोतपोताना मनोरथोने निर्विघ्नताथी पाभवाने सभर्थ नथी, अेवा
दुण्डिराज गणपतिने सह्युद्धिनी प्राप्तिना अर्थे नमस्कार करूं छुं. १

जातकोदितदशाफलंयतः स्थूलकालफलदं स्फुटं नृणाम् ॥

तत्र न स्फुरति दैवविन्मतिस्तद्ब्रुवेऽद्भ्यफलमादिताजिकात् ॥२॥

अर्थः—जातकशास्त्रने विषे कहेली दशाओनुं शुलाशुल इण
भाणुसोने स्थूलकाण अर्थात् घण्टा काण पर्यंत अेकज इण आप-
नाइं स्पष्ट कहूं छे, जेथी करीने दैवज्ञानी बुद्धि स्फुरित थती नथी, ते-
टला भाटे सभयावधिवाणुं वर्षनुं सूक्ष्म शुलाशुल इण प्राचीन
ताजिक ग्रंथोना आधारथी कहूं छुं. २

વર્ષેશ નિર્ણય:

જન્માઙ્ગપોઽન્દાઙ્ગપદ્મિન્દ્રિહેશો વર્ષપ્રવેશે દિવસેઽર્કમેશઃ ॥

નિશીન્દુમેશસ્ત્રિગૃહેશ એતે વર્ષાધિપત્યે હ્યધિકારિણઃ સ્યુઃ ॥૩॥

અર્થ:—જન્મલગ્નપતિ, ૧, વર્ષલગ્નપતિ ૨, મુંથાપતિ ૩, દિવસે વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્ય રાશિપતિ અને રાત્રિએ વર્ષપ્રવેશ હોય તો ચંદ્રરાશિપતિ ૪ તથા ત્રિરાશિપતિ ૫ આ પાંચ વર્ષ-પ્રવેશને વિષે વર્ષેશ થવામાં અધિકારી હોય છે. ૩

બલીય ઇષાં તનુમીક્ષમાણઃ સર્વર્ષપો લગ્નમનીક્ષમાણઃ ॥

નૈવાન્દપોદૃષ્ટચતિરેકતઃ સ્યાદ્બલસ્ય સામ્યે વિદુરેવમાઘ્યાઃ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણે પંચાધિકારીઓ મધ્યે જે ગ્રહ બૃહત્પંચવર્ગીયકને વિષે બળથી આધિક હોય અને લગ્નને જોતો હોય તો તે વર્ષનો રાજ થાય છે. પણ બળથી અધિક હોય અને લગ્નને ના જોતો હોય તો વર્ષનો રાજ થતો નથી. જો વર્ષપ્રવેશને વિષે સર્વ ગ્રહો અથવા બે ગ્રહો સમ અર્થાત્ બરાબર બળવાન હોય તો તે ગ્રહોને વિષે જે ગ્રહની દૃષ્ટિ લગ્ન ઉપર અધિક હોય તે વર્ષનો રાજ થાય છે. જે ગ્રહ લગ્નને જોતો ના હોય તેજ ગ્રહ બળથી અધિક હોય તો પણ વર્ષનો રાજ થતો નથી. ૪

દૃગાદિસામ્યેપ્યથ નિર્બલત્વે વર્ષાધિપઃ સ્યાન્મુથહેશ્વરસ્તુ ॥

પંચાપિનોચેત્તનુમીક્ષમાણા વીર્યાધિકોઽન્દસ્ય વિશુર્વિચિંત્યઃ ॥૫॥

અર્થ:—જો પંચાધિકારીઓને વિષે સર્વ ગ્રહોની દૃષ્ટિ લગ્ન ઉપર બરાબર હોય તથા સર્વ ગ્રહો બળવાન પણ બરાબર હોય અથવા (હોનબલઃ શરોનઃ) ઇત્યાદિથી હીનબળ હોય તો મુંથારાશિ-પતિ અર્થાત્ મુંથેશ વર્ષનો રાજ થાય છે. તથા પંચાધિકારીઓમાંથી કોઈ પણ ગ્રહો લગ્નને ના જોતો હોય તો તેઓમાં જે ગ્રહ બૃહત્પંચવર્ગીમાં બળથી અધિક હોય તે વર્ષનો રાજ થાય છે. ૫

બલાદિસામ્યે રવિરાશિપોઽહિ નિશીન્દુરાશીઢિતિ કેચિદાહુઃ ॥

યેનેત્થશાલોઽન્દવિમુઃશશી સ વર્ષાધિપશ્ચન્દ્રમપોન્યથાત્વે ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—કેટલા આચાર્યોના મત એવો છે કે પંચાધિકારીઓ બળ તથા દૃષ્ટિથી બરાબર હોય તથા દિવસે વર્ષપ્રવેશ હોય તો સૂર્ય-રાશિપતિ તથા રાત્રિએ વર્ષપ્રવેશ હોય તો ચંદ્રરાશિપતિ વર્ષનો રાજા જાણવો. પૂર્વોક્ત પ્રકારથી ચંદ્રમા વર્ષનો રાજા થયો હોય તો તેને વર્ષનો રાજા કરવો નહિ. પણ પંચાધિકારીમાં જે ગ્રહની સાથે ઇત્થશાલ કરતો હોય તે ગ્રહને વર્ષનો રાજા જાણવો. જ્યારે કોઈ પણ ગ્રહની સાથે ઇત્થશાલ કરતો ના હોય ત્યારે ચંદ્રરાશિ-પતિને વર્ષનો રાજા જાણવો. જે ચંદ્રમા કર્ક રાશિનો હોય તો ચંદ્રરાશિપતિ ચંદ્રમા થયો તેજ વર્ષનો રાજા જાણવો. ૬

અન્દાધિપોવ્યયષઢષ્ટમભિન્નસંસ્થો લબ્ધોદયોન્દજનુષોઃસદ્શોબલેન ॥

નિઃશેષમુત્તમફલંવિદધાતિકાયે નૈરુજ્યરાજ્યબલલબ્ધિરતીવસૌખ્યમ્ ॥

અર્થઃ—વર્ષનો રાજા વ્યય ૧૨, ૫૬ ૬, અષ્ટ ૮ આ સ્થા-નોમાં ના હોય તથા જન્મને વિષે અને વર્ષપ્રવેશને વિષે ઉદયી હોય, અસ્તંગત ના હોય, બળથી પરિપૂર્ણ હોય તથા જન્મને વિષે અને વર્ષપ્રવેશને વિષે બળવાન હોય તો નિઃસંદેહ ઉત્તમ ક્રુણ આપે છે. શરીરને વિષે નીરોગિતા, ક્રુણાનુમાન રાજસુખ, બળ અને અતિ સુખ આપે છે. ૭

પ્રશ્નાઙ્ગપો વર્ષપતિઃ પ્રકલ્પ્યસ્તુર્યેશ્વરો જન્મવિલગ્નનાથઃ ॥

મુંથાધિપઃ પ્રશ્નવિલગ્નતશ્ચ ત્રિરાશિપો ઘસપતિઃ પુરાવત્ ॥ ૮ ॥

અર્થઃ—પ્રશ્ન ઉપરથી વર્ષનો રાજા કહાડવો હોય તો પ્રશ્ન લગ્નનો સ્વામી તેજ વર્ષલગ્નનો સ્વામી સમજવો. પ્રશ્નલગ્નથી ચોથા સ્થાનના સ્વામીને જન્મલગ્નનો સ્વામી સમજવો. પ્રશ્ન ઉપરથી જે મુંથા આવી હોય તેનો સ્વામી, ત્રિરાશિનો સ્વામી તથા દિ-વસે પ્રશ્ન હોય તો સૂર્યરાશિનો સ્વામી અને રાત્રિએ પ્રશ્ન હોય તો ચંદ્રરાશિનો સ્વામી આ પ્રમાણે પ્રથમ રીતે સમજી લેવું. ૮

बलपूर्णेऽब्दपे पूर्णं शुभं मध्ये च मध्यमम् ॥

अधमे दुःखरोगादिभयानि विविधाः शुचः ॥ ९ ॥

અર્થ:—વર્ષનો રાજા બૃહત્પત્રવર્ગી બળમાં પૂર્ણબળી હોય તો તે આખા વર્ષ પર્યંત શુભ ફળ આપે છે, મધ્યબળી હોય તો મધ્યમ ફળ આપે છે તથા હીનબળી હોય તો દુઃખ, શરીરમાં રોગાદિ શત્રુનો ભય તથા નાના પ્રકારની ચિંતા ઉત્પન્ન કરે છે. ૯

वर्षेण सूर्य फलम्.

सूर्येऽब्दपे बलिनि राज्यसुखात्मजार्थलाभः कुलोचित-

विभुः परिवारसौख्यम् ॥ पुष्टं यशो गृहसुखं विविधा

प्रतिष्ठा शत्रुर्विनश्यति फले जनिखेटयुक्त्या ॥ १० ॥

અર્થ:—સૂર્ય ઉત્તમ બળવાન થઈએ વર્ષનો રાજા થયો હોય તો રાજ્યનું સુખ, પુત્ર તથા ધનનો લાભ, કુળાનુસાર પ્રભુતા, કુટુંબનું સુખ, શરીરની પુષ્ટતા, યશનો વધારો, ઘરનું સુખ, અનેક પ્રકારની પ્રતિષ્ઠાનો વધારો, તથા શત્રુનો નાશ કરે છે. આ સર્વ ફળ જન્મકાળમાં સ્વોચ્ચ સ્વગૃહાદિ સ્થાનમાં ઉત્તમ બળવાન હોય તો આપે છે. ૧૦

मध्ये रवौ फलमिदं निखिलं तु मध्यं स्वल्पं सुखं स्वज-

नतोपि विवादमाहुः ॥ स्थानच्युतिर्न च सुखं कृशताऽ

पिदेहे भीतिर्नृपान्मुथશિલોનશુભે ન ચેત્સ્યાત્ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—સૂર્ય મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ બળવાનનું ફળ મધ્યમ આપે છે, પોતાના માણસોથી વિવાદ, સ્થાન અર્થાત્ નોકરીથી બ્રષ્ટ, સુખનો નાશ, શરીરને વિષે દુર્બળતા તથા રાજાનો ભય કરાવે છે, પરંતુ આ સૂર્ય શુભચક્રથી ઇત્યશાલ કરતો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ ફળ આપે છે. ૧૧

सूर्यबलेनरहितेऽब्दपतौ विदेशयानं धनक्षयशुचोऽरिभयं च तन्द्रा ॥

लोकापवादभयमुग्ररुजोतिदुःखं पित्रादितोपिनसुखंसुतमित्रभीतिः ॥ १२ ॥

અર્થ:—સૂર્ય નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો વિદેશ ગમન, ધનનો નાશ, મનને વિષે ચિંતા, શત્રુનો ભય, તંદ્રા (આળસથી) અર્ધનિદ્રા, લોકોમાં અપવાદ, ભય, અત્યંત દુઃખ, પિતા આદિથી પણ સુખ ન મળે. તથા પુત્ર અને મિત્રથી ભય કરાવે છે. ૧૨

વર્ષેશ ચન્દ્ર ફલમ્.

વીર્યાન્વિતે શશિનિવિત્તકલત્રપુત્રમિત્રાલયાદિવિવિધં
સુખમાહુરાર્યાઃ ॥ સ્વગંધમૌક્તિકદુકૂલસુસ્વાનિભૂતિ-

ર્લાભઃ કુલોચિતપદસ્ય નૃપૈઃ સચિત્ત્વમ્ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો ધન, સ્ત્રી પુત્ર, મિત્ર અને ઘરાદિક અનેક પ્રકારનું સુખ આપે છે. એમ શ્રેષ્ઠ મુનીઓ કહે છે. તથા શૃંગારી વસ્તુ, માળા, ચંદન, મોતી, વસ્ત્રાદિકનું સુખ આપે છે. ઐશ્વર્ય, લાભ, કુળાનુમાન અધિકાર અને રાજાની સાથે મૈત્રી કરાવે છે. ૧૩

વર્ષાધિપે શશિનિ મધ્યબલે ફલાનિ મધ્યાન્યમૂનિરિ-
પુતાસુતમિત્રવર્ગૈઃ ॥ સ્થાનાન્તરે ગતિરથો કૃશતાશ-
રીરે શ્લેષ્મોદ્ભવશ્ચ યદિ પાપકૃતેસરાફઃ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો તેનું મધ્યમ ક્ષણ બાણુવું, તથા પુત્ર અને મિત્ર વર્ગથી શત્રુતા, એક સ્થાનથી બીજા સ્થાનમાં ગમન, અને શરીરને વિષે દુર્બળતા રખાવે છે. આ ચંદ્રમાની સાથે પાપગ્રહ ઇસરાક્રયોગ કરતો હોય તો શ્લેષ્મ વિકારથી કલેશ કરાવે છે. ૧૪

નષ્ટેઽબ્દપે શશિનિ શીતકફાદિરોગશ્ચૌર્યાદિભિઃ સ્વજ-
નવિગ્રહમપ્યુશન્તિ ॥ દૂરેગતિઃ સુતકલત્રમુસ્વાત્યયશ્ચ
સ્યાન્મૃત્યુતુલ્યમતિહીનબલે શશાંકે ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો શીત તથા કફ આદિક રોગનો ભય, ચોર ઠગ આદિકથી ભય, પોતાના માણસોથી કલેશ, દૂરદેશ ગમન તથા પુત્ર અને સ્ત્રીના સુખનો નાશ કરે છે. અને જો અતિહીન બળવાન હોય તો શીત કફાદિ રોગોથી મૃત્યુ સમાન કષ્ટ આપે છે. ૧૫

વર્ષેશ મૌમ ફલમ્.

મૌમેઽબ્દપે બલિનિકીર્તિજયારિનાશઃ સેનાપતિત્વરણના-
યકતા પ્રતિષ્ઠા ॥ લાભઃ કુલોચિતધનસ્ય નમસ્યતા ચ
લોકેષુ મિત્રસુતવિત્તકલત્રસૌખ્યમ્ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—મંગળ ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો.
હોય તો કીર્તિનો વધારો, શત્રુથી જય મળે તથા શત્રુનો નાશ
થાય, સેનાપતિનો અધિકાર તથા રણમાં પ્રતિષ્ઠાની પ્રાપ્તિ, કુળને
ઉચિત ધનનો લાભ, સંસારને વિષે સાધારણ માણસોથી નમસ્કાર
કરવા યોગ્ય થાય, તથા મિત્ર, પુત્ર, ધન અને સ્ત્રીનું સુખ મળે છે. ૧૬

મધ્યેઽબ્દપેઽવનિસુતે રુધિરસુતિશ્ચ કોપોધિકોઙ્ગકટશ-
સ્ત્રહતિસ્તતાનિ ॥ સ્વામિત્વમાત્મગણતો બલગૌરવં ચ
મધ્યં સુખં નિર્વિલમુક્તફલં વિચિંત્યમ્ ॥ ૧૭ ॥

અર્થઃ—મંગળ મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો.
હોય તો કોઈ પણ પ્રકારથી લોહીનો પ્રકોપ થાય, ક્રોધનો વધારો
થાય, શસ્ત્રના વાગવાથી ઘા પડે, પોતાના માણસોમાં પ્રધાનતા,
બળ અને ગૌરવતા મળે તથા મધ્યમ સુખ મળે છે, આ પ્રમાણે
કહેલું ફળ મધ્યમ બળવાનમાં મધ્યમજ વિચારવું. ૧૭

હીનેઽબ્દપે સૃજિમયં રિપુતસ્કરાગ્નિલોકાપવાદ-
મયમાત્મધિયાવિનાશઃ ॥ કાર્યસ્ય વિગ્રમતિરોગ-
મયં વિદેશયાનં ક્ષયોપનયતો ગુરુદૃષ્ટ્યભાવે ॥ ૧૮ ॥

અર્થઃ—મંગળ નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય
તો શત્રુ, ચોર અને અગ્નિથી ભય, જુઠા કલંકનો ભય, પોતાનીજ
બુદ્ધિથી વસ્તુનો નાશ તથા કાર્યને વિષે વિગ્રહ, ઘણા રોગનો ભય,
પરદેશગમન, તથા ઉદ્વેગપણથી ધન અને કાર્યનો નાશ થાય
છે. તથા ગુરૂની દૃષ્ટિ હોય તો સર્વ શુભ ફળ આપે છે. ૧૮

વર્ષેશ બુધ ફલમ્.

સૌમ્યેઽબ્દપે બલવતિ પ્રતિવાદલેખ્યસચ્છાસ્ત્રસદ્વચ-
વહૃતૌ વિજયોઽર્થલાભઃ ॥ જ્ઞાનં કલાગણિતવૈદ્યભવં
ગુરુત્વં રાજાશ્રયેણ નૃપતા નૃપમંત્રિતા વા ॥ ૧૯ ॥

અર્થઃ—બુધ ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો વિવાદથી, લખવાના કામથી તથા શુભ શાસ્ત્ર, શુભ વ્યવહારથી વિજય અને ધનનો લાભ થાય. જ્ઞાનનો વધારો, હુન્નરાદિકળા, ગણિત અને વૈદક શાસ્ત્રથી ગૌરવતા મળે તથા રાજાના આશ્રયથી રાજ્ય અથવા રાજ મંત્રીપણું મળે છે. ૧૯

અબ્દાધિપે શશિસુતે સ્વલુ મધ્યવીર્યે સ્યાન્મધ્યમંનિસ્વિલ
મેતદથાધ્વયાનમ્ ॥ વાણિજ્યવર્તનમથાત્મજમિત્રસૌખ્યં
સૌમ્યેત્થશાલવશતોઽપરથા ન સમ્યક્ ॥ ૨૦ ॥

અર્થઃ—બુધ મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ બળવાનનું કૃણ સર્વ મધ્યમ આપે છે. માર્ગને વિષે ચાલવું પડે છે, વ્યાપાર તથા પુત્ર અને મિત્રનું સુખ મળે છે, પરંતુ શુભ અહીં ઇત્યશાલી હોય તો ઉક્ત કૃણ મળે છે. અન્યથા અશુભ કૃણ મળે છે. ૨૦

સૌમ્યેઽબ્દપેઽધમબલે બલબુદ્ધિહાનિર્દર્મક્ષયઃ પરિભવો
નિજવાક્યદોષાત્ ॥ નિક્ષેપતો વિપદતીવ મૃષૈવ સાક્ષ્યં
હાનિઃ પરવ્યવહરેઃ સુતવિત્તમિત્રૈઃ ॥ ૨૧ ॥

અર્થઃ—બુધ નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજા થયો હોય તો બળ તથા બુદ્ધિની હાનિ, ધર્મનો ક્ષય, પોતાના વચનથી અપમાનની પ્રાપ્તિ. નિક્ષેપ નિધાનથી ઘણીજ વિપત્તિ, જુઠી સાક્ષી પુરવાથી વિપત્તિ, બીજાના વ્યાપારમાં પોતાના ધનની હાનિ તથા પુત્ર, મિત્ર અને ધનની હાનિ થાય છે. ૨૧

વર્ષેશ ગુરુ ફલમ્.

જીવેઽબ્દપે બલયુતે પરિવારસૌખ્યં ધર્મોગુણગ્રહિલતા
ધનકીર્તિપુત્રાઃ ॥ વિશ્વાસ્યતાજગતિ સન્મતિવિક્ર-
માપ્તિર્લાભોનિર્ધેનૃપતિગૌરવમપ્યરિગ્મ્ ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—શુરૂ ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો કુટુંબનું સુખ, ધર્મનો વધારો, શૌર્યાદિ ગુણોના આગ્રહ, ધન, યશ અને પુત્રની પ્રાપ્તિ મળે, સંસારમાં સર્વ વિશ્વાસમાને, શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિની પ્રાપ્તિ, પરાક્રમની પ્રાપ્તિ, ધનનો લાભ, રાજથી ગૌરવની પ્રાપ્તિ તથા શત્રુનો નાશ થાય છે. ૨૨

અબ્દાધિપે સુરગુરૌકિલ મધ્યવીર્યે સ્પાન્મધ્યમં ફલ-
મિદં નૃપસંગમશ્ચ ॥ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રપરતાપ્યશુમે સરાફે
દારિદ્ર્યમર્થવિલયશ્ચ કલત્રપીડા ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—શુરૂ મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ બળવાનનું કૃણ મધ્યમ આપે છે. તથા શુભ ગ્રહથી ઇત્થિશાલ કરતો હોય તો રાજનો સંગમ કરે છે, જ્ઞાન તથા શાસ્ત્રમાં તત્પર રહે છે, અને જો પાપ ગ્રહથી ઇત્થિશાલ કરતો હોય તો દરિદ્ર, ધનનો નાશ અને સ્ત્રીના શરીરે પીડા કરે છે. ૨૩

જીવેઽબ્દપેઽધમબલે ધનધર્મસૌખ્યહાનિસ્ત્યજન્તિ મુત-
મિત્રજનાઃ સમાર્યાઃ ॥ લોકાપવાદભયમાકુલતાતિ-
કઠં વૃત્તિસ્તનૌ કફરુજોરિપુભિઃ કલિશ્ચ ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:—શુરૂ નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો ધન, ધર્મ અને સુખની હાનિ કરે છે, પુત્ર, મિત્ર, બીજા લોકો તથા સ્ત્રી તે પુરૂષનો ત્યાગ કરે છે. સંસારમાં લોકાપવાદનો ભય, ચિત્તને વિષે વ્યાકુળતા, અતિ કષ્ટથી આજીવિકા, શરીરને વિષે કફનો રોગ, શત્રુનો ભય તથા કલેશ પાણુ કરે છે. ૨૪

વર્ષેશ મૃગુ ફલમ્.

શુક્રેઽબ્દપે બલિનિ નીરુજતાવિલાસસચ્છાસ્ત્રરત્ન-
મધુરાશનભોગતોષાઃ ॥ ક્ષેમપ્રતાપવિજયોવનિતા-
વિલાસો હાસ્યં નૃપાશ્રયવશેન ધનંસુખં ચ ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:—શુક્ર ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો શરીર નિરોગ રહે, નિત્ય સુખથી વિલાસ કરે, શુભ શાસ્ત્ર, રત્ન તથા મિષ્ટાન્ન ભોજનાદિ ભોગોથી પ્રસન્નતા રહે, સર્વથા કુશળ,

પ્રતાપનો વધારો, શત્રુથી જય, સ્ત્રી વિલાસ (સંભોગ) નું સુખ, પ્રસન્નતા તથા રાજના આશ્રયથી ધન અને સુખ મળે છે. ૨૫

અબ્દાધિપે મૃગસુતે સ્વલુ પ્રધ્યવીર્યે સ્યાન્મધ્યમં નિસ્વિલ-
મેતદથાલ્પવૃત્તિઃ ॥ ગુપ્તં ચ દુઃસ્વમસ્વિલં સુનિબદ્ધવૃત્તિઃ
પાપારિવીક્ષિતયુતે વિપદોઽર્થનાશઃ ॥ ૨૬ ॥

અર્થઃ—શુક મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ બળવાનનું ક્રુણ મધ્યમ આપે છે. આજી-
વિકા માટે થોડું ધન મળે છે. ગુપ્ત પ્રકારનું દુઃખ થાય છે. અંધા-
યેલી વૃત્તિવાળો થાય છે. જો શુક પાપ ગ્રહથી અથવા શત્રુ ગ્રહોથી
યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો વિપત્તિ અને ધનનો નાશ કરે છે. ૨૬

શુક્રેઽબ્દપેઽધમબલે મનસોઽતિતાપો લોકોપહાસવિપ-
દો નિજવૃત્તિનાશઃ ॥ દ્વેષઃ કલત્રસુતમિત્રજનેષુ કષ્ટા-
દન્નાશનં ચ વિફલક્રિયતા ન સૌખ્યમ્ ॥ ૨૭ ॥

અર્થઃ—શુક નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય
તો મનમાં ઘણોજ સંતાપ રહે, લોકોથી ઉપહાસ (મસ્કરી) હોય,
નાના પ્રકારનું દુઃખ, પોતાની આજીવિકાની વૃત્તિનો નાશ, સ્ત્રી,
પુત્ર અને મિત્રાદિકથી વૈર હોય, ભોજન પણ અતિ કષ્ટથી પ્રાપ્ત
થાય, સારા માટે કાંઈ કામ કરેતો તે નિષ્ફળ થાય તથા સુખનો
પણ નાશ થાય છે. ૨૭

વર્ષેશ શનિ ફલમ્.

મંદેઽબ્દપે બલિનિ નૂતનભૂમિવેશ્મ ક્ષેત્રાપ્તિરર્થનિચયો
યવનાવનીશાત્ ॥ આરામનિર્મિતજલાશયસૌખ્ય-
મંગપુષ્ટિઃ કુલોચિતપદાપ્તિગુણાગ્રણિત્વમ્ ॥ ૨૮ ॥

અર્થઃ—શનિ ઉત્તમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો
હોય તો નવિન ભૂમિ, ઘર અને ખેતરની પ્રાપ્તિ, યવનાદિક (મુસ-
લમાન) થી ધનની પ્રાપ્તિ, બગીચાને વિષે જળાશયનું સુખ,
શરીરની પુષ્ટિ, પોતાના કુળને યોગ્ય અધિકાર, તથા ગુણોને
વિષે અગ્રણી થાય છે. ૨૮

અબ્દાધિપે રવિસુતે સ્વલુ મધ્યવીર્યે સ્યાન્મધ્યમં નિશ્ચિ-
લમન્નશુજિસ્તુકષ્ટાત્ ॥ દાસોષ્ટમાહિષકુલાન્યરતસ્તુ
લાભઃ પાપં ફલં ભવતિ પાપયુગીક્ષણેન ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—શનિ મધ્યમ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો પૂર્વોક્ત ઉત્તમ બળવાનનું કૃણ મધ્યમ આપે છે. અન્ન ખાવાથી અરૂચી રહે, દાસ, બેંડ, લેશ તથા પોતાથી હીન કુળ-માં પ્રીતિ રહે તથા લાભ મળે અને જો પાપ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દુષ્ટ હોયતો અશુભ કૃણ તથા શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દુષ્ટ હોય તો શુભ કૃણ મળે છે. ૨૯

મંદે વલેનરહિતેઽબ્દપતૌ ક્રિયાણાં વંધ્યત્વમર્થવિલયો વિપદોરિમીતિઃ॥
સ્ત્રીપુત્રમિત્રજનવૈરકદન્નશુક્તં સૌમ્યેત્યશાલયુજિસૌખ્યમપીષદાહુઃ ॥૩૦॥

અર્થઃ—શનિ નેષ્ટ બળવાન થઈને વર્ષનો રાજ થયો હોય તો સર્વ કામોમાં નિષ્ફળતા, ધનનો નાશ, વિપત્તિ અર્થાત્ નાના પ્રકારનું દુઃખ, શત્રુનો લય, તથા સ્ત્રી, પુત્ર અને મિત્રાદિકથી વૈર થાય છે, અને જો શુભ ગ્રહોથી ઇત્યશાલી હોય તો થોડું સુખ મળે છે. એમ પંડિતો કહે છે.

મુંથાફલમ્.

સ્વજન્મલગ્નાત્પ્રતિવર્ષમેકૈકરાશિભોગાન્મુથહા ભ્રમેણ ॥

સ્વજન્મલગ્નં રવિતષ્ટયાતં શરદ્યુતં સા ભમુલેન્થિહા સ્યાત્ ॥૩૧॥

અર્થઃ—જન્મ વખતે જે લગ્ન હોય તેજ મુંથા બાળુવી. તે મુંથા પોતાના જન્મલગ્નથી પ્રતિવર્ષ એક એક રાશિ ભોગવવાના ક્રમથી ભ્રમણ કરે છે. પોતાના જન્મલગ્નમાં ગતવર્ષ યુક્ત કરી ખારનો લાગ આપતાં જે શેષ રહે તે રાશ્યાદિ મુંથા બાળુવી. ૩૧
વર્ષેણમુંકે મુંથૈકરાશિં માસેન ભાગદ્વિતયં દલાદ્યમ્ ॥

કલાશ્ચ પંચૈવદિનેન નૂનં તદ્રાશિનાથો મુથહાધિપઃ સ્યાત્ ॥૩૨ ॥

અર્થઃ—મુંથા એક વર્ષમાં એક રાશિ ભોગવે છે. એક માસમાં અઢી અંશ ભોગવે છે. તથા એક દિવસમાં પાંચ કળા ભોગવે છે. જે રાશિમાં મુંથા રહેલી હોય તેજ રાશિનો સ્વામી મુંથાનો સ્વામી અર્થાત્ મુંથેશ કહેવાય છે. ૩૨

પ્રશ્નાંગરાશિં પરિહાયશેષં કલીકૃતં ચેષુધરાવિભક્તમ્ ॥

રાશ્યાદિકં તત્ફલમત્રધાર્યં સ્ફુટેતિ મુંથા મમુસ્વાભવેદૈ ॥ ૩૩ ॥

અર્થ:—પ્રશ્ન ઉપરથી મુંથા બનાવવાની રીત. પ્રશ્ન લક્ષ્મી રાશિને ત્યાગ કરીને અંશાદિકની કળા કરી ૧૫૦ નો ભાગ આપતાં જે કળા આવે તે રાશ્યાદિક સ્પષ્ટ મુંથા બાણુવી. ૩૩
મવ્યા લગ્નભાયપુણ્યધનગા મુંથા શુભાર્થપ્રદા

નાનાભોગવિનોદસૌખ્યજનકા પ્રોક્તા ત્રિપશ્ચ સ્થિતા ॥

નો મવ્યાસ્તમુસ્વારિગા વ્યયકરા પ્રાન્ત્ય સ્થિતા ચાષ્ટગા

ધર્માર્થક્ષયકૃદ્રુગાર્તિજનની મીતિપ્રદા શત્રુદા ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:—વર્ષલક્ષ્મી મુંથા લક્ષ ૧, નલ ૧૦, આય ૧૧, પુણ્ય ૬, ધન ૨, ત્રિ ૩, પંચ ૫ સ્થાનોમાં હોય તો તે શ્રેષ્ઠ બાણુવી; અને તે શ્રેષ્ઠ ધનને આપનારી, નાના પ્રકારના ભોગ, હાસ્ય વિનોદ, અને સુખને આપનારી કહેલી છે. તથા અસ્ત ૭, સુખ ૪, અરિ ૬, પ્રાન્ત્ય ૧૨, અષ્ટ ૮ સ્થાનોમાં હોય તો તે અશુભ બાણુવી; તે ખર્ચને કરનારી, ધર્મ અને ધનનો નાશ કરનારી, રોગની પીડાને ઉત્પન્ન કરનારી, લયને આપનારી તથા શત્રુને ઉત્પન્ન કરનારી બાણુવી. ૩૪

ભાવગત મુંથા ફલમ્.

શત્રુક્ષયં માનસતુષ્ટિભામં પ્રતાપટુદ્ધિં નૃપતેઃ પ્રસાદમ્ ॥

શરીરપુષ્ટિં વિવિધોદ્યમાન્શ્ચ દદાતિ વિત્તં મુથહા તનુસ્થા ॥૩૫॥

અર્થ:—પહેલા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો શત્રુનો નાશ, માનસિક પ્રસન્નતાનો લાભ, પ્રતાપનો વધારો, રાજાની મહેરબાની, શરીરની પુષ્ટિ, અનેક પ્રકારનો ઉદ્યમ તથા ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૩૫

ઉત્સાહતોર્થાગમનં યશશ્ચ સ્વબંધુસન્માનનૃપાશ્રયશ્ચ ॥

મિષ્ટાન્નભોગો બલપુષ્ટિસૌખ્યં સ્યાદર્થભાવે મુથહા યદાબ્દે ॥૩૬॥

અર્થ:—બીજા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો ઉત્સાહથી ધનની પ્રાપ્તિ, યશની પ્રાપ્તિ, સ્વબંધુ અર્થાત્ પોતાની જાતિમાં સન્માન,

રાજા તરફથી આશ્રય, મિષ્ટાન્ન લોજન, શરીરમાં બળ અને પુષ્ટતા તથા સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે, ૩૬

પરાક્રમાદિત્તયશઃસુખાનિ સૌંદર્યસૌખ્યં દ્વિજદેવમક્તિઃ ॥

સર્વોપકારસ્તનુપુષ્ટિકાંતિર્નૃપાશ્રયશ્ચેન્મુથહા તૃતીયે ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:—ત્રીજા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો પરાક્રમથી ધન, યશ અને સુખની પ્રાપ્તિ, સુંદરતા, સુખ, બ્રાહ્મણ અને દેવની ભક્તિ, સર્વ ઉપર ઉપકાર, શરીરની પુષ્ટિ અને કાંતિ તથા રાજા તરફથી આશ્રય મળે છે. ૩૭

શરીરપીડા રિપુભીઃ સ્વર્ગૈર્વૈરં મનસ્તાપવિરોધતા ચ ॥

સ્યાન્મુંથહાયાં સુખભાવગાયાં જનાપવાદો મયદુઃસ્વવૃદ્ધિઃ ॥૩૮॥

અર્થ:—ચોથા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો શરીરને વિષે પીડા, શત્રુઓથી તથા પોતાના માણસોથી વૈર, મનને વિષે સંતાપ, વિરોધતા, માણસોમાં નિંદા, ભય તથા દુઃખનો વધારો કરે છે. ૩૮

યદીંધિહા પંચમગાન્દવેશે સદ્બુદ્ધિસૌખ્યાત્મજવિત્તલાભઃ ॥

પ્રતાપવૃદ્ધિર્વિવિધો વિલાસો દેવદ્વિજાર્ચા નૃપતેઃ પ્રસાદઃ ॥૩૯॥

અર્થ:—જો વર્ષપ્રવેશમાં પાંચમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો સારી બુદ્ધિ, સુખ, પુત્ર અને ધનનો લાભ, પ્રતાપનો વધારો, અનેક પ્રકારના લોગ વિલાસ, દેવતા અને બ્રાહ્મણની પૂજા તથા રાજાની મહેરબાની મળે છે. ૩૯

કૃશત્વમંગેષુ રિપૂદયશ્ચ મયં રુજસ્તસ્કરતો નૃપાદ્વા ॥

કાર્યાર્થનાશો મુથહારિગા ચેદુર્બુદ્ધિવૃદ્ધિઃ સુકૃતોઽનુતાપઃ ॥૪૦॥

અર્થ:—છઠ્ઠા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો શરીરને વિષે દુર્બળતા, શત્રુનો ઉદય, રોગનો વધારો, ચોર અથવા રાજાથી ભય, કાર્ય અને અર્થનો નાશ, નઠારી બુદ્ધિનો વધારો, તથા સુકૃત (પુણ્ય) નો નાશ કરે છે. ૪૦

કલત્રવંધુવ્યસનારિમીતિરુત્સાહમંગો ધનધર્મનાશઃ ॥

ઘ્નનોપગા ચેન્મુથહા તનૌ સ્યાદ્વિજો મનોમોહવિરુદ્ધચેષ્ટા ॥૪૧॥

અર્થ:—સાતમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો સ્ત્રી અને લાઈને કષ્ટ, નઠારા વ્યસન અને શત્રુથી લય, ઉત્સાહનો ભંગ, ધન અને ધર્મનો નાશ, શરીરને વિષે રોગ, તથા મનને વિષે મોહ હોવાથી વિપરીત આચરણ કરે છે. ૪૧

મયં રિપોસ્તસ્કરતો વિનાશો ધર્મર્થયોર્દુર્વ્યસનામયશ્ચ ॥

મૃત્યુસ્થિતા ચેન્મુથહા નરાણાં બલક્ષયં સ્યાદ્ગમનં ચ દૂરે ॥૪૨॥

અર્થ:—આઠમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો શત્રુ અને ચોરથી લય, ધર્મ અને ધનનો નાશ, નઠારા વ્યસનથી પીડા, બળની હાનિ તથા દૂર દેશ ગમન કરે છે. ૪૨

સ્વામિત્વમર્થોપગમો નૃપેભ્યો ધર્મોત્સવં પુત્રકલત્રસૌખ્યમ્ ॥

દેવદ્વિજાર્ચા પરમં યશશ્ચ ભાગ્યોદયો ભાગ્યગતેન્થિહાયામ્ ॥ ૪૩ ॥

અર્થ:—નવમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો રાજાથી અધિકાર અને અર્થની પ્રાપ્તિ, ધર્મનો ઉત્સવ, પુત્ર અને સ્ત્રીનું સુખ, દેવ અને બ્રાહ્મણોની સેવા, યશનો વધારો અને ભાગ્યનો ઉદય કરે છે. ૪૩

નૃપપ્રસાદં સ્વજનોપકારં સત્કર્મસિદ્ધિં દ્વિજદેવભક્તિમ્ ॥

યશોભિવૃદ્ધિં વિવિધાર્થલાભં દત્તેમ્બરસ્થા મુથહા પદાસિમ્ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ:—દશમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો રાજાની મહેરબાની, પોતાના માણસો ઉપર ઉપકાર, સારા કામની સિદ્ધિ, બ્રાહ્મણ અને દેવતાની ભક્તિ, યશની વૃદ્ધિ, નાના પ્રકારના ધનનો લાભ તથા પદવી (અધિકાર) ની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૪૪

યદીંથિહા લાભગતા વિલાસ સૌભાગ્યનૈરુજ્યમનઃ પ્રસાદાઃ ॥

મવંતિ રાજાશ્રયતો ધનાનિ સન્મિત્રપુત્રાભિમતાપ્તયશ્ચ ॥ ૪૫ ॥

અર્થ:—બે અગીયારમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો ભોગવિલાસનું સુખ, સૌભાગ્ય, નીરોગિતા, મનને વિષે પ્રસન્નતા, રાજાના આશ્રયથી ધનનો લાભ, સારા મિત્રો અને પુત્રોનો લાભ તથા મનોવાંછિત કૃણ મળે છે. ૪૫

વ્યયોઽધિકો દુષ્ટજનૈશ્ચ સંગો રુજા તનૌ વિક્રમતોપ્યસિદ્ધિઃ ॥

ધર્મર્થદાનિર્મુથહા વ્યયસ્થા યદા ભવેત્સજ્જનતોઽપિવૈરમ્ ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:—ખારમા સ્થાનમાં મુંથા હોય તો ખર્ચનો વધારો, નઠારા માણસોનો સંગ, શરીરમાં રોગ, પરાક્રમથી વ્યર્થ, ધર્મ અને ધનની હાનિ, તથા શ્રેષ્ઠ માણસોથી વૈર કરાવે છે. ૪૬

ક્રૂરદૃષ્ટઃ ક્ષુતદશા યો ભાવો મુથહાઽત્ર ચેત્ ॥

શુભં તદ્ભાવજં નશ્યેદશુભં ચાપિ વર્દ્ધતે ॥ ૪૭ ॥

અર્થ:—મુંથાનું વિશેષ ફળ કહે છે:—જે ભાવને પાપ ગ્રહો ક્ષુત દૃષ્ટિથી અર્થાત્ અશુભ દૃષ્ટિથી જોતા હોય તેજ ભાવમાં મુંથા રહેલી હોય તો તે ભાવ સખંધી શુભ ફળ આપતી નથી, પરંતુ અશુભ ફળનો વધારો કરે છે. ૪૭

જનુર્લગ્નતોઽસ્તાંત્યષમૃત્યુવંધુસ્થિતાન્દેહતા ક્રૂરલેટૈસ્તુ સા ચેત્ ॥

વિનશ્યેત્સયત્રેન્થિહાભાવ એવં શુભસ્વામિદૃષ્ટૌ ન નાશઃ શુભં ચ ॥૪૮ ॥

અર્થ:—મુંથા જન્મલગ્નથી સાતમા, ખારમા, છઠ્ઠા, આઠમા અને ચોથા સ્થાનમાં હોય તથા તે મુંથા વર્ષપ્રવેશમાં પાપ ગ્રહોથી યુક્ત હોય અને તે જે ભાવમાં રહેલી હોય તે ભાવનો નાશ કરે છે. પરંતુ વર્ષમાં પોતાના સ્વામી અને શુભ ગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો શુભ ફળ આપે છે. ૪૮

શુભસ્વામિયુક્તેક્ષિતા વીર્યયુક્તેન્થિહા સ્વામિસૌમ્યેત્યશાલં પ્રપન્ના ॥

શુભં ભાવજં પોષયેન્નાશુભં સાઽન્યથાત્વેન્યથા ભાવ ઝહ્યો વિમૃશ્ય ॥૪૯॥

અર્થ:—મુંથા પોતાના શુભગ્રહ સ્વામીથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય અથવા બળવાન હોય અથવા પોતાના શુભગ્રહ સ્વામીથી ઇત્ય-શાક્તિની હોય તો જે ભાવમાં હોય તે ભાવ સખંધી શુભ ફળનો વધારો કરે છે, આનાથી વિપરીત અર્થાત્ પોતાના શુભગ્રહ સ્વામીથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ના હોય, નિર્બળી હોય અથવા પાપગ્રહથી ઇસરાફ યોગ કરતી હોય તો તે ભાવ સખંધી શુભ ફળનો નાશ કરીને અશુભ ફળનો વધારો કરે છે. આ પ્રમાણે ભાવ સખંધી શુભ અથવા અશુભ ફળનો મુંથાના બળ ઉપરથી વિચાર કરવો. ૪૯

વર્ષેપ્યનિષ્ટગેહસ્થા યદ્વાવેજનિષ્ઠસ્થિતા ॥

ક્રૂરોપઘાતાત્તંભાવં નાશયેચ્છુમયુક્લુમા ॥ ૬૦ ॥

અર્થ:—જન્મલગ્નથી મુંથા ૪-૬-૭-૮-૧૨ આ ખરાબ સ્થાનોમાં તથા વર્ષપ્રવેશમાં એ ખરાબ સ્થાનોમાં હોય તથા પાપ ગ્રહથી યુક્ત અથવા દુષ્ટ હોય તો તે ભાવનો નાશ કરે છે અને જો તે શુભ ગ્રહોથી યુક્ત હોય તો શુભ ફળને આપે છે. ૫૦

જનુર્લગ્નતસ્તુર્યગા સૌમ્યયુક્તાદ્વેશેપિતુર્દ્રવ્ય લાભં વિધત્તે ॥

નૃપાદ્વીતિદા પાપયુક્તાતિકષ્ણાષ્ટમાદાવપીત્યં વિમર્શો વિધેયઃ ॥ ૬૧ ॥

અર્થ:—જન્મલગ્નથી મુંથા ચોથાસ્થાનમાં રહેલી હોય અને વર્ષપ્રવેશને વિષે શુભ ગ્રહથી યુક્ત હોય તો પિતાના ધનનો લાભ કરે છે, આ પ્રમાણે પાપ ગ્રહથી યુક્ત હોય તો રાજાથી લય અને ખડુ કષ્ટથી આજીવિકા ચલાવનાર થાય છે. આજ પ્રમાણે જન્મથી આઠમા સ્થાનમાં શુભ ગ્રહથી યુક્ત હોય તો શુભ તથા પાપ ગ્રહથી યુક્ત હોય તો અશુભ ફળ આપે છે. આ પ્રમાણે બુદ્ધિથી મુંથાનો વિચાર કરીને ફળ કહેવું. ૫૧

યસ્મિન્ભાવે સ્વામિસૌમ્યેક્ષિતા ચેદ્ભાવો જન્મન્યેષયસ્તસ્યવૃદ્ધિઃ ॥

एवं पापैर्नाश उक्तस्तुतस्येत्यूहं वीर्याद्वर्षपः सौख्यमेव ॥ ६२ ॥

અર્થ:—વર્ષપ્રવેશને વિષે મુંથા પોતાના સ્વામીથી અને શુભગ્રહથી દૃષ્ટ જે ભાવને વિષે રહેલી હોય તે ભાવની રાશિ જન્મકાળને વિષે જે ભાવમાં હોય તે ભાવનો વધારો કરે છે. જેવી રીતે વર્ષપ્રવેશને વિષે મુંથા ચોથાસ્થાનમાં પોતાના સ્વામીથી અને શુભગ્રહથી દૃષ્ટ રહેલી છે અને તે રાશિ જન્મલગ્નથી ત્રીજાભાવમાં આવે છે, તો આ વર્ષમાં ભાઈ સખંધી સુખનો વધારો કરે છે. તથા પાપગ્રહથી દૃષ્ટ મુંથા જન્મલગ્નથી ગણુતાં જે ભાવમાં આવે તે ભાવનો નાશ કરે છે. પરંતુ વર્ષેશ બળવાન અને શુભગ્રહ હોય તો પાપગ્રહ દૃષ્ટ મુંથાના ફળનો નાશ કરી સુખ આપે છે. ૫૨

ગ્રહયુક્તદૃષ્ટમુંથાફલમ્ .

यदीन्धिहा सूर्यगृहे युता वा सूर्येण राज्यं नृपसंगमं च ॥

दत्ते गुणानां परमामवाप्तिं स्थानान्तरस्येति फलं दृशोपि ॥ ५३ ॥

અર્થ:—મુંથા સૂર્યની (સિંહ) રાશિની હોય, અથવા સૂર્યથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો કુળાનુમાન રાજ્ય અને રાજ્યથી મેળાપ તથા શુભો અને ભોગવિલાસાદિનું સુખ કરાવે છે. ૫૩

चन्द्रेण युक्तेन्दूगृहेऽथ दृष्टेन्दुनापि वा धर्मयशोभिवृद्धिम् ॥

नैरुज्यसंतोषमतिमवृद्धिं ददाति पापेक्षणतोऽतिदुःखम् ॥ ૫૪ ॥

અર્થ:—મુંથા ચંદ્રમાથી યુક્ત હોય અથવા ચંદ્રમાની (કર્ક) રાશિની હોય અથવા ચંદ્રમાથી દૃષ્ટ હોય તો ધર્મ અને યશનો વધારો કરે છે. અને શરીરને વિષે આરોગ્યતા, સંતોષ, તથા બુદ્ધિનો વધારો કરે છે. અને જો તે પાપ ગ્રહથી દૃષ્ટ હોય તો તે અત્યંત દુઃખને આપે છે. ૫૪

कुजेन युक्ता कुजभे कुजेन दृष्टा च पित्तोष्णरुजं करोति ॥

शस्त्राभिघातं रुधिरप्रकोपं सौरीक्षिता सौरिगृहे विशेषात् ॥૫૫॥

અર્થ:—મુંથા મંગળથી યુક્ત હોય અથવા મંગળની (મેષ-વૃશ્ચિક) રાશિની હોય અથવા મંગળથી દૃષ્ટ હોય તો પિત્તનો વિકાર, ઉષ્ણ રોગ, શસ્ત્રથી ઘા અને રૂધિર કોપથી પીડા પાશુ કરે છે, અને જો તે શનિથી દૃષ્ટ અથવા શનિની (મકર-કુંભ) રાશિની હોય તો વિશેષ કરીને પૂર્વોક્ત રૂજને આપે છે. ૫૫

बुधेन शुक्रेण युतेक्षितावा तद्वेपि वा स्त्रीमतिलाभसौख्यम् ॥

धर्म यशश्चाप्यतुलं विधत्ते कष्टं च पापेक्षणयोगतः स्यात् ॥૫૬॥

અર્થ:—મુંથા બુધ અને શુક્રની (મિથુન-કન્યા-વૃષભ-તુલા) રાશિની હોય અથવા બુધ અને શુક્રથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો સ્ત્રી, બુદ્ધિનો લાભ, સુખ, ધર્મ અને યશનો વધારો કરે છે. અને જો તે પાપ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો કષ્ટને આપે છે. ૫૬

युतेक्षिता वा गुरुणा गुरोर्भे यदीन्धिहा पुत्रकलत्रसौख्यम् ॥

ददाति हेमाम्बररत्नभोगं शुभेत्थशालादिह राज्यलाभः ॥૫૭॥

અર્થ:—મુંથા ગુરૂથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય અથવા ગુરૂની (ધન-મીન) રાશિની હોય તો પુત્ર અને સ્ત્રીનું સુખ તથા સુ-

વર્ણુ, વસ્ત્ર, રત્ન અને નાનાપ્રકારના ભોગવિલાસો આપે છે. અને જો તે શુભગ્રહથી ઇત્યશાલિની હોય તો રાજ્યનો લાભ આપે છે. ૫૭

શનેર્ગૃહે તેન યુતેક્ષિતા વા યદીન્થિહા વાતરુજં વિધત્તે ॥

માનક્ષયં વહ્નિમયં ધનસ્ય હાનિં ચ જીવેક્ષણતઃ શુભાસિમ્ ॥૫૮॥

અર્થ:—મુંથા શનિની (મકર-કુંભ) રાશિની હોય અથવા શનિથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો વાયુ સખાંધી રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. માનની હાનિ, અગ્નિથી લય તથા ધનનો નાશ કરે છે. અને જો તે ગુરૂથી દૃષ્ટ હોય તો શુભ ક્રળ આપે છે. ૫૮

તમો મુખે ચેન્મુથહા ધનાર્થિ યશઃ સુખં ધર્મસમુન્નતિં ચ ॥

સિતેજ્યયોગેક્ષણતઃ પદાર્થિ સુવર્ણરત્નામ્બરલબ્ધયશ્ચ ॥ ૫૯ ॥

અર્થ:—મુંથા રાહુના મુખમાં હોય તો ધનની પ્રાપ્તિ, યશ, સુખ અને ધર્મની વૃદ્ધિ કરે છે. અને તે જો શુક્ર અને ગુરૂથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોયતો પદ અર્થાત્ અધિકારની પ્રાપ્તિ, સુવર્ણ, રત્ન અને વસ્ત્રનો લાભ કરે છે. ૫૯

ભોગ્યા રાહોર્લવાસ્તસ્ય મુખં પૃષ્ઠં ગતા લવાઃ॥

તતઃ સપ્તમમં પુચ્છં વિમૃષ્યેતિ ફલં વદેત્ ॥ ૬૦ ॥

અર્થ:—રાહુના ભોગ્ય અંશને મુખ અને ભુક્ત અંશને પૃષ્ઠ કહે છે અને તેનાથી સાતમી રાશિને પુચ્છ અર્થાત્ કેતુ કહે છે. આ પ્રમાણે વિચાર કરીને ક્રળ કહેવું. ૬૦

તત્પૃષ્ઠભાગે ન શુભપ્રદા સ્યાત્તત્પુચ્છભાગાદ્રિપુમીતિકષ્ટમ્ ॥

પાપેક્ષણાદર્થસુખસ્ય હાનિશ્ચેજ્જન્મનીત્યં ગૃહવિત્તનાશઃ ॥૬૧॥

અર્થ:—મુંથા રાહુના પૃષ્ઠ ભાગમાં હોય તો શુભ ક્રળને આપતી નથી, અને જો પુચ્છ ભાગમાં અર્થાત્ કેતુની સાથે હોય તો શત્રુથી લય અને દુઃખ કરે છે, અને જો પાપ ગ્રહથી દૃષ્ટ હોય તો ધન અને સુખની હાનિ કરે છે. આ પ્રમાણે જન્મકાળમાં મુંથા હોય તો ઘર અને ધનનો નાશ કરે છે. ૬૧

x જન્મકાળમાં પણ મુંથાનું ક્રળ જોવાય છે એમ કેટલાકનો મત છે.

મુંથેશફલમ્

મુંથાધિપો વ્યયરસાષ્ટગતો વિવિર્યો દુષ્ટગ્રહસ્ત્વશુભવર્ગગતોઽદ્વકાલે ॥
કષ્ટં નૃણાં પરિકરોતિ ભયં વિવાદં લોકૈસ્તથા નિજજનૈઃ કલહં નિતાતં ॥

અર્થ:—મુંથાનો સ્વામી વ્યય ૧૨, રસ ૬, અષ્ટ ૮ સ્થાનમાં બળથી રહિત હોય, પાપગ્રહ હોય અથવા પાપ ગ્રહના વર્ગમાં હોય તો તે વર્ષમાં માણસોને કષ્ટ, ભય, માણસોની સાથે વિવાદ તથા પોતાના માણસોથી હિંસામાં અત્યંત કલેશ કરે છે. ૬૨

ભાગ્યે ચ લાભે સહજે ચ કેન્દ્રે ચેદ્વર્ષકાલે મુથહાધિનાથઃ ॥

કરોતિ પુંસાં વિપુલં પ્રતાપં મૈત્રી નૃપૈઃ સન્મતિવર્દનં ચ ॥૬૩॥

અર્થ:—મુંથાનો સ્વામી નવમા, અગીઆરમા, ત્રીજા અને કેન્દ્ર (૧-૪-૭-૧૦) સ્થાનમાં હોય તો માણસોને પ્રતાપનો વધારો, રાજની સાથે મિત્રતા, તથા સારી બુદ્ધિનો વધારો કરે છે. ૬૩

અરિષ્ટયોગા:

શુક્રેજ્યૌ યદિ ચાસ્તગૌ હિમરુચિર્નીચાનુગચ્ચેત્તદા

કુર્યાદ્રચાધિભયં વિયોગમશિવં કષ્ટં મહદારુણમ્ ॥

છિદ્રેશો યદિ લગ્નગસ્તનુપતિશ્ચિદ્રાનુગચ્ચેત્તદા

દ્રષ્ટૌ તૌ સ્વલેખચરૈર્નિધનદૌ શસ્ત્રાદ્વયં સ્યાત્તતઃ ॥૬૪॥

અર્થ:—મનુષ્યોને વર્ષકાળને વિષે જો શુક્ર અને શુક્ર અસ્તના હોય તથા ચંદ્રમા નીચની વૃશ્ચિક રાશિનો હોય તો વ્યાધિનો ભય, વિયોગ, અશુભ, કષ્ટ, અને મોટું દારૂણ દુઃખ કરે છે. અથવા જો આઠમાસ્થાનનો સ્વામી લગ્નમાં પડેલો હોય અને લગ્નનો સ્વામી આઠમાસ્થાનમાં પડેલો હોય તેને પાપ ગ્રહો જોતા હોય તો મૃત્યુ કરે છે, અથવા શસ્ત્રથી ભય કરે છે. ૬૪

મુંથાજન્મવિલગ્નપૌ યદિ તતઃ સૂર્યસ્ય ચિમ્બાનુગૌ

દૃષ્ટૌ સૂર્યસુતેન તાજિકમતે સર્વાર્થનાશો મૃતિઃ ॥

જન્માદ્યાદિ હાયનોઽવતનુઃ સ્યાદષ્ટમે સંયુતં

દૃષ્ટં વા મુથહેશ્વરેણ સતતં કુર્યાદ્વિનાશં ભયમ્ ॥ ૬૫ ॥

અર્થ:—જ્યારે મુંથાનો સ્વામી અને જન્મલગ્નનો સ્વામી સૂર્યના બિંબને અર્થાત્ અસ્તને પામેલા હોય તેને શનિ જોતો હોય તો તાજિકશાસ્ત્રના મતથી સર્વ પ્રકારના અર્થનો નાશ અને મૃત્યુ થાય છે. અથવા જન્મલગ્નથી જો વર્ષલગ્ન આઠમું હોય તેમાં મુંથાનો સ્વામી યુક્ત હોય અથવા તેને જોતો હોય તો હુમ્મેશાં વિનાશ અને લય કરે છે. ૬૫

લગ્નાસ્તાંત્યષડષ્ટગો હિમરુચિર્દૃષ્ટઃ સ્વલૈઃ સંયુતઃ

સ્યાદ્રિષ્ટં પ્રકરોત્યસૌ ચ ગુરુણા નો વીક્ષિતઃ સંયુતઃ ॥

કઠં સ્યાચ્છનિના કુજેન દહનાચ્છસ્ત્રાદ્રયં વા રુજઃ

સંદૃષ્ટઃ પ્રકરોતિ સૌમ્યસ્વચરૈઃ સૌખ્યપદઃ શોભનઃ ॥ ૬૬ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા લગ્ન ૧, અસ્ત ૭, અંત્ય ૧૨, ૫૬ ૬, અને અષ્ટ ૮ સ્થાનમાં હોય તેને ગુરુ જોતો ના હોય અથવા તેમાં યુક્ત ના હોય અને પાપગ્રહો જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તો રિષ્ટ જાણવું, તથા પૂર્વોક્ત સ્થાનોને વિષે રહેલો ચંદ્રમા શનિથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો કષ્ટ કરે છે. મંગળથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો અગ્નિ અને શસ્ત્રથી લય અને રોગનો પ્રકોપ કરે છે, અને જો શુભ ગ્રહોથી દૃષ્ટ પૂર્વોક્ત સ્થાનોને વિષે રહેલો ચંદ્રમા હોય તો સુખપદ અને શ્રેષ્ઠ જાણવો. ૬૬

લગ્નેશો યદિ ચાષ્ટગઃ ક્ષિતિસુતેનાલોકિતઃ સંયુતઃ

સૌમ્યેજ્યૌ યદિ ચાસ્તગૌ તુ વિવિધાપીડા ભયં શસ્ત્રતઃ ॥

લગ્નં પાપસ્વગાન્તરે યદિ ગતં છૂનં તથા મૃત્યુકૃત્

પાપૈર્મૃત્યુસુખાંત્યવૈરિભગતૈઃ સ્યાદેહિનાં સંક્ષયમ્ ॥ ૬૭ ॥

અર્થ:—જો લગ્નનો સ્વામી આઠમાસ્થાનમાં પડેલો હોય તેને મંગળ જોતો હોય અથવા યુક્ત હોય તો રિષ્ટપદ જાણવું. અથવા બુધ અને ગુરુ અસ્તના થઈને ગમે તે સ્થાનમાં પડેલા હોય તો નાના પ્રકારની પીડા અને શસ્ત્રથી લય કરે છે. લગ્ન તથા સાતમું સ્થાન પાપગ્રહોની વચ્ચે હોય તો મૃત્યુ કરે છે. પાપગ્રહો મૃત્યુ

૮, સુખ ૪, અંત્ય ૧૨, અને વૈરિ ૬ સ્થાનમાં હોય તો તે માણસનો નાશ થાય છે. ૬૭.

મુંથા દુષ્ટયુતા ષડંત્યવસુગા શસ્ત્રાગ્નિભીતિપ્રદા

દૃષ્ટા સૂર્યસુતેન સાબ્દસમયે વાર્તાર્તિદા પ્રાણિનામ્ ॥

સપ્તાષ્ટારિસુખાંત્યગા જનનભાષ્ચિદ્રોપગાબ્દેન્થિહા

દૃષ્ટા સા સ્વલક્ષેચરૈર્નિધનકૃત્સ્યાત્સંયુતા વા ધ્રુવમ્ ॥ ૬૮ ॥

અર્થ:—મુંથા પાપત્રહથી યુક્ત થઈને ૫૬ ૬, અંત્ય ૧૨ અને વસુ ૮ સ્થાનમાં હોય તો શસ્ત્ર અને અગ્નિનો ભય કરે છે. તથા શનિ તેને જોતો હોય તો તે માણસને વર્ષપ્રવેશને વિષે વાયુની પીડા કરે છે. જન્મલગ્નની રાશિથી મુંથા સપ્ત ૭, અષ્ટ ૮, અરિ ૬, સુખ ૪, અને અંત્ય ૧૨ સ્થાનમાં હોય અને તે વર્ષલગ્નને વિષે આઠમાસ્થાનમાં રહેલી હોય તેને પાપત્રહો જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તો નિશ્ચય મૃત્યુ કરે છે. ૬૮

ચન્દ્રેશસ્તનુપોઽથવાષ્ટમપતિર્લગ્નાદ્વચયાઙ્ગાષ્ટગઃ

કુર્યાન્મૃત્યુરુજાર્તિભીતિકલહાન્ જન્મેશમુંથાધિપૌ ॥

લગ્નાચ્ચાષ્ટમગૌ રુજાર્તિજનનૌ પાપેક્ષિતૌ મૃત્યુદૌ

લગ્નેશો યદિ ચાષ્ટગસ્તનુગતશ્ચિદ્રાધિપો રિષ્ટદઃ ॥ ૬૯ ॥

અર્થ:—ચંદ્રરાશિનો સ્વામી, લગ્નનો સ્વામી અને આઠમા સ્થાનનો સ્વામી લગ્નથી વ્યય ૧૨, અંગ ૬ અને અષ્ટ ૮ સ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુ, રોગની પીડા, ભય અને કલેશ કરે છે. અથવા જન્મલગ્નનો સ્વામી તથા મુંથાનો સ્વામી લગ્નથી આઠમા સ્થાનમાં હોય તો રોગની પીડા ઉત્પન્ન કરે છે. અને તેને પાપત્રહો જોતા હોય તો મૃત્યુ કરે છે. અથવા જો લગ્નનો સ્વામી આઠમાસ્થાનને વિષે હોય અને આઠમાસ્થાનનો સ્વામી લગ્નને વિષે હોય તો રિષ્ટ કરે છે. ૬૯

રંધ્રેશોઽથવિલગ્નપો યદિ વિધોર્લગ્નાદ્વચયાષ્ટારિગો

નો સૌમ્યૈરવલોકિતો નિધનકૃન્મુંથાધિપો વા તથા ॥

एते रिष्टकरा बुधैर्निगदिता योगाः स्वशास्त्रोद्भवा

अन्ये ताजिकशास्त्रतो निजधिया ज्ञेयाः समादौ सदा ॥ ७० ॥

અર્થ:—જો ચંદ્રમાથી અથવા લગ્નથી આઠમાસ્થાનનો સ્વામી, લગ્નનો સ્વામી તથા મુંથાનો સ્વામી વ્યય ૧૨, અષ્ટ ૮ અને અરિ ૬ સ્થાનમાં હોય તેને શુભગ્રહો ના જોતા હોય તો મૃત્યુ કરે છે. આ પ્રમાણે પોતાના શાસ્ત્રોથી ઉત્પન્ન થયેલા રિષ્ટ કરનારા યોગો પાંડિતોએ કહેલાં છે, આ સિવાય રિષ્ટ કરનારા બીજા યોગો વર્ષ પ્રવેશને વિષે તાજિકશાસ્ત્રથી પોતાની બુદ્ધિથી હુમ્મેશાં બાણી લેવા.

अरिष्टभंगयोगाः

देवेज्यः खलु केन्द्रगः शुभस्वर्गैर्युक्तोऽथवाऽऽलोकितो

हन्यात्તन्निखिलं પુરા નિગદિતં રિષ્ટં શશાઙ્કોદ્ભવમ્ ॥

सौम्याः कंटकगास्त्रिकोणभवगा लग्नान्निहन्युर्बुधं

રિષ્ટં યદ્રહજં નૃણાં તનુપતિઃ કેન્દ્રાનુગો વા તથા ॥ ૭૧ ॥

અર્થ:—કેન્દ્રસ્થાનમાં શુર પડેલો હોય તેમાં શુભગ્રહો યુક્ત હોય અથવા ૬૪ હોય તો પ્રથમ કહેલા ચંદ્રમાથી ઉત્પન્ન થયેલા સર્વરિષ્ટનો નાશ કરે છે, અથવા કેન્દ્રસ્થાન, ત્રિકોણસ્થાન અને અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં શુભ ગ્રહો રહેલા હોય તો લગ્નથી ઉત્પન્ન થયેલા રિષ્ટનો નાશ કરે છે અથવા લગ્નનો સ્વામી કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય તો માણસોને અન્ય ગ્રહથી ઉત્પન્ન થયેલા રિષ્ટનો નાશ કરે છે. ૭૧

पापो वर्षविलग्नतो हिमरुचेर्वारित्रिलाभस्थितो

हन्यात्सौम्ययुतेक्षितो हि सकलं રિષ્ટં પુરા ભાષિતમ્ ॥

वीर्याढ्योऽपि विलग्नपः शुभयुतः केन्द्रानुगोसौ हरे—

દ્રિષ્ટં સૌમ્યયુતેક્ષિતોઽબ્દસમયે જીવસ્તથાવિદ્મૃગુઃ ॥ ૭૨ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નથા અથવા ચંદ્રમાથી પાપગ્રહો અરિ ૬, ત્રિ ૩ અને લાલ ૧૧ સ્થાનમાં હોય તેમાં શુભ ગ્રહો યુક્ત અથવા ૬૪ હોય તો પ્રથમ કહેલા સર્વ રિષ્ટનો નાશ કરે છે,

વર્ષલગ્નને વિષે લગ્નનો સ્વામી બળવાન તથા શુભ ગ્રહોથી
યુક્ત થઈને કેંદ્રસ્થાનમાં હોય અને તેમાં શુભ ગ્રહો યુક્ત અ-
થવા દૃષ્ટ હોય તો રિષ્ટનો નાશ કરે છે. આ પ્રમાણે કેંદ્રસ્થા-
નમાં ગુરુ, બુધ કે શુક્ર હોય તો પણ રિષ્ટનો નાશ કરે છે. ૭૨

કેન્દ્રત્રિકોણોપગતેબ્દનાથે શુભં ચ રમ્યં સકલં તદાબ્દમ્ ॥

શત્રોર્વિનાશં ધનધાન્યલાભં યશઃ પ્રદં વા સ્વલુ રિષ્ટનાશમ્ ॥ ૭૩ ॥

અર્થ:—વર્ષનો રાજા કેંદ્રસ્થાન અથવા ત્રિકોણસ્થાનમાં હોય
તો આખું વર્ષ શુભ અને રમણિય બાણવું તથા શત્રુનો નાશ, ધન
અને ધાન્યનો લાભ, કીર્તિનો વધારો અને રિષ્ટનો નાશ પણ કરે છે.

રાજયોગા:

વાગીશોડ્બદવિલગ્નગસ્ત્રિભગતો જન્માધિપશ્ચામ્બુગો

હન્યાદૈરિગણાસ્તદા બલયુતો દદ્યાચ્ચ વિક્તં બહુ ॥

વેશ્મેશો યદિ વેશ્મગો બલયુતશ્ચેત્સૌમ્યચ્ચેત્યૈયુતો

દૃષ્ટો વા પ્રદદાતિ સૌખ્યમતુલં જાયાદિમિત્રોદ્ભવમ્ ॥ ૭૪ ॥

અર્થ:—વર્ષકાળમાં ગુરુ પહેલા અથવા ત્રીજા સ્થાનમાં હોય
તથા જન્મલગ્નનો સ્વામી ચોથાસ્થાનમાં બળથી યુક્ત હોય તો
શત્રુઓના સમૂહનો નાશ કરીને ઘણું જ ધન પામે છે. ચોથા
સ્થાનનો સ્વામી ચોથાસ્થાનને પામેલો હોય અને તે બળથી યુક્ત
તથા શુભ ગ્રહથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો સ્ત્રી પુત્રાદિક તથા
મિત્ર વર્ગથી ઉત્પન્ન થયેલું ઘણું સુખ પામે છે. ૭૪

પુણ્યેશો બલસંયુતો ધનપતૌ વીર્યાન્વિતેસદ્ગ્રહૈ-

દૃષ્ટે વાપિ યુતે વિલગ્નભગતે જ્ઞેયં ગજાન્તં ફલમ્ ॥

રાજ્યં વા વિપુલં ધનં શુભગજૈરશ્વૈર્વિલાસઃ સુખં

જાયેશે તનુભાવગે ચ ગુરુણા યુક્તેઽથવાલોકિતે ॥ ૭૫ ॥

અર્થ:—બળથી યુક્ત નવમાસ્થાનનો સ્વામી તથા બળથી
યુક્ત ધનસ્થાનનો સ્વામી શુભ ગ્રહથી દૃષ્ટ અથવા યુક્ત લગ્નની

રાશિને પામેલા હોય તો હાથીને આરંભીને રાજ્યનું ક્રળ બાણવું. શુરૂથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ સાતમાસ્થાનનો સ્વામી લગ્નને પામેલો હોય તો રાજ્ય, ઘણું ધન તથા સારા હાથી અને ઘોડાના વૈભવનું સુખ પામે છે. ૭૫

તન્વંતિ ક્ષિતિજાર્કસૂર્યતનયાવિત્તં હિ લાભોપગા

રાજ્યં બાહુબલેન તે ભુવિતલે દદ્યુર્હિશત્રુજિજ્ઞતમ્ ॥

વિદેવેજ્યસિતૈઃ કૃતોઽબ્દસમયે ચેદિત્યશાલસ્તદા

રાજ્યં સંપ્રદદાતિ વૈરિરહિતં ભોગૈરનેકૈર્યુતમ્ ॥ ૭૬ ॥

અર્થ:—મંગળ, સૂર્ય અને શનિ અગીઆરમા સ્થાનમાં રહેલા હોય તો ધનનો વધારો કરે છે, તથા પોતાના પરાક્રમથી પૃથ્વી ઉપર શત્રુથી રહિત રાજ્યને પામે છે. વર્ષપ્રવેશને વિષે બુધ, શુરૂ અને શુક્ર ઇત્યશાલ યોગ કરતા હોય તો શત્રુથી રહિત તથા નાના પ્રકારના ભોગથી યુક્ત રાજ્યને પામે છે. ૭૬

સૌમ્યૈશ્વેદ્રહિતોઽપ્યસૌ સ્વલ્પભોગૈસ્તર્કત્રિલાભોપગૈ-

ર્હન્યાદૈરિગણં હિ હસ્તિતુરગૈર્યુક્તં ચ રાજ્યં પુનઃ ॥

દદ્યુર્મદસિતૌ નિજોચ્ચભગતૌ વિર્યાન્વિતૌ યચ્છતો

રાજ્યં મ્લેચ્છજનપ્રસાદજનિતં સૌખ્યાર્થભોગૈર્યુતમ્ ॥ ૭૭ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નને વિષે શુભ ગ્રહોથી રહિત પાપ ગ્રહો છટ્ટા, ત્રીજા અને અગીઆરમા સ્થાનને પામેલા હોય તો શત્રુ પક્ષનો નાશ કરીને હાથી અને ઘોડાથી યુક્ત રાજ્ય ફરીથી પામે છે. બળથી યુક્ત શનિ અને શુક્ર પોતાની ઉચ્ચરાશિને પામેલા હોય તો મ્લેચ્છ અર્થાત્ યવન રાજ્યને અર્પણ કરેલા સુખ, ધન અને ભોગથી યુક્ત રાજ્યને પામે છે. ૭૭

સકલસૌમ્યસ્વગા યદિ કેન્દ્રગા ભવપરાક્રમશત્રુગતાઃ સ્વલાઃ ॥

સુતધનં બહુલં મણિકાંચનં રતિસુખં વિસૃજન્તિ તદા નૃણામ્ ॥૭૮॥

અર્થ:—જો સર્વ શુભ ગ્રહો કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ સ્થાનને પામેલા હોય તથા પાપગ્રહો ૧૧-૩-૬ સ્થાનને પામેલા હોય તો તે

માણસ સુત, ધન, મણિ, સુવર્ણ તથા રતિ સુખ અર્થાત્ સ્ત્રી સંભોગાદિ સુખને પામે છે.

રાજભંગયોગા:

નીચોપગા વૈરિઘ્નોપયાતાઃ પાપૈર્યુતાશ્ચાસ્તગતા ગ્રહેન્દ્રાઃ ॥

હરંતિ રાજ્યં વિપુલં નરાણાં તદા સુખં નાલ્પતરં હિ વર્ષે ॥ ૭૯ ॥

અર્થ:—રાજ્યોગકર્તા ગ્રહો નીચની રાશિને અથવા શત્રુની રાશિને પામેલા હોય અથવા પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા અસ્તને પામેલા હોય તો તે વર્ષને વિષે રાજ્યયોગનો ભંગ કરે છે તથા તે માણસને દુઃખી પણ કરે છે. ૭૮

દુષ્ટવર્ગોપગાઃ પાપાઃ સૌમ્યાશ્ચેદ્ભલવર્જિતાઃ ॥

અપા કુર્વતિ તે રાજ્યં કષ્ટં કુર્વતિ દેહિનામ્ ॥ ૮૦ ॥

અર્થ:—પાપગ્રહો પાપગ્રહના નવમાંશને પામેલા હોય તથા શુભગ્રહો બળથી રહિત હોય તો રાજ્યયોગનો ભંગ કરે છે તથા તે માણસને દુઃખી પણ કરે છે. ૮૦

મિશ્રભાવફલાનિ.

યદિ સુરેશગુસ્તનુગસ્ત્રિગઃ પ્રસવલગ્રપતિર્હિંબુકાશ્રિતઃ ॥

પરિવિજિત્ય રિપોર્જન સંચયં ધનચયં પ્રકરોતિ ગજાદિકમ્ ॥૮૧॥

અર્થ:—જો ગુરુ લગ્ન અથવા ત્રીજાસ્થાનમાં રહેલો હોય અને જન્મલગ્નનો સ્વામી ચોથાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો શત્રુના માણસોને જીતીને હાથીને આદિ લઈને ધનના સંગ્રહને પામે છે. ૮૧

મદનપસ્તનુગસ્તનુગો ગુરુર્યદિ સ્વલૈઃ સહિતો ન ચ વીક્ષિતઃ ॥

ભવતિ ચાત્રધનં બહુલં તદા નરપતિત્વમિદં વિપુલં ક્ષિતૌ ॥૮૨॥

અર્થ:—સાતમાસ્થાનનો સ્વામી લગ્નમાં રહેલો હોય અને પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટિ રહિત ગુરુ લગ્નમાં રહેલો હોય તો તે માણસ પૃથ્વીને વિષે મોટો રાજ્યદારી તથા ઘણા ધનને પ્રાપ્ત થાય છે. ૮૨

ધનપતિઃ કુરુતે ધનગો ધનં યદિ સુરાધિપતીજ્યસમન્વિતઃ ॥

સુતગતઃ સુતપઃ સબલો યદા સુતસુખં બહુલં તનુતે તદા ॥ ૮૩ ॥

અર્થઃ—જો ધનસ્થાનનો સ્વામી ગુરૂથી યુક્ત ધનસ્થાનમાં બેઠેલો હોય તો તે ધનનો લાભ કરે છે. પાંચમાસ્થાનનો સ્વામી બળવાન થઈને જ્યારે પાંચમા સ્થાનમાં રહેલો હોય ત્યારે પુત્રના સુખનો વધારો કરે છે. ૮૩

ગુરુસિતૌ યદિ ચાસ્ત્રમુપાગતૌ હિમરુચિર્યદિ નીચમુપાગતઃ ॥

તનુમૃતાં તનુતે વિપદં તનૌ મરણમત્ર વિયોગકરં પરમ્ ॥ ૮૪ ॥

અર્થઃ—જ્યારે ગુરૂ અને શુક્ર અસ્તના હોય તથા ચંદ્રમા નીચની વૃશ્ચિક રાશિને પામેલો હોય ત્યારે માણસોને શરીરે વિપત્તિ, મરણ અને વિયોગ કરે છે. ૮૪

નિધનભાવગતસ્તનુનાયકો યદિ કુજેન યુતોઽપ્યવલોકિતઃ ॥

સ્વલુ તનૌ કફવાતમરુદ્રચથાં બહુવ્યથાં તનુતેઽત્ર મહદ્વ્યમ્ ॥ ૮૫ ॥

અર્થઃ—જો લગ્નનો સ્વામી મંગળથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટિવાળો થઈને આઠમાસ્થાનને પામેલો હોય તો માણસોને શરીરને વિષે કફ, પિત્ત અને વાયુની ઘણી પીડા અને મોટો ભય ઉત્પન્ન કરે છે. ૮૫

મદપતિર્મદગઃ સબલો યદા સ્વલ્પસ્વગૈઃ સહિતો ન ચ વીક્ષિતઃ ॥

મુનિવરૈર્ગદિતં બહુલં સુખં યુવતિર્વર્ગભવં વિવિધં તદા ॥ ૮૬ ॥

અર્થઃ—જ્યારે સાતમા સ્થાનનો સ્વામી બળવાન થઈને સાતમાસ્થાનમાં રહેલો હોય અને તે પાપગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ના હોય ત્યારે સ્ત્રી વર્ગથી ઉત્પન્ન થયેલું ઘણુંજ સુખ આપે છે. આ પ્રમાણે મુનીશ્વરો કહે છે. ૮૬

લગ્નં યદા પાપસ્વગૈઃ સમેતં સૌમ્યગ્રહૈર્નો સહિતં ચ દૃષ્ટમ્ ॥

પ્રાપ્નોતિ માંઘં બહુલં સમાંતે તદા વિવાદં કુજનૈર્નરાણામ્ ॥ ૮૭ ॥

અર્થઃ—જ્યારે વર્ષલગ્ન પાપગ્રહોથી યુક્ત હોય અને તે શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ના હોય ત્યારે વર્ષકાળને વિષે તે માણસને અત્યંત મંદપણું તથા નહારા માણસોથી વિવાદ થાય છે. ૮૭

વેશ્યાનુરાગો મદપે વિનષ્ટે દુષ્ટાન્વિતે સ્યાત્પરમાર્થયાત્તિઃ ॥

નષ્ટે વિદગ્ધે સ્વલક્ષેટ્યુક્તે ધર્માધિપે જ્ઞાનવિપર્યયઃ સ્યાત્ ॥ ૮૮ ॥

અર્થઃ—સાતમાસ્થાનનો સ્વામી નષ્ટબળી હોય તો વેશ્યા સ્ત્રી સાથે પ્રીતિવાળો થાય છે, સાતમાસ્થાનનો પાપગ્રહથી યુક્ત હોય તો પરસ્ત્રીથી પ્રીતિવાળો થાય છે, નવમાસ્થાનનો સ્વામી નષ્ટ બળી, અસ્ત અથવા પાપગ્રહથી યુક્ત હોય તો વિપરીત જ્ઞાનવાળો થાય છે. ૮૮

મંદાન્વિતો રાત્રિપતિર્વ્યયસ્થો દૈત્યાર્ચિતઃ પશ્ચગતોવિલગ્નાત્ ॥

સૌખ્યાર્થનાશં પ્રકરોતિ શીઘ્રં ભૂપાદયો ચૌરજનાચ્ચ દુષ્ટાત્ ॥૮૯ ॥

અર્થઃ—શનિથી યુક્ત ચંદ્રમા બારમાસ્થાનમાં રહેલો હોય અને લગ્નથી શુક્ર છઠ્ઠાસ્થાનને પામેલો હોય તો માણસોને રાજથી, ચોર લોકોથી અથવા દુષ્ટ લોકોથી સુખ અને ધનનો નાશ થાય છે. ૮૯

મુંથાન્દભૂક્ રન્ધ્રસમાજ્ઞનાથા નાસ્તંગતા વીર્યયુતાસ્તદાઽન્દમ્ ॥

રમ્યં સુખાર્થાગમનં વિલાસં કુર્વન્તિ તે વ્યસ્તગતાશ્ચવ્યસ્તમ્ ॥૯૦ ॥

અર્થઃ—જ્યારે વર્ષને ભોગવનારી મુંથા, આઠમા સ્થાનનો સ્વામી અને વર્ષલગ્નનો સ્વામી અસ્તને પામેલા ન હોય તથા બળવાન હોય ત્યારે તે વર્ષ આનંદદાયક, સુખ અને ધન પ્રાપ્તિ અને વિલાસ આપનારું બાળુવું. આનાથી વિપરીત હોય તો વિપરીત ક્ષણ આપે છે. ૯૦

ત્રિકોણકેન્દ્રાયગતેઽદ્વનાથે સૌમ્યે ચ રમ્યં સકલં તદાઽન્દમ્ ॥

ષડ્ઘરિષ્ણોપગતે વિવીર્યે કષ્ટપદં તદ્દદિતં મુનીન્દ્રૈઃ ॥૯૧ ॥

અર્થઃ—વર્ષનો રાજ શુભગ્રહ થઈને કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ ત્રિકોણ ૬-૫ અથવા આય ૧૧ સ્થાનમાં રહેલો હોય તો તે આખું વર્ષ આનંદદાયક બાળુવું. તથા વર્ષનો રાજ ષડ્ ૬, અષ્ટ ૮, શિઃ ૧૨ સ્થાનમાં હીનબળી થઈને રહેલો હોય તો તે વર્ષ કષ્ટ આપનારું મુનીશ્વરોએ કહેલું છે.

અથ સમાધિપતૌ ત્રિષડાયગે સ્વલક્ષગૈઃ સકલં સર્વલે શુભમ્ ॥

વ્યયવિનાશગતે વિવ્રલે તદા ન ચ શુભં ગદિતં મુનિર્મિત્રુણામ્ ॥૯૨ ॥

અર્થ:—બે કોઈ પાપગ્રહ વર્ષનો રાજ થઈને ત્રિ ૩, ૪૬ ૬, આય ૧૧ સ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો આખું વર્ષ શુભ જાણવું. બળથી રહિત પાપગ્રહ વર્ષનો રાજ થઈને વ્યય ૧૨, વિનાશ ૮ સ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો આખું વર્ષ માણસોને અશુભ જાણવું. એમ મુનીશ્વરે કહે છે. ૯૨

સૌમ્યગ્રહૈરુપચયોપગતૈઃ સમસ્તૈર્લગ્નાત્તથા નિશિપતેઃ

સર્વલૈર્નરાણામ્ ॥ દ્યુર્ધનાનિ વિવિધાનિ વિલાસહાસ્યં

સૌરયાગમં નિશ્ચિલલોકજનાત્પૃથિવ્યામ્ ॥ ૯૩ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નથી અથવા ચંદ્રમાથી બળથી યુક્ત સર્વે શુભ ગ્રહો ઉપચય ૩-૬-૧૦-૧૧ સ્થાનને વિષે રહેલા હોય તો માણસોને પૃથ્વીને વિષે નાના પ્રકારના ધનની પ્રાપ્તિ, વિલાસ, હાસ્ય તથા સર્વે લોકોથી સુખની પ્રાપ્તિ મળે છે. ૯૩

મન્દોઽબ્દલગ્નાત્રિષડાયવર્તીં કરોતિ નૂનં સકલાર્થ લાભમ્ ॥

વિત્તક્ષયં વિત્તગતોઽઙ્કસંસ્થઃ પાપોદયં કર્મગતોઽર્થનાશમ્ ॥ ૯૪ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નથી શનિ ત્રિ ૩, ૪૬ ૬, આય ૧૧ સ્થાનમાં રહેલો હોય તો સર્વ પ્રકારના અર્થનો લાભ નિશ્ચયથી કરે છે. ધનસ્થાનમાં શનિ રહેલો હોય તો ધનનો નાશ કરે છે. નવમા-સ્થાનમાં શનિ રહેલો હોય તો પાપનો ઉદય કરે છે. તથા દશમા-સ્થાનમાં શનિ રહેલો હોય તો ધનનો નાશ કરે છે. ૯૪

દિત્તાંશકાઃ

રવિઃ શરાબ્જૈસ્તપનૈઃશશાઙ્કો લૈર્મહીજો વસુમિશ્રભાગૈઃ ॥

જ્ઞભાર્ગવૌ સપ્તલૈર્વૈર્નભોગૈર્દેવેજ્યમંદૌ પ્રયુતિં કરોતિ ॥ ૯૫ ॥

અર્થ:—સૂર્યના ૧૫, ચંદ્રમાના ૧૨, મંગળના ૮, બુધના ૭, ગુરુના ૬, શુક્રના ૭ અને શનિના ૬ દિત્તાંશ જાણવા. ૯૫

ઇક્ષ્વાલેન્દુવારયોગમાહ.

ચેત્કણ્ઠકે પળકરે ચ રાગાઃ સમસ્તાઃ સ્યાદિક્ષ્વાલ ઇતિ

રાજ્યસુખાસિહેતુઃ ॥ આપોક્તિમે ચદિ રાગાઃ સકલેન્દુવારો

ન સ્યાચ્છ્રુભઃ કચન તાજિકશાસ્ત્રગીતઃ ॥ ૯૬ ॥

અર્થ:—સૂર્યાદિ સર્વ ગ્રહો કેન્દ્ર (૧-૪-૭-૧૦) સ્થાન અને પશુકર (૨-૫-૮-૧૧) સ્થાનમાં રહેલા હોય તો ઇક્ષ્વાલયોગ થાય છે. આ યોગ રાજ્યસુખની પ્રાપ્તિ કરનારો જાણવો, તથા આ-યોગથી રિષ્ટયોગનો ભંગ પણ થાય છે. જો આપોકિલમ (૩-૬-૯-૧૨) સ્થાનમાં સૂર્યાદિ સર્વ ગ્રહો રહેલા હોય તો ઈંદુવાર નામનો યોગ તાજિકશાસ્ત્રને વિષે કહેલો છે. આ યોગ વર્ષ અને માસ પ્રવેશાદિને વિષે અશુભ જાણવો. ૯૬

ઇત્યશાલયોગ:

શીઘ્રોઽલ્પભાગૈર્ધનભાગમંદેગ્રસ્થે નિજં તેજ ઉપાદદીત ॥

સ્યાદિત્યશાલોઽયમથો વિલિપ્તાલિપ્તાર્દ્ધહીનો યદિ પૂર્ણમેતત્ ॥૧૭॥

અર્થ:—મંદગતિવાળો ગ્રહ અધિક અંશવાળો થઈને આગળ બેઠો હોય અને શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ અલ્પ અંશ-વાળો થઈને પાછળ બેઠો હોય અને બન્નેની દૃષ્ટિ દીપ્તિમાંથી અંદર હોય તો શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ પોતાનું તેજ આગળ બેઠેલા મંદગતિવાળા ગ્રહને આપે છે. આને ઇત્યશાલ યોગ કહે છે. આ-યોગ ચાર પ્રકારનાં છે. ૧—વર્ત્તમાન મુથશીળ, ૨—પરિપૂર્ણ મુથશીળ, ૩—રાશ્યંત રાશ્યાદિ મુથશીળ, ૪—ભવિષ્ય મુથશીળ. અહીં પ્રથમ વર્ત્તમાન મુથશીળ કહે છે. શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ મંદગતિવાળા ગ્રહથી ન્યૂન અંશ ઉપર હોય અર્થાત્ શીઘ્રગતિ-વાળા ગ્રહના દીપ્તિમાંથી અંદર હોય અને બન્નેની પરસ્પર નવમ પંચમાદિ દૃષ્ટિ હોય તો શીઘ્ર અર્થાત્ પૃથ ગત ગ્રહ પોતાનું તેજ મંદગતિવાળા ગ્રહને આપે છે, આને વર્ત્તમાન મુથશીળ (ઇત્યશાલ) યોગ કહે છે. બીજો પરિપૂર્ણ મુથશીળ—શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ મંદ-ગતિવાળા ગ્રહથી એક વિકળા માત્ર અથવા ૩૦ વિકળા માત્ર ન્યૂન (ઓછો) હોય તો પરિપૂર્ણ મુથશીળ યોગ થાય છે. ૯૭

શીઘ્રો યદા માંત્યલવસ્થિતઃ સન્ મંદેઽયમસ્થે નિદધાતિ તેજઃ ॥

સ્યાદિત્યશાલોયમથૈષ શીઘ્ર દીપ્તિશકાંશૈરિહ મંદપૃષ્ઠે ॥ ૧૮ ॥

તદા ભવિષ્યદ્ગણનીયમિત્યશાલં ત્રિધૈવં મુથશીલમાહુઃ ॥

લગ્નેશકાર્યાધિપયોર્યથૈષ યોગસ્તથા કાર્યમુશંતિ સંતઃ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:—શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ ૨૯ અંશ ઉપર અર્થાત્ રાશ્ય-
તમાં હોય અને મંદગતિવાળો ગ્રહ આગળની રાશિમાં શીઘ્ર
ગતિવાળા ગ્રહના દિશાંશની અંદર હોય તો શીઘ્ર ગતિવાળો ગ્રહ
મંદગતિવાળા ગ્રહને પોતાનું તેજ આપે છે, આ પણ વર્તમાન
મુથશિળ યોગ છે. આને રાશ્યંતરાશ્યાદિસ્થ મુથશિળ કહે છે. ચોથો
લવિષ્ય મુથશિળ—શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ પોતાના દીશાંશથી અધિક
અંશવાળો થઈને મંદગતિવાળા ગ્રહની પાછળ હોય તો લવિષ્ય
મુથશિળ યોગ થાય છે. ઇત્યશાળના પ્રકાર તો ત્રણ જ છે. વર્તમાન,
પૂર્ણ અને લવિષ્ય. પરંતુ વર્તમાન મુથશિળના બે પ્રકાર હોવાથી
અહીં ચાર પ્રકાર કહેલા છે. મુથશિળ, મુત્યશિળ, મુત્યશીળ અને
મૂથશીળ આ ચાર નામ ઇત્યશાળનાજ છે. લગ્નેશ અને કાર્યેશનો
પરસ્પર જેવો મુથશિળ યોગ થયો હોય તેવું તેનું ફળ કહેવું.
વર્તમાન મુથશિળ યોગ થયો હોય તો તે ભાવ સંબંધી સુખ
વર્તમાન જાણવું. પરિપૂર્ણ મુથશિળ યોગ થયો હોય તો તે સ-
બંધી સંપૂર્ણ સુખજ જાણવું અને લવિષ્ય મુથશિળ યોગ થયો
હોય તો તે ભાવ સંબંધી સુખ આગળ મળશે. આ પ્રમાણે
જ્યોતિર્વિદો પ્રશ્નાદિકને વિષે ફળ કહે છે. ૯૮-૯૯

લગ્નેશકાર્યાધિપતત્સહાયા યત્ર સ્યુરસ્મિન્પતિસૌમ્યદષ્ટે ॥

તદા બલાઢયં કથયંતિ યોગં વિશેષતઃ સ્નેહદશાઽપિ સન્તઃ ॥૧૦૦॥

અર્થ:—લગ્નેશ અને કાર્યેશના મિત્ર ગ્રહો પણ તેમની બ-
રાબર ફળ આપે છે. લગ્નેશાદિ પૂર્વોક્ત ગ્રહો જે ભાવોમાં બેઠેલા
હોય તે ભાવો પોતાના સ્વામી અને શુભ ગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો
પૂર્વોક્ત યોગ બળવાન થાય છે. અને તે ઘણુંજ (ઉત્કૃષ્ટ) ફળ આપે
છે. પંડિત લોકો સ્નેહ દ્રષ્ટિ (મિત્ર દ્રષ્ટિ) થી ફળની વિશેષતા કહે છે.
ઇત્યશાળ યોગમાં એટલું યાદ રાખવું કે ઇત્યશાળી મંદ ગતિવાળો
ગ્રહ વક્રગતિનો હોય તો પૂર્વોક્ત ફળ અધિક આપે છે. ૧૦૦

સ્વર્ક્ષાદિસત્સ્થાનગતશુભૈશ્ચેદ્યુતેક્ષિતોઽમૂઢ્ઢવિતાઽથવાઽસ્તે ॥

તદા શુભં પ્રાગભવત્સુપૂર્ણમગ્રે ભવિષ્યત્યથ વર્તતે ચ ॥ ૧૦૧ ॥

અર્થ:—ઈત્યશાળ યોગ કર્તા લગ્નેશ અને કાર્યેશ પોતાની રાશિને પામી ગયા હોય તથા શુભ ઝડોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈ ગયા હોય તો ઈત્યશાળોક્ત શુભ ફળ થઈ ગયું છે, લગ્નેશ અને કાર્યેશ પોતાના સ્વગૃહોર્યાદિ શુભ સ્થાનમાં તથા શુભ ઝડોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થવાના હોય તો ભવિષ્યકાળમાં શુભ ફળ મળશે. તથા લગ્નેશ અને કાર્યેશ પોતાના સ્વગૃહોર્યાદિ શુભ સ્થાનમાં તથા શુભ ઝડોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હાલ હોય તો શુભ ફળ તત્કાળ મળશે એમ વર્ષ અને પ્રશ્નાદિકમાં બુદ્ધિ બળથી વિચારીને ફળ કહેવું. ૧૦૧

વ્યત્યસ્તમસ્માદ્વિપરીતભાવેડયેષ્ટર્ક્ષતોનિષ્ટગૃહં પ્રપન્નઃ ॥

અભૂચ્છુમં પ્રાગશુભં ત્વિદાનીં સંયાતુકામેન ચ ભાવિવાચ્યમ્ ॥૧૦૨॥

અર્થ:—લગ્નેશ અને કાર્યેશ શત્રુ, નીચ, શત્રુહૃદ્વા, શત્રુત્રૈ-રાશિપ, શત્રુ મુશદ્દલહ અથવા પાપઝડની રાશિને પામી ગયા હોય તથા પાપઝડોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈ ગયા હોય તો અશુભ ફળ પહેલાં થઈ ગયું છે. લગ્નેશ અને કાર્યેશ પોતાના શત્રુ આદિ અશુભ સ્થાનમાં તથા પાપઝડોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થવાનાં હોય તો ભવિષ્યમાં અશુભ ફળ મળશે તથા લગ્નેશ અને કાર્યેશ પોતાના શત્રુ આદિ અશુભ સ્થાનમાં તથા પાપ ઝડોથી દૃષ્ટ અથવા યુક્ત હાલ હોય તો અશુભ ફળ તત્કાળ મળશે. જો લગ્નેશ અને કાર્યેશ મિત્રની રાશિને પામીને આગળ શત્રુની રાશિને પામેલા હોય તો પહેલાં શુભ ફળ થઈ ગયું છે અને હાલ અશુભ ફળ ચાલે છે તથા લગ્નેશ અને કાર્યેશ શત્રુની રાશિને પામીને આગળ મિત્રની રાશિને પામેલા હોય તો પહેલાં અશુભ ફળ થઈ ગયું છે અને હાલ શુભ ફળ ચાલે છે. આ પ્રમાણે વિચારીને કહેવું. ૧૦૨

इसराफयोगः

शीघ्रो यदा मंदगतेरथैकमप्यंशमभ्येति तदेसराफः ॥

कार्यक्षयो मूसरिफे खलोत्थे सौम्येन हिल्लाजमतेन चिंत्यम् ॥૧૦૩॥

અર્થ:—પૂર્વોક્ત ઇત્થશાલયોગનો વિપરીત ઇસરાક યોગ કહે છે. શીઘ્રગતિવાળો ગ્રહ જો મંદગતિવાળા ગ્રહ કરતાં ઁક અંશ આગળ હોય તો ઇસરાકયોગ થાય છે. આને મૂસરિક પણ કહે છે. આ ઇસરાકયોગ પાપગ્રહના સંબંધથી થયો હોય તો કાર્યનો નાશ કરે છે અને શુભગ્રહના સંબંધથી થયો હોય તો નાશ નથી કરતો. આ પ્રમાણે હિલ્લાજ મતથી વિચાર કરવો. ૧૦૩

પ્રથમભાવવિચાર:

તનુસુખમદનાજ્ઞારાશયઃ કેન્દ્રસંજ્ઞાઃ

પણફરભવનાનિ સ્વાયપુત્રાષ્ટમાનિ ॥

વ્યયરિપુગુરુદુશ્ચિક્યાનિ ચાપોક્તિમાનિ

પ્રભવતિ ચતુરસ્રં મૃત્યુવંધુદ્વયં ચ ॥ ૧૦૪ ॥

અર્થ:—૧-૪-૭-૧૦ સ્થાનને કેન્દ્રસંજ્ઞક કહે છે. ૨-૫-૮-૧૧ સ્થાનને પણફરસંજ્ઞક કહે છે. ૩-૬-૯-૧૨ સ્થાનને આપો-કિલમ કહે છે. તથા ૮-૪ ને ચતુરસ્ર સંજ્ઞક કહે છે. ૧૦૪

ધીર્ધર્મર્ષં ત્રિકોણં ભવતિ નવમમં ત્રિત્રિકોહયં ચ

લાભારિ ભ્રાતૃમધ્યાન્યુપચયભવનાન્યાહુરિત્યેવમાર્યાઃ ॥

યો ભાવઃ સ્વામિસૌમ્યૈર્ભવતિ યુતિગતો વીક્ષિતો વાપિ યત્ર

તદ્ભાવસ્ય પ્રવૃદ્ધિર્ભવતિ ચ સુતરાં પાપચેટૈસ્તુહાનિઃ ॥૧૦૫॥

અર્થ:—૩-૫ સ્થાને ત્રિકોણ સંજ્ઞક કહે છે. ઁકલા નવમા સ્થાનને ત્રિત્રિકોણસંજ્ઞક કહે છે. ૧૧-૬-૩-૧૦ સ્થાનને ઉપચય સંજ્ઞક કહે છે. આ પ્રમાણે શ્રેષ્ઠ મુનિઓ કહે છે. જે ભાવ પોતાના સ્વામીથી તથા શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે ભાવની વૃદ્ધિ જાણવી. અને પાપગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે ભાવની અત્યંત હાનિ જાણવી તથા શુભગ્રહો અને પાપ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો તે ભાવનું ક્રુળ મધ્યમ જાણવું.

લગ્નાધિપે વીર્યયુતે સુખાનિ નૈરુજ્યમર્થાગમનં વિલાસઃ ॥

સ્યાન્મધ્યવીર્યેડ્વપસુખાર્થલાભઃ ક્લેશાધિકત્વં વિપદલ્પવીર્યે ॥૧૦૬॥

અર્થ:—લગ્નનો સ્વામી બૃહત્પંચવર્ગી ચક્રમાં ઉત્તમ બળવાન હોય તો સુખ, નીરોગતા, ધનની પ્રાપ્તિ અને હાસ્ય વિલાસાદિ સુખ આપે છે. મધ્યમ બળવાન હોય તો સુખ અને ધનનો લાભ થોડો આપે છે. તથા હીન બળવાન હોય તો અધિક કલેશ અને વિપત્તિ આપે છે. ૧૦૬

જન્માદ્વાજ્ઞપતીંચિહાપતિસમાનાથાચધીકારવાન

સૂર્યો નષ્ટવલસ્ત્વગણિવિલયં કુર્યાન્નિરુત્સાહતામ્ ॥

નીચત્વં પિતૃમાતૃતોડપ્યભિભવશ્ચંદ્રેક્ષિકાર્યક્ષયો

દારિદ્યં ચ પરાભવો ગૃહકલિર્વ્યાધ્યાદિભીતિસ્તથા ॥૧૦૭॥

અર્થ:—જેના વર્ષકાળને વિષે જન્મલગ્નસ્વામી, વર્ષલગ્નસ્વામી, મુંથાસ્વામી, વર્ષેશ અને આદિ શબ્દથી ત્રિરાશીનો સ્વામી, દિન રાત્રિનો સ્વામી પંચાધિકારીઓમાંથી કોઈ પણ અધિકારને પ્રાપ્ત થઈને સૂર્ય બૃહત્પંચવર્ગી ચક્રમાં હીન બળવાન અર્થાત્ પાંચથી ન્યૂન હોય તો ત્વચારોગ અર્થાત્ કોઠ, કરોળીઆ દાદર આદિથી નેત્રનો નાશ, ઉત્સાહથી રહિત, નીચ કર્મ ઉપર વૃત્તિ, તથા માતાપિતાથી પણ કલેશ કરાવે છે. ચંદ્રમા હોય તો નેત્ર અને કાર્યની હાનિ, દરિદ્રતા, અપમાન, ઘરમાં કલેશ, માનસીવ્યથા તથા રોગનો ભય કરે છે. ૧૦૭

ભૌમે ચલત્વં ભીરુત્વં બુધે મોહપરાભવૌ ॥

જીવે ધર્મક્ષયઃ કષ્ટફલા જીવનવૃત્તયઃ ॥ ૧૦૮ ॥

અર્થ:—મંગળ હોય તો તે માણસને ચલિત મન તથા ભયની પ્રાપ્તિ કરે છે, બુધ હોય તો મોહ અને પરાભવ કરે છે, ગુરુ હોય તો ધર્મનો નાશ તથા કષ્ટથી હવિકાની વૃત્તિ કરે છે. ૧૦૮

શુક્રે વિલાસસૌખ્યાનાં નાશઃ સ્ત્રીભિઃ સમં કલિઃ ॥

સૌરે મૃત્યુજનાદુઃખં રુજો વાતપ્રકોપતઃ ॥ ૧૦૯ ॥

અર્થ:—શુક્ર હોય તો વિલાસ અને સુખનો નાશ તથા સ્ત્રીઓથી કલેશ કરે છે. શનિ હોય તો નોકર ચાકરથી દુઃખ તથા વાયુપ્રકોપથી રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. ૧૦૯

જન્માદ્વાજ્ઞપરન્ત્રપાબ્દમુથહાનાથા બલાઢ્યાસ્તદા

રમ્યં વર્ષમુશન્તિ સર્વમતુલં સૌખ્યં યશોર્થાગમઃ ॥

ષષ્ઠાષ્ટાંત્યગતા નચેદિહ પુનસ્તે દુઃસ્વમીતિપ્રદા

નિર્વીર્યા યદિ વર્ષમેતદશુભં વાચ્યં શુભેક્ષાં વિના ॥૧૧૦॥

અર્થઃ—જન્મલગ્નેશ. વર્ષલગ્નેશ, અષ્ટમેશ અને મુંથેશ બળ-
વાન હોય તથા છઠ્ઠા, આઠમા અને બારમા સ્થાનને પામેલા ના
હોય તો તે માણસને આખું વર્ષ શુભ કહેલું છે. અને તે વર્ષમાં
અગણિત સુખ, યશ અને ધનની પ્રાપ્તિ પણ થાય છે. જો ઉપર
કહેલા અઠો બળવાન થઈને છઠ્ઠા, આઠમા, અને બારમા સ્થાનને
પામેલા હોય તો દુઃખદાયક બાણવા તથા ઉપર કહેલા અઠો હી-
નબળવાન હોય અને છઠ્ઠા, આઠમા તથા બારમા સ્થાનને પામેલા
હોય તો તે દુઃખ તથા ભયકારક બાણવા. જો એ ચારે ને શુભ
અઠો જોતા ના હોય તો આખું વર્ષ અશુભ બાણવું. ૧૧૦

લગ્નેશો વીક્ષ્યતે લગ્નં વીક્ષ્યન્તે ચ શુભગ્રહાઃ ॥

તદા દેહસુખં વિદ્યાલગ્ને લગ્નેશ્વરોઽથવા ॥ ૧૧૧ ॥

અર્થઃ—લગ્નનો સ્વામી લગ્નને જોતો હોય તથા સર્વ શુભ
અઠો લગ્નને જોતા હોય અથવા લગ્નનો સ્વામી લગ્નમાં બેઠો હોય
ત્યારે દેહનું સંપૂર્ણ સુખ બાણવું. ૧૧૧

કેન્દ્રગો યદિ લગ્નેશઃ શુભો દૃષ્ટઃ શુભૈરપિ ॥

ત્રિકોણલાભગો સ્યાચ્છેત્તદા દેહસુખં ભવેત્ ॥ ૧૧૨ ॥

અર્થઃ—લગ્નનો સ્વામી શુભ અઠ થઈને કેન્દ્ર, ત્રિકોણ તથા
લાભસ્થાનને પામેલો હોય તથા શુભ અઠો તેને જોતા હોય તો
દેહનું સુખ સાડે બાણવું. ૧૧૨

ધનભાવવિચારઃ

વિત્તાધિપો જન્મનિ વિત્તગોઽબ્દે જીવો યદા લગ્નપતીત્યશાલી ॥

તદા ધનાપ્તિઃ સકલેપિ વર્ષે ક્રૂરેસરાફે ધનધાન્યહાનિઃ ॥૧૧૩॥

અર્થઃ—જન્મકાળને વિષે ગુરૂ ધનસ્થાનનો સ્વામી હોય અને

તે વર્ષમાં ધનસ્થાનમાં પડેલો હોય તથા વર્ષલગ્નના સ્વામી સાથે ઇત્યશાલયોગ કરતો હોય તો આખા વર્ષમાં ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. તથા ઉપર કહેલો ગુરૂ પાપગ્રહ સાથે ઇસરાક્રયોગ કરતો હોય તો ધન અને ધાન્યનો નાશ કરે છે. ૧૧૩

जन्मन्यर्थावलोक्रीज्योऽब्देऽब्देशो बलवान् यदा ॥

तदा धनाभिर्बहुला विनायासेन जायते ॥૧૧૪॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ધનસ્થાનને ગુરૂ ભેતો હોય અને વર્ષકાળમાં બળવાન થઇને વર્ષેશ થયો હોય તો પરિશ્રમ (મહેનત) વિના ઘણા ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૧૧૪

गुरुर्वित्ते शुभैर्दृष्टो युतो वा राज्यसौख्यदः ॥

जन्मन्यब्दे च मुथहा राशिं पश्यन्विशेषतः ॥૧૧૫॥

અર્થ:—ધનસ્થાનમાં ગુરૂ શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો રાજ્યદ્રારથી સુખ મળે છે. જન્મકાળ અને વર્ષકાળમાં મુથારાશિને ગુરૂ ભેતો હોય તો વિશેષ કરીને રાજ્યદ્રારથી સુખ મળે છે.

एवं सितेऽब्दपे भूरि द्रव्यं धान्यं च जायते ॥

वित्तलग्नेशसंयोगो वित्तसौख्यविनाशदः ॥૧૧૬॥

અર્થ:—ગુરૂની પેઠે ધનસ્થાનમાં શુક શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય અને તે વર્ષેશ પણ થયો હોય તો ઘણાજ ધન અને ધાન્યની પ્રાપ્તિ કરે છે. ધનસ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી એકજ સ્થાનમાં પડેલા હોય તો ધન અને સુખનો નાશ કરે છે. પરંતુ તે બન્નેનો ઇત્યશાલયોગ થતો હોય તો ધન સુખ સાફ મળે છે. ૧૧૬

एवं बुधे सवीर्ये स्याद्विपिज्ञानोद्यमैर्द्धनम् ॥

जन्मलग्नगताः सौम्या वर्षेऽर्थे धनलाभदाः ॥૧૧૭॥

અર્થ:—આજ પ્રમાણે બુધ બળવાન થઇને ધનસ્થાનમાં શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય અને તે વર્ષેશ પણ થયો હોય

તો લખવાના કામ તથા જ્ઞાન શાસ્ત્ર અને ઉદ્યમથી ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. જન્મકાળમાં લગ્નને વિષે જે શુભ ગ્રહો હોય તેજ વર્ષમાં ધનસ્થાનમાં પડેલા હોય તો ધનનો લાભ આપે છે. ૧૧૭

વિત્તેશો જન્મનિ ગુરુર્વર્ષે વર્ષેશતાં દધત્ ॥

યદ્વાવગસ્તમાશ્રિત્ય લાભદો લગ્ન આત્મનઃ ॥૧૧૮॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ધનસ્થાનનો સ્વામી ગુરુ હોય અને તે વર્ષકાળમાં વર્ષેશ થયો હોય અને તે જે ભાવમાં બેઠો હોય તે ભાવ સમઘી લાભ આપે છે. આ પ્રમાણે પૂર્વોક્ત ગુરુ લગ્નમાં પડેલો હોય તો પોતાના પુરુષાર્થથી લાભ આપે છે અને શરીરને પણ સુખ આપે છે. ૧૧૮

વિત્તે સુવર્ણરૂપ્યાદેર્ભ્રાત્રાદેઃ સહજર્ક્ષગઃ ॥

પિતૃમાતૃક્ષમાદિભ્યો વિત્તં સુહૃદિ પંચમે ॥૧૧૯॥

સુહૃત્તનયતઃ ષષ્ઠેઽરિવર્ગાદ્ધાનિ ભીતિદઃ ॥

સ્ત્રીભ્યો દૂનેઽષ્ટમે મૃત્યુરર્થહેતુસ્તથાંકગે ॥૧૨૦॥

અર્થ:—પૂર્વોક્ત ગુરુ ધનસ્થાનમાં હોય તો સુવર્ણ રૂપ્યાદિથી લાભ હોય, ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો ભ્રાત્રાદિ (ભાઈઓ) વિગેરેથી લાભ હોય, ચોથાસ્થાનમાં હોય તો પિતા, માતા, ખેતર, ગામ આદિથી લાભ હોય, પાંચમાસ્થાનમાં હોય તો મિત્ર અથવા પોતાના પુત્રથી ધન લાભ હોય, છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો શત્રુ વર્ગથી ધનની હાનિ તથા લય હોય, સાતમાસ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રીઓથી ધનનો લાભ હોય, આઠમાસ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુ હોય, નવમાસ્થાનમાં હોય ધનનો સંગ્રહ કરનાર હોય છે. ૧૧૯-૧૨૦

સ્વે નૃપાદેર્નૃપકુલાદાયેન્ત્યેવ્યયદો ભવેત્ ॥

સ્તૃથં વિમૃશ્ય સુધિયા વાચ્યમિત્યં પરે જગુઃ ॥૧૨૧॥

અર્થ:—દશમાસ્થાનમાં હોય તો રાજા તથા મંત્રી આદિથી લાભ હોય, અગ્નીઆરમાસ્થાનમાં હોય તો રાજકુળથી ધનનો લાભ હોય, તથા આરમાસ્થાનમાં હોય તો ખર્ચ કરાવે છે. બુદ્ધિમાનોએ આ પ્રમાણે વિચાર કરીને કૃષ્ણ કહેવું. એમ બીજા આચાર્યો કહે છે.

સહજભાવવિચાર:

અબ્દેશેઝ્કેસિતે વાપિ સબલે પાપવર્જિતે ॥

સૌખ્યં મિથઃ સોદરાણાં વ્યત્યયાદ્વચત્યયં વદેત્ ॥૧૨૨॥

અર્થઃ—વર્ષેશ સૂર્ય અથવા શુક્ર બળવાન થયો હોય અને તે પાપઅહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ના હોય તો પરસ્પર લાઘવોનું સુખ મળે છે. તથા પાપઅહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો વિપરીત ફળ કહેવું અર્થાત્ લાઘવોની સાથે પરસ્પર કલેશાદિ ઉપદ્રવ કહેવો. ૧૨૨
દગ્ધેકલિઃ સહજપેદ્દપતૌ તયોર્વા જીવેબલેન રહિતે સહજે સહોત્યૈઃ॥

વૈરં તૃતીયભવનાધિપતીસરાફે માંદ્યંકલિ સ્વજનસોદરતશ્ચ વિંદ્યાત્ ૧૨૩

અર્થઃ—ત્રીજાસ્થાનનો સ્વામી વર્ષેશ થઈને દગ્ધ અર્થાત્ દુષ્ટ સ્થાન અસ્તંગતાદિ દોષ સહિત હોય તો તે માણસને યુદ્ધાદિ કલેશ થાય છે. અથવા સૂર્ય અને શુક્રમાંથી કોઈ એક વર્ષેશ થઈને દગ્ધ હોય તો પણ આ ફળ કહેવું. અથવા ગુરૂ બળથી રહિત થઈને ત્રીજાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો લાઘવોની સાથે વૈર થાય છે. તથા વર્ષેશ ત્રીજાસ્થાનના સ્વામી સાથે ઇસરાફયોગ કરતો હોય તો શરીરને વિષે કષ્ટ, પોતાના માણસોથી અને લાઘવોથી કલેશ કરાવે છે. ૧૨૩

યદેત્યશાલઃ સહજેશ્વરેણ ગુરુસ્તૃતીયે સહજાત્સુસ્વાપ્તિઃ ॥

સારેવિઘૌ સ્યાત્કલહસ્તૃતીયે દૃષ્ટૌ યુતૌ નો ગુરુણા યદા તૌ ॥૧૨૪॥

અર્થઃ—જ્યારે વર્ષલગ્નના સ્વામીનો અથવા વર્ષેશનો ત્રીજાસ્થાનના સ્વામી સાથે ઇત્યશાલ યોગ થતો હોય તો લાઘવોથી સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. અથવા (બળવાન) ગુરૂ ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો પણ લાઘવોથી સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. મંગળસહિત ચંદ્રમા ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો લાઘવોની સાથે કલેશ થાય. પરંતુ જ્યારે ગુરૂ યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ના હોય તો આ ફળ છે. ૧૨૪

સહજે સહજાધીશેઽધિકારિણિ સમાપતેઃ ॥

લગ્નપે વા મુથશિલે મિથઃ સૌખ્યં સહોત્યયોઃ ॥૧૨૫॥

અર્થ:—ત્રીજાસ્થાનનો સ્વામી ત્રીજાસ્થાનમાં અધિકાર યુક્ત હોય અને તે વર્ષેશ અથવા લગ્નના સ્વામીથી ઇત્યશાલયોગ કરતો હોય તો પરસ્પર લાઘવોનું સુખ કરે છે. ૧૨૫

ક્રૂરેસરાફે કલહઃ શનૌભૌમર્ક્ષગે રજઃ ॥

જ્ઞર્ક્ષે ભૌમેનુજે માંદ્યં વદેત્સહજગે સ્ફુટમ્ ॥૧૨૬॥

અર્થ:—ત્રીજાસ્થાનના સ્વામી સાથે પાપગ્રહનો ઇસરાફ યોગ હોય તો પરસ્પર લાઘવોને કલેશ થાય છે. મંગળની વૃશ્ચિક અને મેષ રાશિમાં શનિ ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો લાઘવોને રોગ ઉત્પન્ન કરે છે તથા બુધની કન્યા અને મિથુન રાશિમાં મંગળ ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો નિશ્ચય લાઘવોને રોગાદિ કરે છે. ૧૨૬

મંદર્ક્ષગેઽસ્ટિજિ બુધે કુજર્ક્ષે સહજે શુભૈઃ ॥

યુતેક્ષિતે સોદરાણાં મિથઃ સૌખ્યં સુખં બહુ ॥૧૨૭॥

અર્થ:—શનિની મકર અને કુંભ રાશિમાં મંગળ ત્રીજાસ્થાનમાં હોય અથવા મંગળની મેષ અને વૃશ્ચિક રાશિમાં બુધ ત્રીજાસ્થાનમાં શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો લાઘવોને પરસ્પર ઘણું સુખ અને સ્નેહની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૨૭

પાપાન્વિતે તુ સહજે સહમેશભાવનાયેક્ષણેન રહિતે સહજસ્ય દુઃખમ્ ॥

एवं सहोत्थसहमेपि वदेत्तदीशौ दग्धौ यदा सहजनाशकरौ विचिंत्यौ ॥

અર્થ:—ત્રીજોલાવ પાપ ગ્રહોથી યુક્ત હોય તેની ઉપર ત્રીજાલાવના સ્વામીની તથા બ્રાતૃસહમેશની દૃષ્ટિ ના હોય તો લાઘવોને દુઃખ હોય, આજ પ્રમાણે બ્રાતૃસહમમાં પણ ફળ કહેવું. તથા ત્રીજાસ્થાનનો સ્વામી અને બ્રાતૃસહમનો સ્વામી દુષ્ટ (૬-૮-૧૨) સ્થાનને પામીને નીચ અસ્તંગતાદિ દોષ સહિત હોય તો લાઘવોનો નાશ કરનાર બાળવો. ૧૨૮

तृतीयपादब्दपतौ द्युनस्थे लग्नेश्वरे वा सहजैर्विवादः ॥

तृतीयपो जन्मनि तादृगब्दे शुभेक्षितस्तत्र सहोत्थतुष्ट्यै ॥૧૨૯॥

અર્થ:—ત્રીજાલાવના સ્વામીથી વર્ષેશ અથવા વર્ષલગ્નનો સ્વામી સાતમાસ્થાનમાં હોય તો લાઘવોથી વિવાદ થાય છે. જન્મ

કાળના ત્રીજાસ્થાનનો સ્વામી વર્ષકાળના ત્રીજા ભાવને પામેલો હોય અને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો પરસ્પર ભાઈ-ઓને આનંદ થાય છે. ૧૨૯

સુખભાવવિચાર:

તુર્યે રવીન્દ્ર પિતૃમાતૃપીડા પાપાન્વિતૌ પાપનિરીક્ષિતૌ ચ ॥

જન્મસ્થસૂર્યક્ષગતેર્કપુત્રેઽવમાનના વૈરકલી ચ પિત્રા ॥૧૩૦॥

અર્થ:—ચોથાસ્થાનમાં પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા પાપ ગ્રહથી દૃષ્ટ સૂર્ય હોય તો પિતાને પીડા કારક બાણવો, આજ પ્રમાણે ચંદ્રમા પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા પાપગ્રહથી દૃષ્ટ ચોથાસ્થાનમાં હોય તો માતાને પીડા કારક બાણવો. સૂર્ય અને ચંદ્રમા સાથેજ પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ચોથાસ્થાનમાં હોય તો માતા અને પિતા બન્નેને પીડા કારક બાણવો. જન્મકાળમાં સૂર્ય જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિનો શનિ વર્ષકાળમાં હોય તો અપમાન તથા પિતાની સાથે વૈર અને કલેશ કરાવે છે. ૧૩૦

ચન્દ્રે જનન્યેવમુશંતિ બંધૌ સુખાધિપે પ્રીતિ સુખાનિપિત્રોઃ ॥

તુર્યાધિપે લગ્નપતીત્યશાલે વીર્યાન્વિતે સૌખ્યમુશંતિપિત્રોઃ ॥૧૩૧॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ચંદ્રમા જે રાશિનો હોય તેજ રાશિનો શનિ વર્ષકાળમાં હોય તો માતાની સાથે વૈર અને કલેશ હોય છે. ચોથાસ્થાનનો સ્વામી ચોથાસ્થાનમાં હોય તો માતા પિતાની સાથે પ્રીતિ અને તેમનું સુખ થાય છે. ચોથાસ્થાનનો સ્વામી બળવાન થઈને લગ્નના સ્વામીની સાથે ઇત્યશાલ યોગ કરતો હોય તો માતા અને પિતાનું સુખ પડિતો કહે છે. ૧૩૧

સૌખ્યાધિપો જનુષિ નષ્ટબલોબ્દસૂત્યોઃ પિત્રોરનિષ્ઠ

કૃદથોસહમેતયોસ્તુ ॥ દગ્ધે તુરીયગૃહગે ચ યદીંધિ-

હાયા નાશસ્ત્યોઃ સહમયોરપિ દગ્ધયોઃ સ્યાત્ ॥૧૩૨॥

અર્થ:—જન્મકાળનાં ચોથાસ્થાનનો સ્વામી વર્ષકાળ તથા જન્મ-કાળમાં બળથી રહીત હોય તો માતા પિતાને અશુભ કૃળ આપે

છે. આજ પ્રમાણે માતૃપિતૃસહમમાં પણ વિચાર કરવો. તથા આ સહમમાં દગ્ધ પાપ ગ્રહ હોય અને તે મુંથાથી ચોથાસ્થાનમાં પડેલો હોય તો માતાપિતાનો નાશ કરે છે. તથા માતૃપિતૃ સહ-મોના સ્વામી બળ રહિત અથવા પાપાકાન્ત અને અસ્તંગત હોય તો આજ ફળ આપે છે. સુખસ્થાનનો સ્વામી અને પૂર્વોક્ત સહ-મોના સ્વામીઓ બળવાન હોય તો માતા પિતાને શુભ ફળ આપે છે.

જન્મન્યંબુગૃહં યચ્ચ તત્પતિસ્તત્પદોપગૌ ॥

શન્યારૌ ક્લેશદૌ પિત્રોર્ન ચેત્સૌમ્યનિરીક્ષિતૌ ॥ ૧૩૩ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ચોથાભાવ અને ચોથાભાવના સ્વામીની આશ્રિત રાશિઓમાં શનિ અને મંગળ પડેલા હોય અને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દૃષ્ટિ ના હોય તો માતા અને પિતાને ક્લેશ આપે છે. ૧૩૩

માતુઃ પિતૃશ્ચસહમે તનુપેત્યશાલે તુર્યેપિવેત્યમવગચ્છ સુખાનિ પિત્રોઃ॥
ચેદષ્ટમાધિપતિના કૃતમિત્યશાલં પિત્રોર્વિપદ્મ્યમનિષ્કૃતેસરાફે॥૧૩૪॥

અર્થ:—માતૃપિતૃસહમની સાથે વર્ષલગ્નના સ્વામીનો ઇત્ય-શાલ યોગ થાય તો માતા પિતાનું સુખ જાણવું. આજ પ્રમાણે ચોથાભાવ સાથે વર્ષલગ્નના સ્વામીનો ઇત્યશાલ યોગ થાય તો પણ માતા પિતાનું સુખ જાણવું. માતૃપિતૃસહમ અથવા ચોથા-ભાવસાથે વર્ષલગ્નથી આઠમાસ્થાનના સ્વામીનો ઇત્યશાલ યોગ હોય અથવા અશુભ ફળદાતા ગ્રહથી ઇસરાફયોગ હોય તો માતા પિતાને વિપત્તિ તથા લય જાણવું. ૧૩૪

સુતભાવવિચાર:

પુત્રાયગો વર્ષપતિર્ગુરુશ્વેત્સૂર્યારસૌમ્યોશનસોઽથ વેત્યમ્ ॥

સત્પુત્રસૌહ્યાય સ્વલાર્દિતાસ્તે દુઃસ્વપ્રદાઃ પુત્રત એવ ચિંત્યાઃ॥૧૩૫॥

અર્થ:—વર્ષેશ ગુરુ પાંચમા અથવા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય અથવા સૂર્ય, મંગળ, બુધ અને શુક્રમાંથી કોઈ પણ વર્ષેશ થઈ ને પાંચમા અથવા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો સારા પુત્રથી સુખ મળે છે. પરંતુ આ ગ્રહો પૂર્વોક્ત પ્રકારે થઈને પાપ ગ્રહપીડિત હોય તો પુત્રથી દુઃખ આપનારા જાણવા. ૧૩૫

પુત્રે સુતસ્ય સહમે સબલે સુતાપ્તિઃ સૌમ્યેક્ષિતેપ્યતિસુખં
યદિ યત્ર વર્ષેદ્ ॥ સૌમ્યેક્ષિતઃ શુભગૃહે સકુજો બુધ-
શ્વેત્ પુત્રાયગઃ સુતસુખં વિવલઃ સુતાર્તિમ્ ॥૧૩૬॥

અર્થઃ—પાંચમોભાવ અથવા પુત્રસહમ બળથી યુક્ત હોય તો પુત્રની પ્રાપ્તિ થાય છે. પાંચમાસ્થાનને વિષે વર્ષેશ શુભ ગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો પુત્ર સખધી ઘણુંજ સુખ આપે છે. શુભગ્રહોની રાશિમાં મંગળની સાથે બુધ પાંચમા અથવા અગ્નિઆરમા સ્થાનમાં શુભ ગ્રહોથી દૃષ્ટ હોય તો પુત્રનું સુખ આપે છે. બળથી રહિત બુધ મંગળની સાથે પૂર્વોક્ત સ્થાનોમાં હોય તો પુત્રને પીડા કરે છે.

દેવાર્ચિતો જન્મનિ યત્ર રાશૌ વર્ષે સરાશિર્થદિ પંચમસ્થે ॥

તત્રસ્થિતે વર્ષપતૌ બુધે વા ભૌમેડ્યવા પુત્રસમુદ્ભવઃ સ્યાત્ ॥૧૩૭॥

અર્થઃ—જન્મકાળમાં ગુરુ જે રાશિનો હોય તેજ રાશિ વર્ષમાં પાંચમાસ્થાને હોય તો પુત્ર પ્રાપ્તિ કરે છે. તથા બુધ અથવા મંગળ વર્ષેશ થઈને પાંચમાસ્થાનમાં હોય તો પણ પુત્રપ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૩૭

સુતાધિપો જન્મનિ માર્ગવોડ્બદે પુત્રે વિલગ્નાધિપતીત્થશાલી ॥

પુત્રપદો મન્દપદસ્યપુત્રે પાપાધિકારીક્ષિત આત્મજાર્ત્તિઃ ॥૧૩૮॥

અર્થઃ—જન્મકાળમાં પાંચમાસ્થાનનો સ્વામી શુક્ર હોય અને તે વર્ષકાળમાં પાંચમાસ્થાનમાં હોય તથા લગ્નના સ્વામીની સાથે ઇત્થિશાલયોગ કરતો હોય તો પુત્ર આપે છે. તથા જન્મકાળમાં શનિ જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિ વર્ષમાં પાંચમાસ્થાનમાં હોય તથા તેને કોઈ અધિકારી પાપગ્રહ ભેટો હોય તો પુત્રને પીડા કરે છે.

પુત્રે પુણ્યસ્યસહમં પુત્રાપ્ત્યૈ શુભદૃષ્ટિયુક્ ॥

લગ્નપુત્રેશ્વરૌ પુત્રે પુત્રદૌ બલિનૌ યદિ ॥૧૩૯॥

અર્થઃ—લગ્નથી પાંચમાસ્થાનમાં પુણ્યસહમ હોય તેને શુભ-ગ્રહો ભેટો હોય અથવા તેમાં યુક્ત હોય તો પુત્રની પ્રાપ્તિ કરે છે. તથા લગ્નનો સ્વામી અને પાંચમાસ્થાનનો સ્વામી બળવાન થઈને પાંચમાસ્થાનમાં હોય તો પણ પુત્રની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૩૯

ચન્દ્રો જીવોઽથ વા શુક્રઃ સ્વોચ્ચગઃ સુતદઃ સુતે ॥

વક્રિ ભૈમઃ સુતસ્થશ્ચેદુત્પન્નસુતનાશનઃ । ૧૪૦॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા, ગુરૂ અથવા શુક્ર પોતાની ઉચ્ચરાશિમાં પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો પુત્રની પ્રાપ્તિ કરે છે. અને વક્રગતિવાળો મંગળ પાંચમાસ્થાનમાં હોય તો પુત્રનો નાશ કરે છે. ૧૪૦

ષષ્ઠભાવવિચારઃ

મન્દેઽબ્દપેઽનૃજુગતૌ પતિતે રુજાર્તિઃ સ્યાત્સન્નિપાત-

ભવમીરરિગેઽત્રશૂલમ્ ॥ ગુલ્માક્ષિરોગવિષમજ્વર-

મીર્ગુરૌ તુ પાપાર્દિતેઽનિલરુજોપિ કબૂલશૂન્યે ॥૧૪૧॥

અર્થઃ—વર્ષેશ શનિ વક્રગતિવાળો થઈને પાપ પીડિત હોય અને તે છઠ્ઠા સ્થાનમાં પડેલો હોય તો રોગથી પીડા, સન્નિપાત અર્થાત્ વાયુ પિત્ત અને કફ આ ત્રણેની ઉત્પત્તિથી લય, શૂળ-રોગ, ગુલ્મ અર્થાત્ ઉદરરોગ, નેત્રરોગ તથા વિષમજ્વરનો લય કરે છે. આ પ્રમાણે ગુરૂ વક્રગતિવાળો થઈને પાપાકાંત છઠ્ઠા સ્થાનમાં હોય અને તે ચંદ્રમાથી કબૂલયોગ કરતો ના હોય તો વાયુનો રોગ, કમળવાતાદિ તથા નેત્રરોગ પણ કરે છે. ૧૪૧

સ્યાત્કામલાશ્વરુગપીત્થમસૃજ્યસૃગ્મીઃ પિત્તં ચ રિ-

ષ્ફગરવૌ દૃશિ શૂલરોગઃ ॥ પિત્તં પુનારિપુટ્ટદેઽત્રમૃ-

ગૌ નૃમેઽરૌ શ્લેષ્માભયેક્ષિતયુતેઽપિ કફોરિગેન્દૌ ॥૧૪૨॥

અર્થઃ—મંગળ વક્રગતિવાળો થઈને છઠ્ઠાસ્થાનમાં પાપપીડિત તથા વર્ષેશ પણ હોય તો રક્તવિકારનો રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. આ પ્રમાણેનો સૂર્ય છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો પિત્તનો રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. આ પ્રમાણેનો સૂર્ય બારમાસ્થાનમાં હોય તો નેત્ર શૂળાદિ રોગ ઉત્પન્ન કરે છે, આ પ્રમાણે શુક્ર છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો પિત્તરોગ કરે છે. બે પુરૂષરાશિનો શુક્ર છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય અને તે છઠ્ઠા સ્થાનના સ્વામીથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો શ્લેષ્મરોગ કરે છે તથા આ પ્રમાણે ચંદ્રમા છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો કફ સંબંધી રોગ કરે છે. ૧૪૨

एवं बुधे पापयुतेऽब्दपेऽरौ वातोत्थरोगो जनिलग्रनाथः ॥

पापोऽब्दपेन क्षुतदृष्टिदृष्टो रोगप्रदो मृत्युकरः सपापः ॥१४३॥

અર્થ:—જે વર્ષેશ બુધ પાપગ્રહથી યુક્ત વક્રગતિવાળો થઈને છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો વાયુથી રોગ ઉત્પન્ન થાય છે. જન્મલગ્નનો સ્વામી પાપગ્રહ હોય તેને વર્ષેશ શત્રુદૃષ્ટિથી જોતો હોય તો રોગ આપનાર હોય છે. તથા તે જન્મલગ્નનો સ્વામી પાપગ્રહ હોય અને તે વર્ષકાળમાં પાપગ્રહથી યુક્ત હોય, તેને વર્ષેશ શત્રુ દૃષ્ટિથી જોતો હોય તો મૃત્યુ કરે છે. ૧૪૪.

सूर्यात्मजो जन्मनि यत्र राशौ स्थितस्तदाब्दे स भवेद्विलग्रम् ॥

शीतोष्णरूक्षाशनिनापिदृष्टे पित्तार्तिकृन्मन्दवदत्र भौमे ॥१४४॥

અર્થ:—જન્મકાળની જે રાશિમાં શનિ હોય તેજ રાશિનું વર્ષપ્રવેશમાં લગ્ન હોય તો શીત (શરદી) ઉષ્ણ (ગરમી) તથા રૂક્ષ રોગનો લય કરે છે તથા તેના ઉપર શનિની દૃષ્ટિ હોય તો પીત્તથી પીડા કરે છે. આ પ્રમાણે મંગળ હોય તો તેનું પણ આ રૂઝ બાણુવું. ૧૪૫

लग्नाधिपाब्दपतीषष्ठपतीत्थशालो रोगप्रदः खचरधातु

विकारतः स्यात् ॥ कांदर्पिकामयभयं पतिते सिते

उर्के स्थानेऽथ षष्ठ इह रूक्सहमं सपापम् ॥१४५॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નનો સ્વામી, વર્ષેશ અને છઠ્ઠાસ્થાનના સ્વામીનો પરસ્પરનો ઇત્થશાલયોગ થતો હોય તો વાયુ આદિ ગ્રહની ધાતુથી રોગની ઉત્પત્તિ બાણુવી. તથા જન્મકાળમાં શુક્ર જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિનો વર્ષકાળમાં છઠ્ઠોલાવ હોય તેમાં સૂર્ય રહેલો હોય તથા શુક્ર છઠ્ઠા, આઠમા અને આરમા સ્થાનમાં પડેલો હોય તો ધાતુ વિકારથી રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. તેમજ રોગસહમ પાપગ્રહથી યુક્ત હોય તો વિશેષ કરીને પૂર્વોક્તરૂઝ કહેવું. ૧૪૫

सपापे गुरौ रंध्रगे लग्न आरे सतंद्रास्तिमूर्च्छांगना-

शः सचन्द्रे ॥ खलाः सूतिकेन्द्रेऽब्दलग्ने रुगाप्यै

कफोद्वयंघ्रिगैरीक्ष्यमाणे सिते स्यात् ॥१४६॥

અર્થ:—પાપગ્રહથી યુક્ત ગુરૂ આઠમાસ્થાનમાં હોય અને મંગળ લગ્નસ્થાનમાં હોય તો આળસ સહિત મૂર્છા અથાત્ ભાન રહિત થાય છે. તથા જો ચંદ્રમાથી યુક્ત મંગળ લગ્નમાં હોય અને પાપગ્રહથી યુક્ત ગુરૂ આઠમાસ્થાનમાં હોય તો કોઈ રોગના કારણથી શરીરના કોઈ પણ ભાગનો નાશ થાય છે. જે પાપગ્રહો જન્મકાળના કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય તેજ વર્ષકાળના લગ્નમાં આવેલા હોય તો રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે, તથા શુક્ર પુરુષરાશિમાં બેઠેલા પાપગ્રહોથી દષ્ટ હોય તો કંઈ રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. ૧૪૬.

નિશિ સૂતૌ વર્દમાને ચન્દ્રે ભૌમેત્થશાલતઃ ॥

રુગ્નશ્યેદેધતે મન્દેત્થશાલાદ્રચત્યયોઽન્યથા ॥૧૪૭॥

અર્થ:—રાત્રિનો જન્મ હોય તથા ચંદ્રમા વર્દિષ્ણુ અર્થાત્ શુકલપક્ષનો હોય અને તે વર્ષકાળમાં મંગળની સાથે ઇત્થશાલ યોગ કરતો હોય તો રોગનો નાશ કરે છે. તથા તેજ ચંદ્રમા શનિની સાથે ઇત્થશાલયોગ કરતો હોય તો રોગનો વધારો કરે છે. આનાથી વિપરીત હોય તો વિપરીત ફળ જાણવું. અર્થાત્ દિવસનો જન્મ હોય તથા ચંદ્રમા કૃષ્ણપક્ષનો હોય અને તે વર્ષકાળમાં મંગળની સાથે ઇત્થશાલયોગ કરતો હોય તો રોગનો વધારો કરે છે, તથા તેજ ચંદ્રમા શનિની સાથે ઇત્થશાલ કરતો હોય તો રોગનો નાશ કરે છે. ૧૪૭

ચતુર્થેઽસ્તે ચ મુથહા હ્રુતદૃષ્ટ્યા શનીક્ષિતા ॥

શૂલં પાપસ્વર્ગૈર્દૃષ્ટે તચ્છૂલં પરિણામજમ્ ॥૧૪૮॥

અર્થ:—વર્ષપ્રવેશને વિષે મુંથા ચોથા અથવા સાતમા સ્થાનમાં પડેલી હોય તેને શનિ શત્રુ દૃષ્ટિથી જોતો હોય તો શૂળ રોગની પીડા કરે છે, તથા ચોથા અથવા સાતમા સ્થાનમાં મુંથા કોઈ પણ પાપગ્રહથી દષ્ટ હોય તો શૂળ રોગનો નાશ થયા પછી પણ શૂળરોગની પીડા કરે છે. ૧૪૮

જન્મસ્થગ્રીવસિતરાશિગતે મહીજે સૂર્યાશુભે પિટક-

શીતલિકાદિ માંત્રમ્ ॥ શીતોષ્ણગણ્ડભવરુક્સબુધે

ચ સેન્દ્રો કુઠું ભગંદરરુજો પિસગણ્ડમાલા ॥૧૪૯॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં જે રાશિનો ગુરુ અથવા શુક્ર હોય તેજ રાશિનો વર્ષકાળમાં મંગળ અસ્તંગત હોય તો શરીરે ફેલ્લીઓ, શીતળા, દાદર, શરદી, પીત્ત તથા ગંડમાળ (કંઠમાળ) આદિ રોગ ઉત્પન્ન કરે છે, તથા જન્મકાળના ગુરુ અથવા શુક્રની રાશિનો બુધ વર્ષકાળમાં ચંદ્રમા સહિત હોય તો કોઠ, ભગંદર અને કંઠમાળાદિ રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. ૧૪૯

જન્મલગ્નેન્ધિહાનાથૌ ષઠૌ પાપાન્વિતેક્ષિતૌ ॥

નિર્વલૌ જ્વરપીઢાંગ વૈકલ્યાદ્યતિકષ્ટદૌ ॥૧૫૦॥

અર્થ:—જન્મલગ્નનો સ્વામી અને બુથાનો સ્વામી બળથી રહિત થઈને છઠ્ઠાસ્થાનમાં પાપચંદ્રથી યુક્ત અથવા દષ્ટ હોય તો જ્વરની પીડા તથા અંગની વિકળતાથી અતિ દુઃખ આપે છે.

સત્તમભાવવિચાર:

બલી સિતોઽબ્દાધિપતિઃ સ્મરસ્થઃ સ્ત્રીપક્ષતઃ સૌખ્યકરો વિચિંત્યઃ ॥

ઈજ્યેક્ષિતોઽત્યન્તસુખં કુજેનાધિકારિણા પ્રીતિકરો મિથઃ સ્યાત્ ॥૧૫૨॥

અર્થ:—બળવાન શુક્ર વર્ષેશ થઈને સાતમાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો સ્ત્રી પક્ષથી સુખ કરે છે. જે પૂર્વોક્ત શુક્ર ઉપર ગુરુની દષ્ટિ હોય તો સ્ત્રીપક્ષથી અત્યંત સુખ કરે છે. તથા પૂર્વોક્ત શુક્ર ઉપર અધિકારી મંગળની દષ્ટિ હોય તો સ્ત્રી અને પુરૂષની પરસ્પર પ્રીતિનો વધારો કરે છે. ૧૫૧

બુધેક્ષિતે જારતા સ્યાલ્લઘ્વ્યા મન્દેન વૃદ્ધ્યા

ગુરુદષ્ટ્યા નવા માર્યા સંતતિસ્ત્વરિતં તતઃ ॥૧૫૨॥

અર્થ:—પૂર્વોક્ત શુક્ર ઉપર બુધની દષ્ટિ હોય તો થોડી અવસ્થા વાળી પરસ્ત્રીની સાથે વ્યભિચાર હોય છે, પૂર્વોક્ત શુક્ર ઉપર શનિની દષ્ટિ હોય તો વૃદ્ધાવસ્થાવાળી પરસ્ત્રીની સાથે વ્યભિચાર હોય છે તથા પૂર્વોક્ત શુક્ર ઉપર ગુરુની દષ્ટિ હોય તો વિવાહિતા નવીન સ્ત્રી હોય છે અને તેનાથી શીઘ્ર સંતાનોત્પત્તિ થાય છે. આ શ્લોકમાં ‘ગુરુદષ્ટ્યા’ પાઠને બદલે ‘ગુરુ યુક્તે’ એવો પાઠ

બેઈએ કારણકે તાબિકસારમાં સંયુક્તે સુરપૂજિતે નવવધૂપ્રાપ્તિશ્ચ સદ્ગંજા તથા તાબિકસુધાનિધિમાં પણ ગુરુયુતેઽપિ ચ નૂતનવલ્લભા ભવતિ તત્ર ચ સંતતિરાશુહિ આ પ્રમાણે છે. ૧૫૨

જન્માઙ્ગપે સપ્તમેઽદ્વલગ્રાદ્વીર્યાન્વિતે સ્યાત્સ્વલુ દારસૌખ્યમ્ ॥

શુક્રાસ્પદે લગ્નપતેર્વિવાહો વા વીર્યયુક્તે ચ વિવાહગેહે ॥ ૧૫૩ ॥

અર્થ:—જન્મલગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈને વર્ષલગ્નથી સાતમા સ્થાનમાં હોય તો નિશ્ચય સ્ત્રીનું સુખ આપે છે. તથા જન્મકાળમાં શુક્ર જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિમાં વર્ષકાળમાં જન્મલગ્નનો સ્વામી હોય અથવા તે રાશિ વર્ષકાળમાં બળવાન થઈને સાતમાસ્થાનમાં હોય તો વિવાહયોગ બાળવો. ૧૫૩.

નષ્ટેન્દૌ શુક્રપદગે મૈથુનં સ્વલ્પમાદિરોત્ ॥

જન્મશુક્રર્ક્ષ્ણગો ભૌમઃ સ્ત્રીસુખોત્સવકૃદ્વલી ॥ ૧૫૪ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં શુક્ર જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિમાં વર્ષકાળને વિષે ક્ષીણ ચંદ્રમા હોય તો તે વર્ષમાં મૈથુન (સંલોગ)નું સુખ થોડું બાળવું તથા જન્મકાળમાં શુક્ર જે રાશિમાં છે તેજ રાશિમાં વર્ષકાળને વિષે બળવાન મંગળ હોય તો સ્ત્રી સુખ ઉત્સવકારી બાળવું.

જન્માસ્તપેઽબ્દપસિતેન યુગીક્ષિતે સ્યાત્સ્ત્રીસંગમો बहुवि-

लाससुखप्रधानः ॥ કેન્દ્રત્રિકોણગગુરૌ જનિશુક્ર-

ભસ્થે સ્ત્રીસૌખ્યમુક્તમિતિ હૃદયવિવાહયોશ્ચ ॥ ૧૫૫ ॥

અર્થ:—જન્મકાળના સાતમાસ્થાનનો સ્વામી વર્ષેશ શુક્રથી યુક્ત અથવા ૬૪ કોઈપણ સ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રી સંગમ બહુજ વિલાસ, હાસ્યવિનોદ તથા સુખ પૂર્વક બાળવું. જન્મકાળમાં શુક્ર જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિમાં વર્ષકાળનો ગુરુ કેન્દ્ર અથવા ત્રિકોણસ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રી પક્ષથી સુખ કહેલું છે. તથા વર્ષલગ્નની હદાનો સ્વામી અને વર્ષકાળના વિવાહસહમ અથવા તેનો સ્વામી જન્મકાળની શુક્રની રાશિમાં વર્ષલગ્નથી કેન્દ્ર અથવા ત્રિકોણસ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રીનું સુખ હોય છે. ૧૫૫

અધિકારિપદસ્યેર્કે સ્ત્રીભ્યો વ્યાકુલતાઽનિશમ્ ॥

ઇન્યિહાધિકૃતસ્થાને ગુરુદૃષ્ટ્યા વિવાહકૃત્ ॥ ૧૫૬ ॥

અર્થ:—પંચાધિકારીઓમાંથી કોઈપણ અધિકારીની રાશિમાં સૂર્ય હોય તો સ્ત્રીઓથી નિરંતર વ્યાકુળતા રહે છે, આ પ્રમાણે મુંથા કોઈ પણ અધિકારીની રાશિમાં ગુરૂથી દૃષ્ટ હોય તો વિવાહયોગ કહ્યો છે. ૧૫૬

ઇન્યિહાકારયુગ્મ્યને ક્રૂરિતે સહમે સ્ત્રિયાઃ ॥

સ્ત્રીપુત્રેભ્યો ભવેત્કથં પાપદૃષ્ટ્યા વિશેષતઃ ॥ ૧૫૭ ॥

અર્થ:—વર્ષકાળમાં સૂર્ય અને મંગળથી યુક્ત મુંથા સાતમાસ્થાનમાં રહેલી હોય અથવા પાપચંદ્રોથી યુક્ત સ્ત્રીસહમ સાતમાસ્થાનમાં હોય તો સ્ત્રી અને પુત્રથી કષ્ટ હોય, તથા તેમના ઉપર પાપચંદ્રોની દૃષ્ટિ હોય તો વિશેષ કરીને સ્ત્રી અને પુત્રથી કષ્ટ કરે છે. ૧૫૭.

સૂતૌ દ્યૂનાધિપઃ શુક્રોઽબ્દે દ્યૂને બલવાન્ભવેત્ ॥

લગ્નેશેનેત્યશાલશ્ચેત્સ્ત્રીલાભં કુરુતે ધ્રુવમ્ ॥ ૧૫૮ ॥

અર્થ:—જન્મકાળના સાતમાસ્થાનનો સ્વામી શુક્ર વર્ષકાળમાં બળવાન થઈને સાતમાસ્થાનમાં હોય અને વર્ષલગ્નના સ્વામીની સાથે ઇત્યશાલયોગ કરતો હોય તો સ્ત્રીનો લાભ નિશ્ચય કરે છે. ૧૫૮.

ભૌમેઽબ્દપે સિતદશા શુક્રેઽબ્દેશે કુજેક્ષ્યા ॥

તદૃષ્ટે દારસહમે સ્ત્રીલાભી ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૧૫૯ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ મંગળ ઉપર શુક્રની દૃષ્ટિ હોય તો સ્ત્રીનો લાભ હોય તથા વર્ષેશ શુક્ર ઉપર મંગળની દૃષ્ટિ હોય તો પણ સ્ત્રીનો લાભ હોય છે. તથા વર્ષકાળના સ્ત્રીસહમ ઉપર મંગળ અને શુક્રની દૃષ્ટિ હોય તો નિશ્ચય કરીને સ્ત્રીનો લાભ થાય છે. ૧૫૯

સૂતૌ વા દારસહમે તદૃષ્ટે યોષિદાપ્યતે ॥

સ્વામિદૃષ્ટં સ્ત્રીસહમં શુક્રદૃષ્ટં વિવાહકૃત્ ॥ ૧૬૦ ॥

અર્થ:—જન્મકાળના સ્ત્રીસહમ ઉપર મંગળ અને શુક્રની દૃષ્ટિ હોય તો સ્ત્રીની પ્રાપ્તિ કરે છે. તથા વર્ષકાળના સ્ત્રીસહમ ઉપર તેના સ્વામીની અને શુક્રની દૃષ્ટિ હોય તો વિવાહની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૬૦

મૃતૌ ઘ્નાધિપે વર્ષે સહમેશે સ્ત્રિયાઃ સુખમ્ ॥

જન્માસ્તપેયિહાનાથવર્ષેશઃ સ્વે ઘ્ને તથા ॥ ૧૬૧ ॥

અર્થઃ—જન્મકાળના સાતમાસ્થાનનો સ્વામી વર્ષકાળમાં સ્ત્રી સહમનો સ્વામી થયો હોય તો સ્ત્રીથી સુખ મળે છે. જન્મકાળના સાતમાસ્થાનનો સ્વામી, મુંથાનો સ્વામી તથા વર્ષેશ દશમા અથવા સાતમાસ્થાનમાં હોય તો પણ સ્ત્રીથી સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૬૨

મુથહાતો ઘ્નસંસ્થઃ સ્વગૃહોચ્ચગતઃ શશી ॥

વિદેશગમનં કુર્યાત્ ક્લેશઃ પાપેક્ષણાદ્ભવેત્ ॥ ૧૬૨ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા પોતાની રાશિનો અથવા પોતાની ઉચ્ચની રાશિનો થઈ મુંથાથી સાતમાસ્થાનમાં હોય તો પરદેશ ગમન કરાવે છે. આ પ્રમાણેના ચંદ્ર ઉપર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો કલેશથી ગમન કરાવે છે. ૧૬૨

અષ્ટમભાવવિચારઃ

વર્ષેશે સિત્તિજેઽબલે સ્વલહતે ઘાતો નરાણાં ભવેત્

વહેર્મીઃ સ્વલુ વહિમે દ્વિપદમેઽરિષ્ટં નૃપાચૌરતઃ ॥

રન્ત્રેશે તનુપે ન ચેન્મુથશિલે નાશઃ કુજાઢ્યેઽબ્દપે

મૃત્યુસ્યેઽપિ તથા કુજેઽષ્ટમગતે ચન્દ્રાન્વિતે મૃત્યુકુત્ ॥ ૧૬૩ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ મંગળ બળ રહિત થઈને પાપપીડિત હોય તો માણસોને લોઢાના હથિયારથી ઘાત થાય છે, અગ્નિરાશિ અર્થાત્ મેષ, સિંહ અને ધનરાશિમાં પૂર્વોક્ત પ્રકારનો મંગળ રહેલો હોય તો નિશ્ચય અગ્નિથી લાય કરે છે, દ્વિપદ અર્થાત્ મિથુન, કન્યા, તુલા અને ધનના પૂર્વાર્ધમાં પૂર્વોક્ત પ્રકારનો મંગળ હોય તો સજા અને ચોરથી મૃત્યુ હોય છે. આઠમાસ્થાનના સ્વામીનો વર્ષલગ્નના સ્વામીની સાથે ઇત્યશાલયોગ થતો હોય તો મૃત્યુ કરે છે. વર્ષશ-મંગળની સાથે આઠમાસ્થાનમાં પડેલો હોય તથા ચંદ્રની સાથે મંગળ આઠમાસ્થાનમાં પડેલો હોય તો મૃત્યુ કરે છે. ૧૬૩

લગ્નેથિહાપતિસમાપતયો મૃતીશાશ્વેદિત્યશાલિન
 રમે નિધનપ્રદાઃ સ્યુઃ ॥ ચેત્પાકરિષ્ટસમયે મૃતિ-
 રેવ તત્ર સાર્કે કુજે નૃપભયં દિવસેઽબ્દવેશે ॥૧૬૪ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નનો સ્વામી, મુથાનો સ્વામી અને વર્ષેશ આ ત્રણે આઠમાસ્થાનના સ્વામીની સાથે ઇત્યશાલયોગ કરતા હોય તો મૃત્યુને આપે છે. જે વર્ષમાં આ યોગ થયો હોય તે વખતે જન્મકાલિન પાપગ્રહની દશામાં પાપગ્રહની અંતર્દશા હોય તો નિશ્ચય મૃત્યુ કરે છે. એકલો પૂર્વોક્ત ઇત્યશાલ યોગ હોય તો મરણ બરાબર દુઃખ આપે છે. તથા દિવસને વિષે વર્ષપ્રવેશ હોય અને મંગળ સૂર્યસહિત હોય તો રાજથી ભય કરે છે. ૧૬૪

સૂર્યે મૂસરિફે સિતેન જનને વર્ષેઽધિકારી તથા
 કેન્દ્રે રાજગદાદ્રયં ચ રુગસૃક્સ્થાનેધિકારીનદુજે ॥
 સૌમ્યે ક્રૂરદશા કુજસ્ય રુગસૃગ્દોષો દિનાંશુસ્થિતે
 દગ્ધે બંધમૃતી વિદેશત ઇતિ પ્રાહુર્બુધ્ધે તાદૃશે ॥ ૧૬૫ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં સૂર્ય શુક્રની સાથે ઇસરાક્રયોગ કરતો હોય તથા વર્ષમાં પંચાધિકારીઓમાંથી કોઈ પણ અધિકારવાળો થઈને કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય તો રાજથી અને રોગથી ભય કરે છે. જન્મકાળમાં મંગળ જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિમાં અધિકારી બુધ વર્ષકાળમાં હોય તો રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. અધિકારી બુધ ઉપર મંગળ શત્રુ દૃષ્ટિથી જોતો હોય તો રક્તવિકારના દોષથી રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે તથા અધિકારી બુધ અસ્તગંત મંગળથી યુક્ત તથા દગ્ધ હોય તો પરદેશમાં બંધન તથા મરણ કરે છે. ૧૬૫

વિનાશસન્નાધિપતિર્મૃતિસ્થો વિનાશસન્નાત્પ્રકરોતિ નાશમ્ ॥
 જન્માષ્ટમેશૌ વ્યયષ્ઠરન્થ્રસ્થિતૌ વિલગ્નાદ્વિબલૌ ચ તદ્વત્ ૧૬૬ ॥

અર્થ:—મૃત્યુસહમથી મૃત્યુસહમનો સ્વામી આઠમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો મૃત્યુ કરે છે તથા જન્મલગ્નનો સ્વામી અને

વર્ષકાળના આઠમાસ્થાનનો સ્વામી લગ્નથી વ્યય ૧૨, ૪૪ ૬. રંધ્ર ૮
સ્થાનમાં બળથી રહિત રહેલા હોય તો તેપણ મૃત્યુ કરે છે. ૧૬૬
સ્વસ્થેકુજે સૂર્યયુતે પ્રપાતઃ સ્યાદ્રાહનાઙ્ગૌમપદે હિમાંશોઃ ॥

દુઃસ્વં નૃપાદ્રા સ્વગતેર્કપુત્રે લોહાદ્વયં ચેદધિકારયુક્તે ॥૧૬૭॥

અર્થઃ—સૂર્યથી યુક્ત મંગળ દશમાસ્થાનમાં પડેલો હોય તો
વાહનથી પતન થાય છે, જન્મકાળમાં મંગળ જે રાશિમાં હોય તેજ
રાશિમાં અંદ્રમા હોય તો રાજથી દુઃખ થાય છે તથા અધિકારથી
યુક્ત શનિ દશમાસ્થાનમાં હોય તો લોહાથી લય થાય છે. ૧૬૭

મૌમેઽષ્ટમે મયં વહેઃ પ્રહારો વા નૃપાદ્વયમ્ ॥

આરે સ્વસ્થે ચતુષ્પદ્વયઃ પાતો દુઃસ્વં રુજોઽસૃજા ॥ ૧૬૮ ॥

અર્થઃ—મંગળ આઠમાસ્થાનમાં હોય તો અગ્નિનો લય અથવા
શસ્ત્રનો પ્રહાર અને રાજથી લય કરે છે. તથા અધિકારી મંગળ
દશમાસ્થાનમાં હોય તો ઘોડાઆદિ ચોપગાં જનાવર ઉપરથી પડ-
વાથી તથા કલેશ અને રક્તવિકારના રોગથી પીડા કરે છે. ૧૬૮

વિત્તાષ્ટગેજ્યો ધનહા યદ્યન્દેશોઽશુમેક્ષિતઃ ॥

મન્દે દૂને દુર્વચનાપવાદકલિભર્ત્સનમ્ ॥ ૧૬૯ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ ગુરૂ પાપગ્રહથી દુષ્ટ થઈને બીજા અથવા આ-
ઠમાસ્થાનમાં હોય તો ધનનો નાશ કરે છે. તથા શનિ સાતમાસ્થા-
નમાં હોય તો નઠારાવચન, બુઠા કલંક, કલેશ અને ધિક્કારને પામે છે.

લગ્નાધિપે નષ્ટદગ્ધે યોષિદ્વાદોઽશુમાન્વિતે ॥

જન્મન્યષ્ટમગો જીવો નાધિકારી કલિઃ પૃથુઃ ॥ ૧૭૦ ॥

અર્થઃ—લગ્નનો સ્વામી બળથી રહિત પાપગ્રહથી યુક્ત અને
અસ્તંગત હોય તો પારકી સ્ત્રીઓથી વિવાહ થાય છે. તથા જન્મ-
કાળમાં ગુરૂ આઠમાસ્થાનમાં હોય અને વર્ષકાળમાં અધિકારથી ર-
હિત હોય તો મોટો કલેશ ઉત્પન્ન કરે છે. ૧૭૦

જયઃ શુક્રેક્ષણાદુક્તઃ પ્રત્યુત્તરવશેનતુ ॥

મોમેન્યગે ધને સૂર્યે વાદાત્કેશં વિનિર્દિશેત્ ॥ ૧૭૧ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ગુરૂ આઠમાસ્થાનમાં હોય અને વર્ષમાં અધિકાર રહિત હોય તે ઉપર શુકની દૃષ્ટિ હોય તો પ્રત્યુત્તર (વાદવિ-વાદ) માં જય મળે છે. તથા મંગળ બારમાસ્થાનમાં હોય અને સૂર્ય બીજાસ્થાનમાં હોય તો વિવાદમાં કલેશ થાય એ પ્રમાણે કહેવું. ૧૭૧

રિપુગોત્રક્કલિર્ભીતિઃ સંખ્યે કુજહતેઽબ્દપે ॥

દગ્ધો જન્માંગપો વર્ષેઽષ્ટમો રોગકલી દિશેત્ ॥ ૧૭૨ ॥

અર્થ:—વર્ષનો રાજા મંગળથી યુક્ત હોય તો શત્રુઓથી તથા પોતાના વંશના શત્રુઓથી કલેશ અને સંઘાતમાં લય આપે છે. જન્મલગ્નનો સ્વામી અસ્તંગત થઈને વર્ષકાળમાં આઠમાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો રોગ અને કલેશને આપે છે. ૧૭૨

મેષે સિંહે ધનુષ્યારે ઽબ્દપેરંધ્રેઽસિતોભયમ્ ॥

મૃત્યૌ મૃતીશલગ્રેશૌ મૃત્યુદૌ પાપદગ્યુતૌ ॥ ૧૭૩ ॥

અર્થ:—મેષ, સિંહ અને ધનરાશિનો મંગળ વર્ષેશ થઈને આઠમાસ્થાનમાં હોય તો તલવારથી લય કરે છે તથા આઠમાસ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી આઠમાસ્થાનમાં પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો મરણને આપે છે. ૧૭૩

સાર્કે શનૌ ભૌમયુતે શ્વાષ્ટસ્યે વાહનાઙ્ગયમ્ ॥

સાર્કે ભૌમેષ્ટમસ્યે તુ પતનં વાહનાઙ્ગવેત્ ॥ ૧૭૪ ॥

અર્થ:—શનિ અને સૂર્ય મંગળ સહિત દશમા અથવા આઠમા સ્થાનમાં હોય તો વાહનથી લય કરે છે તથા સૂર્ય સહિત મંગળ આઠમાસ્થાનમાં હોય તો પણ વાહન ઉપર પતન થાય છે. ૧૭૪

સારેઽબ્દપેઽષ્ટમે મૃત્યુશ્ચન્દ્રેત્યારિમૃતૌ મૃતિઃ ॥

ઉદિતે મૃતિસન્નેશે નિર્બલે જીવિતે મૃતિઃ ॥ ૧૭૫ ॥

અર્થ:—મંગળ સહિત વર્ષેશ આઠમાસ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુને આપે છે. ચંદ્રમા છઠ્ઠા, આઠમા અને બારમાસ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુ કરે છે તથા મૃત્યુસહમેશ ઉદયી હોય અને જીવિતસહમ બળથી રહિત હોય તો પણ મરણ કરે છે. ૧૭૫

મૃત્યુષ્ટમયતો રાશિઃ પુણ્યસન્નિ નાથયુક્ ॥

અબ્દલગ્નાષ્ટમર્ષેવા ચેદિત્થં સ્યાન્મૃત્તિસ્તદા ॥ ૧૭૬ ॥

અર્થ:—જન્મકાળની આઠમાલાવની રાશિમાં પુણ્યસહમ પોતાના સ્વામીથી યુક્ત થઈને હોય તો મૃત્યુ કરે છે. તથા વર્ષલગ્નથી આઠમાસ્થાનમાં પુણ્યસહમ પોતાના સ્વામીથી યુક્ત થઈને હોય તોપણ મૃત્યુ કરે છે. ૧૭૬

પુણ્યસન્નાશ્ચુમાક્રાંતં મૃતીર્શોત્યારિંધ્રમઃ ॥

મુયદ્દેશોઽબ્દપો વાપિ મૃત્યું તત્ર વિનિર્દિશેત્ ॥ ૧૭૭ ॥

અર્થ:—પુણ્યસહમ પાપગ્રહથી યુક્ત હોય અને આઠમાસ્થાનનો સ્વામી ખારમા, છઠ્ઠા અથવા આઠમાસ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુ કરે છે તથા વર્ષેશ અથવા મુંથેશ પાપગ્રહથી યુક્ત પૂર્વોક્ત સ્થાનોમાં હોય તોપણ મૃત્યુ કરે છે. ૧૭૭

સક્રૂરે જન્મપે મૃત્યૌ મૃતિશ્ચેદિત્થિહાર્કિયુક્ ॥

ભૌમે ક્ષુતેક્ષણેતત્ર મૃત્યુઃ સ્યાદાત્મઘાતતઃ ॥ ૧૭૮ ॥

અર્થ:—જન્મલગ્નનો સ્વામી વર્ષકાળમાં પાપગ્રહથી યુક્ત થઈને આઠમાસ્થાનમાં હોય તો મૃત્યુ કરે છે. તથા મુંથા કોઈ પણ સ્થાનમાં શનિ સાથે હોય અને તેના ઉપર મંગળ શત્રુ દૃષ્ટિથી દૃષ્ટ હોય તો આત્મઘાત અર્થાત્ પોતાના હાથથી મરણ કરે છે. ૧૭૮

મૃતિરન્ધ્રપતિર્મન્દોઽષ્ટમોઽબ્દે લગ્નપેન ચેત્ ॥

ઇત્યશાલી ક્રૂરદશા તત્કાલે મૃત્યુદાયકઃ ॥ ૧૭૯ ॥

અર્થ:—જન્મકાળના આઠમાસ્થાનનો સ્વામી શનિ વર્ષકાળમાં આઠમાસ્થાનમાં હોય તથા લગ્નનાસ્વામીની સાથે શત્રુદૃષ્ટિથી ઇત્યશાલયોગ કરતો હોય તો વર્ષપ્રવેશ થતાંજ મૃત્યુને આપે છે. ૧૭૯

નવમભાવવિચાર:

ભૌમેઽબ્દપે ત્રિનવગે ક્રૂરાયુક્તે બલાન્વિતે ॥

ગુણાવહસ્તદા માર્ગશ્ચરં કાર્યં સ્થિરં તતઃ ॥ ૧૮૦ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ મંગળ ત્રીજા અથવા નવમાસ્થાનમાં પાપગ્રહથી

રહિત અને બળથી યુક્ત હોય તો માર્ગ અર્થાત્ પ્રયાણ ગુણદાયક હોય તથા ચરકાર્ય પણ સ્થિર હોય છે. ૧૮૦

ત્રિધર્મસ્યોડ્બદ્ધપઃ સૂર્યઃ કંબૂલી માર્ગસૌખ્યદઃ ॥

અન્યપ્રેષણયાનં સ્યાત્સચેન્નાધિકૃતો ભવેત્ ॥ ૧૮૧ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ સૂર્ય ત્રીજા અથવા નવમાસ્થાનમાં અધિકારથી યુક્ત હોય અને ચંદ્રમાથી કંબૂલયોગ પણ કરતો હોય તો પોતાની ઇચ્છાથી ગમન કરવું પડે અને તેમાં સુખ પણ મળે છે તથા જો તે પંચાધિકારીમાં અધિકારવાળો ના હોય તો બીજાની પ્રેરણાથી ગમન કરવું પડે અને તેમાં સુખ પણ મળે નહીં ૧૮૧

શુક્રેડ્બદ્ધે ત્રિવર્ગે માર્ગે સૌખ્યં વિલોમગે ॥

અસ્તે વા કુગતિઃ સૌમ્યે દેવયાત્રા તથા વિધે ॥ ૧૮૨ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ શુક્ર ત્રીજા અથવા નવમાસ્થાનમાં હોય તો પ્રયાણમાં સુખ કરે છે. આ પ્રમાણેનો શુક્ર વક્રી અથવા અસ્તંગત થઈને પૂર્વોક્ત સ્થાનોમાં હોય તો ‘કુગતિ’ ઇચ્છાથી વિરૂદ્ધ ગમન કરવું પડે છે અને વર્ષેશ બુધ પાપગ્રહથી રહિત બળથી યુક્ત થઈને ત્રીજા અને નવમાસ્થાનમાં હોય તો દેવતા સંબંધી પ્રયાણ અર્થાત્ તીર્થયાત્રા કરાવે છે. ૧૮૨

કૂરાદિતે કુયાનં સ્યાદ્ ગુરાવેવં વિચિંતયેત્ ॥

ઈત્યશાલે લગ્નધર્મપત્યોર્યાત્રાસ્ત્યચિન્તિતા ॥ ૧૮૩ ॥

અર્થઃ—પૂર્વોક્ત પ્રકારના શુક્ર અને બુધ પાપગ્રહથી પીડિત અથવા યુક્ત હોય તો યાત્રા અશુભ જાણવી. આ પ્રમાણે વર્ષેશ ગુરૂ પાપગ્રહથી રહિત અને બળથી યુક્ત ત્રીજા અથવા નવમાસ્થાનમાં હોય તો દેવતા સંબંધી યાત્રા કરાવે છે. જો તે પાપગ્રહથી પીડિત અથવા યુક્ત હોય તો કુયાન અનિષ્ટ ગમન કરાવે છે. તથા લગ્નના સ્વામી અને નવમાસ્થાનના સ્વામીનો પરસ્પર ઇત્યશાલ યોગ થાય તો અકસ્માત પ્રયાણ કરાવે છે. ૧૮૪

લગ્નેશો ધર્મપં યચ્છન્ સ્વં મહર્થિતિતાધ્વદઃ ॥

एवं लग्नाद्वપोर्योगे मुखहाङ्गपयोरपि ॥ ૧૮૪ ॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નનો સ્વામી નવમાસ્થાનના સ્વામી સાથે ઇત્થ-
શાલ યોગ કરતો હોય તો પૂર્વનિશ્ચય કરેલી યાત્રા કરાવે છે. આ
પ્રમાણે વર્ષલગ્નનો સ્વામી વર્ષેશની સાથે તથા મુંથાનો સ્વામી વર્ષ-
લગ્નના સ્વામી સાથે ઇત્થશાલ યોગ કરે તોપણ પૂર્વ નિશ્ચય કરેલી
યાત્રા કરાવે છે. ૧૮૪

ગુરુસ્થાને કુજે ધર્મે સદ્યાત્રા મૃત્યવિત્તદા ॥

જ્ઞસ્થાને લગ્નપો મૌમો દૃષ્ટઃ સદ્યાનસૌખ્યદઃ ॥ ૧૮૫ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં ગુરુ જે રાશિનો છે તેજ રાશિનો વર્ષ-
પ્રવેશમાં મંગળ નવમાસ્થાનમાં હોય તો પ્રયાણમાં ચાકર અને ધનને
આપે છે. તથા જન્મકાળમાં બુધ જે રાશિનો છે તેજ રાશિનો
મંગળ હોય તથા તેના ઉપર લગ્નના સ્વામીની દૃષ્ટિ હોયતો ગમન
અર્થાત્ પ્રયાણમાં સુખને આપે છે. ૧૮૫

જન્મે भौमः स्वराशिस्थो वर्षे नवमगो भवेत् ॥

स्वगृहे संस्थितो यात्रामुत्तमां संप्रयच्छति ॥ ૧૮૬ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં મંગળ પોતાની મેષ અથવા વૃશ્ચિક રા-
શિમાં હોય અને વર્ષકાળમાં પણ પોતાની મેષ અથવા વૃશ્ચિક રાશિનો
થઈને નવમાસ્થાનમાં હોયતો શુભકાર્ય સંબંધી પ્રયાણ જાણવું. ૧૮૬

स्वगृहोच्चगतश्चंद्रो नवमे यदि संस्थितः ॥

मुंथहा सप्तमे तत्र विदेशगमनं भवेत् ॥ ૧૮૭ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા પોતાની કર્કરાશિ અથવા પોતાની ઉચ્ચ
વૃષભરાશિનો થઈને નવમાસ્થાનમાં હોય અને મુંથા સાતમાસ્થાનમાં
હોય તો પરદેશગમન કરાવે છે. ૧૮૭

वर्षेशो बलवान्पापायुतः केन्द्रेऽधिकारान् ॥

अधिकारे गतिः संख्ये सेनापत्येऽपि वा वदेत् ॥ ૧૮૮ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ બળવાન થઈને પાપગ્રહથી યુક્ત ના હોય તથા
પંચાધિકારીમાં અધિકાર યુક્ત થઈને કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય તો પરદે-
શમાં અધિકાર મળવાથી પ્રયાણ હોય અથવા સંગ્રામને વિષે સેના-
પતિ નીમાવાથી પરદેશ પ્રયાણ હોય આ પ્રમાણે કહેવું. ૧૮૮

एवं बुधे कुजे जीवयुतेर्काभिर्गते पुनः ॥

परसैन्यो परिगतिर्जयः स्व्यातिसुखावहः ॥ ૧૮૯ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણે બુધ અથવા મંગળ બળવાન, ઉદયી, અને અધિકારયુક્ત ગુરૂની સાથે કેંદ્રસ્થાનમાં હોય તો જય, યશ અને સુખ આપનારી યાત્રા બાણવી. ૧૮૯

धर्माधिपे लग्नपतेश्च योगे गतिस्त्वक्स्माच्च शनौ शुभस्थे ॥

विर्योश्નિજते स्याद्गमनं नशस्तमेवं गुरौ दूरगतिस्ततश्च ॥ ૧૯૦ ॥

અર્થ:—નવમાસ્થાનના સ્વામીનો અને લગ્નના સ્વામીનો યોગ થયો હોય અર્થાત્ તે બન્ને ભેગા બેઠા હોય તો અકસ્માત યાત્રાનો યોગ થાય છે, બળથી રહિત શનિ નવમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો યાત્રામાં સુખ મળતું નથી તથા આ પ્રમાણેનો ગુરૂ બળથી રહિત થઈને નવમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોયતાં દૂર યાત્રાનો યોગ થાય છે કેન્દ્રસ્થિતે ભૂમિસુતેઽદ્વનાથે દૂરે ગતિઃ સ્યાન્નિજબધુવર્ગાત્ ॥

धर्माधिपे पूर्णबले सुखं च मार्गे नराणां हि शुभस्थिते वा ॥ ૧૯૧ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ મંગળ કેંદ્રસ્થાનમાં હોય તો પોતાના બંધુવર્ગથી પરદેશમાં પ્રયાણ હોય તથા નવમાસ્થાનનો સ્વામી બળવાન થઈને નવમાસ્થાનમાં હોય તો પ્રયાણને વિષે સુખ કરે છે. ૧૯૧

मार्गाख्यसद्भाधिपतौ बलिष्ठे तत्र स्थिते मार्गपदाश्रिते वा ॥

मार्गे सुखं स्याद्बहुलं नराणां कष्टं खलैः संनिहिते बिबीर्ये ॥ ૧૯૨ ॥

અર્થ:—માર્ગસહમનો સ્વામી બળવાન થઈને પોતાના સ્થાનમાં અથવા નવમાસ્થાનમાં હોય તો બાણસોને પ્રયાણને વિષે ઘણુંજ સુખ મળે છે. અને જો તે પાપ ગ્રહોથી યુક્ત તથા બળથી રહિત હોય તો પ્રયાણને વિષે દુઃખ પડે છે. ૧૯૨

मूर्तिं मूर्तिपतिः पश्येद्भाग्यं पश्यति भाग्यपः ॥

भाग्यं लग्नपतिर्लग्नं भाग्यपः पश्यति ध्रुवम् ॥ ૧૯૩ ॥

અર્થ:—લગ્નને લગ્નનો સ્વામી જોતો હોય, નવમાસ્થાનને નવમાસ્થાનનો સ્વામી જોતો હોય, નવમાસ્થાનને લગ્નનો સ્વામી જોતો હોય તથા લગ્નને નવમાસ્થાનનો સ્વામી જોતો હોય તો નિશ્ચય ભાગ્યનો ઉદય કરે છે. ૧૯૩

ભાગ્યે લગ્નપત્તિસ્તિષ્ઠેલુએ ભાગ્યપતિર્યદા ॥

ભાગ્યલગ્નપત્તિસ્વર્ણે વર્ષે ભાગ્યોદયો ભવેત્ ॥ ૧૯૪ ॥

અર્થ:—નવમાસ્થાનમાં લગ્નનો સ્વામી રહેલો હોય અને લગ્ન-સ્થાનમાં નવમાસ્થાનનો સ્વામી રહેલો હોય તથા નવમાસ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી પોતાના ઘરમાં રહેલા હોય તો તે વર્ષમાં નિશ્ચય લાગ્યનો ઉદય થાય છે. ૧૯૪

દશમભાવવિચાર:

વીર્યાઢ્યે સ્વગતેઽદ્વપે નિજકુલે સ્યાત્કીર્તિરાજ્યોદય-

સ્ત્વન્યત્કેન્દ્રગતે ચ સૌમ્યસહિતે સ્થાનાન્તરાગ્નિનૃણામ્ ॥

એવં ઘસ્રપતૌ તુ તુર્યભગતે પૂર્વાધિકારાગમો

મિત્રત્વં સિતિપેન વા શુભજનૈર્લાભસ્થિતે વા ધ્રુવમ્ ॥૧૯૫॥

અર્થ:—વર્ષેશ બળવાન થઈને દશમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો પોતાના કુળને વિષે કીર્તિ અને રાજ્યનો ઉદય કરે છે. વર્ષેશ બળવાન થઈને બીજા કેન્દ્ર અર્થાત્ પહેલા, ચોથા અને સાતમા સ્થાનને વિષે શુભ ગ્રહ સાથે રહેલો હોય તો તે માણસને સ્થાનાન્તર અર્થાત્ નોકરીમાં ફેરબદલી કરે છે. આ પ્રમાણે બળવાન વર્ષેશ સૂર્ય ચોથાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો પ્રથમના અધિકારની પ્રાપ્તિ કરે છે. તથા અગીઆરમા સ્થાનને વિષે પૂર્વોક્ત પ્રકારનો સૂર્ય રહેલો હોય તો નિશ્ચય કરીને રાજાની સાથે અથવા શ્રેષ્ઠ માણસોની સાથે મિત્રતા કરાવે છે. ૧૯૫

સૂર્યે સિંહગતે હિ જન્મસમયે વર્ષે બલાઢ્યે નૃણાં

રાજ્યાગ્નિશ્ચ વિદ્યૌ કુજાસ્પદગતે સ્થાનાન્તરાર્થાગમમ્ ॥

નીચસ્થે દિનપે નભઃસ્થલગતે પાપાર્દિતે બંધનં

ભૂપાલ્લાભપતે ચ લાભભગતે લાભો મહાન્વિદ્યયા ॥ ૧૯૬ ॥

અર્થ:—જે માણસના જન્મકાળમાં સૂર્ય સિંહરાશિમાં હોય અને તે વર્ષકાળને વિષે બળવાન હોય તો રાજ્યની પ્રાપ્તિ કરે છે. જન્મકાળમાં મંગળ જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિમાં ચંદ્રમા વર્ષકાળ-

ને વિષે હોય તો સ્થાનાન્તર અને ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે. સૂર્યનીચ અર્થાત્ તુળા રાશિનો થઇને પાપગ્રહથી યુક્ત દશમાસ્થાનને પામેલો હોય તો રાજાથી બંધન કરે છે. તથા અગ્નિઆરમા સ્થાનનો સ્વામી અગ્નિઆરમા સ્થાનમાં હોય તો વિદ્યાના પ્રતાપથી મોટો લાભ થાય છે. ૧૯૬

खेशलप्रेषवर्षेशेत्यशालो राज्यदायकः ॥

वर्षेशे राज्यसहमेऽर्केत्यशाले महा नृपः ॥ १९७ ॥

અર્થ:—દશમાસ્થાનનો સ્વામી, લગ્નનો સ્વામી અને વર્ષેશ પરસ્પર ઇત્યશાલયોગ કરતા હોય તો રાજ્યની પ્રાપ્તિ કરે છે તથા વર્ષેશ રાજ્યસહમમાં રહીને સૂર્યની સાથે ઇત્યશાલયોગ કરતો હોય તો મોટો રાજા થાય છે. ૧૯૭

सप्तमे चाष्टमे शुके पदलाभः स्वभावतः ॥

बुधेन गुरुणा वापि युक्ते दृष्टे महत्पदम् ॥ १९८ ॥

અર્થ:—વર્ષકાળને વિષે સાતમા અથવા આઠમાસ્થાનમાં શુક હોય તો પદ અર્થાત્ અધિકારનો લાભ કરે છે. તથા બુધ અથવા ગુરુથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો મોટા પદની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૧૯૮

शनिस्थाने कुजः पश्यन्मुथहां पापकर्मतः ॥

नृपभीतिं वित्तनाशं दद्याद्दશमगो यदि ॥ १९९ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં શનિ જે રાશિમાં હોય તેજ રાશિનો મંગળ વર્ષમાં દશમાસ્થાનમાં રહીને મુથાને જોતો હોય તો પાપકર્મથી રાજાનો ભય અને ધનનો નાશ થાય છે. ૧૯૯

यदाऽर्कपुत्रो बलवान् स्वतुङ्गसंस्थोप्यतुङ्गे भृगुजो बलाढ्यः ॥

यदा तदा म्लेच्छजनप्रसाद्धनक्ति राज्यं विपुलां च लक्ष्मीम् ॥ ૨૦૦ ॥

અર્થ:—જ્યારે બળવાન શનિ પોતાની ઉચ્ચ (તુળા) રાશિમાં રહેલો હોય અને બળવાન શુક પણ પોતાની ઉચ્ચ (મીન) રાશિમાં રહેલો હોય ત્યારે તે માણસ યવન રાજાની કૃપાથી રાજ્ય અને અત્યંત લક્ષ્મીને લોગવે છે. ૨૦૦

લાભભાવવિચાર:

અબ્દપેજ્ઞેર્થમે લાભો વાણિજ્યાચ્છુભદ્ગ્યુતે ॥

સેંથિહેસ્મિંલગ્નગતે લાભઃ પઠનલેખનાત્ ॥ ૨૦૧ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ બુધ ધનસ્થાનમાં શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો વેપાર રોજગારથી લાભ કરે છે. તથા આ વર્ષેશ બુધ શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને મુંથાસહિત વર્ષલગ્નમાં રહેલો હોય તો લણવાથી તથા લખવાથી લાભ કરે છે. ૨૦૧

અસ્મિન્ષષ્ટાષ્ટાંત્યગતે સક્રૂરે નીચકર્મકૃત્ ॥

ક્રૂરેક્ષણે ન લાભો સ્તંગતે ન લિખનાદિતઃ ॥ ૨૦૨ ॥

અર્થ:—આ પ્રમાણેનો વર્ષેશ બુધ છઠ્ઠા, આઠમા અથવા બાર-માસ્થાનમાં પાપગ્રહથી યુક્ત હોય તો નીચકર્મ કરનાર થાય છે. પાપગ્રહથી દૃષ્ટ હોય તો લાભનો નાશ કરે છે. તથા અસ્તંગત હોય તો લખવા આદિના કામથી પણ લાભ ન હોય. ૨૦૨

જીવેઽબ્દપે ક્રૂરહતે લગ્ને હાનિર્મયં નૃપાત્ ॥

અસ્મિન્નધિકૃતે દ્યૂને વ્યવહારાદ્વનાપ્તયઃ ॥ ૨૦૩ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ ગુરૂ પાપપીડિત થઈને લગ્નમાં રહેલો હોય તો રાજથી ધનની હાનિ અને ભય કરે છે. તથા આ ગુરૂ પંચાધિકારીમાં અધિકારવાળો થઈને સાતમાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો વ્યવહાર અર્થાત્ વેપાર રોજગારથી ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૨૦૩

લગ્નાયેશેત્યશાલે સ્યાલ્લાભઃ સ્વજનગૌરવમ્ ॥

સર્વે લાભે ચ ચિત્તાપ્ત્યૈ સબલા નિર્બલા ન તુ ॥ ૨૦૪ ॥

અર્થ:—અગ્નીઆરમા સ્થાનના સ્વામીનો અને લગ્નના સ્વામીનો પરસ્પર ઇત્યશાલયોગ થાય તો મોટો લાભ અને પોતાના માણસોને વિષે પ્રતિષ્ઠા મળે છે. તથા સર્વ ગ્રહો બળવાન થઈને અગ્ની આરમા સ્થાનમાં રહેલા હોય તો ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે. બળરહિત હોય તો ધનની પ્રાપ્તિ કરતા નથી. ૨૦૫

સર્વીર્યો જ્ઞઃ સમુથહો લગ્નેઽર્થ સહમે શુભાઃ ॥

તદા નિશ્વાતદ્રવ્યસ્ય લાભઃ પાપદશા ન તુ ॥ ૨૦૫ ॥

અર્થ:—બળવાન બુધ મુંથાની સાથે વર્ષલગ્નમાં રહેલો હોય અને ધનસહુમને વિષે શુભગ્રહો રહેલા હોય ત્યારે ખાડામાં દાટેલા ધનનો લાભ થાય છે. અને તેના ઉપર પાપગ્રહોની દૃષ્ટિ હોય તો દાટેલા ધનનો લાભ થતો નથી. ૨૦૬

લગ્નલાભપતી લાભે લગ્ને વા લગ્નલાભપૌ ॥

લગ્ને લાભાધિપો વા સ્યાલ્લાભે લગ્નાધિપો ભવેત્ ॥ ૨૦૬ ॥

एकोपि हि यदा योगस्तदा लाभः सुनिश्चितम् ॥

चन्द्रयोगे विशेषेण पूर्णो लाभः प्रकीर्तितः ॥ ૨૦૭ ॥

અર્થ:—લગ્નનો સ્વામી અને લાભસ્થાનનો સ્વામી લાભસ્થાનમાં રહેલા હોય, અથવા લગ્નનો સ્વામી અને લાભસ્થાનનો સ્વામી લગ્નમાં રહેલા હોય, અથવા લાભસ્થાનનો સ્વામી લગ્નમાં રહેલો હોય, અથવા લગ્નનો સ્વામી લાભસ્થાનમાં રહેલો હોય આ પ્રમાણેના ચાર યોગોમાંથી જ્યારે એક પણ યોગ થયો હોય ત્યારે ધારેલો લાભ મળે છે અને તેમાં વિશેષ ક્ષત્રીને ચંદ્રમાનો યોગ થયો હોય તો ધારેલો લાભ પૂર્ણ મળે છે. ૨૦૬-૨૦૭

व्ययभावविचारः

लग्नाब्दपौ हतबलौ व्ययषण्मृतिस्थौ यद्राशिगौतदमु

सारि फलं विचिंत्यम् ॥ षष्ठेऽब्दपे भृगुसुतेयविनष्ट-

वीर्ये दृष्टे खलैः क्षुतदृशाद्विषदक्षसंस्थे ॥ ૨૦૮ ॥

भृत्यक्षतिस्तुरगहा चतुरंगिभस्थे ऽन्यस्मिन्नपीदम्यदितं

फलमद्वનાથે ॥ *સ્વસ્થે કુજે શશિયુતે તુરગાદિ

નાશઃ સ્યાદ્વ્યાકુલત્વમશુભોપહતે વ્યયે વા ॥ ૨૦૯ ॥

અર્થ:—લગ્નનો સ્વામી તથા વર્ષેશ બળથી રહિત થઈને બારમા, છઠ્ઠા અથવા આઠમાસ્થાનમાં મનુષ્યાદિ જે રાશિમાં રહેલા હોય તેની બરાબર કુળ બાણવું. બળથી રહિત શુક્ર વર્ષેશ થઈને છઠ્ઠા-સ્થાનમાં મનુષ્યરાશિમાં હોય તથા તેને પાપગ્રહો ક્ષુતદૃષ્ટિથી જોતા

***સ્વસ્થેકુજેશનિયુતિતિપાઠઃ**

હોય તો સેવકોનો નાશ કરે છે. પૂર્વોક્ત શુક્ર બે ચતુષ્પદરાશિમાં હોય તો હાથી ઘોડા આદિ ચોપગાં પશુઓનો નાશ કરે છે. આ પ્રમાણે બીજા ગ્રહો વર્ષેશ થઈને છઠ્ઠા, આઠમા અથવા બારમા-સ્થાનમાં રહી મનુષ્યાદિ રાશિમાં રહેલા હોય તો પૂર્વોક્ત ક્રૂણ કહેવું. વર્ષેશ મંગળ ચંદ્રમાથી યુક્ત દશમાસ્થાનમાં હોય તો ઘોડા આદિનો નાશ અને મનમાં વ્યાકુળતા કરાવે છે અથવા પાપ પીડિત મંગળ ચંદ્રમા યુક્ત બારમાસ્થાનમાં હોય તો તે પણ આજ ક્રૂણ આપે છે. ૨૦૮-૨૦૯

षष्ठे रवौ खलहते चतुरंग्रिभस्थे

भृत्यैः समं कलिरथाष्टमरिःफगेऽपि ॥

मंदेऽब्दपे बलयुते रिपुरिःफसंस्थे

भूवासनद्रुमजलाशयनिर्मितिश्च ॥ २१० ॥

અર્થ:—સૂર્ય વર્ષેશ થઈને છઠ્ઠાસ્થાનમાં પાપપીડિત ચતુષ્પદરાશિમાં હોય તો પોતાના નોકરોની સાથે કલેશ કરાવે છે. તથા આઠમા અથવા બારમાસ્થાનમાં હોય તો પણ આ ક્રૂણ આપે છે. તથા વર્ષેશ શનિ બળવાન થઈને છઠ્ઠા અથવા બારમા સ્થાનમાં હોય તો ઉજ્જડ ભૂમિમાં ગામ વસાવે છે તથા વૃક્ષારોપણ અને જળાશયાદિ બનાવે છે. ૨૧૦

स्वर्क्षोच्चगे कर्मणि सूर्यशुत्रे नैरुज्यमयाधिगमश्च जीवे ॥

सूर्ये नृपाद्वाहुबलात्कुजेर્યો बुधे भिषग्ज्यોतिषकाव्यक्तिल्यैः ॥ २११ ॥

અર્થ:—વર્ષેશ શનિ પોતાની મકર કુંભ રાશિનો અથવા પોતાની ઉચ્ચ તુળા રાશિનો થઈને દશમાસ્થાનમાં હોય તો શરીરને વિષે અરિચ્છ તથા ધનની પ્રાપ્તિ પણ કરે છે. આજ પ્રમાણે વર્ષેશ ગુરૂ પોતાની ધન મીન અથવા પોતાની ઉચ્ચ કર્કેરાશિનો થઈને દશમાસ્થાનમાં હોય તો આ ક્રૂણ આપે છે, વર્ષેશ સૂર્ય પોતાની સિંહરાશિનો અથવા પોતાની ઉચ્ચ મેષરાશિનો થઈને દશમાસ્થાનમાં હોય તો રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. વર્ષેશ મંગળ

પોતાની મેષ વૃશ્ચિક રાશિનો અથવા પોતાની ઉચ્ચ મકરરાશિનો થઈને દશમાસ્થાનમાં હોય તો પોતાના પરાક્રમથી ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે. તથા વર્ષેશ બુધ પોતાની મિથુન કન્યા રાશિનો અથવા પોતાની ઉચ્ચ કન્યારાશિનો થઈને દશમાસ્થાનમાં હોય તો વૈદ્યક, જ્યોતિષ, કાવ્ય અને શિલ્પ અર્થાત્ કારીગરીથી લાભ મળે છે. ૨૧૧.

મન્દેઽદ્વપે ગતવલે નૈરાશ્યં દૌઃસ્થ્યમાદિશેત્ ॥

સૂર્યેઽદ્વપે શશિસ્થાને મન્દેઽદ્વજનુષોર્હતે ॥ ૨૧૨ ॥

સર્વકર્મસુ વૈકલ્યં વક્રેઽસ્તે ચ તથા પુનઃ ॥

કર્મકર્મેશ સહમનાથાઃ શનિયુતેઽક્ષિતા ॥ ૨૧૩ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ શનિ નિર્બળ થઈને દશમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો તે માણસ નિરાશ અને ચલિત મનવાળો થાય છે. વર્ષેશ સૂર્ય હોય અને જન્મકાળને વિષે ચંદ્રમા જે રાશિમાં રહેલો હોય તેજ રાશિમાં વર્ષકાળને વિષે શનિ નિર્બળ થઈને પડેલો હોય તેમજ વર્ષકાળ અને જન્મકાળમાં પાપપીડિત હોયતો તે માણસ સર્વ કાર્ય કરવામાં જ્ઞાન રહિત થાય છે. આ પ્રમાણેનો શનિ વક્રી અથવા અસ્તંગત હોય તો તે માણસ સર્વ કાર્ય કરવામાં જ્ઞાન રહિત થાય છે. તથા દશમો ભાવ, દશમાભાવનો સ્વામી અને કર્મ સહમેશ શનિથી યુક્ત અથવા દષ્ટ હોય તો પૂર્વોક્ત ફળ અર્થાત્ તે માણસ સર્વ કાર્ય કરવામાં જ્ઞાન રહિત થાય છે. ૨૧૨-૨૧૩

ષટ્ષઠ્યયગેઽન્દેશે કર્મેશે ચ બલોજ્જિતે ॥

સૂતાવન્દે ચ મશુમં તત્રાઽન્દે મૃતિપે તથા ॥ ૨૧૪ ॥

અર્થઃ—વર્ષેશ છટ્ટા, આઠમા અથવા બારમાસ્થાનમાં હોય, તથા દશમાસ્થાનનો સ્વામી જન્મકાળ તથા વર્ષકાળમાં નિર્બળ હોય તો તે વર્ષ અશુભ બાણવું. તથા વર્ષકાળમાં આઠમાસ્થાનનો સ્વામી પૂર્વોક્ત સ્થાનોમાં હોય અથવા નિર્બળ હોય તો તે પણ વર્ષ અશુભ બાણવું. ૨૧૪

દ્વાદશે શોભનઃ खेटो विवाहादिषु सद्बचयम् ॥

क्रूरोप्यसद्बचयं राजदस्युभ्यः कुरुते ग्रहः ॥ ૨૧૫ ॥

અર્થ:—આરમાસ્થાનમાં શુભ ગ્રહો હોય તો વિવાહાદિ શુભ કાર્યને વિષે શુભ ખર્ચ કરાવે છે તથા પાપગ્રહો હોય તો રાજ તથા ચોરાદિકથી અશુભ ખર્ચ કરાવે છે. ૨૧૫

યત્ર ભાવે શુભફલો દુષ્ટો વા જન્મનિ ગ્રહઃ ॥

વર્ષે તદ્ભાવગસ્તાદક્ તત્ફલં યચ્છતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૨૧૬ ॥

અર્થ:—જન્મકાળને વિષે જે ભાવમાં શુભ અથવા અશુભ ફળ આપનારો કોઈ ગ્રહ હોય તે ગ્રહ વર્ષકાળને વિષે પણ તે ભાવને વિષે રહીને તેના જેવુંજ નિશ્ચય ફળ આપે છે. ૨૧૬

યેજન્મનિ સ્યુઃ સર્વલા વિવીર્યા વર્ષે શુભં પ્રાક્ચરમે ત્વનિષ્ટમ્ ॥

દદ્યુર્વિલોમં વિપરીતતાયાં તુલ્યં ફલં સ્યાદુભયત્રસામ્યે ॥ ૨૧૭ ॥

અર્થ:—જન્મકાળમાં જે ગ્રહો બળવાન હોય તેજ ગ્રહો વર્ષકાળમાં નિર્ભળ હોય તો તે ગ્રહો વર્ષપ્રવેશના પૂર્વાર્દ્ધમાં શુભ ફળ અને ઉત્તરાર્દ્ધમાં અશુભ ફળ આપે છે. અથવા જન્મકાળમાં જે ગ્રહો નિર્ભળ હોય તેજ ગ્રહો વર્ષકાળમાં બળવાન હોય તો તે ગ્રહો વર્ષના પૂર્વાર્દ્ધમાં અશુભ ફળ તથા ઉત્તરાર્દ્ધમાં શુભ ફળ આપે છે. જન્મકાળ તથા વર્ષકાળ બન્નેમાં જે ગ્રહો બળવાન હોય તે ગ્રહો આખા વર્ષમાં શુભ ફળ આપે છે. તથા જન્મકાળ અને વર્ષકાળ બન્નેમાં જે ગ્રહો નિર્ભળ હોય તે ગ્રહો આખા વર્ષમાં અશુભ ફળ આપે છે. આ પ્રમાણે ગ્રહોથી ઉત્પન્ન થયેલું ફળ તે તે ગ્રહોની દશા અંતર્દશામાં કહેવું જોઈએ. ૨૧૭

રાવિદશાફલમ્

દશા રવેઃ પૂર્ણબલસ્ય લાભં ગજાશ્વહેમામ્બરરત્નપૂર્ણમ્ ॥

માનોદયં ભૂમિપતેર્દદાતિ યશશ્ચ દેવદ્વિજપૂજનાદેઃ ॥ ૨૧૮ ॥

અર્થ:—પૂર્ણબળી સૂર્યની દશા હોય તો હાથી, घोडा, સુવર્ણ વસ્ત્ર, અને રત્નાદિનો લાભ, રાજથી માનનો ઉદય તથા દેવતા અને બ્રાહ્મણના પૂજનથી યશની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૧૮

દશા રવેર્મધ્યબલસ્ય પૂર્વમિદં ફલં મધ્યમમેવ દત્તે ॥

ગ્રામાધિકારવ્યવસાયધૈર્યઃ કુલાનુમાનાચ્ચ સુખાદિલાભઃ ॥ ૨૧૯ ॥

અર્થ:—મધ્યમળગી સૂર્યની દશા હોય તો પૂર્વોક્ત ક્ષણ મધ્યમ રીતે આપે છે અને પોતાના કુળના પ્રમાણમાં માન, આમાદિકનો અધિકાર, આખર તથા ધીરતાથી સુખાદિકનો લાભ થાય છે. દશા રવેરલ્પબલસ્ય પુંસાં દદાતિ દુઃસ્વં સ્વજનૈર્વિવાદાત્ ॥

મતિભ્રમં પિત્તરુજં સ્વતેજોવિનાશનં ધર્ષણમપ્યરિમ્યઃ ॥ ૨૨૦ ॥

અર્થ:—અદ્યખળગી સૂર્યની દશા હોય તો માણસોને પોતાના માણસોની સાથે વિવાદ થવાથી દુઃખ, બુદ્ધિનો ભ્રમ, પિત્તનો રોગ, પોતાના પરાક્રમનો નાશ, તથા શત્રુઓથી પરાલભ (હાર) થાય છે. દશા રવેર્નષ્ટબલસ્ય પુંસાં નૃપાદ્રિપોર્વા ભયમર્થનાશમ્ ॥

સ્ત્રીપુત્રમિત્રાદિજનૈર્વિવાદં કરોતિ બુદ્ધિભ્રમમામયંચ ॥ ૨૨૧ ॥

અર્થ:—હીનળગી સૂર્યની દશા હોય તો માણસોને રાજ્યથી તથા શત્રુથી ભય, ધનનો નાશ, સ્ત્રી, પુત્ર અને મિત્રાદિકથી વિવાદ, બુદ્ધિનો ભ્રમ તથા રોગ પણ થાય છે. ૨૨૧

લગ્નાત્રિલાભારિનમસ્થિતોર્કો નિંદ્યોપિ સોર્ધ્ધે ફલદો દશાયામ્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણવીર્યોતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૨૨॥

અર્થ:—સૂર્ય લગ્નથી ૨-૧૧-૬-૧૦ સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન જાણવો, તેથી કરીને તે સ્થાનોમાં હીનળગી હોય તો અદ્યખળગીનું, અદ્યખળગી હોય તો મધ્યમળગીનું, મધ્યમળગી હોય તો પૂર્ણળગીનું તથા પૂર્ણળગી હોય તો અત્યંત શુભ ક્ષણ આપે છે. ૨૨૨

ચંદ્રદશાફલમ્

ઈંદોર્દશા પૂર્ણબલસ્ય દત્તે શુક્રામ્બરસ્રઙ્મણિમૌક્તિકાદ્યમ્ ॥

સ્ત્રીસંગમં રાજ્યસુખં ચ ભૂમિલાભં યશઃ કાંતિબલાભિવૃદ્ધિમ્ ॥૨૨૩॥

અર્થ:—પૂર્ણળગી ચંદ્રમાની દશા હોય તો શ્વેતવસ્ત્ર, માળા, મણિ અને મોતી આદિનો લાભ, સ્ત્રીનો સમાગમ, રાજ્યથી સુખ, પૃથ્વીનો લાભ તથા યશ, કાંતિ અને બળનો વધારો કરે છે. ૨૨૩

ઈંદોર્દશા મધ્યબલસ્ય પૂર્વમિદં ફલં મધ્યમમેવદત્તે ॥

વાણિજ્યમિત્રામ્બરગેહસૌર્યં ધર્મે મતિં કર્ષણતોન્નલાભમ્ ॥૨૨૪॥

અર્થ:—મધ્યમબળી ચંદ્રમાની દશા હોય તો પૂર્વોક્ત સંપૂર્ણ ૬ળ મધ્યમ આપે છે તથા વેપારથી લાભ, મિત્ર, વસ્ત્ર અને ઘરનું સુખ, ધર્મકાર્યમાં ખુદ્ધિ, અને કૃષિ (ખેતી) ના કામમાં ધાન્યનો લાભ થાય છે. ૨૨૪

इंदोर्दशा स्वल्पबलस्य दत्ते कफामयं कांतिविनाशमाहुः ॥

मित्रादिवैरं जननं कुमार्या धर्मार्थनाशं सुखस्वल्पमत्र ॥ २२५ ॥

અર્થ:—અલ્પબળી ચંદ્રમાની દશા હોય તો કફનો રોગ, શરીરની કાંતિનો નાશ, મિત્રાદિકોથી વૈર, કન્યાનો જન્મ, ધર્મ અને અર્થનો નાશ તથા સાધારણ સુખ આપે છે. ૨૨૫

इंदोर्दशा नष्टबलस्य लोकापवादभीतिं धनधर्मनाशम् ॥

शीतामयं स्त्रीसुतमित्रवैरंदौस्थ्यं च दत्ते विरसान्प्रभुक्तिम् ॥ २२६ ॥

અર્થ:—હીનબળી ચંદ્રમાની દશા હોય તો માણસોમાં અપવાદનો ભય, ધન અને ધર્મનો નાશ, શીત (ઠંડા) રોગ, સ્ત્રી, પુત્ર અને મિત્રથી વૈર, શરીરમાં અસાવધપણું તથા સ્વાદ રહિત અન્નનું ભોજન પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૨૬

लग्नात्रिवित्तायगतोऽपिचंद्रो निंद्योपि सोर्द्धं फलदो दशायाम् ॥

याति त्वसौ मध्यबलः शुभत्वं संपूर्ण वीर्योतिशुभो निरुक्तः ॥ २२७ ॥

અર્થ:—ચંદ્રમા લગ્નથી ૩-૨-૧૧ સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન બાળુવો અને તે સૂર્યની બરાબર ૬ળમાં ફેરફાર કરે છે. ૨૨૭

भौमदशाफलम्

दशापतिः पूर्णबलो महीजः सेनापतित्वं तनुते नराणाम् ॥

जयं रणे विद्रुमहेमरत्नवस्त्रादिलाभं प्रियसाहसत्वम् ॥ २२८ ॥

અર્થ:—દશાપતિ મંગળ પૂર્ણબળી હોય તો માણસોમાં સેનાપતીપણું, સંગ્રામમાં જય, પરવાળા, સુવર્ણ, રત્ન અને વસ્ત્રાદિનો લાભ તથા સાહસપણું પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૨૮

दशापतिर्मध्यबलो महीजः कुलानुमानेन धनं ददाति ॥

राजाधिकारो प्यथ तत्परत्वं तेजस्विता कांतिबलाभिवृद्धिम् ॥ २२९ ॥

અર્થ:—દશાપતિ મંગળ મધ્યમળની હોય તો કુળાનુમાન ધન આપે છે તથા રાજાથી અધિકાર, સવારીમાં તત્પર, તેજસ્વીપણું કાંતિ અને બળનો વધારો કરે છે. ૨૨૬

દશાપતિઃ સ્વલ્પબલો મહીજો દદાતિ પિતોષ્ણરુજં શરીરે ॥

રિપોર્ભયં બંધનમાસ્યતોઽસૃક્સ્રવં ચ વૈરં સ્વજનૈશ્ચ શશ્વત્ ॥૨૩૦॥

અર્થ:—દશાપતિ મંગળ અદ્યમળની હોય તો પિત્ત અને ગરમીના પ્રકોપથી શરીરમાં રોગ, શત્રુનો લય, બંધન, મોઢામાંથી રૂધિરસ્રાવ તથા પોતાના માણસોની સાથે નિરંતર વૈર કરાવે છે.

દશાપતિર્નષ્ટબલો મહીજો વિવાદમુગ્રં જનયેદ્રણં વા ॥

ચૌરાદ્ભયં રક્તરુજં જ્વરં ચ વિપત્તિમન્યસ્વહૃતિં ચ સ્વર્જૂમ્ ॥૨૩૧॥

અર્થ:—દશાપતિ મંગળ હીનમળની હોય તો ઘણોજ વિવાદ અથવા લડાઈ કરાવે છે. તથા ચોરથી લય, રક્તવિકારનો રોગ, તાવ, વિપત્તિ બીજા માણસોથી ધનની હાનિ અને ખરજવાનો રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. ૨૩૧

લગ્નાત્રિષષ્ઠાયગતો મહીજો નિંદ્યોપિ સોર્ધિં ફલદો દશાયામ્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણવીર્યોતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૩૨॥

અર્થ:—મંગળ લગ્નથી ૩-૬-૧૧ સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન બાણવો અને તે સૂર્યની ખરાબર ક્ષણમાં ફેરફાર કરે છે.

બુધદશાફલમ્

દશાપતિઃ પૂર્ણબલો બુધશ્ચેદ્યશોઽભિવૃદ્ધિં ગણિતાત્સુશિલ્પાત્ ॥

તનોતિ સેવાં સફલાં નૃપાદેર્દૃત્યં ચ વૈ દૂષ્યગુણોદયં ચ ॥ ૨૩૩ ॥

અર્થ:—દશાપતિ બુધ પૂર્ણમળની હોય તો ગણિત તથા શિલ્પવિદ્યાથી યશનો વધારો, રાજાદિકોની સેવાથી ક્ષણની પ્રાપ્તિ, દૂતપણું અને નિર્દોષ ગુણોનો ઉદય પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૩૩

દશાપતિર્મધ્યબલો બુધશ્ચેદ્ગુરોઃ સુહૃદ્ભયો લિપિકાવ્યશિલ્પૈઃ ॥

ધનાપ્તિદાયી સુતમિત્રવંધુસમાગમાન્મધ્યમેવ સૌખ્યમ્ ॥ ૨૩૪ ॥

અર્થ:—દશાપતિ બુધ મધ્યમળની હોય તો ગુરૂ અથવા વડીલોથી, મિત્રોથી, લખવાના કામથી, કાવ્યથી તથા શિલ્પ વિદ્યાથી

ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. પુત્ર, મિત્ર અને બંધુજનોના સમાગમથી મધ્યમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૩૪

દશાપતૌ સ્વલ્પબલે બુદ્ધે સ્યાન્માનસ્ય નાશઃ સ્વજનાપવાદઃ ॥

અકાર્યકોપસ્વલનાદ્યનિષ્ઠં ધનવ્યયં રોગભયં ચ વિદ્યાત્ ॥૨૩૫॥

અર્થઃ—દશાપતિ બુદ્ધ અલ્પબળી હોય તો માનનો નાશ, પોતાના માણસોથી અપવાદ, વિના પ્રયોજન કોપ, વચન ભંગથી ખોટું ક્રુદ્ધ, ધનનો ખર્ચ તથા રોગનો ભય થાય છે. ૨૩૫

દશાપતૌ હીનબલે બુદ્ધે સ્યાત્સ્વબુદ્ધિદોષો વધબંધમીતિઃ ॥

દૂરે ગતિર્વાતકફામયાર્તિર્નિસ્વાતવિત્તસ્ય ચ નાપિ લાભઃ ॥૨૩૬॥

અર્થઃ—દશાપતિ બુદ્ધ હીનબળી હોય તો પોતાની બુદ્ધિના દોષથી વધ અથવા બંધનનો ભય, દૂરદેશગમન, વાયુ અને કંકના રોગથી પીડા તથા પૃથ્વીમાં દાટેલા ધનનો નાશ થાય છે. ૨૩૬

ત્યક્ત્વારિરંદ્રાંત્યમતોઽન્યગોઙ્ગો નિંદ્યોપિ સોર્દ્ધં ફલદો દશાયામ્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણ વીર્યોતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૩૭॥

અર્થઃ—બુદ્ધ લગ્નથી ૬-૮-૧૨ સ્થાનનો ત્યાગ કરીને બીજા સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન બાણવો અને તે સૂર્યની ખરાબર ક્રુદ્ધમાં ફેરફાર કરે છે. ૨૩૭

ગુરુદશાફલમ્

ગુરોર્દશા પૂર્ણબલસ્ય દત્તે માનોદયં રાજસુહૃદ્ગુરુભ્યઃ ॥

કીર્ત્યર્થલાભોપચયં સુખાનિ રાજ્યં સુતામિં રિપુરોગનાશમ્ ॥૨૩૮॥

અર્થઃ—પૂર્ણબળી ગુરુની દશા હોય તો રાજા, મિત્ર અને ગુરુ અથવા વડીલવર્ગથી માનનો ઉદય, કીર્તિ અને અર્થનો લાભ, રાજ્ય તરફથી સુખ, પુત્રની પ્રાપ્તિ, તથા શત્રુ અને રોગનો નાશ થાય છે. ૨૩૮

ગુરોર્દશા મધ્યબલસ્ય ધર્મે મતિં સચ્ચિત્ત્વં નૃપમંત્રિવૈરૈઃ ॥

તનોતિ માનાર્થસુખાભિલાભં સિદ્ધિ સદુત્સાહબલાતિરેકામ્ ॥૨૩૯॥

અર્થઃ—મધ્યમબળી ગુરુની દશા હોય તો ધર્મને વિષે બુદ્ધિ, રાજા અને મંત્રી વર્ગથી મિત્રતા, માન, અર્થ અને સુખનો લાભ તથા ઉત્સાહથી બળની સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૩૯

દશાગુરોરલ્પબલસ્ય દત્તે રોગં દરિદ્રત્વમથારિભીતિમ્ ॥

કર્ણમયં ધર્મધનપ્રણાશં વૈરાગ્યમર્થં ચ ગુણં ન કિંચિત્ ॥૨૪૦॥

અર્થ:—અદ્યબળી ગુરૂની દશા હોય તો રોગ, દરિદ્રતા, શત્રુથી લય, કાનોમાં રોગ, ધર્મ અને ધનનો નાશ, ચિત્તમાં વૈરાગ્ય તથા ધન અને ગુણને કિંચિત પણ આપતી નથી. ૨૪૦

દશાગુરોર્નષ્ટબલસ્ય પુંસાં દદાતિ દુઃસ્વાનિ રુજં કફાર્તિમ્ ॥

કલત્રપુત્રસ્વજનારિભીતિ ધર્માર્થનાશં તનુપીડનં ચ ॥ ૨૪૧ ॥

અર્થ:—હીનબળી ગુરૂની દશા હોય તો માણસોને અનેક પ્રકારના દુઃખો, રોગ અને કફની પીડા, સ્ત્રી પુત્ર અને પોતાના માણસો અને શત્રુઓથી લય, ધર્મ અને અર્થનો નાશ તથા શરીરને વિષે પીડા થાય છે. ૨૪૧

લગ્નાત્ષડઘ્નંત્યમભિન્નસંસ્થો નિંદ્યો ગુરુશ્ચાર્દ્રફલો દશાયામ્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણવીર્યોતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૪૨॥

અર્થ:—ગુરૂ લગ્નથી ૬-૮-૧૨ સ્થાન સિવાયના બીજા સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન બાળુવો અને તે સૂર્યની બરાબર ક્ષણમાં ફેરફાર કરે છે. ૨૪૨

શુક્રદશાફલમ્

દશા ભૃગોઃ પૂર્ણબલસ્ય સૌખ્યં સ્વગંધહેમાંવરકામિનીભ્યઃ ॥

હયાદિલાભઃ સુતકીર્તિતોષા નૈરુજ્યગાંધર્વરતિઃ પદાસિઃ ॥૨૪૩॥

અર્થ:—પૂર્ણબળી શુક્રની દશા હોય તો સુખ, માળા, સુગંધી વસ્તુ, સુવર્ણ, વસ્ત્ર, અને સ્ત્રીઓથી સુખ આપે છે તથા ઘોડા આદિ વાહનનો લાભ, પુત્ર અને કીર્તિથી સંતોષ, શરીરને વિષે નીરોગિતા, ગાયનાદિકને વિષે પ્રીતિ અને અધિકારની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૪૩

દશા ભૃગોર્મધ્યબલસ્ય દત્તે વાણિજ્યતોર્થાગમનં કૃષેશ્ચ ॥

મિષ્ટાન્નપાનાંવરભોગલાભં મિત્રાંશ્ચ યોષિત્સુતસૌખ્યલાભમ્ ॥૨૪૪॥

અર્થ:—મધ્યમ બળી શુક્રની દશા હોય તો વેપારથી તથા ખેતીના કામથી ધનનો લાભ, મિષ્ટાન્ન ભોજન, વસ્ત્ર અને ભોગનો લાભ તથા મિત્ર, સ્ત્રી અને પુત્રથી સુખનો લાભ થાય છે. ૨૪૪

દશા ભૃગોરલ્પબલસ્ય દત્તે મતિભ્રમં જ્ઞાનયશોર્થનાશમ્ ॥

કદન્નમોજ્યં વ્યસનામયાતિં સ્ત્રીપક્ષવૈરં કલિમપ્યરિભ્યઃ ॥૨૪૫॥

અર્થ:—અદ્યપખળી શુકની દશા હોય તો બુદ્ધિનો ભ્રમ, જ્ઞાન, યશ અને ધનનો નાશ, બુવાર અને બાજરીનું લોજન, વ્યસન અને રોગની પીડા, સ્ત્રી પક્ષથી વૈર તથા શત્રુ પક્ષથી ક્લેશ પણ થાય છે. ૨૪૫

દશા ભૃગોર્નષ્ટબલસ્ય દત્તે વિદેશયાનં સ્વજનૈર્વિરોધમ્ ॥

પુત્રાર્થમાર્યાવિપદો રુજશ્ચ મતિભ્રમોપિ વ્યસનં મહચ્ચ ॥૨૪૬॥

અર્થ:—હીનખળી શુકની દશા હોય તો પરદેશગમન, પોતાના માણસોથી વિરોધ, પુત્ર, ધન અને સ્ત્રી આદિથી વિપત્તિ, રોગ, બુદ્ધિનો ભ્રમ તથા મોટું વ્યસન પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૪૬

લગ્નાદ્વચયાષ્ટારિગૃહં વિહાય દૈત્યાધિપઃ શેષગૃહેર્દ્ધદઃ સ્યાત્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણવીર્યોઽતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૪૭॥

અર્થ:—શુક લગ્નથી ૧૨-૮-૬ સ્થાન સિવાય બીજા સ્થાનોમાં રહેલો હોય તો બળવાન બાળવો અને તે સૂર્યની બરાબર ક્ષણમાં ફેરફાર કરે છે. ૨૪૭

શનિદશાફલમ્

દશા શનેઃ પૂર્ણબલસ્ય દત્તે નવીનવેશમામ્બરભૂમિસૌખ્યમ્ ॥

આરામતોયાશ્રયનિર્મિતિશ્ચ મ્લેચ્છાતિસંગાન્નપતેર્ધનાસિઃ ॥ ૨૪૮ ॥

અર્થ:—પૂર્ણખળી શનિની દશા હોય તો નવાં ઘર, વસ્ત્ર અને જમીનનું સુખ, વિસામો અને જળસ્થાન અર્થાત્ કૂવા, વાવનો કત્તા, તથા મ્લેચ્છ અને રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૪૮

દશા શનેર્મધ્યબલસ્ય દત્તે સ્વરોષ્ટ્રપાશ્વંડજતો ધનાસિમ્ ॥

વૃદ્ધાંગનાસંગમદુર્ગરક્ષાઽધિકારચિંતાવિરસાન્નભોગઃ ॥૨૪૯॥

અર્થ:—મધ્યખળી શનિની દશા હોય તો ગધેડાં, ઊંટ અને પાખંડથી ધનની પ્રાપ્તિ, વૃદ્ધ સ્ત્રીનો સંગમ, કોટ કિલ્લાની રક્ષાના અધિકારની ચિંતા તથા સ્વાદ રહિત અન્નનું લોજન પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૪૯

દશા શનેઃ સ્વલ્પબલસ્ય પુંસાં તનોતિ દુઃસ્વં રિપુતસ્કરેભ્યઃ ॥

દારિદ્ર્યમાત્મીયજનાપવાદં રોગં ચ શીતાનિલકોપમુગ્ધમ્ ॥૨૫૦॥

અર્થઃ—અદ્યખળી શનિની દશા હોય તો માણસોને શત્રુ અને ચોરોથી દુઃખ મળે છે, તથા દરિદ્રતા, પોતાના માણસોથી જુઠા કલંક, શીત અને વાયુના કોપથી મોટા રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. ૨૫૦

દશા શનેર્નષ્ટબલસ્ય પુંસામનેકધાતુવ્યસનાનિ દત્તે ॥

સ્ત્રીપુત્રમિત્રસ્વજનૈર્વિરોધં રોગાભિવૃદ્ધિં મરણેનતુલ્યમ્ ॥૨૫૧॥

અર્થઃ—હીનખળી શનિની દશા હોય તો માણસોને અનેક પ્રકારના વ્યસન, સ્ત્રી, પુત્ર, મિત્ર અને પોતાના માણસોથી વિરોધતા તથા રોગાદિનો વધારો મરણ બરાબર થાય છે. ૨૫૧

લગ્નાત્રિપષ્ઠાયગતોઽર્કપુત્રો નિંદ્યોપિ સોર્દ્ધ ફલદો દશાયામ્ ॥

યાતિ ત્વસૌ મધ્યબલઃ શુભત્વં સંપૂર્ણવીર્યોતિશુભો નિરુક્તઃ ॥૨૫૨॥

અર્થઃ—શનિ લગ્નથી ૩-૬-૧૧ સ્થાનમાં રહેલો હોય તો તે બળવાન જાણુવો અને તે સૂર્યની બરાબર ક્ષણમાં ફેરફાર કરે છે. ૨૫૨

લગ્નદશાફલમ્

હેમમુક્તાફલદ્રવ્યલાભમારોગ્યમુત્તમમ્ ॥

કુરુતે સ્વામિસન્માનં દશાલગ્નસ્ય શોભના ॥ ૨૫૩ ॥

અર્થઃ—પૂર્ણખળી લગ્નની દશા હોય તો સુવર્ણ, મોતી અને ધનનો લાભ, શરીરની ઉત્તમ આરોગ્યતા, તથા વડીલોથી સન્માન આપે છે. ૨૫૩

લાભં દિષ્ટેન વિત્તસ્ય માનહીનસ્ય સેવનમ્ ॥

મનસો વિકૃતિં કુર્યાદશા લગ્નસ્ય મધ્યમા ॥ ૨૫૪ ॥

અર્થઃ—મધ્યખળી લગ્નની દશા હોય તો પોતાના નશીબથી ધનનો લાભ, માનથી હીન માણસની સેવા તથા મનમાં સંકટ વિકટ વ્યવહારો થાય છે. ૨૫૪

વિદેશમગનં ક્લેશં બુદ્ધિનાશં કદવ્યયમ્ ॥

માનહાર્તિં કરોત્યેવં કષ્ટા લગ્નદશા ફલમ્ ॥ ૨૫૫ ॥

અર્થ:—હીનબળી લગ્નની દશા હોય તો પરદેશ ગમન, કલેશ, બુદ્ધિનો નાશ, યુદ્ધમાં ખર્ચ, તથા માનની હાનિ કરે છે. ૨૫૫
ક્રૂરલગ્નદશા મધ્યા સૌખ્યં સ્વલ્પં ધનવ્યયમ્ ॥

અંગપીઠાં ત્વપુષ્ટિં ચ કુરુતે મૃત્યુવિગ્રહમ્ ॥ ૨૫૬ ॥

અર્થ:—કૂર લગ્નની દશા હોય તો તે મધ્યમ જાણવી, અને તે સાધારણ સુખ, ધનનો ખર્ચ, શરીરને વિષે પીડા અને નિર્બળતા તથા મૃત્યુ અને લડાઈ ટાંટા કરે છે. ૨૫૬

દશા તનોઃ સ્વામિબલેન તુલ્યં ફલં દદાતીત્યપરો વિશેષઃ ॥

ચરે શુભા મધ્યફલાઽધમા ચ દ્વિમૂર્તિભેઽસ્માદ્વિપરીતમૂલમ્ ॥૨૫૭॥

અર્થ:—લગ્નની દશા પોતાના સ્વામીના બળની બરાબર ફળ આપે છે. જેવી રીતે લગ્નેશ ઉદયનો ઉચ્ચનો અથવા સ્વગૃહાદિ બળવાળો હોય તો તે પૂર્ણબળી દશાનું ફળ આપે છે તથા અસ્ત અથવા નીચનો હોય તો તે હીનબળી દશાનું ફળ આપે છે. પણ તેમાં વિશેષ એ છે જે ચર લગ્નમાં પ્રથમ દ્રેષ્કાણુ હોય તો તે દશા પૂર્ણબળીનું ફળ આપે છે. બીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો મધ્યમ બળી દશાનું ફળ અને ત્રીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો હીનબળી દશાનું ફળ આપે છે. દ્વિસ્વભાવ રાશિનું લગ્ન હોય તો ચરરાશિથી વિપરીત એટલે પ્રથમ દ્રેષ્કાણુ હોય તો હીનબળી, બીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો મધ્યમબળી તથા ત્રીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો પૂર્ણબળી દશાનું ફળ આપે છે. ૨૫૭

અનિષ્ટમિષ્ટં ચ સમં સ્થિરર્ક્ષે ક્રમાદૃકાણૈઃ ફલમુક્તમાચૈઃ ॥

સત્સ્વામિયોગેક્ષણતઃ સુખસ્યાત્પાપેક્ષણાત્ફલકલં ચ વાચ્યં ॥૨૫૮॥

અર્થ:—સ્થિરરાશિનું લગ્ન હોય અને અને પ્રથમ દ્રેષ્કાણુ હોય તો હીનબળી પ્રમાણે, બીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો પૂર્ણબળી પ્રમાણે તથા ત્રીજો દ્રેષ્કાણુ હોય તો મધ્યમબળી પ્રમાણે ફળ આપે છે. આ પ્રમાણે પૂર્વાચાર્યોએ લગ્નની દશાનું ફળ દ્રેષ્કાણુ વશથી કહ્યું છે. જે લગ્ન શુભગ્રહો અને પોતાના સ્વામીથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ હોય તો અશુભ ફળ પણ શુભ થઈ જાય છે તથા લગ્ન પાપગ્રહ યુક્ત અથવા પાપગ્રહ દૃષ્ટ હોય તો કષ્ટકારક ફળ કહેવું. ૨૫૮

માસેશફલમ્

મહીશાઢનામિર્મહામાનલાભો મનઃ સંપ્રમોદઃ સદા માનવાનામ્ ॥

દિગંતપ્રચારં યશઃ સ્યાન્નિતાન્તં ભવેન્માસનાથો યદા ઘસ્રનાથઃ ૨૫૯

અર્થઃ—સૂર્ય માસપતિ હોય તો રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ, મોટા માનનો લાભ, સર્વદા મનમાં હર્ષ તથા તે માણસોનો દેશાંતરમાં નિરંતર યશનો પ્રચાર કરે છે. ૨૫૯

મુક્તાહારશ્વેતવસ્ત્રાદિલાભઃ સ્વીયાલોકાદ્ભૂપતેઃ સૌખ્યપ્રાપ્તિઃ ॥

વિત્તં તીર્થાસક્તિયુગ્માનવાનાં માસાધીશો યામિનીશો યદા સ્યાત્ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રમા માસપતિ હોય તો માણસોને મોતીઓના હાર અને શ્વેતવસ્ત્રાદિનો લાભ, પોતાના માણસોથી અને રાજાથી સુખની પ્રાપ્તિ, ધનનો આગમ તથા તીર્થયાત્રામાં પ્રીતિ ઉત્પન્ન કરે છે. ૨૬૦

દ્રવિણશોણિતવસ્તુસમાગમો જયયુતો હિ તતઃ સમરાજિરે ॥

भवति मङ्गलमण्डितमन्दिरं तनुभृतां यदि मासपमङ्गलः ॥ २६१ ॥

અર્થઃ—મંગળ માસપતિ હોય તો તે માણસને ધન અને લાલ વસ્તુની પ્રાપ્તિ, સંગ્રામમાં વિજય તથા ઘરમાં સર્વ ઠેકાણે માંગળીક હોય છે. ૨૬૧

नानाविलासं वरवस्त्रलाभं धनागमं भूपतितો नितान्तम् ॥

कुर्यान्नराणां विपुलां च कीर्तिं मासाधिनाथः शशिजो नितान्तम् ॥

અર્થઃ—બુધ માસપતિ હોય તો તે માણસને નાના પ્રકારનો વિલાસ, સુંદર વસ્ત્રોનો લાભ, રાજાથી સર્વદા ધનની પ્રાપ્તિ તથા કીર્તિનો વધારો થાય છે. ૨૬૨

वृन्दारकाचां निरतो नितान्तं वन्दाभिभूताखिलशूरलोकम् ॥

धत्ते पुमांसं धिषणाभियुक्तं मासाधिनाथो धिषणाभिधानः ॥ २६३ ॥

અર્થઃ—શુક્ર માસપતિ હોય તો તે માણસને દેવપૂજનમાં પ્રીતિ-વાળો, સર્વલોકથી નમસ્કાર કરવા યોગ્ય, તથા શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિવાળો કરે છે.

निजजनाभिहतावरतान्वितो रतिविधानविचक्षणमानसः ॥

हरति वारिगणे विहितोक्षितो भृगुसुते यदि मासपतौ स्थिते ॥ २६४

અર્થ:—શુક માસપતિ હોય તો તે માણસ પોતાના કુટુંબી-ઓમાં અધિક આદરવાળો, કામકીડામાં અધિક મનવાળો તથા જળકીડામાં પ્રીતિવાળો થાય છે. ૨૬૪

નરેશાત્સદા પ્રાપ્તમાનો નરઃ સ્યાલ્લતાભૂરુહારોપણે સક્તચિત્તઃ ॥

વિલાસાન્વિતો વૈરિમાનપ્રમાથી પ્રમુત્ત્વં પ્રયાતઃ શનિર્યત્ર માસે ॥૨૬૫

અર્થ:—શનિ માસપતિ હોય તો તે માણસ રાજ્યથી નિરંતર માન મેળવનારો, વેલા અને વૃક્ષો વાવવામાં આસક્ત મનવાળો, વિલાસથી યુક્ત તથા શત્રુઓના માનનું મર્દન કરવામાં સમર્થ થાય છે.

તન્વાદિભાવગતમાસેશફલમ્

માસેશ્વરો લગ્નગતઃ કરોતિ ધનાગમં સંતતિમેવ સૌખ્યમ્ ॥

કર્મોદયં બાહુબલપ્રતાપં શત્રુક્ષયં સ્યાત્સ્વલુ રાજ્યમાનમ્ ॥૨૬૬॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે માસપતિ લગ્નમાં હોય તો ધનનો આગમ, સંતાનનું સુખ, લાગ્યનો ઉદય, બાહુબળનો પ્રતાપ, શત્રુનો નાશ તથા રાજ્ય તરફથી માન મળે છે. ૨૬૬

માસેશ્વરઃ કોશગતઃ કરોતિ દ્રવ્યાગમં બાહુબલ પ્રમોદમ્ ॥

ધર્માગમં વાહનમન્દિરાણિ યુક્તેક્ષિતો વા શુભસ્વેસ્વરેન્દ્રૈઃ ॥ ૨૬૭ ॥

અર્થ:—માસપતિ શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને ધન-સ્થાનમાં રહેલો હોય તો ધનનો લાભ, બાહુબળનો વધારો, હર્ષનો વધારો, ધર્મનો વધારો તથા વાહન અને મકાનાદિનો લાભ કરે છે. ૨૬૭

ભવતિ માસપતિઃ સહજે યદા નિજ પરાક્રમસિદ્ધિકરસ્તદા ॥

નિજ સહોદરદેહસુખં ભવેત્સ્વલ્લસ્યગૈઃ સહિતો ન ચ વીક્ષિતઃ ॥૨૬૮॥

અર્થ:—જ્યારે માસપતિ ત્રીજાસ્થાનને પામેલો હોય અને તે પાપગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ ન હોય ત્યારે પોતાના પરાક્રમની સિદ્ધિ કરે છે તથા પોતાના લાઈના શરીરે સુખ કરે છે. ૨૬૮

માસે યદા માસપતિશ્ચતુર્થો ભવેત્તદાવાહનહેમલાભઃ ॥

સત્સજ્જતિં બ્રાહ્મણદેવભક્તિં યુક્તેક્ષિતો વા સ્વલુ સૌમ્યસ્વેટૈઃ ॥ ૨૬૯

અર્થ:—જ્યારે માસપ્રવેશને વિષે માસપતિ શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને ચોથા સ્થાનમાં રહેલો હોય ત્યારે વાહન અને

સુવર્ણનો લાલ, સારા માણસોની સંગતી તથા બ્રાહ્મણ અને દેવતા ઉપર ભક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ૨૬૯

માસેશ્વરઃ પંચમગઃ કરોતિ ધનાગમં સંતતિમેવ સૌખ્યમ્ ॥

સ્ત્રીणां विलासं रिपुरोगनाशं सुखार्थसिद्धिं तनुतेत्रमासे ॥ ૨૭૦ ॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે માસપતિ પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો ધનનો લાલ, સંતાનનું સુખ, સ્ત્રીથી વિલાસ, શત્રુ અને રોગનો નાશ તથા સુખ અને અર્થની સિદ્ધિ કરે છે. ૨૭૦

માસેશ્વરઃ શત્રુગતઃ કરોતિ રોગાગમં વાહનવિત્તહાનિઃ

શત્રૂદયઃ કાર્યકૃતા ન સિદ્ધિઃ પ્રમેહપીડા કથિતા મુનીન્દ્રૈઃ ॥૨૭૧॥

અર્થઃ—માસપતિ છઠ્ઠા સ્થાનમાં રહેલો હોય તો રોગનો વધારો, વાહન અને ધનની હાનિ, શત્રુનો ઉદય, કાર્ય કરવામાં નિષ્ફળતા અને પ્રમેહની પીડા કરે છે. એમ મુનીશ્વરો કહે છે. ૨૭૧

કલત્રગો માસપતિર્યદાં સ્યાજ્ઞાયાવિલાસં કુરુતે સદાઽસૌ ॥

વ્યાપારસિદ્ધિં ધનધાન્યમુચ્ચૈર્યુક્તેક્ષિતશ્ચેત્સલુ સૌમ્યચેટૈઃ ॥૨૭૨॥

અર્થઃ—જ્યારે માસપતિ શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને સાતમાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો નિરંતર સ્ત્રીથી વિલાસ, વ્યાપારમાં સિદ્ધિ તથા ઘણા પ્રકારે ધનધાન્યનો વધારો કરે છે. ૨૭૨

માસેશ્વરો મૃત્યુગતઃ કરોતિ વપુઃ પ્રણાશં બલબુદ્ધિનાશમ્ ॥

રમાવિયોગં સુતબંધુચ્ચેદમિતસ્તતઃ સંભ્રમણં કરોતિ ॥ ૨૭૩ ॥

અર્થઃ—માસપતિ આઠમાસ્થાનમાં ગયેલો હોય તો શરીરની હાનિ, બળ અને બુદ્ધિનો નાશ, લક્ષ્મીનો વિયોગ, પુત્ર અને ભાઈથી ખેદ તથા દેશવિદેશમાં ભ્રમણ કરાવે છે. ૨૭૩

માસેશ્વરો ભાગ્યગતો નરાણાં ભાગ્યોદયં ધર્મવિવર્દનં ચ ॥

સ્ત્રીणां विलासं खलु मित्रलाभं संतानसौख्यं प्रकरोति नूनम् ॥૨૭૪॥

અર્થઃ—માસપતિ નવમાસ્થાનમાં ગયેલો હોય તો માણસોને ભાગ્યનો ઉદય, ધર્મનો વધારો, સ્ત્રીઓથી વિલાસ, મિત્રનો લાલ તથા નિશ્ચય સંતાનનું સુખ કરે છે. ૨૭૪

કર્મસ્થિતો માસપતિર્નરાણાં કરોતિ સંતાનસુખં પ્રતાપમ્ ॥

સ્ત્રીણાં વિલાસં ધનધાન્યલાભં સર્વાર્થલાભં કથિતં મુનીન્દ્રૈઃ ॥૨૭૫॥

અર્થઃ—માસપતિ દશમાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો માણસોને સંતાનનું સુખ, પ્રતાપનો વધારો, સ્ત્રીઓથી વિલાસ, ધન અને ધાન્યનો લાભ તથા સર્વ પ્રકારના અર્થની સિદ્ધિ કરે છે. એ પ્રમાણે મુનિશ્વરો કહે છે. ૨૭૫

લાભે ભવેન્માસપતિર્નરાણાં યદા તદા સ્યાદ્વિતતં ચ લાભમ્ ॥

કાન્તાસુખં સન્નસુખં વિલાસં યુક્તેક્ષિતઃ સૌમ્યસ્વગૈઃ પ્રમોદમ્ ॥૨૭૬॥

અર્થઃ—માસપતિ લાભસ્થાનમાં શુભગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને રહેલો હોય તો માણસોને લાભનો વધારો, સ્ત્રીનું સુખ, ધનનું સુખ, નાના પ્રકારનો વિલાસ તથા હર્ષ ઉત્પન્ન કરે છે. ૨૭૬

વ્યયસ્થિતો માસપતિઃ કરોતિ ધનવ્યયં ધાન્યવિનાશનં ચ ॥

શિરોઽઙ્ગપીઢાં સુતસૌખ્યનાશં જાયાદિકષ્ટં રિપુવિગ્રહં ચ ॥ ૨૭૭॥

અર્થઃ—માસપતિ આરમાસ્થાનને વિષે રહેલો હોય તો ધનનો ખર્ચ, ધાન્યનો નાશ, માંથામાં અને શરીરમાં પીડા, પુત્ર સુખની હાનિ, સ્ત્રી આદિને કષ્ટ તથા શત્રુથી વિગ્રહ કરે છે. ૨૭૭

માસે ભાવગતમુંથાફલમ્

શરીરેઽતિ સૌખ્યં સુતેભ્યઃ પ્રમોદં સુખં કામિનીકેલિજં મિત્રલાભમ્ ॥

નરેશાદ્ધનાર્પિં યશોવૃદ્ધિનિત્યં નૃણાં લગ્નગા માસવેશે હિ મુન્થા ॥૨૭૮॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા લગ્નમાં હોય તો માણસોને શરીરથી અત્યંત સુખ, પુત્રોથી આનંદ, સ્ત્રીના લોગવિલાસનું સુખ, મિત્રનો લાભ, રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ તથા નિરંતર યશની વૃદ્ધિ કરે છે.

મતિં નિર્મલાં નિત્યમિષ્ટાન્નભોગં વિનાશં રિપૂણાં નૃપાદ્વિત્તલાભમ્ ॥

સુહૃદ્ભિઃ સુખં મુન્થહા વિક્તગા ચેન્નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૬૦॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા ધનસ્થાનનાં હોય તો માણસોને નિર્મળ બુદ્ધિ, નિત્ય મિષ્ટાન્નલોજન, શત્રુઓનો નાશ, રાજાથી ધનનો લાભ તથા મિત્રવર્ગથી સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૨૭૮

નાનાવિલાસં સ્વીયવર્ગાતિસૌખ્યં સુખં બંધુતઃ પૌરુષસ્યાપિ વૃદ્ધિમ્ ॥
ધરેશાદ્ધનં વિક્રમે મુન્યહા ચેન્નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૦॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા ત્રીજાસ્થાનમાં હોય તો મા-
ણુસોને નાનાપ્રકારનો વિલાસ, પોતાના કુટુંબવર્ગથી સુખ, ભાઈથી
સુખ, પુરુષાર્થનો વધારો, તથા રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. ૨૮૦
શરીરે કૃશત્વં દ્વિષદ્વિશ્ચ ભીતિં ધનાભાવતાં દુઃસ્વલબ્ધિં નિતાન્તમ્ ॥
કૃષીણાં ભયં તુર્યયાતે હિ મુન્યા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૧॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા ચોથાસ્થાનમાં હોય તો
માણુસોને શરીરે દુર્બળતા, શત્રુવર્ગથી ભય, ધનની હાનિ, નિ-
રંતર દુઃખની પ્રાપ્તિ તથા ખેતી સળાંધી ભય કરે છે. ૨૮૧
સુપર્વાદ્વિજાર્ચારતિં બુદ્ધિવૃદ્ધિં સુતેભ્યોઽતિસૌખ્યં સદા કીર્તિલાભમ્ ॥
અનેકાર્થલબ્ધિં સુમુન્યા સુતસ્થા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૨॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા પાંચમાસ્થાનમાં હોય તો
માણુસોને શુભ પર્વમાં બ્રાહ્મણપૂજામાં પ્રીતિ, બુદ્ધિનો વધારો,
પુત્રોથી અત્યંત સુખ, સર્વદા કીર્તિનો લાભ તથા નાના પ્રકારના
કાર્યની સિદ્ધિ કરે છે. ૨૮૨

સ્વકાર્યે રિપુત્વં નરેશાચ્ચ ભીતિં ગતૌજઃ શરીરં સુપુત્રાર્તિવૃદ્ધિમ્ ॥
ધનાર્તિં ચ ચૌરાદરિસ્થાનગેન્થા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૩॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા છઠ્ઠાસ્થાનમાં હોય તો મા-
ણુસોને પોતાના કાર્ય કરવામાં શત્રુતા, રાજાથી ભય, શરીરમાં
બળની હાનિ, પુત્રોને પીડાનો વધારો તથા ચોર વર્ગથી ધનની
ધનની હાનિ કરે છે. ૨૮૩

અનેકાધિપીડાં કલત્રાઙ્ગકલ્પં વિનાશં ધનસ્યાથ લોકે રિપુત્વમ્ ॥
સ્વદેહે ચ પીડાં મદસ્થાનગેન્થા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૪॥

અર્થઃ—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા સાતમાસ્થાનમાં હોય તો
માણુસોને અનેક પ્રકારની માનસીક પીડા, સ્ત્રીના શરીરે કષ્ટ, ધનનો
નાશ, માણુસોથી શત્રુતા તથા પોતાના શરીરે પીડા કરે છે. ૨૮૪

બલેભ્યો ધનેભ્યો મયં રોગવૃદ્ધિં રિપુત્વં સ્વકાર્યે ધનાભાવમુગ્રમ્ ॥

સદા ભાવ્યચિન્તા વસુસ્થાનગેન્થા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૫॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા આઠમાસ્થાનમાં હોય તો માણસોને બળ અને ધનથી ભય, રોગનો વધારો, શત્રુતા, પોતાના કાર્યમાં ધનની હાનિ તથા નિરંતર ચિંતાતુર કરે છે. ૨૮૫

પ્રસિદ્ધં પ્રચણ્ઢં સ્વપુત્રાદિશક્તિં સુખપ્રાપ્તિમાત્મીયલોકાન્નિતાંતમ્ ॥

મહાભાગ્યતામિન્થિહા ભાગ્યયાતા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૬॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા નવમાસ્થાનમાં હોય તો માણસોને અત્યંત પ્રસિદ્ધ, પોતાના પુત્રાદિકોની શક્તિનો વધારો, પોતાના માણસોથી નિરંતર સુખની પ્રાપ્તિ તથા મોટા ભાગ્યનો વધારો કરે છે. ૨૮૬

મહીશાદમીષ્ટાર્થલાભં નિતાન્તં સ્વકીયાતિસૌખ્યં કલત્રાન્ન તોષન્ ॥

શરીરે સુરૂપં ચ મુન્યા નમસ્થા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૭॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા દશમાસ્થાનમાં હોય તો માણસોને રાજાથી મનઃસ્થિત ધનનો લાભ, પોતાના કુટુંબવર્ગથી નિરંતર સુખ, સ્ત્રીથી સંતોષ તથા શરીરે સુંદરતાનો વધારો કરે છે. ૨૮૭

નરેશાદ્ધનાર્પિં ચ યોષાતિતોષં પરં સ્વર્ણભૂષામ્બરં વિક્તલાભમ્ ॥

સુરાર્ચાર્તિં મુન્યહા લાભયાતા નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૮॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા અગીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો માણસોને રાજાથી ધનની પ્રાપ્તિ, સ્ત્રીથી અત્યંત સંતોષ, શ્રેષ્ઠ સુવર્ણના આભૂષણ, વસ્ત્ર અને ધનનો લાભ તથા દેવતાઓની પૂજામાં પ્રીતિ કરે છે. ૨૮૮

ધરેશાદ્ધયં વૈરિતો મીતિમુગ્રાં વ્યયં ચાતિલોલં કૃષીણાં મયં ચ ॥

વ્યયસ્થાનગા મુન્યહા વ્યગ્રતાં ચ નરાણાં હિ માસપ્રવેશે વિધત્તે ॥૨૮૯॥

અર્થ:—માસપ્રવેશને વિષે મુંથા બારમા સ્થાનમાં હોય તો માણસોને રાજાથી ભય, શત્રુથી મોટો ભય, અત્યંત ખર્ચ, ખેતીમાં ભય તથા મનમાં વ્યગ્રતા ઉત્પન્ન કરે છે. ૨૮૯

માસપ્રવેશફલમ્

લગ્નાંશાધિપતિર્વિલગ્નપનવાંશેશેન મૈત્રીદશા

દૃષ્ટો વા સહિતઃ શશી ચ યદિ તૌ મૈત્રીદશાલોકતે ॥

તસ્મિન્માસિ તનૌ સુખં बहुविधं नैरुज्यामित्थं फलं

તાવદ્યાવદિનેસ્યુરિથમથતાન્સંચાર્યં વાચ્યં ફલમ્ ॥ ૨૯૦ ॥

અર્થ:—માસલગ્નના નવમાંશનો સ્વામી અને લગ્નેશ્વરના નવ-માંશનો સ્વામી પરસ્પર મિત્રદૃષ્ટિથી જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તથા ચંદ્રમા તે બંનેને મિત્રદૃષ્ટિથી જોતો હોય તો તે મહિનાને વિષે માસપ્રવેશવાળા માણસના શરીરમાં નાના પ્રકારનું સુખ અને આરોગ્યતા જ્યાં સુધી તે માસપ્રવેશ છે ત્યાં સુધી રહે છે. આ પ્રમાણે ગણિત વશથી ગ્રહોના બળાબળનો તથા દૃષ્ટિયોગનો વિચાર કરીને માસફળ કહેવું. ૨૯૦

તૌ चेच्छत्रुदशा मिथश्च शशिना दृष्टौ मनोदुःखदौ

रोगाधिक्यकरौ च कश्चिदनयोर्नीचोस्तगोवायदि ॥

કષ્ટાત્સૌખ્યમિહ દ્વયં યદિ પુનનીચાસ્તંગં સ્યાન્મૃતિઃ

मृत्यद्भोद्भवरिष्टतो मृतिसमं स्यादन्यथेत्यूचिरे ॥ ૨૯૧ ॥

અર્થ:—જો લગ્નના નવમાંશનો સ્વામી અને લગ્નેશ્વરના નવમાંશનો સ્વામી પરસ્પર શત્રુદૃષ્ટિથી જોતા હોય અને તે બંનેને ચંદ્રમા શત્રુદૃષ્ટિથી જોતો હોય તો તે માણસને માનસિક દુઃખ અને રોગનો વધારો કરે છે, લગ્નના નવમાંશનો સ્વામી અને લગ્નેશ્વરના નવમાંશનો સ્વામી આ બેમાંથી એક પણ નીચ અથવા અસ્તંગત હોય તો દુઃખ ભોગવ્યા પછીથી સુખની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. તથા લગ્નના નવમાંશનો સ્વામી અને લગ્નેશ્વરના નવમાંશનો સ્વામી આ બંને નીચ અથવા અસ્તને પામેલા હોય અથવા આ બંનેમાંથી એક નીચને પામેલો હોય અને બીજો અસ્તને પામેલો હોય તો મૃત્યુ કરે છે. પરંતુ જન્મકાળ અને વર્ષકાળ બંનેમાં રિષ્ટયોગ થયો હોય તોજ મૃત્યુ થાય છે. અન્યથા મૃત્યુ તુલ્ય દુઃખ આપે છે. ૨૯૧

ભાવાંશાધિપતિઃ સ્વભાવપનવાંશેશેન મૈત્રીદશા

દૃષ્ટો વા સહિતઃ શશી ચ યદિ તૌ મૈત્રીદશાલોકતે ॥

તદ્ભાવોત્થસુખં વિલોક્યમથતદ્વચત્યાસતઃ કીર્તિતં

નીચાસ્તાદિફલં ચ લગ્નવદિદં વિદ્વદ્ઝિલ્લં ધિયા ॥ ૨૯૨ ॥

અર્થઃ—આ પ્રમાણે સંપૂર્ણ લાવોનો વિચાર કરવો અર્થાત્ જે લાવ સખંધી જેવું હોય તે લાવના નવમાંશનો સ્વામી અને તે લાવના સ્વામીના નવમાંશનો સ્વામી પરસ્પર મિત્ર દૃષ્ટિથી જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તથા ચંદ્રમા પણ તે બન્નેને મિત્રદૃષ્ટિથી જોતો હોય તો તે મહિનામાં તે લાવ સખંધી સુખ આપે છે. જે લાવના નવમાંશનો સ્વામી અને તે લાવના સ્વામીના નવમાંશનો સ્વામી પરસ્પર શત્રુદૃષ્ટિથી જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તથા ચંદ્રમા તે બન્નેને શત્રુદૃષ્ટિથી જોતો હોય તો તે લાવ સખંધી અશુભ ફળ નિશ્ચય આપે છે. આ પ્રમાણે બન્નેમાંથી એક પણ નીચ અથવા અસ્તંગત હોય તો તે લાવ સખંધી અશુભ ફળ આપ્યા પછીથી શુભ ફળ આપે છે. તથા બન્ને નીચ અથવા અસ્તંગત હોય તો આખા માસમાં તે લાવ સખંધી અશુભ ફળ મળે છે. આ પ્રમાણે વિદ્વાનોએ લગ્નની બરાબર બાકીના લાવોનો વિચાર કરીને ફળ કહેવું. ૨૯૨

લગ્નેશમાસેશસમેશ્વરાંશનાથા યદંશાધિપમિત્રદૃષ્ટ્યા ॥

દૃષ્ટા યુતા વા શશિના ચ તત્તદ્ભાવોત્થ સૌખ્યાય ન ચેદનિષ્ટમ્ ॥૨૯૩॥

અર્થઃ—વર્ષલગ્નેશ, માસેશ, વર્ષેશ અને માસલગ્નેશ આ ચારે જે જે લાવના નવમાંશના સ્વામીને મિત્રદૃષ્ટિથી જોતા હોય અથવા યુક્ત હોય તથા ચંદ્રમા પણ તેને મિત્રદૃષ્ટિથી જોતો હોય અથવા યુક્ત હોય તો તે તે લાવ સખંધી સુખ આપે છે. આ પ્રમાણે નિર્બળ અને શત્રુદૃષ્ટિથી અનિષ્ટ ફળ જાણવું. ૨૯૩

નિર્બલા વ્યયષષ્ટાષ્ટાંશપાઃ સત્ફલદાયકાઃ ॥

અન્યે સર્વીર્યાઃ શુભદા વ્યત્યયે વ્યત્યયઃ સ્મૃતઃ ॥૨૯૪॥

અર્થ:—બારમા, છઠ્ઠા અને આઠમા ભાવના નવમાંશના સ્વામીઓ નિર્ભળ હોય તો તે શુભ ફળને આપે છે. તથા બાકીના ભાવોના નવમાંશના સ્વામીઓ સખળ હોય તો તે શુભ ફળને આપે છે. આનાથી વિપરીત અર્થાત્ બારમા, છઠ્ઠા અને આઠમા ભાવના નવમાંશના સ્વામીઓ સખળ હોય તથા બાકીના ભાવોના નવમાંશના સ્વામીઓ નિર્ભળ હોય તો તે અશુભ ફળ આપે છે. ૨૯૪

લગ્નેશમાસેશસમેશમુંથાધિપાઃ પદષ્ટોપગતાઃ સપાપાઃ ॥

દૃષ્ટાઃ સ્વલૈઃ શત્રુદશાત્ર માસેવ્યાધ્યાદિવિદ્વિઙ્મયદુઃસ્વદાઃ સ્યુઃ ॥૨૯૫॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નેશ, માસેશ, વર્ષેશ અને મુંથેશ ૬-૮ સ્થાનમાં પાપગ્રહોથી યુક્ત હોય તથા તેને પાપગ્રહો શત્રુદૃષ્ટિથી જોતા હોય તો આ માસને વિષે રોગાદિ કલશ અને શત્રુ તરફથી દુઃખની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૯૫

માસેશ્વરે કેન્દ્રગતે શુભેન દૃષ્ટેયુતે વા બહુકષ્ટનાશમ્ ॥

ધનાગમં કાન્તિવિવર્દનં ચ કરોતિ સૌખ્યં વિવિધ પ્રકારૈઃ ॥૨૯૬॥

અર્થ:—માસપતિ કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ સ્થાનમાં હોય અને તે શુભ ગ્રહથી દૃષ્ટ અથવા યુક્ત હોય તો અનેક પ્રકારના કષ્ટોને નાશ કરે છે. તથા ધનનો લાભ, કાન્તિનો વધારો અને નાના પ્રકારથી સુખ કરે છે. ૨૯૬

કેન્દ્રત્રિકોણાયગતાસ્તુ લગ્નમાસાદ્વપા વીર્યયુતા નરાણામ્ ॥

નૈરુજ્યશત્રુક્ષયરાજ્યલાભમાનોદયાત્યદ્વતકીર્તિદાઃ સ્યુઃ ॥૨૯૭॥

અર્થ:—વર્ષલગ્નેશ, માસેશ અને વર્ષેશ બળવાન થઈને કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ સ્થાન, ત્રિકોણ ૬-૫ સ્થાન તથા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં હોય તો શરીરને વિષે આરોગ્યતા, શત્રુનો નાશ, રાજ્યનો લાભ, માનનો ઉદય અને અદ્ભુત કીર્તિને આપે છે. ૨૯૭

ષષ્ઠાષ્ટગો લગ્નવાંશપથેત્ કૂરગ્રહૈર્યુક્ત નિરીક્ષિતશ્ચ ॥

માસે નૃણાં કષ્ટમયં વિવાદં સમ્યક્ કરોત્યેવ ન સંશયોત્ર ॥૨૯૮॥

અર્થ:—ભાસલગ્નના નવમાંશનો સ્વામી તથા ભાસલગ્નનો સ્વામી પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને છઠ્ઠા અથવા આઠમા સ્થાનમાં રહેલા હોય તો તે પુરૂષને તે માસને વિષે નિઃસંશય નાના પ્રકારના દુઃખનો ભય અને વિવાદ થાય છે. ૨૯૮

લગ્નાંશનાથોઽથ વિલગ્નનાથઃ કેન્દ્રત્રિકોણાયગતો બલિષ્ઠઃ ॥

સૌખ્યં વિલાસં નિરુજં નિતાન્તં નૃણાં કરોત્યેવ ન સંશયોત્ર ॥૨૯૯॥

અર્થ:—ભાસલગ્નના નવમાંશનો સ્વામી અને ભાસલગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈને કેન્દ્ર, ત્રિકોણ તથા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાં રહેલા હોય તો તે પુરૂષને હિંમેશાં સુખ, વિલાસ, નીરોગિતા કરે છે. એમાં સંશય નથી. ૨૯૯

લગ્નસ્થિતો દેવગુરુઃ સુખે ચ બુધમાર્ગવૌ ॥

તસ્મિન્માસે સુખંલાભો ધનધાન્યં નૃપોત્તમૈઃ ॥૩૦૦॥

અર્થ:—લગ્નસ્થાનમાં ગુરુ હોય તથા ચોથાસ્થાનમાં બુધ અને શુક્ર હોય તો તે માસને વિષે સુખ તથા રાજા તરફથી ધન અને ધાન્યનો લાભ થાય છે. ૩૦૦

મૂર્તિસ્થાને યદા શુક્રો દ્વિજરાજેન સંયુતઃ ॥

તસ્મિન્માસે મુદં દદ્યાદ્ધનધાન્યમુતૈઃ સુખમ્ ॥૩૦૧॥

અર્થ:—જ્યારે લગ્નસ્થાનને વિષે ચંદ્રમાથી યુક્ત શુક્ર રહેલો હોય ત્યારે તે માસને વિષે આનંદ આપે છે તથા ધન, ધાન્ય અને પુત્રથી સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૩૦૧

ચન્દ્રો મૂર્તૌ યદા રાહુયુક્તો ચૈવ યદા ભવેત્ ॥

તદા માસે શરીરે ચ કૃશતા જ્વરપીડનમ્ ॥ ૩૦૨ ॥

અર્થ:—જ્યારે લગ્નસ્થાનમાં રાહુથી યુક્ત ચંદ્રમા હોય ત્યારે તે માસને વિષે શરીરે દુર્બળતા તથા જ્વરની પીડા થાય છે. ૩૦૨

સપ્તમસ્થો યદા ચન્દ્રો રાહુણા યદિ સંયુતઃ ॥

તસ્મિન્માસે મહત્કષ્ટં સ્ત્રીણાં કષ્ટં વિશેષતઃ ॥૩૦૩॥

અર્થ:—જ્યારે સાતમાસ્થાનમાં રાહુથી યુક્ત ચંદ્રમા હોય તો તે માસને વિષે મોટું કષ્ટ ઉત્પન્ન થાય છે. તેમાં વિશેષ કરીને સ્ત્રીના શરીરે કષ્ટ થાય છે. ૩૦૩

व्ययस्थे च यदा सूर्ये धनस्थे रविपुत्रके ॥

तदा नेत्राङ्गपीडा स्यादित्युक्तं तु मुनीश्वरैः ॥૩૦૪॥

અર્થ:—જ્યારે બારમાસ્થાનને વિષે સૂર્ય હોય અને ધન-સ્થાનને વિષે શનિ હોય તો તે માસને વિષે નેત્ર અને શરીરને વિષે પીડા થાય છે એમ મુનીશ્વરે કહે છે. ૩૦૪

चतुर्थे च यदा सूर्ये दशमे पापमेव च ॥

तदा राजभयं कुर्यान्मनश्चिन्तां विशेषतः ॥ ૩૦૫ ॥

અર્થ:—જ્યારે ચોથાસ્થાનને વિષે સૂર્ય હોય અને દશમા-સ્થાનને વિષે પાપગ્રહો હોય તો તે માસને વિષે રાજ તરફથી ભય અને વિશેષ કરીને માનસીક ચિંતા કરાવે છે. ૩૦૫

अष्टमस्थो यदा चन्दो शौरीसूर्यारयुग्मवेत् ॥

तदा गुह्येन्द्रिये पीडा रुधिर स्रवतो ध्रुवम् ॥ ૩૦૬ ॥

અર્થ:—જ્યારે આઠમાસ્થાનને વિષે શનિ, સૂર્ય અને મંગળથી યુક્ત ચંદ્રમા રહેલો હોય તો તે માસને વિષે નિશ્ચય ગુહ્યેન્દ્રિમાં પીડા અને શરીરમાં રુધિરસ્રાવ થાય છે. ૩૦૬

दिनप्रवेशफलमाह.

त्रिकोणकेन्द्रोपगताः शुभाश्वे-

चन्द्रात्तनोर्वा बलिनः खलास्तु ॥

षट्त्रयायगास्तत्रदिने सुखानि

विलासमानार्थं यशो युतानि ॥ ૩૦૭ ॥

અર્થ:—દિનપ્રવેશ સમયે ચંદ્રમાથી અથવા લગ્નથી ત્રિકોણ ૯-૫ કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ સ્થાનમાં શુભગ્રહો બળવાન્ થઈને રહેલા હોય અને ૬-૩-૧૧ સ્થાનમાં બળવાન્ પાપગ્રહો રહેલા હોય તો તે દિવસે વિલાસ, માન, ધન અને યશથી યુક્ત સુખ મળે છે. ૩૦૭

ષટ્ટરિઃફોપગતાદિનાદ્-

માસેન્થિહેસાઃ સ્વલસ્વેટયુક્તાઃ ॥

ગદપ્રદામાનયશોહરાશ્વ

કેન્દ્રત્રિકોણાયગતાઃ સુસ્વાપ્ત્યૈઃ ॥ ૩૦૮ ॥

અર્થઃ—દિનેશ, વર્ષેશ, માસેશ તથા મુંથેશ પાપગ્રહોથી યુક્ત થઈને ૬-૮-૧૨ સ્થાનોમાંથી કોઈ પણ સ્થાનમાં પડેલા હોય તો તે દિવસે રોગનો વધારો અને માન તથા યશની હાનિ કરે છે. તથા જો તે કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦, ત્રિકોણ ૬-૫ અથવા અગ્નીઆરમા સ્થાનમાંથી કોઈ પણ સ્થાનમાં પડેલા હોય તો સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે. ૩૦૮

વિલગ્નનાથઃ શુભયુક્તદૃષ્ટઃ કેન્દ્રત્રિકોણાનુગતો બલિષ્ઠઃ ॥

સૌખ્યં વિલાસં નિરુજં નિતાન્તં નૃણાં કરોત્યેવ સમેશ્વરે વા ॥૩૦૯॥

અર્થઃ—દિનપ્રવેશના લગ્નનો સ્વામી અથવા વર્ષેશ શુભ ગ્રહોથી યુક્ત અથવા દૃષ્ટ થઈને અથવા ગળવાન થઈને કેન્દ્ર ૧-૪-૭-૧૦ ત્રિકોણ ૬-૫ સ્થાનમાં રહેલો હોય તો તે દિવસે સુખ, વિલાસ, અને રોગ રહિત તે માણસને કરે છે. ૩૦૯

ચન્દ્રે સમૌમે નિધનારિસંસ્થે નૃણાં ભયં શસ્ત્રકૃતં રિપોર્વા ॥

પાપૈઃસુસ્થૈઃ પતનં ગજાશ્વયાનાત્તનૌ સ્યાદ્બહુલા ચ પીડા ॥૩૧૦॥

અર્થઃ—દિનપ્રવેશના લગ્નને વિષે મંગળ સહિત ચંદ્રમા આઠમા અથવા છઠ્ઠાસ્થાનમાં રહેલો હોય તો માણસને શસ્ત્રથી લય અથવા શત્રુથી લય હોય છે. તથા પાપગ્રહો ચોથાસ્થાનમાં રહેલા હોય તો હાથી, ઘોડા અથવા પાલખી આદિ વાહનમાંથી પડવાથી શરીરને વિષે અત્યંત પીડા થાય છે. ૩૧૦

ષષ્ઠાષ્ટમસ્થો યદિ લગ્નપાલઃ સ્વલગ્નૈશ્વેન્મિલિતોમરેજ્યઃ ॥

ગલદ્વલો વા કિલ માનવાનાં તનોતિ નાનાવિધમામયં સઃ ॥૩૧૧॥

અર્થ:—દિનપ્રવેશના લગ્નને વિષે લગ્નેશ છઠ્ઠા અથવા આઠમા-સ્થાનમાં રહેલો હોય અને ગુરૂ પાપગ્રહથી યુક્ત અથવા નિર્જળ હોય તો તે માણસોને નાના પ્રકારના રોગ ઉત્પન્ન કરે છે. ૩૧૧

શુભાચૂને વિજયદા દ્યૂતાદર્યે સુસ્વાવહા: ॥

નવમે ધર્મભાગ્યાર્થરાજગૌરવકીર્તિ દા: ॥૩૧૨॥

અર્થ:—દિનપ્રવેશ લગ્નને વિષે શુભ ગ્રહો સાતમાસ્થાનમાં રહેલા હોય તો દ્યૂત (જુગાર)થી જય આપે છે, બીજાસ્થાનમાં હોય તો સુખ આપે છે તથા નવમાસ્થાનમાં હોય તો ધર્મ, ભાગ્ય, ધન, રાજગૌરવ અને કીર્તિને આપે છે. ૩૧૨

દ્વિર્દ્વાદશે સ્વલા હાર્નિ વ્યયે સૌમ્યા: શુભવ્યયમ્ ॥

કર્તરી પાપજા રોગં કરોતિ શુભજા શુભમ્ ॥૩૧૩॥

અર્થ:—દિનપ્રવેશ લગ્નથી બીજા અને બારમા સ્થાનને વિષે પાપગ્રહો રહેલા હોય તો ધનનો નાશ કરે છે. બારમાસ્થાનને વિષે શુભગ્રહો રહેલા હોય તો શુભમાર્ગમાં ખર્ચ કરે છે. પાપગ્રહથી ઉત્પન્ન કર્તરી રોગ કરે છે તથા શુભગ્રહથી ઉત્પન્ન કર્તરી શુભ ફળને આપે છે ૩૧૩

ગ્રન્થ સમાપ્તિ સમય:

સંવત્ત્રાગરસાઙ્કભૂ પરિમિતે ચોર્જસ્ય પક્ષે શુભે

સપ્તમ્યાં રવિવાસરે શુભકૃતે: શ્રીમદ્ગુરોરાજ્યા ॥

શ્રીવૃન્દાવનશર્મણા વિરચિત: શ્રીગૌર્જરી ટીકયા

નીતસ્તાજિકસારસંગ્રહ ઇતિ ગ્રંથો હિ સંપૂર્ણતામ્ ॥ ૩૧૪ ॥

અર્થ:—વિક્રમીય સંવત્ ૧૯૬૮ ના કાર્તિક માસના શુકલ-પક્ષની સપ્તમી અને રવિવારના દિવસે શ્રીમાન્ ગુરૂવર્ય જ્યોતિર્વિદ્ દલસુખરામની આજ્ઞા લઈને શ્રી વૃન્દાવન શર્માએ ગુર્જર ટીકાથી બનાવેલો “ તાજિકસારસંગ્રહ ” નામનો ગ્રંથ સંપૂર્ણ કર્યો છે. ૩૧૪

કિંચિદત્ર ગલિતં પ્રમાદતઃ સજ્જનઃ સમધિગચ્છતુ સ્વયમ્ ॥

શાસનેઽસ્તુ સુજનોઽઘ્વા કલા હાસ્યતાઙ્ગણવિનોદ કારિણામ્ ॥૩૧૫॥

अर्थ:—आ ग्रंथनी अंदर प्रमादथी कोछक स्थणे कांछ पणु गणित डोय तो ते सन्नन पुइषे पोतानी भेणे समल शके, अने उपडास्यना आंगणुमां विनोद करनार दुर्जन पुइषेने शासन करवामां सन्नन पुइषेनी युक्तिओ डोओ. ३१५

इतिश्री गुर्जरमण्डलान्तर्वर्ति अमदावाद निवासि भट्टोपाह
माणेकलालसुत ज्योतिर्विद् वृन्दावन विरचिते
ताजिकसारसंग्रहे तृतीयः फलाध्यायः ॥३॥

—:०:—

दोहा.

संवत् वसुरसनंदविधु, और कार्तिक मास ॥
शुक्लपक्ष तिथि सप्तमी, सूर्यवार सुखरास ॥ १ ॥
तादिन मैं या ग्रंथको, संपूरण विस्तार ॥
सोदाहरण टीका रचि, पूरण कियो विचार ॥ २ ॥
साभ्रमती तटपर बसत, नगर अहमदावाद ॥
तहाँ वृन्दावन विप्रने, कियो सुभग अनुवाद ॥ ३ ॥
जो यह ताजिक ग्रंथको, मनमें करहि विचार ॥
तिनको बहुविधि होयेंगे, सुलभ पदारथ चार ॥ ४ ॥
श्रीगुरु दलसुखरामको, नमतहिं वारंवार ॥
जीमहि कृपासे ग्रंथ यह, बिदित भयो संसार ॥ ५ ॥

समाप्तोऽयंग्रन्थः

તૈયાર છે. શિવભક્તિનું અત્યુત્તમ સ્તોત્ર. તૈયાર છે.
પુષ્પદન્ત વિરચિત.

॥ શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર ॥

મૂળ શ્લોક, અન્વય, અન્વયાર્થ તથા શુદ્ધ
ગુજરાતી ભાષાન્તર સહિત.

આજકાલ ધોરતમ કળિકાળમાં ભગવાનને પ્રસન્ન કરવાનો સહેલો અને સાધ્ય ઉપાય ભગવાનની સ્તુતિજ છે. સ્વયંભુ ભગવાન મહાદેવજીની સ્તુતિના અનેક સ્તોત્રો છે. તેમાં ‘શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર’ દિવ્ય અને મનોહર સ્તોત્ર છે. કે તેના મૂળમાત્ર શ્લોકનો પાઠ કરવાથી પણ શિવભક્તોનાં અંતઃકરણ પ્રેમાર્દ્ર થઈ જાય છે. આ અત્યુત્તમ અને અદ્વિતીય સ્તોત્રના કેટલાક શ્લોકો તો અર્થમાં ગાંભિર્ય અને વેદાંત ભાવથી ભરપૂર છે. તેજ તેની મહત્તા કહી આપે છે. આ સ્તોત્ર જેવું મનોહર છે તેવુંજ ફળદાયી હોવાથી ભરતખંડના સર્વ પ્રાંતોમાં તેનો પ્રચાર થઈ રહેલો છે. તેથીજ કરીને આધુનિક ભૂદેવો પોતાના બાળકોને પ્રથમ આ સ્તોત્ર ભણાવે છે. આ સ્તોત્રની શિવવિષ્ણુપરા અને સુબોધિની નામની સંસ્કૃત ટીકાઓ સુપ્રસિદ્ધ છે. પરંતુ તે સંસ્કૃતમાં હોવાથી શિવભક્તિપરાયણ સાધારણ માણસો તથા નાના બાળકો તેના રહસ્યનો પૂરેપૂરે લાભ લઈ શકતા નથી, તેથી કરીને તેઓને અનાયાસથી બોધ થવાના નિમિત્તથી પૂર્વોક્ત સંસ્કૃત ટીકાઓનો આધાર લઈને આ મહિમ્નઃસ્તોત્ર અન્વય, શબ્દે શબ્દનો અન્વયાર્થ તથા શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષાન્તર સાથે શિવમાનસ પૂજા અને ઉપયોગી આરતી સંગ્રહ સહિત પ્રસિદ્ધ કરેલ છે. તેથી તેનો લાભ લેવા દરેક ભૂદેવોને તથા શિવભક્તોને ખાસ વિનંતિ છે. ગ્લેજ કાગળ, કીમ્મત ચાર આન્ન. ટપાલ ખર્ચ એક આનો. બહાર ગામના શિવભક્તિપરાયણ ગ્રાહકોએ પાંચ આનાની પોષ્ટની ટીકીટા મોકલી આપવાથી તુરત બુકપોષ્ટથી એક પ્રત મોકલી આપવામાં આવશે.

કાળુપૂર નવાદરવાજા

અમદાવાદ.

}

અંથ મળવાનું ઠેકાણું

જેશી વૃંદાવન માણેકલાલ.

